

RƏFİQ ZƏKA XƏNDAN

SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

"ŞƏRQ-QƏRB"

BAKİ-2004

*Bu kitab "Rəfiq Zəka Xəndan. Seçilmiş əsərləri" (Bakı, Azərnaşr, 1992)
nəşri əsasında təkrar nəşrə hazırlanmışdır*

Tərtib edəni:

Aydan Xəndan

894.3611 – dc 21

AZE

Rəfiq Zəka Xəndan. Seçilmiş əsərləri. Bakı, "Şərq-Qərb", 2004, 360 səh.

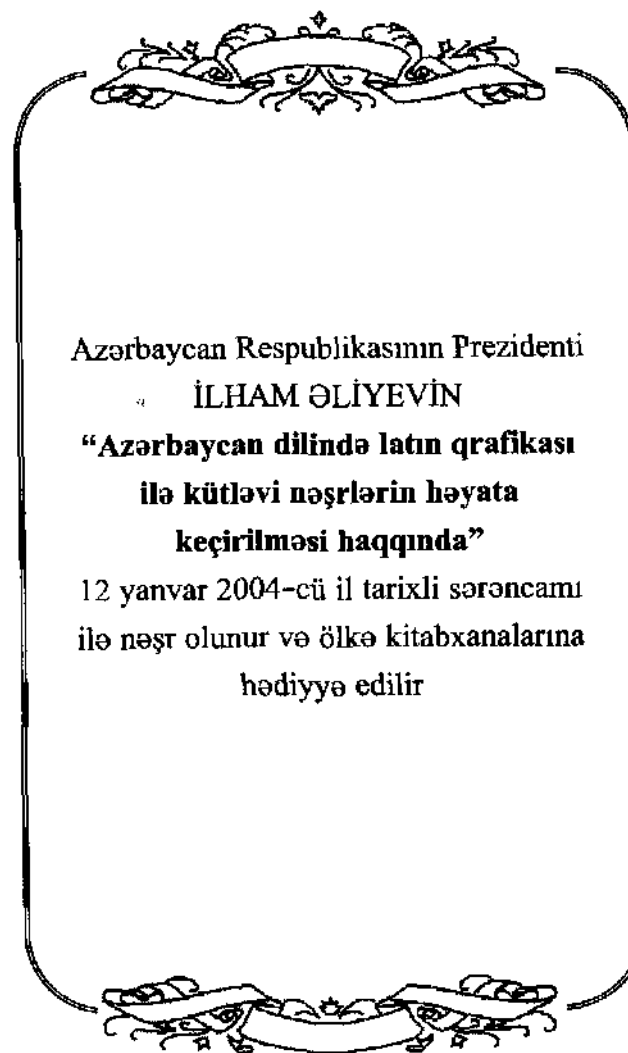
Rəfiq Zəka Xəndan nəğməkar şairdi. Onun şeirlərinə neçə-neçə mahnı bəstələnmişdir. Çox sayda oratoriyalar, kantatalar və süitaların metnleri də Rəfiqə məxsus idi.

Şair həm əruzda, həm də hecəda cəmi məharətlə qələm çalmışdır. Lakin onun əruzı kimi hecəsi də dil və ağız baxımından fərqlidir, o birlərinə bənzəmir.

Müəllifin seçilmiş əsərlərindən ibarət olan bu kitabına daxil edilən rəvan və ağızdar üslublu poetik nümunələrin hər birində şairin öz səsi, öz nəfəsi, öz nəğməsi var.

ISBN 9952-418-14-8

© "ŞƏRQ-QƏRB", 2004

ÖN SÖZ

“Şərimizin üföqləri ildən-ilə genişlənir. Artıq Türkiyədə şairlərimizi az çox tanıyırlar. Nə yazıq ki, istər Türkiyə, istərsə Azərbaycan mətbuatında dəfələrlə yazdığım, televiziya və radio vasitəsilə dəfələrlə söylədiyim əlifba problemimiz qarşımızda bir Çin səddi kimi hələ də durmaqdadır. Türk dünyasının düşməni, cəllad Stalin latın əsaslı əlifbamızı əlimizdən aldı... Bu gün altmış milyonluq Türkiyədəki qan qardaşlarımız yazımızı oxuya bilmir. Bu dəhşətdir! Bizimkilər də onların kitablarını oxumaqda çətinlik çəkir. Bu, acı gerçəkdir. Latın əlifbasına keçmək məsələsi barədə danışanların sayı barmaqla göstərilə bilər. Nədən bu günə qaldıq? Məgər bilmirikmi, türk qardaşlarımız dünya mədəniyyətinin bütün incilərini bir-cə-bircə nəşr etməkdədirlər. Məgər anlamırıqmı ki, latın əlifbasına keçsək, bizlər Türkiyə türklərini, onlar da bizi candan, könüldən mənimsəyəcəklər...”

Bu sətirləri atam Rəfiq Zəka Xəndan 1990-cı ildə “Ocaqdaşlarım” kitabının ön sözündə yazmışdır. Hələ o dövrdə latın qrafikasına keçmək onun üçün ən böyük bir arzu idi. Bu gün 2004-cü ildə atamın illərlə içində bəslədiyi, döno-dönə məqalə və çıxışlarında səsləndirdiyi bu arzusu həyata keçmişdir. Bu arzunu atamın hədsiz hörmət bəslədiyi, sevdidiyi, adına “Heydər Baba” dastanını həsr etdiyi ümum-milli liderimiz, mərhum prezidentimiz Heydər Əlirza oğlu Əliyev gerçəkləşdirmiş oldu. Bir çox şair və yazıçılarımızın əsərlərinin latın əsaslı əlifba ilə yenidən işıq üzü görməsi çox əhəmiyyətli bir işdir. Gələcək nəsil milləti, xalqı, vətəni yolunda misilsiz xidmətlər göstərmiş, gözəl sənət inciləri yaratmış şair və yazıçılarımızı tanımalıdır, onların əsərlərindən mənəvi qida almalıdır.

Atamın “Seçilmiş əsərləri” adlı bu kitabında onun müxtəlif dövrlərdə yazdığı şeirləri yer almışdır. Kitabda onun həyata, dünyaya, doğma torpağa, sevgiyə, xalqa, insanlara həsr olunmuş şeirləri toplanmışdır.

Mən də bu fikrə bütün səmimiyyətimlə şərik oluram ki, həm oruzda, həm də hecda orijinal nümunələr yaradan atamın qələmindən çıxan bu poetik nümunələrin hər birisində onun bir şair kimi öz səsi, öz nəfəsi, öz nəğməsi var. Rəfiq Zəka heç bir şairə bənzəmir, o, klassik

şairlərimizin nadir incilərini candan mənimsəməklə qalmamış, yeni, orijinal bir üslub əldə etmişdir:

İgid ərler ölümle ömrünü üzleşdirənlərdir,
Ulusla yurdu bağrında ölümsüzleşdirənlərdir!

kimi kimse tərəfindən işlənməyən qafiyələr Rəfiq Zəka yaradıcılığında boldur. O, söz sənətinin xaridarıdır. Rəvanlıq, ahəngdarlıq çəviklik onun poetik üslubunun məziyyətlərindəndir.

Yaradıcılığı boyunca millətin dərclərinə yanan Rəfiq Zəka son şeirlərində belə, xalqın ağrılarını qələmə almaqdan yorulmamış, ömrü boyunca türk xalqlarının milli-mənəvi birliyi, ideyalarına sadıq qalmışdır. Ümumiyyətlə atam hər zaman hər yerdə həqiqətin carçısı olmuş, övladlarını da yalnız bu ruhda böyütmüşdür. O, poeziyanın vurğunu idi, Füzulini, Sabiri, Məşfiqi, Cavidini dəlicəsinə sevir. Türk ədəbiyyatını mükəmməl bilirdi. Onun üçün şeir sənəti başqa bir aləm idi. “Şeir fikirlərlə deyil, duyğularla yazıldığından duyğulara xitab etməlidir” fikri atama məxsusdur. Bu fikirdən irəli çıxaraq o gerçəkdən də ahəngli, ritmli şeirlər yaratmışdı, Atamın şeirlərindən onun daxili aləmi fışqırırdı.

1999-cu ilin 7 yanvar günü mənim və ailəmin həyatında ən ağır gün idi. O gün atam qəflətən həyatdan getdi. Həssas ruhlu şair ürəyi illərlə özündə daşıdığı millət, xalq dərclərinə tab gətirə bilmədi, atam bizdən ayrıldı. Onun yazı masasının üzərindəki qeydlər dəftərçəsində son günündə yazdığı sətirleri oxuyub düşüncələrə daldım. Həyatının axır günündə belə o, ulusunu, millətini düşünmüş, bu misraları yazmışdı:

Ulus düşmənləriylə bitməyən düşmənliliyim vardır,
Bir anlıq yaptığımdan sanmayım pəşmanlığım vardır!

Digər misralar isə bunlar idi:

O insan ki, ulus eşqiylə yanımış yurtda arsızdır,
Onun ömrü bu varlıqda dəyərsizdir, tutarsızdır!

Bəli, Rəfiq Zəka ömrünün son günündə belə, yalnız millətini, yalnız xalqını düşünmüşdür.

Hazırkı kitabda Rəfiq Zəkənin həm hecada, həm də ərüzda yazdığı əsərləri yer almışdır. Onun ərüzunda qəliz sözlərə, tərkiblərə, izafətlərə rast gəlmirik. Atamın xalqıma ərməğan etdiyi 100-ə yaxın şeirlər kitabı, televiziyaadan alovlu çıxışları, 80-ci illərdə Türkiyədə Azərbaycan ədəbiyyatını təbliğ etməsi, bu iki dövlət arasında mənəvi körpünün ilk yaradıcılarından olması onun danılmaz xidmətəridir. O, bütün həyatını xalqına, vətəninə həsr etmiş, daim yorulmadan, çalışmışdır. Ömür nə yazıq ki, çox qısadır, ancaq önəmli olan ömrü layiqincə yaşamışdır. Eynilə atamın özünün bir vaxtlar söylədiyi kimi:

Yaşadar könlünü ilham, qarışar şərə başı
Yaşayar şair olan kəsler öləndən sonra!
Yurd olar daima dünyada sevinci, təlaş,
Ulus eşqiylə onu bəslər, öləndən sonra.
Sağlığında gülər ovqatı, çatıldıqca qaşı
Ona aşıqlər onu səsler öləndən sonra
Yaşayar xatirələrdə ulularla yanaşı
Ruhu, vicdanı müqəddeslər öləndən sonra!

Aydan Xəndan

SİZDƏNƏM MƏN

TÜRKDAŞLARA

Size mən bağliyam, ey sevgili yurddaşlarımız –,
Ey ulus eşqinə oddan keçən oddaşlarımız!

Size bağlı, mənə candan yaşadan qayğılarım,
Hisslərim, duyğularım, sevgilərim, sayğılarım.

Size mən bağliyam, ey nəğməli çağdaşlarımız,
Ata ruhlu, ana şefqətli ocaqdaşlarımız!

Sizdənəm, mən ey adı dillərə düşmüş obalar,
Ey çocuqlar, nənələr, qızlar, oğullar, babalar!

Dili bir, nəğməsi bir doğma ulusdaşlarımız,
On min il öncə möhürlənmiş ulus daşlarımız!

Sizdənəm, mən, qoca tarixi yazanlar, sizdən,
Sizdənəm, ey bizim ərđəmli ozanlar, sizdən!

Ruhumun Çənlibel üstə qanad açmış Qıratı
Hayqırır göylərə dastan, ağı, laylay, bayatı.

Haydı əmriylə Koroğlum atılıb vəcdə gəlör,
Hay verər qurd kimi ard-arda düzülmüş delillər.

Orda yay, qalxan, ozan, türkü, qopuz, ud vardır,
Orda “Orxon-Yenisey” var, Dədə Qorqud vardır!

Sizdənəm, mən, eşidib söylədiyim nəğməni siz,
Size yad bilməyin aləmdə, siz Allah, mənə siz!

HƏYATDA

Ölməli insanlar ölən deyildir,
Onların dərdinə qalan tapılmaz.

Cəfənglər yazanlar ölən deyildir,
Ərdəmli ozanlar hissə qapılmaz.

Cılızlar bu qədər olmasaydılar,
Ulular bu qədər olmazdı yadda.

Ölməli olanlar qalmasaydılar,
Qalmalı olanlar qalmazdı yadda.

Dünya işlərini asan görmədim,
Min hikmət gizlənir oyunlarında.

Ha baxdım, bir kiçik nöqsan görmədim
Dahi təbiətin qanunlarında.

Nədir alçaqların sevinci, dördü,
Kim deyir, nadanlar qalır həyatda?!

Ölməli insanlar gəldi-gedərdi,
Qalmalı insanlar qalır həyatda.

1984

ADİ GÜN BİLMƏYİN

Adi gün bilməyin keçən günləri,
Bu gün də tarixi günlərdən biri,

Dörd milyard yurddaşı olan bu dünya,
Yayıb şöhrətini Günəşə, Aya.

Hər gün yer üzünə min insan gəlir,
Sənətkar, filosof, qəhrəman gəlir.

Bir səfa gətirir bu xoş gəlişlər,
Sabah tarix olur bugünkü işlər.

Tarixə düşəcək bir sabah bu gün,
Bu gün bir dahinin doğulduğu gün.

Bir bayram günüdür ilin hər günü,
Hər gün bir insanın bir zəfər günü.

Bu gün sabah üçün tarixi gündür,
Bu gün bir mahalda toydur, düyündür.

Bu gün bir igidin öldüyü gündür,
Bu gün bir aşiqin güldüyü gündür.

Kiminin ulduzu batacaq bu gün,
Kimi arzusuna çatacaq bu gün.

Bu gün də tarixi günlərdən biri,
Adi gün bilməyin keçən günləri.

1984

ŞAIRƏ NƏ GƏRƏK

Şairə nə geniş otaqlar görək,
Nə də tərifiçilər, yaltaqlar görək.

Qəlbi qəlbilərdə vuran şairin,
Ötsün türküsünü dodaqlar görək.

Ona mükafatlar görək deyildir,
Ona dağlar görək, bulaqlar görək.

Onun qanad çalan tərənə ruhuna,
Günəşlə aylan oylaqlar görək.

Şairə, şairə yasaq olmayan,
Şerə yad olmayan qulaqlar gərək.

Şairə bir könül xoşluğu, bir də
Bir qələm, bir də ağ varaqqlar gərək.

1985

* * *

Mənim şeirlərimdən qopan, mənim səsindir,
Nə söylərəmsə, candan yüksələn həvəsimdir.

Ulus ən ulu sevgim, yurd ən müqəddəsindir,
Azərbaycan odumdur, suyumdur, nəfəsimdir.

Onsuz gülüstan olsa qütbətdə, məhbəsimdir,
Dünyanı dolaşmışam, öz torpağım bəsimdir!

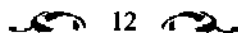
1985

DÜNYA ULU DÜNYADIR

Dünya evi, bir ev ki,
Sönməz odudur sevgi,
Duyduqca onu, sev ki,
Dünya ulu dünyadır,
İnsan dolu dünyadır.

Qoynunda həyat çağlar,
Dağlar, dərələr, bağlar,
Can verməli irmaqlar,
Dünya ulu dünyadır,
İnsan dolu dünyadır.

Ay hüsnünə həsrətdir,
Ulduzlara ziynətdir,
Başdan-başa cənnətdir,
Dünya ulu dünyadır,
İnsan dolu dünyadır.

Alqışlar onu göylər,
Aləmləri cəlb eylər,
Heyranı olan söylər:
Dünya ulu dünyadır,
İnsan dolu dünyadır.

Dünya nə demək, anlar
Candan sevən insanlar,
Duymaz onu nadanlar.
Dünya ulu dünyadır,
İnsan dolu dünyadır.

1985

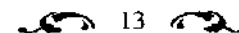
GÖZƏL İZMİR, GÖZƏL BAKI

Sevincimiz aşdı, daşdı,
Xəyalımız dağlar aşdı,
Qardaşlarım, qardaşlaşdı
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Xəzər sevincdən ağladı,
Araz Kür kimi çağladı,
Ömürlük peyman bağladı
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Səslədi dedə Qorqudu,
Ulusun qopuzu, udu,
Rüzgarlar, sular oxudu
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Yol uzanar, ömür gülər,
Gedər sıtmalı bürkülər,
Ötər qanadlı türkülər
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Çınladı saz, dindi kaman,
Amandır, görməsin duman,
İki gözüm – iki liman
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Yazaydı Füzuli şeir,
Qoşaydı nəğmə Üzeyir,
Bir-birine benzəyir
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Bu nə küydür, bu nə haydır,
Ulduzlar alay-alaydır,
Biri günəş, biri aydır
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

Yabancılar danılmasın,
Doğma bağlar qırılmasın,
Bu dünyada ayrılmasın
Gözəl İzmir, gözəl Bakı.

QARDAŞ, OLMAZ

Duyğuları sazaq olan,
Hissləri his-pasaq olan,
Yaxınları uzaq olan,
Qardaşına sirdaş olmaz.
Olmaz, qardaş! Qardaş, olmaz!

Özündən böhs edənlərdən,
Bir ucdan üyüdənlərdən,
Öz xeyrini güdənlərdən,
Əyri yolla gedənlərdən,
Yoldaşlara yoldaş olmaz.
Olmaz, qardaş! Qardaş, olmaz!

Eliylə vəcdə gəlməyən,
Ocağıyla yüksəlməyən,
Ana dilini bilməyən,
Xəcalətindən ölməyən,
Adamlardan yurddaş olmaz.
Olmaz, qardaş! Qardaş, olmaz!

1985

MƏRDLƏR, NAMƏRDLƏR

Dünyadakı dərdləri
Çəkər dünya mərdləri.
Mərdlərin göz yaşları
Güldürər namərdləri.

Könül qürbət elə yar ola bilməz,
Qərbin ürəyi bir yumaq kimi.
Şair, ocağından ayrılı bilməz,
Qaynağından çıxan bir ırmak kimi.

Sevda bulağından su içər şairin ömrü,
Sevməklə, sevilməklə keçər şairin ömrü.

Oğulları ölən yaşlı analar
Boşluqla üz-üzə duran aynalar...

Sən ey Odlar yurdu,
Torpağın oddandır!

Hər dərən, hər yamacın,
Hər dağın oddandır!

Odla çarpar qəlbin,
Qaynağın oddandır!

Yandırır yad əlini,
Bayrağın oddandır!

* * *

Bu yurddan çağlayardı bir zamanlar
Davullar, zurnalar, sazlar, kamanlar.
Çalınca, kükrəyərdi qəhrəmanlar,
Davullar, zurnalar, sazlar, kamanlar.

Nə zövq almış ulusdan duyğusuzlar?!
Görünsün Qorqud avazlı oğuzlar.
Ucalsın türkülər, udlar, qopuzlar,
Davullar, zurnalar, sazlar, kamanlar

* * *

Yurddaşım, könlümün səsinə dinlə,
Dinləsən, bilərsən mən nə istəyəm.
İstəyəm hər zaman şeirlərimlə,
Ulusunu göstərəm, yurdu göstərəm.

* * *

Yaşayar şair olanlar ölümündən sonra,
Gözünü yer üzünə yumduğu gündən sonra.

* * *

Sən, Rəfiq, ən ulu sevdaya düşənlərdənsən,
Ulus uğrunda qələmlə döyüşənlərdənsən.

* * *

Ocaq bir odlu bulaqdır,
Tükənməz, aləm içsə də.

Ocaqsızlara inanmam,
Yerə göyə and içsə də.

Ocağa bağlanmalıdır
Hər insan oğlu, gecə də.

Alovlanacaq sevgisi,
Şair dünyadan köçsə də.

Ocaq fərəh doğurmalı,
Kədərsə də, sevincsə də.

Ocağı görərəm, gözüm
Günəşi güclə seçsə də.

Ocağa doğru gedərəm.
Yerimək mənə gücsə də.

Gəlsin bir sürü düşmənim,
Ocağım almaz heç zədə.

Canımı qurban verərəm
Ocağa, canım heçsə də.

Bu ocaq ömrümdür mənim,
O keçməz, ömrüm keçsə də!

* * *

Çağlayan hisslərimin cəngi qopuzdur, uddur,
Mənim ömrüm, günüm aləmdə uludur, yurddur.

Ulusum, yurdum üfüqlərdə alovdur, oddur.
Rəfiq onlarsız ömürlük ulayan bir qurddur.

* * *

Gərək insan olan çalışa gündə,
Çalışan ərənlər sırasındadır.
Ölüm hər kəs üçün bu yer üzündə
Bu günlə sabahın arasındadır.

* * *

Ulusuyla oyunonlər ulusuyla sevinər,
Yurdunun carçısı yurddaşlara candan güvənər.

* * *

Ulusumdur insanlığın aynasında qalan ulus,
Ulusumdur Füzulisi, Üzeyiri olan ulus.

* * *

Ey Xəzər, dalgalarınla dəli könlümsən sən,
Ey Bakı, ömrümü nurlatmışan, ömrümsən sən.

* * *

Anadan iblis olan insan yox,
İçi xalis pis olan insan yox.

* * *

Su ilə canlanır bu torpaq ana,
İnsanlar, canlılar bağlıdır ona.
Yarpaqsız, çiçəksiz, otsuz olmasın,
Havasız olmasın, odsuz olmasın!

* * *

Dünya gözəlləri bəzəyib saysız elləri,
Dünyaya dağ çəkibdir o dünya gözəlləri.

* * *

İnsanın qüdrəti öyrənməkdir,
Diləyi, xilqəti öyrənməkdir.

Ülfəti, söhbəti öyrənməkdir,
Əməli, zəhməti öyrənməkdir.

İnsanın şöhrəti öyrənməkdir,
Ən böyük sərvəti öyrənməkdir!

* * *

Könlümə doldu ayrılıq, qardaş,
Olmaz olsun bu ayrılıq, qardaş!

* * *

Denizin ruhu var fəğana gələr,
Ən böyük canlıdır, deniz, oğlum.
İnsana bağlıdır, inan ki, ölər,
Gətsə sahillərindən iz, oğlum!

* * *

Ulu dağlarda gur bulaqlar var.
Heç zaman sönməyən ocaqlar var.
Sıldırımlardan ildırım ürkər,
Dağların arxasında dağlar var!

* * *

Bu körpə dadlı körpədir,
Mələk qanadlı körpədir.

Çiçəkdir incə əlləri,
İpəkdir incə telləri.

Bu körpə incə körpədir,
Ətirli, qönçə körpədir.

Baxışları nə mutludur,
Sevinclidir, umutludur.

Deyir bu körpə sizlərə:
Yazıq bu körpəsizlərə!

* * *

Ölümtək zamansız nədir?
Ölümdən imansız nədir?!
Ölüm kimseyə acımaz,
Ölümdən amansız nədir?!

BİR ŞEY OLMASIN

Bir həyat var, bir ölüm var,
Ölümdən betər, zülüm var,
Ulus adlı bir gülüm var,
Gülümə bir şey olmasın.

Yer üzündə dürlü dillər,
Dilsiz ötərmə könüllər?!
Dilim qurusun, ay ellər,
Dilimə bir şey olmasın.

Nədir bu ürəyimdəki,
Umulmaz diləyimdəki?
Hər şeyə razıyam, təki
Elimə bir şey olmasın!

* * *

Kədər gələndə çən gələr,
Kədər qocaldar insanı.
Kədər nədir, bilən bilər.
Kədər ucaldar insanı.

* * *

Azadlıq ilə zəfər çalılar,
Onsuz yaşayanlar alçalırlar.
Azadlıq pulla almaq olmaz,
Azadlığı can verib, alırlar...

ZAMAN

Ürək diləklə çağlayıb,
Zaman-zaman gərək vura.

Ulusdaş istəməzmi ki,
Ulusla toy-busat qura?!

Zaman keçir, yaman keçir,
Günəş doğur, duman keçir.

Zaman durarmı bir zaman?
Zaman saat deyil dura!

* * *

Ölümü dərd edən dərddə böyük, qorxaqdır!
Ölümü dərd edən insan nə qədər maymaqdır!

Bu həyatda ölümü adlamayanlar sağdır,
Ölümü adlamaq olmaz, bir aşılmaz dağdır.

* * *

Bu dünya bir nağıl kimi,
Az gedirik, üz gedirik.

Kimimiz hay-küy qoparır,
Kimimiz səssiz gedirik.

Ürəyimiz səma olur,
Eşqimiz dəniz, gedirik.

Bizdən qalır çağdaşların
Xəyalında iz, gedirik.

İllər gəlir illər üstə,
İllər gəlir, biz gedirik.

* * *

Necə yerə haçalanıb bu dünya,
Tələşlərin tələşçisi olmalı.
Ölkə-ölkə parçalanıb bu dünya,
Bu dünyanın bir başçısı olmalı!

* * *

Həyatı gözdən salan düşüncələr boyatdır,
İnsanın həyatının yaraşığı, həyatdır!

ÖLƏNDƏN SONRA

Yaşadar könlümü ilham, qarışar şərə başı,
Yaşayar şair olan kəslər, öləndən sonra!

Yurd olar daima dünyada sevinci, tələşi,
Ulus, eşqiylə onu bəslər, öləndən sonra.

Sağlığında gülər ovqatı, çatıldıqca qaşı,
Ona aşıqlər onu səslər, öləndən sonra.

Yaşayar xatirələrdə ulularla yanaşı
Ruhu, vicdanı müqəddəslər, öləndən sonra.

GÜNƏŞ KİMİ

Bu dünyaya bahar kimi gələnləri,
Necə duymaz bu dünyanın erənləri?!

Ürəkləri alov saçar atəş kimi,
Dilekləri qönçə açar günəş kimi.

Göy üzündə günəş kimi yananları,
Necə duymaz, yer üzünün insanları?!

GÜNDƏLİK YAZILAR

Gündəlik mətbuat – sağ şairlərin!
Ölən şairlərin əsəri çıxmır.
Dövri mətbuatda dağ şairlərin
İmzası görünmür, xəbəri çıxmır.

Nizami, Nəsimi, Füzuli vaxtı
Nə qəzet var idi, nə də ki jurnal.
Bizim şairlərin gətirdi baxtı,
Qəzetlə, jurnalla dolub hər mahal.

Həyatdan tarixə köçən oronlər,
Efirdə bizimlə çıxış edirmi?
Nə deyir, onlara könül verənlər,
Ellərlə görüşə onlar gedirmi?!

Gündəlik elanlar onların deyil,
Təzə mövzuları yoxdur onların.
Təltiflər, fərmanlar onların deyil,
Bayram arzuları yoxdur onların.

Fəqət, o dahilər könül oxşayır,
Əsrlər adlayan əsərləriylə.
Sən ey mətbuatdan gileyli şair,
Nə coş, nə üz-göz ol, nə qəhər eylə!

Qəzetdə, jurnalda şerimiz çıxır.
Bu dövrən bizimdir, bu fürsət bizim.

Yazımız çıxınca, xeyrimiz çıxır,
Sabahsa nə jurnal, nə qəzet bizim!

Hər gün üz tuturuq saysız yerlərə,
Hər yerdə vurulur bizə çəpik də.
Misli görünməyən cəvahirələrə,
Dahilər almadı qara çəpik də.

Sənət bir bədii gözəllik kimi,
Sənətkar ilhamı xalqa xitabdır,
Gündəlik yazılar gündəlik kimi
Sabah oxunacaq, qalan kitabdır...

GÖYLƏR

Ey şair, göylər sən sevincin, kəderindir,
Göylərin şəriyyəti göylər qədər dərin.

YAŞIL

Mən yaşıla vurğunam, sən yaşıl gözlərin,
Yaşıl gözəlliyidir baharlı gündüzlərin.

Mən yaşıla vurğunam bağçalar, bağlar yaşıl,
Çaylar, göllər, meşələr, dərələr, dağlar yaşıl.

Yaşıl-yaşıl yamaclar şerimin çələngidir.
Mən yaşıla vurğunam, yaşıl murad rəngidir.

RÜZGARLAR, DALĞALAR

Rüzgarlar dalgaların könül sırdaşı olmuş,
Dalğalar rüzgarların ömür yoldaşı olmuş.

BU DAĞLAR

Bu dağlar, göylərə dalar bu dağlar,
Nurunu günəşdən alar bu dağlar.

Duman ağaranda, qaçar dumandan,
Nəhəng bir quş kimi uçar dumandan.

Meylini dağlara salar bu dağlar,
Çağlara qələbə çalar bu dağlar.

Ölümdən, itimdən qorxusu yoxdur.
Varlıqda əbədi qalar bu dağlar.

SONSUZLAŞMAQ

Göydə açıqca xəyalım yelkən,
Varıram sanki bu sonsuzluğa mən.

Könlümün həsrəti sonsuzluqdur,
Ağlımın heyreti, sonsuzluqdur.

Ah, bu sonsuzluğa dalmaq nə gözəl,
Ucalıqlarda ucalmaq nə gözəl!

Nə gözəldir, ona candan uymaq,
Nə gözəldir onu candan duymaq!

Ulu sonsuzluğa sevgim sonsuz,
Yıxılar yoxluğa varlıq, onsuz.

Nə gözəldir, axıb ulduzlaşmaq,
Maviliklər kimi sonsuzlaşmaq.

Sıyrılib sanki bir altun yaydan,
Adlamaq ərşə günəşdən, aydan.

Aləmin hikməti, sonsuzluqdur,
Bəşərin qüdrəti, sonsuzluqdur!

MİLYONLARIN DİLƏYİ

Yer üzündə pusqudadır min silah,
Hər gün artır milyonların təlaş.

Bir zorlunun işlətdiyi bir günah,
Yurddan edir neçə-neçə yurddaşı.

Qovğalarda günlərimiz gərgin, ah,
Nələr saxlar insanlığın yaddaşı.

Diləkləri olunduqca sürgün, ah,
Sələ dönər anaların göz yaşı.

Bitəcəkmi, bu dünyada bir gün, ah,
İnsanların insanlarla savaşı?!

ÖYÜN

Yurdda bir zəhmətin olubsa, öyün,
Ulusa xidmətin olubsa, öyün!
Servətin, ziynətin nə xeyri sənə?
Qiymətin, hörmətin olubsa, öyün!

ŞAIRİN

Şairin sevgisi yurd, tanrısı xalq,
Təkliliyə uymaz o, gerçəklikdə
Yaşar insanlar içində, ancaq,
Nə yaratsa, yaradar təklilikdə.

DƏRSLƏR

“Bitirdim dərsləri – söylədi Xəndan;
Olarını sahilə çıxmaq, ay ata?
Yazırsan, pozursan günəş çıxandan,
Dərslərin bitəcək nə vaxt, ay ata?..”

Əlimdə qələmim döndü suala,
Önündə qapandı dəftərim mənim.
Dedim: “Geyin gedək, dur gedək, bala,
Gedək, bitən deyil dərslərim mənim...”

VƏTƏN SEVGİSİ

Vətən sevgisiylə kama yetmişik,
Vətənsiz insanın məniliyi çılpaq.
Vətən anaların ötdüyü beşik,
Vətən ataların yatdığı torpaq.

DALĞALAR

Bir dalğanın ayrılıqda adı yox,
Birləşdikcə dalğalardır adları.
Dalğaların ögeyi yox, yadı yox,
Kükürəyincə aşırırmızı, yadları?!

ULU SEVGİ

Ulu sevgisidir məcnun könlümün,
İlahi bir Leyli Azərbaycanım!

Dünyada ərđəmli yurddaşlarından,
Olmayıb gileyli Azərbaycanım!

Böyük bir ulusun böyük yurdudur
Quzeyli, güneyli Azərbaycanım!

DADMAQ LAZIM

Gəlir insanlar, oğul, getmək üçün,
Dərdini çəkmək üçün dağ lazım.
Yaşamaq zövqünü hiss etmək üçün,
Ulusun zövqünü duymaq lazım.

DEYİB

**Mənə anam layları ana dilində deyib,
Görək insan dünyanı qana dilində, deyib.**

BAYQUSU SUSDUR

Tarixdə qalan bir ulusa düşmən olanlar
Kimlərdir, oğul? Məsləki, vicdanı yalanlar!
Ərdəmlilərə böhtan atıb, sözlə çalanlar
Kimlərdir, oğul? Bir dağınıq tayfa olanlar!
Kim söyləse ki, bir dağınıq tayfa ulusdur,
Bayquşdur o, qoyma ulasın, bayquşu susdur!..

DƏNİZDİR

Çocuqluqdan vuruldum, mənim sevgim
dənizdir,
Dəniz aydın, dəniz göy, dəniz göydən
təmizdir.

Üfəqdən güzgü tutmuş, Güneş, Ay uldaz onda,
Su onda, torpaq onda, səfa onda, duz onda.

O gah dalgın, gah odlu, o gah çılgın, gah üzgün,
O gah gizlince ağlar, o gah çağlar bütün gün.

**Çağıldar ney, kaman, tar, qopuz, ud, saz
 dənizdən,
Nə sairdir, o sair ki, zövq almaz dənizdən?!**

Sönər bağrında, göydən düşərsə ildırımlar,
Çaxar şimşəklər, açmaz alovlardan
sırımlar.

Dəniz min əjdahanı yenən bir əjdahadır,
Ölümsüzdür, ölümsüz, ölümsüz bir dühadır.

O bir şair ki, şəri cəvahirdir, cəvahir,
Alar şairlər ilham, nə şairdir o şair?!

Bu şairlər içində dəniz dastanlılar var,
Dəniz ilhamlılar var, dəniz ünvanlılar var!

**Nə şairdir o şair ki, ondan ilham almaz,
Kim ondan ilham almaz, bu dünyadan kam almaz!**

**Umulmaz incilər var onun alt qatlarında
Həyat sevdası çağlar dəniz sovuqlarında.**

Nə aləmdir o hikmət, nə hikmətdir o aləm,
Təbiətdən böyük bir təbiətdir o aləm.

Deniz bir kainatdır, dəniz əngin xəzinə,
Deniz sönmez, tükenmez, o ən zəngin xəzinə.

**Nəhəng bir canlıdır, o, qocalmaz bir cəfandır,
Zaman üstündən adlar, zamansız bir cahandır.**

**Onun sahillərində tələş yox; ürkü yoxdur,
Ömür vadilərində yasaq bir türkü yoxdur.**

Onun köksündə çarpan misilsiz qovğalar var,
Dəniz tufansız olmaz, dənizdə dalğalar var.

**Deniz insanlarıdır, darılmaz onda heç kim,
Çocuğludan denizdir benim sabilsiz esgim.**

BİR ÖMÜR

Bir ömür nə qədər sürür, kim bilir?
Nə şair, nə alim, nə həkim bilir!

Bir ömür, deyirik, yaman gödəkdir,
Beş yaşda gömülmək bəs nə deməkdir?!

Qırxa çatmayan da, gödəkdir, deyir,
Yüzü adlayan da gödəkdir, deyir.

Hər kəsin payına bir ömür düşüb,
Toyuna, vayına bir ömür düşüb.

Duyğu bir ömürdür, fikir bir ömür,
Kim bilir, nə qədər çəkir bir ömür?!

Talelər çeşidli, yaşlar çeşidli,
Ürəklər çeşidli, başlar çeşidli.

İnsan var dünyanı alır on ildə,
Adını tarixə salır on ildə.

İnsan var yüz otuz, yüz qırx yaşında,
Keçmişdən bir əsər yoxdur başında.

Bir ildə bir yol da həkim çağırmaz,
Ürəyi ağrımaz, canı ağrımaz.

Anlamaz həyat nə, yer nə, göy nədir;
Bu gerçək içimi yaman göynədir.

Neçin qafalılar az yaşayırlar?
Duyğusu kötüklər saz yaşayırlar?

Neçin çox yaşayır quzğun alamlar,
Göndəmsiz adamlar, pozğun adamlar?!

Kimlərə gerəkdir ömrü onların,
O leş sökənlərin, o quzğunların?

Neçin bu dünyaya gələr, bilinməz,
Neçin ömür sürər, ölər, bilinməz?!

Bir böcek ömrü də sürməzlər onlar,
Burnundan uzağı görməzlər onlar.

Onların burnunu qırmaq gerəkdir,
Başının üstündə durmaq gerəkdir.

Gözü ac, mədəsi tox yaşayırlar,
Kim deyir, alçaqlar çox yaşayırlar?!

Bir ömür yükünü daşımır onlar,
Niyə də ölsün ki, yaşamır onlar?!

1984

GÖZƏLİM DÜNYA

BİR ULUSUN

Bir vətənin dildir ömürdük canı,
Bir ulusun dastanı dildir, oğul!
Dildir, oğul insan edən insanı,
İnsan edən insanı dildir, oğul!

ŞAİR OLANIN

Şair olanın dərdi dinəndə,
Misraları dəhşətə qan ağlar.

Bir dadlı gülüşdən sevinəndə,
İlhamı bulaqlar kimi çağlar.

Şair olanın könlünə dəymək –
Bir körpəni cəllad kimi döymək!..

ƏL ÇALAN

Ulusun düşməninə əl çalan alçaqlardır,
Yapalaqlarla düşüb alçalın alçaqlardır.

* * *

Həyat dolu insanlığın içində,
Biz ölümdən qorxmalıyıq nəçin də?!

ULU ŞAİRLƏR

Ulu sənət bir ocaqdır, söne bilməz, yanacaq.
Bir gülüstan ki, xəzan yelləri əssin, solmur.
Duymayanlar da, duyanlar da ölürlər, ancaq
Yaşayırlar da, duyanlar da ölürlər, ancaq
Yaşayırlar, ulu şairlərə bir şey olmur.

EY ŞAİRLƏR

Ey şairlər, şeirdir
Bu dünyada səcdəniz,

Sahilsiz eşqinizdir
Yurdunuza müjdəniz.

Ruhunuzda aylanır
Mavi şefəqlərdən iz.

Töhfəniz bir dənizdir,
Suyu içilən dəniz.

1985

* * *

Ağ günlər eşqinə oda yananlar,
Bilməz yer üzündə qaranlıq nədir.
Bədbəxtlik önündə mərd dayananlar,
Gözəlim, dünyanın ən xoşbəxtidir.

* * *

Hər kəsin dünyada öz dünyası var,
Sənət dünyası var, söz dünyası var.
Dünyada könlüsüz yaşamaq olmaz,
Könül dünyasının yüz dünyası var.

* * *

Günəş görünərmə göz qamaşanda,
Qızıl şəfəqləri aşıb-daşanda?!
Görünər dühası sənətkarların,
Bizim gözümüzdən uzaqlaşanda.

* * *

Ulusun var, elin var,
Neçə milyon ölin var,
Eşqin var, əməlin var,
Ürəyin var, dilin var,
Sənin nə nisgilin var?

ŞƏKİLLƏR ALBOMU

Bir albom əlimə keçdi,
İçində köhnə şəkillər.
Açdım, açıla bilmədi,
Gözümə qapalı illər.

Bir albom əlimə keçdi,
Şəkilləri solğun, sarı,
Tanımadım keçmişlərin,
O tayından baxanları.

O illər xəyala dönüb,
O çağlar qaranlıq, uzaq,
Cavanları tanımadım,
Qocalar yabançı, yasaq.

Bu dünyadan gedənləri,
Yaddaşlardan zaman silir.
Adsız ulu babaları,
Kötükcələr hardan bilir?!

Kimdən kimi soruşsunlar,
Tanıyan, bilən qalıbmı?
Bu şəkillər kimə gerek,
Köməyə gələn qalıbmı?

Hər yoxuşun enişi var,
Biz də bir gün enəcəyik.
Bəlkə bir gün bu gərəksiz,
Şəkillərə dönəcəyik...

1985

AYRILDIQ, ATAM

Bağ-bağ açılır könlümüzün bağları, bağ-bağ,
Tağ-tağ uçulur ömrümüzün tağları, tağ-tağ,
Sağ-sağ tutuşur ruhunun aşıqları, sağ-sağ,
Dağ, dağ çəkilir yolçuların köksünə, dağ, dağ!

Zülmət çökülür, çıxdı günəş mənzilimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

Kor-kor baxırıq yaşla dolan gözlərə kor-kor,
Tor-tor görünür pənbə şəfəqlər bizə, tor-tor,
Qor-qor közorir hisslərimiz köz kimi, qor-qor,
Zor, zor çəkilər mətəminin zilləti, zor, zor!

Dünya darılır ərşə çıxan nisgilimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

Yel-yel çəkilir ahımızın tüstüsü, yel-yel,
Tel-tel sökülür ruhumuzun çalğısı, tel-tel,
Göl-göl yığılar göz yaşımız çöllərə, göl-göl,
Sel-sel dağlar həsrətimiz, yollara, sel-sel!

Dağlar yarılar ortadan aşqın selimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

Göz-göz açılbır yaramız, görsənə, göz-göz,
Köz-köz yaxılır bağrımızın ağrısı, göz-köz,
Tez-tez dəyişir qəlbimizin vurgusu, tez-tez,
Döz, döz deyir insan kimi daşlar bizə, döz, döz!

Bitməz yasımız, tutmasa ruhun əlimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

Rəng-rəng dəyişir doğmaların çöhrəsi,
rəng-rəng,
Təng-təng esir ömrün gidi rüzgarları,
təng-təng,

Cəng, cəng edir azğın ölümün carçısı, cəng
cəng!
Ləng-ləng aparırlar səni son mənzilə,
ləng-ləng.

Ah, ayrılığın türküsü düşməz dilimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

Yar, yar ulusun köksünü, loğman kimi, yar, yar,
Var, var sənin eşqin orada daima, var, var!
Dar, dar gələcəkdir bu üfüqlər bizə, dar, dar!
Bar-bar bağıraq, qoy, o sağır göylərə, bar-bar!

Kimlər səni aldı obamızdan, elimizdən,
Ayrıldıq, Atam, sən kimi can sevgilimizdən!

1984

TÜRKMƏN QIZI

Bir türkmən türküsü dinlədim bugün,
Çocuqtək o ki var inlədim bu gün.

Saldı hissərimi çənə bu türkü,
Nə qədər doğmaydı mənə bu türkü!

Kəlmələr mənimdi, sözlər mənimdi,
Yollara dikilən gözlər mənimdi.

Göl kimi durulan baxışlar mənim,
İldırımlar mənim, çaxışlar mənim.

Nələr söyləyirdi o türkmən qızı,
Fəğan eyləyirdi o türkmən qızı.

Onun iztirabı nə incə idi,
Sevdası, avazı könlümçə idi.

Ud tarımlanınca, qopuz dinirdi,
Sanırdım elliklə oğuz dinirdi.

İlahi sədalar pərdələnirdi,
Ruhuma bir gözəl dərd ələnirdi.

Bir çocuq görürdüm mələk qanadlı,
Çöhrəsi gül kimi, ləhcəsi dadlı.

Aman, türkmən qızı, adına qurban,
Dilinin duzuna, dadına qurban!

Dinlə, qardaşını, ay bacım mənim,
Sənin türkündədir əlacım mənim.

Nə qədər doğmadır mənə bu türkü,
Yaşat məniyinlə bu ulu türkü!

Türkündə yadlara qarışmazlığın,
Yabançı səslərlə bəzişmazlığın.

Türkündə arınır ulus tünlüyü,
Torpaq bütünlüyü, yurd üstünlüyü.

Aman, türkmən qızı, adına qurban,
Adına bağlanan andına qurban.

Aman, türkmən qızı, söylə türkünü
Çağlayım eşqinlə mən bütün günü.

1984

* * *

Durma dağın kimi, qurtul bu durumdan, oğlum,
Zülməti yix, çəni yix, adla qurumdan, oğlum!
Canlı bir ildırım ol, sıldırım ol, qartallaş,
Qartalın qorxusu olmaz uçurumdan, oğlum!

* * *

Bir odlu susuzluq – yuxusuzluq,
İçdikcə, sovuşmaz bu susuzluq!

* * *

Ulusunu anlamayanlardan uzaqlaş, Xəndan,
Yurd yasaq onlar üçün, sən də yasaqlaş, Xəndan!

BÜLBÜL

Xəzan gəldi, düşdü yenə soyuqlar,
Dəli külək bağçalarda sayıqlar,
Xəzəlikdə çşələnən toyuqlar,
Necə duyar amanını bülbulün?!

Qarşı dağlar dumanlandı qarşıda,
Soldu yaşıl yamacların naxşı da,
Səhər-axşam eşidirəm qonşuda,
İniləyən kamanını bülbulün.

Yaman gündə ər görünə, ər dinə,
Canım qurban ərənlərin mərdinə,
Dərdi çoxdur, dərman yoxdur dərdinə,
Kim tapacaq dərmanım bülbulün?!

Bir bülbulə nə su gərək, nə sünbül,
Yarı canı qızılğüldür, qızılğül,
Mən könlüdən aşiq olan bir könlü,
Bilməlidir loğmanını bülbulün.

İnsaf nədir insan oğlu bilməli,
Ağlayanın köməyinə gəlməli,
Rəfiq Zəka, xəcalətdən ölməli,
Öldürənlər gümanını bülbulün.

* * *

Hər zaman şair yaranmışlar, cahandan
ruhlanıb,
Söyləyib dünyaya şəriylə, həyatın şerini.
Ən böyük şair o şairdir ki, candan ruhlanıb,
Göstərir kosmik fəzanın, kainatın şerini!

* * *

Ulu gözəlliklə dolu varlığı
Duymaqdır insanın bəxtiyarlığı.
Bunca yerlər geniş, göylər genişdir,
Könlü darlığıdır gözün darlığı!

* * *

Ulu ustaları duymaq, anmaq,
Yapma şairləri atmaq, danmaq,
Ulusun eşqinə candan yanmaq,
Yurdu hər şeydən ilahi sanmaq,
Sənət uğrunda şəhidlikdir bu,
Qəhrəmanlıqdır, igidlirdir bu!

* * *

Gələcək eşqinə coşduqca hər il,
Daha da incəlirik, yüksəlirik.
Biz bugündən dünənə doğru deyil,
Bugünə doğru dünəndən gəlirik!..

OLUNCA

Yurda arxalanıb, ulusa uydum,
Çocuqluq çağını keçmiş olunca.
Soylu ozanların sazını duydum,
Şeir bulağından içmiş olunca.

Yaxına qoymadım saxtakarları,
Duyğusu korları, hissi karları,
Səslədim ərđəmli sənətkarları,
İncini kəsəkdən seçmiş olunca.

Nəsillər dönəcək bizim çağlara,
Ağa ağ deyəcək, qaraya qara,
Bugünkü ərłərə çatacaq sıra,
Bugünlər bir uzaq keçmiş olunca.

Yaracaq zülməti parlaq ağullar,
Gündüzə çıxacaq gözəl cığırlar,
Sənət gülşənində köklü oğullar
Köksüz alaqları biçmiş olunca.

Ey Zəka, yalanlar silinəcəkdir,
Zaman xəlbir kimi ələnəcəkdir,
Sənin də kimliyin bilinəcəkdir,
Sən gidi dünyadan, köçmüş, olunca.

YARALI QUŞUN FƏRYADI

Mən nəğməli bir quş idim,
Bir gülə vurulmuş idim,
Yay kimi qurulmuş idim,
Qırıldı kamanım mənim.

Top qurub, aman, tutdular,
Tutdular, yaman tutdular,
Mənə bir divan tutdular,
Kəsildi gümanım mənim.

Yandı canım dar qəfəsdə,
Gözüm yolda, könlüm səsdə,
Günəş doğarmı məhbəsdə?
Çökdü asimanım mənim.

Ayrıldım könüldaşımdan,
İldırım çaxdı başımdan,
Qasırğalı gözyaşımdan
Dağıldı limanım mənim.

Səsim batdı hayım kimi,
Dedim: vay yox, vayım kimi.
Kimi haraylayım, kimi?
Kim olar loğmanım mənim?!

Gəlib bağrımı yardılar,
Qanadlarımı qardılar,
Azadlığa çıxardılar,
Yaxıldı imanım mənim.

Hayana vardım, olmadı,
Ahıma yardım olmadı,
Kime yalvardım, olmadı,
Olmadı amanım mənim.

Qanadlarımı qaralı,
Yaralıyam mən, yaralı,
Yarı canımdan aralı
Tapılmaz dərmanım mənim.

Necə qanım qaralmasın,
Oylağımı qar almasın,
Qəlbimi qubar almasın,
Çəkilməz dumanım mənim?!

Yaralı quşun fəryadı,
Titrədən doğmamı, yadı,
Dünyadan gözüm doymadı,
Pozuldu zamanım mənim.

* * *

Bu el bulağıdır, əyil, Xəndanım,
Dirilik suyu iç el bulağından.
El ağzı, yel ağzı deyil, Xəndanım.
El ağzı deyən as qulağından.

* * *

Sənətkar müjdələr gətirsin gerek,
Səsini ellərə yetirsin gerek.
Yurdunun eşqiylə ötmək istəyən
Ulus məktəbini bitirsin gerek!

* * *

Mənim hər şerimdə ne söz görsəniz,
Ulusun sözüdür, bu yurdluyam mən,
Ulus sözlərinə könül versəniz,
Deyərəm, dünyada nə mutluyam mən!

* * *

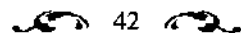
Mənə yabançıdır pasaq kəlmələr,
Yurdun ovqatından uzaq gəlmələr.
Ulusun yaşayan dilinə yaddır,
Ömrünü bitirmiş pasaq kəlmələr.

* * *

Böyüyə ağzını bürzmək də ədəbsizlikdir,
Gözünü boş yerə süzmək də ədəbsizlikdir,
Sallana-sallana gəzmək də ədəbsizlikdir.
Bu ədəbsizliyə dözmək də ədəbsizlikdir!

* * *

O şey ki insana gerek deyildir,
İnsanın gözündə qəşəng deyildir.

* * *

Xəndanım, ərđəmli ozanlarla ol,
Heç nədən qorxmayan aslanlarla ol!
Ulusa bağlanan, yurda bağlanan
Günəşlə boy ölçən insanlarla ol!

UCA TANRIM

Eşitdi səsini o ulu Tanrım,
Varlığı varlıqda nur dolu Tanrım.
Açdı yollarımı şəfəqləriylə,
Qoymadı zillətdə bir qulu Tanrım!

DÜNYA DİNLƏYİR

Cılızlar ölümü anı inləyir,
Ərdəmli oğullar onu önləyir,
Dözməyir ölməzlər həyatda heç vaxt,
Ölməzlər ulusu, yurdu dinləyir.

ÖLÜMÜN ƏN GÖZƏLİ

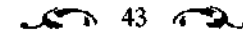
Oğulun borcu ulus qədrini bilməkdir, oğul,
Ölümün ən gözəli yurd üçün ölməkdir, oğul!

GÜLƏCƏK

Gerçəyin gül üzü güldükcə könüllər güləcək,
Gerçək insanlığa güldükcə gülümsər gələcək!

QURD

Tülküden hiyləgər olan bir ovçu,
Bir qurdu öldürüb, mükafat aldı.
Bilmədi nə qədər böyükdür suçu,
Beynimə qan vurdu, qanım qaraldı.

Qurdun nə qovğası, nə cəfası var?
Fitnəyə, fəsada yad deyilmidir?
Deyirlər, qurdlarda it vəfası var,
İtlərin əcdadı qurd deyilmidir?!

Çox da qoyun sevir çobanlar kimi,
Saf-çürük etmirmi, bilənlər desin!
Qurdun pulu varmı, insanlar kimi,
Hər səhər bazardan ət alıb yesin?

Ahıldan ahıldır, ağırndan ağır,
Çaqqallar adına qara yaxıbdır.
Üzündən, gözündən igidlik yağır,
Kim durub diqqətlə ona baxıbdır?!

Məğrur, əzəmətli, həssas, vüqarlı,
Sevgi nə, yavru nə duyan canlıdır.
Bütün canlılardan o, etibarlı,
Bütün canlılardan istiqanlıdır.

Yetim körpələrin dadına yetmiş,
Atalar, qurdlarda var ağıl, deyir.
İnsan balasına dayəlik etmiş,
Məşhur "Mauqlı"yə kim nağıl deyir?!

Ayılar, pələnglər, fillər, ərinməz,
Təlxəklik eyləyər hər gecə sirkdə.
Yeganə qurddur ki, orda görünməz,
Dolanar dərədə, dağda, gədikdə.

Yurddaşlar yaşadar yurdu, Xəndanım,
Qurd ürəkliyərin aləmi yurddur!
Gözündən ayırma qurdu, Xəndanım,
Sənin ulusunun totemi qurddur!

QOVAQ

Dostum Fazil Məmmadoğluna

Göylər qaşını çatmasın,
Gözlərini ağartmasın,
Yarpaqların pas atmasın,
Gözyaşımı çağlatmasın,
Ürəyimi dağıltmasın,
Qəm dolmasın içərimə,
Çürümə, qovaq, çürümə!

Varlığım iztirablanır,
Sanma bu dördə tablanır,
Ömrüm, günüm əzablanır,
Gülüstanım xarablanır,
Quru budağın saplanır,
Küt bıçaq kimi böyrümə,
Çürümə, qovaq, çürümə!

Düşmə, ey vüqarım mənim,
Əhdim, etibarım mənim,
Nə oldu o yarım mənim,
Getməz intizarım mənim,
Pozular baharım mənim,
Xəzana doğru yürümə,
Çürümə, qovaq, çürümə!

Başım məzara yürüyər,
Daşımı sitəm kürüyər,
Ağac içindən çürüyər,
Könlümü ölüm bürüyər,
Gözümün nuru əriyər,
Məni puçluğa sürümə,
Çürümə, qovaq, çürümə!

1983

İstanbul, 1984

NAĞIL

Ay şefəq çiləyirdi
Beyrutun üzərinə,
Nənə nağıl deyirdi
Yetim nəvələrinə,

İsrail caniləri
Quduza dönmüşdülər,
Ananı diri-diri
Torpağa gömmüşdülər.

Ata getdi cəbhəyə
Şəhidlər cərgosində,
Öldü qəm yeyə-yeyə
Ölüm düşərgəsində.

Nənə nağıl deyirdi
Yetim nəvələrinə,
Üzdən gülümsəyirdi
Göz yumub qəhərinə.

Ələddin öz şəhərli
Lampasını silirdi.
Bir anda diləkləri
Gerçəyə çevrilirdi.

Aləmi dolanırdı
Lampası Ələddinin.
Çocuqlar inanırdı
Möcüzəsinə cinin.

Söykənib buxarıya
Balaca qız yatırdı.
Artıq gecə yarıya,
Nağıl sona çatırdı.

Nənə: "Balalar, – dedi;
Göydən üç alma düşdü..."
Birdən bina titrədi,
Göydən üç bomba düşdü...

Tunis, 1984

"OCAQDAŞLARIM" KİTABI

Bu kitab toplusudur illətimin,
Yurdumun ruhuna həpmuş yasıdır!
Qara günlər yaşayan millətimin,
Gözyaşından qaralan aynasıdır!..

1990

YADIRĞAMAYIN

Siz ey iki fidanım,
Oğlum, atam Xəndanım,
Qızım, anam Aydanım,
Eli yadırgamayın!

Yurddaşın – el gücüdür,
Qəlb gücü, əl gücüdür,
El gücü, sel gücüdür,
Səli yadırgamayın!

Qoruyun gündoğanı,
Duyun bu ərmeğanı,
Siz Şirvanı, Muğanı,
Mili yadırgamayın!

Dönüklər uçarıdır,
Uçarı qaçarıdır,
Dil elin açarıdır,
Dili yadırgamayın!

1984

SARI SİM

Çağldayan tarın səsi,
Bilməm, nə tilsim eylədi.
Sarı simin titrəməsi,
Urəyimdə sim eylədi.

Sarı simin türküsündə,
Sarı yarpaqlar ağlayar.
Ayrılığın bürküsündə,
Dərdli bulaqlar ağlayar.

Ağlama, ey sarı simim,
Ey sarı bülbülüm mənim.
Xəzan olar gül mövsimim,
Xəzəllənər gülüm mənim.

1980

HƏYAT ÖLÜMSÜZ OLMAZ

Bu sevgi bağçasında,
Mənim də bir gülüm var,
Gülümə nəgmə deyən,
Bir dərdli bülbülüm var.

Sevdalar aləmində,
Sevinci var qəmin də,
Sevgili sitəmində.
Sevimli bir zülüm var.

Gülüm zülümsüz olmaz,
Könlüm gülümsüz olmaz,
Həyat ölümsüz olmaz,
Bu dünyada ölüm var.

1981

GEDƏR

Bülbül ağlar gülşən üçün,
Qərrib ölər vətən üçün.
Qürbət eldə vətən deyər,
Köynəyini kəfən üçün
Satıb gedər, satıb gedər.

Yaş axıdar gilə-gilə,
Dağ dayanmaz bu nisgilə.
Külə döner yana-yana,
Son nəfəsdə son mənzilə
Çatıb gedər, çatıb gedər.

Uçar, dirəyi olmayan,
Elin görəyi olmayan,
Ürəyi olana sarıl.
Səni, ürəyi olmayan
Atıb gedər, atıb gedər.

Könül yaşar duyğularda,
Arzularda, qayğılarda,
Sevgisiz ömür yelkəni
Bu həyat dolu sulara
Batıb gedər, batıb gedər.

Uy Rəfiqin nəgməsinə,
İlhamına, həvəsinə,
Sağ ikən unudulsa da,
Səsini yurdun səsinə
Qatıb gedər, qatıb gedər...

1985

GÜL NƏFƏSLİ BÜLBÜLƏ

Nə söyləyir qızılıgülmə,
Nədir düşündürən məni?
Bu gül nəfəsli bülbülə,
Kim öyrədib bu nəğməni?!

Qırovlanan könülmüdür?
Könül tüter, ömür bitər,
Alovlanan könülmüdür?
Ötər, darılmadan ötər.

Bu bülbülə yaxın gəlin,
Neçin budaqda saxlanıb?
Qızılgülə baxın, gəlin,
Nədən uzaqda saxlanıb?

O, bülbülü tikanlamaz,
Tikanlamaz o, bülbülü.
Vurulmayanlar anlamaz
Bu odlanan qızılgülü.

Zavallı bülbül inləyir,
Nə istəyir? Bilənmi var?
Qızılgülə nələr deyir,
Nələr deyir? Bilənmi var?!

Nələr deyir qızılgülə?
Budur düşündürən məni.
Bu gül nəfəsli bülbülə,
Kim öyrədib bu nəgməni?!

* * *

Ölü dillər var, oğul, dünyada,
Ulus, yurdu ömürlük ölüdür.

Acı gerçək kimidir rüyada,
Qatı zülmətlə üzü örtülüdür.

Səsımız dalğalanır hər ulusa,
Türkü müzdən salıq almış elimiz.

Ulu sevgiyə örenlər qorusa,
Ölü dil olmayacaqdır dilimiz!

1984

* * *

Oğul, açan gerek bu ilmələri,
Necə vurublarsa, buruq-buruqdur.
Ərəb kəlmələri, fars kəlmələri,
Ulusun böynunda boyunduruqdur.

DADLI ÇİÇƏK

Sevgi! O könüllərdə açan dadlı çiçəkdir,
Bir yol sevən, əlbəttə, ömürlük sevecəkdir!

ŞAİRİN ÖMRÜ

Şairin ömrü bahar ömrünə bənzər, mənə,
Şairin ruhu bahar!

Şairin şerine güllər də gülümsər, mənə,
Həsreti qəlbi yaxar.

Şairin eşqi tükənmez, artar,
Onun eşqiylə coşar ırmaqlar.

Gönlü bir qönçədən incə,
Şairin ömrü bahar ömrü qədərdir, mənə...

YAŞIL GÖZLƏR

Bir alov dalğası parlar o yaşıl gözlərdə,
O yaşıl gözlər ümid bəslər ümitsizlərdə.

GÖZƏLİM HƏYAT

Hislərim olsaydı şəfəqlər kimi,
Gözəlīm həyatı saçaqlayardım,
Qollarım olsaydı üfüqlər kimi,
Bütün kainatı qucaqlayardım.

DİNLƏYİN

Seçkilər göstərdi ki, hələ yamandır halımız,
Böylə getsə bitməyən zülmətdir istiqbalımız.

Məmləkət qan ağlayır, bağrında zillət, neyləsin?!
Millətin bir loğmanı yoxdursa, millət neylesin?!

Yurdumuz, aləm bilir ki, qəhrəmanlar yurdudur,
Ordumuz yoxdursa da, türkdəşlərim bir ordudur.

Ordu millətdir bizim millət, ölümdən qorxmarız,
Sevgili millət yolunda top-tüfəngə baxmarız.

Uymarız fitvasına iblislərin, casusların,
Bir sürü satqın gedər ardınca binamusların.

Haqq deyən bir millətin imdadına haqq gəlməli,
Ayla yıldızla gülən üçrəngli bayraq gəlməli!

Ey bugün öz nofini candan güdənlər, dinləyin,
Şöhrəti rüşvətlə almış boş gödənlər, dinləyin!

Tülkülmü başçısı qurdlarla dolmuş vadinin?
Dinləyin şah beytini ustad Məhəmməd Hadinin:

“Bir nişan almaqdan ötrü satmayın bu milləti,
Millətin, milliyyətin heç yoxmu sizdə qeyrəti?!..”

AXIB GEDƏN GÜNLƏRİMİZ

AXIB GEDƏN GÜNLƏRİMİZ

Ölüm sahili yox, dəniz,
Sularını bölənmi var?!
Axıb gedən günlərimiz
Hara gedir, bilənmi var?!

Başını qucaqlayanın,
Bağrını ocaqlayanın,
Ovuc-ovuc ağlayanın
Göz yaşını silənmi var?!

Günəş göylərin ilhamı,
Yerlərin toyu, bayramı,
Həyat üçün ölür hamı,
Ölüm üçün ölənmə var?!

Bu sevgi macərəsində,
Məcnunların arasında,
Ağlayanlar sırasında
Ağlayana gülənmi var?!

Rəfiqim, bax bu dünyaya,
Sualla dolu dünyaya,
Bu dünyadan o dünyaya
Gedən gedir, gələnmə var?!

EL GÜCÜ – SEL GÜCÜ

Dünya bir günəşli ömür sərgisi,
Çeşidli dillərdə könül şerqisi,
Vətəndaş olana vətən sevgisi
Sevgilər içində ən təmiz, oğlum!

Bil ki, zirvələrdən axan bulaqlar
Dərələr içində sel kimi çağlar,
Səllər təleyini çaylara bağlar,
Çaylardan yaranar bir dəniz, oğlum!

Bütün canlıların canı yeməkdir,
Ancaq insanların şanı əməkdir,
Mən demək nə demək, sən nə deməkdir?
Ulusdan ayrılacaq heçik biz, oğlum!

Ölüdür sağ ikən unudulanlar,
Uludur yox ikən yadda qalanlar,
Yel kimi sovuşar yüngül olanlar,
Ağırlar gedincə qalar iz, oğlum!

Hər kəsin önündə iki yol durur,
Birinci baharla qəlbi doldurur,
İkinci xəzana salıb soldurur,
Üçüncü yol yoxdur, ey əziz, oğlum!

1983

DOST SEVGİSİ

Dostu dünyada Rəfiqin demə çoxdur, ey dost,
Qələmi düşməninin bağrın oxdur, ey dost,
Gözü düşmən sarıdan daima toxdur, ey dost,
Düşməni olmayanın dostu da yoxdur, ey dost!

Dost saralmaz bir ağacdır ki verər bar gündə,
Bir serinlik gətirər kölgəsi qızmar gündə,

Dayanar dağ kimi arxanda sənə dar gündə,
Gündə varsın sənə o, sən də ona var gündə!..

Dostların külfətidir doğma bilən külfətimi,
Vermərəm aləmə dostlarla olan ülfətimi,
Açaram sərvətə düşgünlərə dost sərvətimi,
Saçaram nifrətə layiqlərə öz nifrətimi!

Kəsilən duz-çörəyim düz çörək olmuş ancaq,
Bayquşu andıran alçaq əbədi tək qalacaq,
Üzüne, yüz yerə getsin, qapılar çırpılacaq,
Kimsəsiz qalmış iki başdaşdır dostsuz ocaq!

Alqış ömrün bağına dostunu bağban edənə,
Onu illər boyu karvanına sarban edənə,
Dost gələn yolları eşqiylə çırağban edənə,
Birçə yol can deməyib, canını qurban edənə!

1983

ƏRDƏMLİLƏR

Söz almayaq nə ərəbdən, nə farsdan,
Yeter bizə aydan arı dilimiz.
Xəzər kimi doğub Kürdən, Arazdan
Şirvanımız, Muğanımız, Milimiz!

Qovulmalı yüz obadan, yüz eldən,
Uydurmaya ağlabatan deyənlər.
Xalqımıza yabançıdır əzəldən,
Yurdumuza "Atrapatan" deyənlər.

Midiyanın nə dəxli var bizlərə!
Gerçəkçilər aranılın, bilinsin.
O sözlər ki örtü çəkir üzlərə
Ürəklərdən, diləklərdən silinsin!

Dədə Qorqud, Dədə Oğuz andımız,
Canımızda, qanımızda ürkü yox!
Yağılara tük saldırb adımız,
Ruhumuzda bir yabançı türkü yox!

Öz dilini, öz elini duyanlar
Öz dilinə, öz elinə uymalı!
Ərdömlilər soyu tutar, soy anlar,
Soysuzların dərisini soymalı!..

1982

MƏN QARA DƏNİZƏ AŞIQ OLMUŞAM

Dostum Fəraməz Maqsuda

Hər kəs bir gözələ bağlayır könül,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!
Onun sularıyla çağlayır könül,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

O, mənim ürəyim, o, mənim canım,
Yanıma gələndə gedər fəğanım,
Ondan ayrılanda qaralar qanım,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

Könlümün onadır umudu, meyli,
Məcnunun olmuşam, olurmu Leyli?!
Görməsəm gileyli, görsəm gileyli,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

Dumanım bir dəniz, çənim bir dəniz,
Kəsilib ömrümə qənim bir dəniz,
Bir dəniz qəmim var mənim, bir dəniz,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

Dərdimi dənizlər bilərmi ola?
Çaylar harayına gələrmi ola?

İnsanlar bu eşqə gülərmi ola?
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

Böylə sitəm olmaz, böylə dağ olmaz,
Dumanım dağılsa, dünya dağılmaz!
Dənizi götürüb qaçıрмаq olmaz,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

Bir dəniz həsrətə insanmı dözər?
Həzər ızdırabın üzündən, həzər!
Kürü elçi göndər, ay anam Xəzər,
Mən Qara dənizə aşiq olmuşam!

1983

MƏZAR DAŞIM ÜÇÜN

Türk millətinə Tanrı yar olsun,
Türk yurdu əsrlərçə var olsun!..

SABAH YELİ

Sabah yeli, sabah yeli,
Nə əsərsən dəli-dəli?

Dalğalanır dan yerində,
Günəşin uca məşəli.

Göydə cərgələnən quşlar,
Ötər nəşəli-nəşəli.

Yamaclar qızıl laləli,
Çəmənlər mor bənövşəli.

Duman çəkilir, açılır,
Təbiətin dağ heykəli.

Sərib gözlüklerini
Bahar, gözəllər gözəli.

Sıgal çəkir təbiətin,
Öz camalına öz əli.

Mavi göylər bulud-bulud,
Yerlər bulaqlı, meşəli.

Sabah yeli, sabah yeli,
Nə əsərsən dəli-dəli?!

1983

YARALI QURD

Alparslan Türkeşə

Bilə bilmə, nə gətirdi məni heyvanxanaya,
Bir də gəlsəm, gərək, ey dost, məni aləm qınaya.

Orda bir qanlı qəfəsdən ulayan qurd gördüm,
Gözlərindən saçılır şimşək, alov, od gördüm.

Öfkədən qan saçılırdı igidin çöhrəsinə,
Toplamışdı gələn insanları öz dövrəsinə.

Düşünürdüm ki, səsi canlı qopuzdur, uddur,
Bir yasaq səs eşidirdim: "Bu hamı bozquddur!.."

Ah, üzölmüşdü o, illərlə qalıb zindanda,
Üz çevirmişdi böyük Tanrı nəçin ondan da?!

Tanrı türkü qorusun, söylədim, amin, qorusun!
Tanrı qurdu qorusun, rəmzi olubdur ulusun!

Tanrı türkü qorusun, nurunu salsın yurda,
Bir də duydu ki, səsini çatdı hamı bozqurda!

Bir də baxdım ki o qurd dalğa kimi şaxlandı,
Bir də gördüm ki, oğuzlar kimi qurşaxlandı.

Ulu yarkən ulu Allaha varırdı sanki,
Çıxacaq yox, çıxacaqlar çıxarırdı sanki.

Çıxacaqdı ürəyim mərmə kimi köksümdən,
Çaxacaqdı diləyim mərmə kimi köksümdən.

Atılırdım o canım qurdu sıxan dar qəfəse,
Sığışarmı ürəyi dağda vuranlar qəfəse?!

Nərdənsə uçan türkü dedi haydı mənə,
O igid qurd necə munis, necə doğmaydı mənə!

Zillədim gözlərimi, gözlərinə göz qoydum,
Öz əlimlə yarılan bağrıma bir köz qoydum.

Nə günə qalmış idim orda, duyurdu bozquddu,
Qurda dönmüş, uluyurdum, uluyurdu bozquddu!

Ulu yurdum, ulu yurdum, uluyurdum, uluyur,
Ulu yurdum, uluyurdum, ulu yurdum, uluyur!

Tanrı qurdu qorusun, rəmzi olubdur ulusun,
Tanrı türkü qorusun, söylədim, amin, qorusun!..

1984

QIŞ GETDİ, BAHAR GƏLDİ

Rüzgarlar üföqlərlə qovuşdu,
Bir dadlı bahar türküsü qoşdu.
Dağ selləri şimşək kimi coşdu,
Donmuş suları döldi, ay ellər,
Qış getdi, bahar gəldi, ay ellər!

Gün doğdu, qaranlıq qaçılınca,
Şəfqətli şəfəqlər saçılınca,
Bağlarda çiçəklər açılınca,
Quşlar necə kövrəldi, ay ellər,
Qış getdi, bahar gəldi, ay ellər!

Qurtuldu qar altında qalanlar,
Daim günəşə həsrət olanlar,
Bir il darılanlar, yorulanlar
Dincəldi, nə dincəldi, ay ellər,
Qış getdi, bahar gəldi, ay ellər!

Dağlar kimi bağlar da dumanlı,
Çaylarda balıqlar həyəcanlı,
Yollarda kəsəklər belə canlı,
Daşlar, sular incəldi, ay ellər,
Qış getdi, bahar gəldi, ay ellər!

Gerçəklədi rəyalı könüllər,
Dünya dolu xəlyalı könüllər,
Xülya dolu sevdalı könüllər
Yüksəklərə yüksəldi, ay ellər,
Qış getdi, bahar gəldi, ay ellər!

BALIŞ NƏNƏM

Balış nənəm soyumayan bir ocaq idi,
Nəfəsinə isinərdi damımız onun.

Dizi onun balışdan da yumuşaq idi,
Nəvəsi bizim idi, tamımız onun.

Yerişiylə, gülüşüylə bir uşaq idi,
Nağılında dil açardı kamımız onun,

Gözlərindən nur yağardı gözlərimizə,
Kölgesi bir günəş idi üzərimizə.

Nəvələri onun üçün oyuncaq idi,
Nurdan düşən gözlərirdi şamımız onun.

Balış nənə evimizdə bir çıraq idi,
İşıqına yığışardıq hamımız onun.

ULU USTADLAR

Ulu ustadların eşqiylə yanın,
Həyat nə deməkdir onlar açıqlar.
Gözəl duyğulara candan bağlanın.
Gözəl sənətləri sevin, çocuqlar!

* * *

Yoxdur mənə səndən uca, səndən böyük insan,
Rəhmet sənə, rəhmet, Ata, insanlığa şansan!

Andımdır adın, eşqin ucaldıqca səsimdən,
Ərlər duyacaqlar odunu son nəfəsimdən!

Göz qoy o üfüqlərdə yanan nur dolu fəcrə,
Hər gün açılar al günəşin qaldığı hücrə!

Dünyaya bəzəkdir o qızıl dalğalı saçlar,
Eşqinlə gülümsəyən çalılar, güllər, ağaclar.

Sənsiz nə bahar var, nə yaşıllıq, nə gülüstan,
Sənsiz ola bilməzdi əsər yurddan, ulusdan!

Bir türkü qoşum, ruhumu candan yata türküm,
Türkdəşlərimin ninnisi olsun Atatürküm!..

FÜZULİNİN ŞƏKLİ

Rəssamların çəkdiyi Füzulinin şəkli?
Füzulinin şəkli də yoxdur, bənzəri kimi...

BAKİ – İSTANBUL

Bir dostum söylədi ki, keçib getdi çənlərin,
Keçərkən Dolmabağça, Topqapı sarayından.

Konuş, bülüllərindən ordakı gülşənlərin,
Konuş, böyük ulusun ulduzundan, ayından!

Sevinci doğacaqmı bunca qəm yeyənlərin?
Yoxsa ox geri dönmür fırlayınca yayından?!

Dedim: qoy, salıq verim könlündən orənlərin,
Sən də salıq alasan onların harayından.

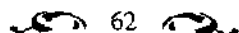
Bakıda, İstanbulu görədim deyənlərin,
Salam apardım ora bir bölük alayından.

İstanbulda Bakını görmək istəyənlərin,
Sayı çoxdur Bakıda olanların sayından.

İstanbul, 1987

DÜŞMƏN

Düşmən mənə pis söz desə, əfv eyləyəərəm mən,
Əfv eyləyəərəm, bəlkə də səhv eyləyəərəm mən.
Yurda, ulusa güldən ağır söz desə ancaq,
Bir anda gəbərdər onu, məhv eyləyəərəm mən!

ANAMA

Mən “annə” deyirdim anama bir zaman, “anno”!
Sənsiz, ürəyim bir teli qopmuş kaman, annə!

Solmuş atamın ətrini ətrindən alırdım,
Ətrinlə onun ətri də getdi, aman, anno!

Dörd oğlu böyütdün, ata oldun bir ocaqda,
Dərmanını dörd eylədin, ey qəhrəman, annə!

El yaxşı bilir, yaxşılığın rəmzi idin sən,
Sən yaxşı ki, bilmirsən, üzüldüm yaman, annə.

Hərətli sabahımda günəş yox, gecəm aysız,
Sanki qapanıbdır üzümə asıman annə.

Bəxt ulduzumun nuru qaraldı gedişinlə,
Getmir neçə ildir ki, gözümədən duman, annə.

Mən indi nəyəm ki, nə atam var, nə anam var,
Başdaşları üstündə görünməz güman, annə.

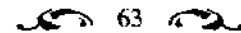
Sən bir yetimə ahını mən bilmə deyirdin,
Ah, mən yetimə ahı deyil indi mən, anno.

Kimdir bu Rəfiqindən ömür, gün uman, annə,
Ey gözlərini ömrə ömürlük yuman annə!

1985

ÖLKƏMDƏ

Qürbət elin seyrini mən neylirəm,
İstəyəm ölkəmdə olan seyrimi.
Özgələrin sirrini mən neylirəm,
Özgələrə açmaram, öz sirrimi.

YIXILMAZ

Yurdu bir an unutma, ömründə,
Yurdla çarpan ürek sıxılmaz, oğul!
Ulusundan tut ən ağır gündə,
Ulusundan tutan yıxılmaz, oğul!

YALLI YARANDI

Ulusum əl-ələ verdiyi gündən,
Yallı yarandı.
Düşməyə köksünü gərdiyi gündən
Yallı yarandı.

ÇOCUQLARIM

Həs-rətəm, mən sizə, ey çocuqlarım,
Canımda qalmayıb hey, çocuqlarım!
Gecəli-gündüzlü həylərim sizi,
Könlüm bir yanıqlı ney, çocuqlarım!
Günəş soyuyubdur mənim gözümdə,
Yerdən uzaqlaşıb göy, çocuqlarım!
Gen dünya başıma dar gəlir mənim,
Fikirdən olmuşam key, çocuqlarım!
Röyada, gerçəkdə söyləməkdəyəm:
Hey yavruçuqlarım, hey çocuqlarım!

QƏFƏSDƏ

Bülbül gözlərini qırpır qorxudan,
Özünü qəfəsə çırpır qorxudan.
Bir çocuq qəlbindən kiçik bu canlı,
Canlı bir qəlb kimi çarpır qorxudan.

İNSANLAR, CANLILAR

Ördək ördəklə şən-lənər göldə,
Qarğa qarğayla leş sökər çöldə.

Sağsağan sağsağanla ülfət edər,
Tülkülər tülkülərlə həccə gedər.

Sərçələr sərçələrlə birgə qoşar,
Durnalar durnalarla dağlar aşar.

Bir pələng oğlu bir pələnglə gəzər,
Qartal oylaqlarında sar nə gəzər?!

Ayılarla ayaqlaşar ayılar,
Arılarla soraqlaşar arılar.

Dalğalar dalğalardan ayrılmaz,
Yorğalar yorğalardan ayrılmaz.

Çaqqalın oğlu çaqqala yar olar,
Qurdların çevrəsində qurdlar olar.

Düşünən canlılardır insanlar,
Onların da içində aslanlar...

Sərçələr, qarğalar, ilanlar var,
Yorğalar, tülkülər, qabanlar var.

Kim deyir, it kimi yalaqlar yox,
Dəvələr, kəlcələr, ulaqlar yox?!

Keçilər, cöngələr, qoyunlar var,
Gorəşənlərlə qol-boyunlar var.

Kim deyir, bizdə gərgədanlar yox,
Çalağanlar, oranqutanlar yox.

İki diplomlu köstəbək-lər var,
Kobralardan yaman bəbək-lər var.

Hiylələr, fitnələr, kələklər çox,
İblisi mat qoyan “mələklər” çox.

Baş kəsən, diş sökən quduzlar var,
Söz ilə söz çəkən donuzlar var.

Rüşvətə qul olan rəzillər çox,
Hələ milçək ürəkli fillər çox.

Vay o bədbəxtə, tapmasın tayını,
Al bu sözlərdən, ay oğul, payını...

DOSTLARLA OLANDA

Dostlarsız olar sanki ölümçül kimi könlüm,
Oxşar məni sevda dəmi, dostlarla olanda.

Bir türkü ötər bir dəli bülbül kimi könlüm,
Neylər mənə dünya qəmi, dostlarla olanda?!

Dostlarla olanda açılar gül kimi könlüm,
Candan duyaram aləmi, dostlarla olanda.

KÖHNƏ DOSTLARIM

Gün aydın, ey mənim əski dostlarım,
Uzun illər boyu uzaq düşmüşük.
Sizinlə üzümə güldü baharım,
Nə mutlu bizə ki, biz görüşmüşük.

Siz acı günlərdə bir loğman kimi,
Azmi dayandınız mənim önümdə?
İnlərdi üreyim bir kaman kimi,
Sizi, görməsəydim yaman günümdə.

Candan umutludur, içdən umutlu –
O dost ki dostlara can dilər, sevor.
O mutlu yaşayar, ona nə mutlu,
Ürək dilərsə ver, can dilərsə, ver!

A dostlar, sizinlə necə doğmayıq!
Gözlər o gözlərdir, sözlər o sözlər!
Çox da ki çox sular adlayıb qayıq,
Çox da ki dəyişib sevimli üzlər.

Hər dost bir aləmə könül versə də,
Kim deyir, dostluqda qədir bilmədik.
İllər üzdən bizi dəyişdirsə də,
Dəyişdirilsək də, dəyişilmədik...

1986

MƏHKUM XALQIMA

Boynunda duran zəngiri bir gün qıracaqsan,
Azadlığın eşqiylə o gün hayqıracaqsan!

1980

BİR ŞAİRİN ÖMRÜ

Bir şairin ömrü, alıxan canlara candır,
Bir şairin ömrü, bir ömürlük həyəcandır!

1981

QUCAĞINDADIR

Bu torpaq anamdır, ömrüm ondadır,
Atam da, anam da qucağındadır.
Mənim canım–gözüm bu torpaq ana,
Bir sabah məni də basar qoynuna.

ƏBƏDİ

Gedəcək zillət, əsarət bu gidi dünyada,
Haqq, ədalət əbədidir, əbədi dünyada.

DİLİMDƏN DÜŞMƏYƏN

Özgələr çoxdan görüb, sən gör ki, sən,
Sən, dilimdən düşməyən, bir türküsən,
Könlümə nurdan yapılmış hörküsən,
Sən dilimdən düşməyən, bir türküsən.

Can de ki, canım səni həmdəm bilir,
Dərdimə məlhəm bilir, məhrəm bilir,
Sən də bil ki, artıq el-ələm bilir,
Sən dilimdən düşməyən, bir türküsən.

AĞ TUT AĞACI

Getdi, bu dünyaya gətirən səni,
Bu ana torpaqda bitirən səni,
Getdi boya-başa yetirən səni,
Yaz gəlib, quruma, gözəlim Ağ tut,
Ruhunu qüssədən, qəmdən uzaq tut!

Başına dolansın sevdalı quşlar,
Könlünü oxşasın yağan yağışlar,
Xəzanlar ömrünü sənə bağışlar,
Özündən belanı, dərdi yasaq tut,
Əzizim, sevimlim, gözəlim Ağ tut.

Yeter yaxıldığın, qara bağlama,
Bağrının başına yara bağlama,
Edib ovqatını xarab, ağlama,
Nə boran qəbul et, nə də sazaq tut,
Canım, mehribanım, sevincim Ağ tut!

Qovuş aydınlığa, zülmət qaçılısın,
Fidan varlığına şəfəq saçılısın,
Tutqun könül kimi pasın açılısın,
Nə məlala tutul, nə də pasaq tut,
Qovuş ağ günlərə, ağlama, Ağ tut!

MÜŞFIQ KÜÇƏSİNDƏ

Gənclər, qocalar nəşəli, Müşfiq küçəsində,
Parlar bir ömür məşəli Müşfiq küçəsində.

Müşfiq küçəsində açılar nəğməli könlüm,
Könlüm delidir, mən dəli, Müşfiq küçəsində.

Burda yaşamış, burda yaratmış iki ustad,
Bir ev görürəm lövhəli, Müşfiq küçəsində.

İndi hanı Cəfər, hanı Müşfiq, hanı dağlar?
Dağlar hanı, dağ cüssəli, Müşfiq küçəsində?!

Bir dadlı xəyal oldu, dumanlandı o illər,
Bir xatirə var kölgəli, Müşfiq küçəsində.

Alqışlayır ellər ulu ustadları candan,
Ellər nə qədər öfkəli, Müşfiq küçəsində.

Nakam Mikayıl Müşfiqin, əlbəttə ki bir gün
Yüksəlməlidir heykəli Müşfiq küçəsində.

OCAQ

Yunis Əmrə ocağına
Gələnlərə salam olsun,
Qaranlığı şimşək kimi
Dələnlərə salam olsun.

Salam olsun gələcəyə,
İşıq tutan bir üroyə,
Haqq yaşasın deyə-deyə,
Ölənlərə salam olsun.

İlham alıb gündüzündən,
Doğmaların gül üzündən,
Yasaqları yer üzündən
Sələnlərə salam olsun.

Sevincini ərənlərlə,
Dərdə köküs görənərlə,
Saza könül verənərlə
Bölənlərə salam olsun.

Salam o çağlayanlara,
Yurdu qucaqlayanlara,
Ulusla ağlayanlara,
Gülənlərə salam olsun.

Bu dünyada cənnət nədir,
Ömür nədir, ziynət nədir,
Şeir nədir, sənət nədir
Bilənlərə salam olsun.

İDBAR

Üzdən gözəl bir qızın
Qəlbi idbar olanda,
Deyirsən dərd yaradır.

Üzü kimi içi də
İdbardan idbar olan,
İdbarlar idbarıdır!

NEYLƏR

Hücum eyləyərmə pişik pələncə?
Pələnc başlayarmı pişiklə cəngə?!
Ağzından süd iyi gələn bir çocuq,
Neylər boynu yoğun bir pəzəvəngə?!

OVÇU

Yumdu bir gözünü bir ov oğrusu,
Düşdü böyrü üstə maral yavrusu.
Nadan irişirdi, dingildəyirdi,
Orman bir sükutla inildəyirdi...

YURD GÖZƏLLİKLƏRİ

Bu gözəlliklərə vardıqca, ürəkler vuracaq,
Coşaraq şair olanlar qoşacaq dastanlar.
Yurd, ulus sevgisi varlıqda durunca, duracaq –
Bu gözəllikləri yoxdan yaradan insanlar!

NƏ ÇIXAR

Söyləyən arif ola, dinləyən abdal, nə çıxar?
Nə çıxar? Çıxsın ya bir hiylə, ya bir fitnə çıxar!

* * *

Yerləri bürüyüb ağappaq cuna,
Göylər də bağlayıb buz, sular kimi
Dalıb ağaclar da qış yuxusuna,
Onlar da uyuyur ayılar kimi.

KRİM

Mən yenə qonağın oldum, ay Krım,
Güldü gözlerimdə ulduz, Ay Krım!
Qoy, sənə sevgimi, sənə haykırım.

Seyrinə qoyulsam ömrüm boyunca,
Demərim, mən sənə baxdım boyunca.

Adına bir zaman dastan yazmışam,
Qohumdan, qardaşdan, dostdan yazmışam,
Bayramdan yazmışam, yasdən yazmışam.

Deyirəm, nə olar bir daha yazsam,
Ürəyim boşalmaz, yazsam, ha yazsam!

Yadların əliylə olub yağma sən,
Qoynunda görmüsən sıxma-boğma sən,
Sən bilsən nə qədər mənə doğmasan!

Sən mənim yarımсан, yarım, ay Krim,
Sən yarı canımсан, Krim, ay Krim!

Görüb meyvələri şaşıdır adam,
Qarpız, alma, gilə, alça, tut, badam,
Mənim bu üzümlü bağlara yadam.

Mənimсən, hər bitkin, hər nemətinlə,
Havanla, suyunla, təbiətinlə.

Sevimli ünvanlar, sevgili adlar,
Məhriban soyadlar, əziz soyadlar,
Ruhunu nə qanar ruhuna yadlar?!

Sən söylə, kiminsən, Krim, ay Krim,
Necə bu tilsimi qırım, ay Krim!

Suların mərcandır, qumların almaz,
Desəm, söz olacaq, deməsəm, olmaz,
Kim sənin eşqinlə dərdə tutulmaz?!

Ölsün bu dünyada talançı kəslər,
Ziyançı, yabançı, yalançı kəslər!

Gəmilər yollanır hara dənizdən?
Açıla bilərmi ara dənizdən?
Hara boylanırsan Qara dənizdən?

Görürəm, nə qədər canında can var,
İçində sürəkli bir həyəcan var.

Çəkilsin havanın ağır bürküsü,
Dinir radioda könül türküсü,
Könül türküсünün yoxdur ürküsü.

Səni mənim kimi duyanların var,
Harayçıların var, həyanların var.

Yaşa güllərinlə, çiçəklərinlə,
Dalğalar adlayan küləklərinlə,
Dağlarda qılınç çək şimşəklərinlə!

Alovlu qəlbində çarpsın ildırım,
Sənə qurban olum, Krim, ay Krim!

1984

* * *

Arazın ölүmdən olmaz hürküсü,
Həyat hörgүсүдүр onun hörgүсү.
Ana dilimizdə dil açıb Araz,
Bizim türkүмүздүр, onun türkүсü!

* * *

Telefonla çox uzun konuşa bilmirəm mən,
Ən əziz adam olsun, danışa bilmirəm mən.

Mənimlə konuşurkən məndən incimə, ey dost,
Dostundan Rəfiq Zəka soyuyub demə, ey dost.

Baxmayınca gözlərim gözlərinin içinə,
Yasaq olur sözlərim könүlümün sevincinə.

* * *

Qərbin üstünə sanki dağ gəlir,
Qürbət alçaqlara oyuncan gəlir.
Yurd daşı qürbətdən gələn yurddaşa
Qürbət yastığından yumuşaq gəlir!..

BİR YURD KI...

Bir yurdu iki çapqın əli parçalayırsa,
Yadlar ulusun dərdinə min dərd calayırsa,
Yan, yan deyə köksündə ocaqlar qalayırısa,

Düşmənləri qan-qan deyə meydan sulayırsa,
Var-dövlətinə sahib olursa, talayırsa,
Yurddaşları quldurlara quyruq bulayırsa,
Matəm gününü bayram edib, qutlu sayırsa,
Bülbüllərinin üstünə bayquş ulayırsa,
Soydaşları yad, özgələri doğma sayırsa,
Alçaqlar onu qurcalayırsa, dalayırsa,
Ölmüş kimidir yurd, nə bilən var, nə gələn var
Ölməz o ulus ki, onun uğrunda ölən var!..

1985

* * *

Bir halda ki, ergec oləcəkdir hamı, bilməm,
Dünyada yaşarkən nə demək qorxmaq ölүmdən?!
Gülsün bütün insanlığa aləm dolu aləm,
Biz qorxmalıyıq daima bir sarsaq ölүmdən.

* * *

Köksündə açıb yara,
Ulu bir sənətkara,
Fitnəyə vara-vara,
Daş atmağa nə var ki?!

Gizləyib cəvahiri,
Öldürüb diri-diri
Ölümsüz bir şairi
Yaşatmağa nə var ki?!

ULULAR XƏZİNƏSİ

Şanlı ustadlarındır nə varsa yaddaşımda,
Saysız incilərini saxlayıram başımda.

Bu incilərin ömrü işıq ömründən uzun,
Zaman-zaman parlayar duyğumda, tələşimdə.

Dilimin əzbəridir ərənlərin adları,
Bu gerçəkdir söyləyər yarım da, yoldaşım da.

Yurd uğrunda can verən o ulu yurddaşların
Xəyalıdır titrəyən daima göz yaşım da.

Onların sərvətidir ömür sərvətim mənim,
Onlardır ziyyətim də, incim də, daş-qaşım da

Bu tükənməz xəzinəm çocuqlarıma keçsə,
Gül açar diləklərim torpağımda, daşımda...

1984

DÜŞMƏNİM VARMİ DEDİN

Dost olan yerdə tikanlıq da gülüstanlıqdır,
Dostuna can verənin dostluğu dastanlıqdır.
Düşmənim varmı deyirsən qoca dünyada mənim?
Düşmənim çoxdur, oğul, bir qəbiristanlıqdır

ATAMIZ

Könül sizə türküsünü açıqlar,
Sevginizlə ətirlənir butamız.
Atanız "Ata" deyən, çocuqlar,
Gecə-gündüz yada düşsün Atamız!..

GÜNAHLAR

Anıb günahlarını bunca tutulma, oğlum,
Bunca xəcalət çəkib, perişan olma, oğlum!
O bəd əməllərinçin sən ki, xiffət çəkirsən,
Demək, dəcəlliyyənin üstündən xətt çəkirsən.

DEYƏNDƏN

Hər yurddaş olandan yoldaş olarmı?!
Hər yoldaş olandan sirdaş olarmı?!
Hər oğlum deyəndən atamı olmuş?!
Hər qardaş olandan türkdəş olarmı?!

KİMLƏRDİR

Güneşsiz gündüzdən,
Tufansız dənizdən,
Ulduzsuz gecədən,
Ətirsiz qönçədən,
Sevdasız şairdən,
İlhamsız şairdən,
Alovşuz kömürdən,
Sevgisiz ömürdən,
Nəğməsiz bulaqdan,
Gülüşsüz dodaqdan
Kimlərdir xoşlanan?
Duyğusu daşlanan
Ürəksiz adamlar,
Gərəksiz adamlar.

QARA GÖZLÜM

Gülüm, mən öləndə qara bağlama,
Qara çərçivəyə alma şəklimi.
Xəzəna uğradım deyə ağlama.
Xəzələ bürünən bir çiçək kimi.

Qara qəlbliləri qoyma sevinisin,
Qaralma önündə qara üzlərin.
Könlümün odunu duyub isinsin
Gözümün işığı qara gözlərin.

Səsimi eşitmək istədiyin gün,
Varaqla birini kitablarımdan.
Görməmək, duymamaq məni nə mümkün
Mənim sözlərimdən, xitablarımdan?!

Könlümün dünyası şeirlərimdir,
Ordadır çeşidli ovqatım mənim.
Ömrümün aynası şeirlərimdir,
Ordadır min dürlü sovqatım mənim.

Aydanım, Xəndanım qoyma sıxılısın,
Qıyma ürəkləri boyansın qana.
Qoyma çocuqlarım yanıb yaxılısın.
Atasız ocaqda atadır ana.

Ürəyim dursa da, mənliliyim durar
Çay kimi durmayan kəlmələrimdə,
Qəmli durmasanız, şənliyi durar
Efirdə durulan nəğmələrimdə.

Şairin həyatı bitməz qəbirə,
Dünyaya sığmayan qəbrə sığarmı?
Mənsiz yer üzündə yaşa səbirə,
İtirib-axtaran gör məni varmı?

Ölər o şair ki, ondan əsər yox,
Sən məni soraqla, ay qara gözlüm,
Görsən ki, Zəkadan xəbər-ətar yox,
Onda qara bağla, ay qara gözlüm!

SEVGİLİM, SEVGİM

Mən könlüdən elimin aşiqiyəm,
Min könlüdən dilimin aşiqiyəm,
Sevgilim, yurddur, ulusdur sevgim,
Sevgimin, sevgilimin aşiqiyəm.

ÖNCƏ VƏTƏN

ANA YURD

Odum, közüm yurdum,
Gülən üzüm yurdum,
Görən gözüm yurdum,
Ürək sözüm yurdum!
Döyüşdə tək qalsa,
Vuran ürək qalsa,
Çəkilməz arxandan
Rəfiq Zəka Xəndan.

Ulus bir incindir,
Sənin güvəncindir,
Ömür sevincindir,
Bir odlu gəncindir,
Vurar, yaxar, dağlar,
Alovlanır, çağlar.
Qalıb Oğuz xandan,
Rəfiq Zəka Xəndan.

Sayın deyildir az,
Qopuz, davul, ud, saz,
Dinincə parlar yaz,
Ölünce ayrılmaz
Koroğludan qalmış,
Qıratla hay salmış
Qılıncla qalxandan,
Rəfiq Zəka Xəndan.

Çağıldayan türkü
Oğulların görkü.
Başında yox börkü,

İçində yox ürkü,
İnanmasan, qorxud!
Mənim dədəm Qorqud.
Olubmu qorxandan,
Rəfiq Zəka Xəndan?!

1985

ULUSUM MƏNİM

Ey şair ürəkli ulusum, mənim,
Ey Ayım, Güneşim, ulduzum mənim!

Nurunla canlanır can gülüstanım!
Sənin tarixindir ömür dastanım!

Məcnunun olmuşam, Leylim sənindir,
Qələmim, ilhamım, şerim sənindir!

Sənə min könlüdən aşiq olmuşam,
Min candan eşqinə sadıq olmuşam.

Vicdanın ilahi, kamalın ülvi,
Gözə görünməyən camalın ülvi.

Daima hüsnünü arar-gözlərim,
Sənin sözlərindir mənim sözlərim.

Mən ki, dil açmışam sənin dilində,
Bir çocuq kimiyəm sənin əlində.

Laylan, sazın, türkün, ağın, bayatın
Yaşamaq zövqüdür mənə həyatın.

Ey özəli dahi, əbədi dahi,
Gözümde hər şeydən sənsən ilahi!

Sən mənə öyrətdin bu dünya nədir,
Varlığın nə qədər dahiyanədir!

Bu ucsuz-bucaqsız mavilik sənin,
Ululuq sənindir, ülvilik sən!

İldırım sənindir, şimşək sənindir,
Aləmə sığmayan istək sənindir.

Soruş, nə deməkdir ulus, özündən,
Ulu sözündəndir, ulu sözündən!

Ömrümü, günümü sənə borcluyam,
Canımı versəm də, yenə borcluyam!

Çiynimdə yükün var, şərəfidir bu yük,
Nə var yer üzündə ulusdan böyük?!

Sənə xidmətimdir mənim xidmətim,
Düşüncəm, xəyalım, eşqim, həsrətim.

Şəfəqin, şəfqətin, ayazın gözəl,
Yazın, yayın gözəl, payızın gözəl!

Könül alovlanır ilıq qışında,
İçim qürbət olar, olsam dışında.

Mənim atam səndə, anam səndədir,
Ruh səndə, güc səndə, inam səndədir.

Düşməyə tuşlanan silahım sənin,
Dünənim, bu günüm, sabahım sən!

Könüldə ovqatım sən deyilmi?
Ovqatım, sovqatım sən deyilmi?

Sənliyin deyilmi şənliyim mənim?
Sənindir varlığım, mənliyim mənim!

Mənim ki, mənliyim sənsiz yetimdir,
Yetimin qisməti ölüm-itimdir!

Qılıncam, qınımdan çətin sıyrılam,
Çətin bu dünyada səndən ayrılam!

Sən oban qədim, elin qədimdir,
Ruhunu yaşadan dilin qədimdir.

Nə zaman doğmusan, söyləmək çətin,
Bəlkə yaşadısan əbədiyyətin!

Yaşını kim bilir dağın, ormanın,
Torpağın, havanın, gölün, ümmanın?!

Yaşını kim bilir yerin, səmanın?
Gəlib rüzgar kimi keçən zamanın?!

Nə zaman doğmusan, söyləmək çətin,
Kim bilir yaşını əzəliyyətin?!

Gündüzlər üzünə günəş gülümsər,
Gecələr Ay, ulduz səni mənimlər.

Sən Ayım, Günəşim, ulduzum mənim,
Kainat ömürlü ulusum mənim!..

1984

YELKƏN

Dənizdə tufan qopub,
Hər dalğa bir dağ kimi.

Kiçik qayıq sularda
Oynar oyuncaq kimi.

Təslim olmayanımı var
Min başlı əjdahaya?!

Qayıq ağ yelkənini
Açıb ağ bayraq kimi...

ÜZEYİRBƏY

Azərbaycan xalqının gözüdür Üzeyirbəy,
Musiqi aləminin sözüdür Üzeyirbəy.
O, ata türkümüzdür, o, ana laylamızdır,
Əbədi ruhumuzun özüdür Üzeyirbəy!

FÜZULİ

Ey Füzuli, adınla iftixar eylərik biz,
Bir şair tuta bilməz sənətin tutan yeri!
Nurlu şeirlərini zülmətdə söylərik biz,
Gözlərimiz önündə işıqlanar dan yeri!

* * *

Ana yurda yasaq olar ömürlük
Yad ellərdə, yad öllərdə qalanlar.
Ulusundan uzaq olar ömürlük
Ana dili yabançı dil olanlar.

* * *

Bir sabah bir salıq yayılmalıdır,
Dəyişir hər nə var, dönür hər şey.
Duyuram mən ki, bir şey olmalıdır,
Ola bilməz ki, olmasın bir şey.

* * *

Ana dili ana yurda bağlıdır,
Ana dilin aynasıdır ana yurd.
O yurddaş ki, ulusunun oğludur,
Öləndək yasaq olmaz ona yurd.

* * *

Füzuli günəşini görməyən gözü yox,
Onun ruhu ulusa, ölkəyə can deyilmi?

Füzuli atəşinə uymayanın közü yox,
Divanı alov-alov hiss, həyəcan deyilmi?

Füzuli türküsündə Azərbaycan sözü yox,
Füzuli başdan-başa Azərbaycan deyilmi?!

SEVİRƏM

Sevirəm mən sevən insanları, candan sevirəm,
Sevgi dünyasına könlüm göz açandan sevirəm.

Onların mənlili şəfqətlə gülümsər sanki,
Onlar insanlığı rəğbətlə mənimsər sanki.

Onların ömrü şəfəq dalğalı bir mavi dəniz,
Onların könlü çocuq könlü qədər saf, ləkəsiz.

Sevirəm mən sevən insanları, candan sevirəm,
Ruhuma sevgi həyat nuru saçandan sevirəm.

Sevən insanlar ədavət nə deməkdir, bilməz,
Onlar əlbəttə ki, nifrət nə deməkdir, bilməz.

Oyanıq duyğuları, hissləri qəflətdə deyil,
Bəxtiyar olmasa da, heç biri bədbəxt də deyil!

Sevirəm, sevgiyə layiq yaranıb onlar axı,
Aləmi sevməyə bilməz sevən insanlar axı.

Sevə bilsəydi ölüm, qan diləyən nadanlar,
Yer üzündə açılardı qapanan zindanlar.

Sevə bilsəydi bu dünyada bütün insanlar,
Durulardı savaş uğrunda daşan vicdanlar!

YURDUM

Seyranım onun, seyrim onundur,
Dünyada səfəm, xeyrim onundur.

İlhamım onun, şerim onundur,
Fəxr eylərəm aləmdə adıyla!

Yurdunda sevincim bu ulusdur,
Ən şanlı güvəncim bu ulusdur!

Yurddaşlar ulussuz ucalarmı,
Bir özgə ulusdan güc alarmı?

Gənclikdir o, gənclik qocalarmı?
Sevgim bürünür nura oduyla?

Əfsanəli gəncim bu ulusdur!
Ən şanlı güvəncim bu ulusdur!

Bir yol ki, bu yol, yolçu sapılmaz,
Bir zirvə ki, əllərlə çapılmaz!

Ondan ulu bir inci tapılmaz,
Parlar yaşamaq zövqü dadiyla!

Könlümdəki incim bu ulusdur,
Ən şanlı güvəncim bu ulusdur!

CAVİD XİYABANI KÖNLÜMDƏN KEÇİR

Gözümü sənətə açandan beri,
Cavid prospekti könlümdən keçir!
Keçir ırmaq kimi ömrün illəri,
Könlüm arzular ki, şəhərimizdə,
Bir aləm açıla nəzərimizdə,

Sevgili ustadın adına layiq,
Ruhuna, eşqinə, oduna layiq,
Bir küçə görünə, geniş bir küçə,
Könüllər açıla seyr eylədikcə.
Görələr yolçular necə şən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Cavid prospekti könlümdən keçir,
Keçirəm Bakının əlvan, işıqlı,
Saysız çil-çıraqlı, yar-yaraşıqlı,
Bağçalı, çiçəkli küçələrindən.
O bərli, bəzəkli küçələrindən,
Keçir göz önümdən dürlü soyadlar,
Çəşidli ünvanlar, çəşidli adlar.
Birinə adına bir neçə ünvan,
Tarixdə yer almış ixtiyar cavan.
Burdan şəfəq doğur ordan çən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Hünəri bəllidir hünərçilərin,
Quba meydanında alverçilərin
Gizlində, açıqda bazar açdığı,
Məlisgörəndə qoyub qaçdığı
Kiçik bir küçəyə böyük şairin,
Adını verəndən nə gözləyəsen?

Yeri olmalıdır hər cavahirin,
Axı cavahiri gərək duyasan,
Gərək kafalara ağır qoyasan,
Gərək duyğuları çözləyəsen.

Sayıqlara alqış, kütlərə nifrət!
Adam var fikrindən vəzifə, şöhrət,
Adam var fikrindən el, vətən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Cavid prospekti könlümdən keçir,
Yuxumda keçirəm ondan hər gecə,

Her sabah ovqatım pozulur necə!
Dostlara deyirəm, dostlar deyir ki,
Gün o gün olsun ki, yuxun çin olsun!
Bu yuxu yozula bilən şeir ki,
Yozana dərd olur, dərd nəçin olsun?!

Bu dərdi yozmağa ozan गरेकदर,
Yozulan yuxunu yazan गरेकदर,
Gözlerim yol चक़र qayğılarımıla,
Düşüncələrimlə, duyğularımıla,
Xəyalım xəyalı iqlimdən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Cavid prospekti könlümdən keçir,
Keçir göz önümdən olub-keçənlər,
Sənət dünyasından erkən köçənlər,
Keçir göz önümdən şanlı bir nəsil,
Keçir göz önümdən keçməyən bir il!

Bir aləm yaradıb öz ɛlləriylə,
İldırım avazlı ɛməlləriylə,
Şimşək şeirlərlə göz qamaşdıran,
Qartal oğullara dağlar aşdıran,
Yaxıb quzğunları, yıxıb leşləri,
Eyninə almayıb kəşməkeşləri,
Ölümdən adlayıb, yurda qayıdan,
O dahi sənətkar, o dahi insan.
Bir adi küçəyə layiq deyilmi?
O, yurda, ulusa aşiq deyilmi?
Əronlər incini kəsəkdən seçər,
Ölümsüz diləklər həyata keçər,
Dahilər həyatı ölümdən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Cavid prospekti könlümdən keçir,
Könlümdə həyəcan qovğalanmada,
Qasırgalanmada, dalğalanmada,

Bu da bir sahiləiz ümid ümməni,
Gəlsinlər, göstərim mən o ünvanı!

O ünvan dillərdən dillərə düşsün,
Dağlara, daşlara, sellərə düşsün!

Düşsün o ɛllər ki, sədası yoxdur,
Düşsün o başlar ki, sevdası yoxdur!

Ustadın eşqiylə aşib-daşanlar,
Şeir söyləyənlər, nəğmə qoşanlar
Adlasın onunla yüzillikləri,
Yaşatsın bədii gözəllikləri!

Ucalsın ustadın şöhrəti, şanı,
Gəlsinlər, göstərim mən o ünvanı!
Ucalsın ulusun şair övladı,
Jurnallar, qəzetlər o əziz adı
Yaysın müjdə kimi hər nömresində.

Fəhlənin, kəndlinin, qoy süfrəsində
Hər gün o ustadın adı görünsün,
Fərəhli çöhrələr nura bürünsün.

Başımda bir Cavid prospekti var,
Qarşımda bir Cavid prospekti var.

Fikrimdən sehirli bir yelkən keçir,
Cavid prospekti könlümdən keçir!

Cavid prospekti könlümdən keçir,
Çapıram şerimin köhlən atında,
Qanadlı duyğular kainatında.

Səsımə səs verir Müşfiq küçəsi,
Açılır ümidli hissələr qönçəsi,
Açılır duyümlər üfüqlər kimi,
Gülür baxışlarda şəfəqlər kimi,

Açılır qarşımda nurlu bir küçə,
Nadir incilərlə dolu bir küçə!

Bir yanda Səyavuş, bir yanda Azər,
Əlləri qoynunda durub gülümsər.

Bir yanda Teymurləng, bir yanda Çingiz,
Bir yanda Peyğəmbər, bir yanda İblis.

Bir yanda Firdovsi, bir yanda Xəyyam,
Canlanır qarşımda bir neçə əyyam.

Canlanır qarşımda insan dağları,
Canlanır qarşımda Sayan dağları.

Ozanlar ozanı könlümdən keçir,
Cavid xiyabanı könlümdən keçir!

Cavid xiyabanı könlümdən keçir,
Ortada Cavidin nəhəng heykəli,
Yanır gözlərində sevinc məşəli.

Keçir bu xiyaban paytaxtımızdan,
Günəşli, çırağban paytaxtımızdan.

Qoynundan ərđəmli ərənlər keçir,
Könlünü ustada verənlər keçir.

Keçir bir novrağı seyrə gələnlər,
Qocalar, əcocuqlar, qızlar, gəlinlər.

Dolur xiyabana mavi üfüqlər,
Gülür xiyabana qızıl şəfəqlər.

Nə dumanlar keçir, nə çənlər keçir...
Başımdan sevdalar keçənlər keçir.

Ulu ustadların küçələrindən
Kecib nəfəs alır əllər dərinədən.

Diləklər açılır gül-çiçək kimi,
Xəyalə sığınmayan bir gercək kimi,

Röyadan adlayır, xulyadan keçir,
Cavid prospekti dünyadan keçir!..

1984

BU VƏTƏN TORPAĞIDIR

Bu vətən torpağıdır dövlətimiz, sərvətimiz!
Ayla, ulduzla gülümsər, bu ulus bayrağıdır!
Bu vətən torpağıdır qüdrətimiz, qeyrətimiz!
Bir ovuc töhfə verilməz, bu vətən torpağıdır!

BİR ŞƏHİDİN DİLİNDƏN

Qollarımı qanırdılar burdular,
Ömrüm-günüm, canım-gözüm, anam, oy!..
Övladını yad əllərdə vurdular,
Qara geydi Qarabağım, sonam oy!..

ƏRƏNLƏR

Can verib şən alan ərənlər var Azərbaycanda,
Düşməne odlu sipərlər var Azərbaycanda!

Varlığım yurda qul insanlara candan yardırdı,
Qurd ürəkli ulu qartallara göylər dardır!

Yağlar bağrını odla dəlir Odlar yurdu,
Qəhrəmanlarla bugün yüksəlir Odlar yurdu!

Yüksəlir, qumbaralardandır ulus daşlarımız,
Çəkinormi ulayanlardan ulusdaşlarımız?!

YOLDADIR

Yoldadır insanın ömrünün yolu,
Sevgili dünyamız hər an yoldadır.
Güney şəfəq dolu, quzey çən dolu,
Yaylaq yol üstündə aran yoldadır.

Yollarda türkü var, saz var, aşiq var,
Min aləm, min bəsat, min yaraşiq var,
Yolçu yolda gərək, yolda işiq var,
Zülmətin bağrını yaran yoldadır.

Dərdi yad ellərdə qərrib bol çəkər,
Bu sözə qütbətdə qalan qol çəkər,
Bir aydır yollarda gözüm yol çəkər,
Ürəyim vətənə varan yoldadır.

İspaniya, 1984

NUR İÇİNDƏ

Deyirdin: yurd mənimçin
Ömürlük ziynət olsun.

Ulus uğrunda ölsəm,
Bu cana minnət olsun.

Dedirdin: yadigarım
Ölümsüz sənət olsun.

Atam, yat nur içində
Məzarın cənnət olsun.

AZƏRBAYCANI

Eşqiylə çırpınır ruhum hər zaman,
Bu yerlər aləmdə başqa bir aləm.

Dağlardan-dağlara keçən bir duman,
Çaylardan-çaylara düşən bir seləm.

Qarşımda canlanır gülüstan kimi,
Könlümün odudur, şerimin canı!

Ulusun qoşduğu bir dastan kimi
Mən əzbər bilirom Azərbaycanı!

İtaliya, 1984

QORXMA, OĞLUM

Səni çox aldadacaqlar, oğlum,
Çox yalanlar satacaqlar, oğlum!

Aldadıldıqca, özündən çıxma,
Aldanılmaqdan ömürlük qorxma!

Qorx sən aləmdə yalan satmaqdan!
Qorx sən insanları aldatmaqdan.

Kim yalan satdımı, alçalmalıdır,
Bir ilandır bu yalan, çalmalıdır!

QARDAŞIM

Nə qədər qərribdir bu beytin, qərrib,
İki bölünməkdən qorxan qardaşım!
Dinlə, ey o taydan bu taya gəlib,
Bu taydan o taya baxan qardaşım!

Ərlər dədəmizə Qorqud deyirdi,
Qorxan oğullardan deyildi Qorqud,
Adıyla, andıyla, "qorxud!" deyirdi.
Qorxud yağlıları! – deyirdi Qorqud.

Qorqud nəvəsinə qorxmaq yaraşmaz,
Qorxduq ki, çatılıb iki bölündük.
Qorxduq ki, sərhəddə çevrildi Araz,
Qorxduq ki, quzeyə, güneyə döndük.

İşlər bu ovqatla çətin düzəlsin,
Ayrıyq az qala iki yüz ildir.
Deyirsən: "Azadlıq dalımca gəlsin..."
Azadlıq ardınca gələn deyildir!

Düşün Bağırxanı, an Səttarxanı,
İki bölünməkdən qorxan qardaşım!
Arxalı dağlara çevir arxanı,
Görərsən dağlardır arxan, qardaşım!

Arazla başlayır, Kürə başlayır,
Ulu qaynaqlıdır türkünüz bizim.
Qılınc cəng edəndə, saz yavaşlayır,
Yadlardan olmayıb ürkünüz bizim.

Neyləyər meydana atılmayınca,
Çöpü də ikiye bölməyəm – deyən,
Yaşasın, ulusu qurtulmayınca
Yaşamaram deyən, ölməyəm deyən!

İnam, ümid yoxsa, inan, yurd da yox!
Nə çıxar darıxıb karıxmağından?!
İki bölünməkdən qorxma əsla! Qorx,
Qorx, güney qardaşım, bu qorxmağından!..

1984

YAŞAYACAQ BU DÜNYADA

Azərbaycan hökuməti
Yaşadırdı bu milleti,
Alçaqlar yoxa çıxardı
O yurda bağlı dövləti.

Getdi gözəl növrəğımız,
Qara geydi bayrağımız,
Xıncaqlara, daşnaklara
Ortaq oldu torpağımız.

Yasımız bayram edildi,
Qəhrəmanlar ram edildi,
Azərbaycana can verən
Oğullar edam edildi.

Külə döndü minlərlə can,
Türkülərində heyecan
Azərbaycan türkü dedi:
Azərbaycan, Azərbaycan!

Bağlayardı güldəstəsi
Uzeyirbəyin bəstəsi,
Yaxdı milli marşımızı
İşğalçılığın xəstəsi.

Minüzlülər satıldılar,
Min çirkəbə qatıldılar,
Ulusun düşmənlərinin
Qucağına atıldılar!

Dağlar başı duman oldu,
Nə yardım, nə aman oldu,
Qəhrəmanlar güllələndi,
Satqınlar qəhrəman oldu.

Düşmənlərə səs verdilər,
Dostlara məhbus verdilər,
Cılız əqidələləriylə
Yurddaşlara dərs verdilər.

Yox idi mərdi onların,
Nə idi dərdi onların?!
Ağalarının əliylə
Həpsi gəbərdi onların.

Lənətlərlik xainləri,
Düşündükə o günləri,
Nə məsləkləri bizimdi,
Nə dilləri, nə dinləri.

O çağlar gəlincə yada,
Ulusum gəlir fəryada,
Yaşayacaq bu dünyada
Məmməd Əmin Rəsulzadə!

1978

NİZAMİNİN “XƏMSƏ”Sİ

Öz dilində oxudum Sədini də, Qövsini də,
Oxudum zövq ilə Xəyyamı da, Firdovsini də,

Oxudum Hafizi də, hər birinin öz yeri var,
Fars dilində oxudum “Xəmsə”ni təkrar-təkrar

Anladım, dahi Nizami kimi ustad yoxdur,
Yer üzündə bu ada üstün olan ad yoxdur!

Qavradım, dahi Nizami bizə candan məhrəm,
Söylədim hər əsərindən açılır bir aləm.

Çırpınan ud kimi bir türkü qoşur, titrəyir o
“Türkəm, ancaq bu həbəşlər məni qanmır” deyir o.

O, bizimdir, biz onun, yadlar onu yad bildi,
Necə yaddır ki, Füzuli onu ustad bildi?!

Onu candan yaşadan öz obası, öz elidir,
Gəncəvi söyləməyə, Gəncəlidir, Gəncəlidir!

1985

TÜRKÖBA

Masallıda bir oba var, Türkoba,
Bu obaya ad qoyana mərhəbə!

İŞIQ

Günəşin, ulduzun, Ayın işığı
Gecənin, gündüzün yar-yaraşığı

ŞERİM

Şerim, ey varlıqda bir parçam mənim,
Sənsən yer üzündə tanrıçam mənim!

ƏN SEVDİYİ

Yurd dahi Nizaminin özüydü,
Xalqın açıq alını, ağ üzüydü.
Hər şerini farsca yazdı, doğru,
Ən sevdiyi sözsə Türk sözüydü.

DEYƏNƏ

Mən, yurddaşımdır deyirəm,
Yurduma anam deyənə.
Qan qardaşımdır deyirəm,
Mən oğuzdanam! – deyənə.

Susun, yabançılar susun,
Yaman diliniz qurusun!
Canım qurban bu ulusun
Canına canım deyənə.

Qəlbim atır türküsinde,
Gecəsində, gündüzündə,
Nə mutlu bu yer üzündə
Bu ulusdanam! – deyənə!..

* * *

Sən güclüsən, ey dost, sənə yurdun inanırsa,
Könlündə, gözündə ulusun eşqi yanırsa!

* * *

Mutludur yurdunun eşqiylə dolan yurddaşlar,
Qəhrəman bir ulusun oğlu olan yurddaşlar.

QARABAĞDA

Əfsanə gözəlliklərə uydum Qarabağda,
Bir kimsə deməz ki, cana doydu Qarabağda,
Ən nəşəli hisslərlə doluydu Qarabağda,
Candan vurulub, qəlbimi qoydu Qarabağda,
Mən bir Üzeyir türküsi duydum Qarabağda.

Bir dadlı diyardır, ulu sevdalı diyardır,
Aləmdə bir aləmlə dolu aləmi vardır,
Bir nəğməli gülşendir o, bir canlı bahardır,
Başdan-başa əfsanə gözəlliklərə yarıdır,
Əfsanə gözəlliklərə uydum Qarabağda.

Bir sevgi ki, yazmaqla, deməklə başa çıxmaz,
Şairlənen, əlbəttə bu yerlərdə darıxmaz,
Bir zəlzələ bir gün bu mətin dağları yıxmaz,
İlhamı olan yolçuların ruhunu sıxmaz,
Bir kimsə deməz ki, cana doydu Qarabağda.

Bağlarda uçan quşlar ətirlərlə tütərdi.
Andıqca ötən günləri bülbüllər ötərdi,
Daldıqca unuttum orada qüssəni, dərdi,
Duyduqlarımın nəşəsi bir ömrə yetərdi,
Ən nəşəli hisslərlə doluydu Qarabağda.

Tarixi ərənlər yaşadırlar, aradırlar,
Dünyanı quranlar, yaradanlar yaradırlar,
Gördüm Qarabağ qızlarını ayparadırlar,
Saçlar qara, qaşlar qara, gözlər qaradırlar,
Candan vurulub, qəlbimi qoydu Qarabağda.

Yadlardan əsər yox, nə qədər doğma seyirdir,
Gördüklərim orda bərəkət, orda xeyirdir,
Bir musiqi şəklində olan incə şeirdir,
Orda hara getsən, hara baxsan, Üzeyirdir,
Mən bir Üzeyir türküsi duydum Qarabağda.

1984

* * *

Atasız, anasız qalsam da, oğlum,
Qanımda qaynayan gerçək inamdır.
Mənim atam da var, anam da, oğlum,
Ulusum atamdır, yurdum anamdır!

ULUSUN DİLİ

Mərimiye çevrilib qələm əlimdə,
Efirdə səslənir ulusun dili.
Mənim ulusuma mənim dilimdə
Böhtanlar atanın qurusun dili...

QƏZƏL

Sənsən eşqim, dinim, imanım mənim,
Ən böyük, ən ülvi loğmanım mənim,

Hər bələmin intizarı sənmisən,
Sənmisən hər dərdə dərmanım mənim?!

Göstərərdim hüsnünü hər ölkəyə,
Ölkədə olsaydı imkanım mənim.

Göy üzündə hər nə gördüm səndədir,
Yer üzündə səndədir şanı mənim.

Kainatda Ay sən, ulduz sən,
Sən günəşdən nurlu vicdanım mənim.

Qoynun olmuş sayrısanlar qaynağı,
Sönməyən ruhu çırağbanım mənim.

Bircə gün ömr eyləməz sənsiz Zəka,
Ey Azərbaycanım, ey canım mənim!..

1989

TƏBRİZ, GÖZƏLİM TƏBRİZ

Bir vaxt çocuğun oldum,
Sevginlə sən doludum,
Sənsiz saralıb soldum,
Sənsən öz elim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Can yandı xəyalınla,
Eşqinlə, mələlinlə,
Kaş, bir də vüsəlinlə
İlhama gəl, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Gəndən baxaram, gəndən,
Çıxmaz Arazım çəndən,
Dünya dağıla, səndən
Əl çəkməz əlim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Bir də sən görməzsəm,
Hicranı bitirməzsəm,
Bir müjdə gətirməzsəm,
Sanma düzəlim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Qalmış Savalan bax, tək,
Düşməni gülür alçaqtək,
Qoy, bağrını mizraqtək
Qoşqarla dəlim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Bitsin bu əzan bir gün,
Coşsun bir ozan bir gün,
Getməzsə xəzan bir gün,
Getməz xəzəlim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

Sən bir ulu niyyətsən
Başdan-başa ziynətsən
Sonsuz əbədiyyətsən,
Sənsən əzəlim, Təbriz
Təbriz, gözəlim Təbriz.

Cəlladlar əyilməzsə,
Mətam günü ölməzsə,
Bayram günü gəlməzsə,
Gəlsin əcəlim, Təbriz,
Təbriz, gözəlim Təbriz!

1985

“FÜZULİ KANTATASI”

Səslənir Cahangirin “Füzuli kantatası”,
Kükreyir qasırğası udun, qopuzun, tarın,
Könüllərdə canlanır canlı əksi-sədasi
Bir bəstəkar şairin, bir şair bəstəkarın.

Oyadır ulusunu Füzulinin fəğanı,
Məcnunun ahı-zarı daşı-daşı yandırır.
İlahi bir sevginin umulmaz ərməğanı
Oyaq düşüncələrdə ulduzlar oyandırır.

Uzaq məsafələrdə ildırımlar aylanır,
Gözləri qamaşdırır şimşəklərin məşəli.
Qoşqarın zirvəsindən Savalana boylanır
Peyğəmbər sənətkarın kəhkoşandan heykəli.

Qalxır bir günəş kimi şairlərin atası.
Şəfəqlərmi süslənir, ümidlərimi bəslənir?!
Səslənir Cahangirin "Füzuli kantatası",
Füzuli qüdrətiylə gələcəyə səslənir!

Səslənir hər akkordda duyğuların nidası,
Ürəyində oxuyur ellər müğənni kimi.
Səslənir Cahangirin "Füzuli kantatası",
Üzeyir dünyasının Füzuli himni kimi.

Tarixin sınağından çıxan bir imtahandır,
Bu musiqi şerimi, ya şeir musiqisi?!
Füzuli şəriyyəti cahanda bir cahandır.
Cahanda bir cahandır Cahangir musiqisi.

İstanbul, 1984

AZƏRBAYCAN TÜRKÜSÜ

Bir türkü var canım Odlar yurdunun
Rüzgarında, dalğasında, selində.
Mən bu yurdun dönə-dönə olmuşam
Şirvanında, Muğanında, Milində.

Şəhidləri güvəncidir sağların,
Sayı yoxdur bağrındakı dağların,
Bir mülhəm var bağçaların, bağların –
Yarpağında, çiçəyində, gülündə.

Min mahala yetər onun sərvəti,
Həsərinə soydaşlarla ülfəti,
İllər boyu türkülənir xiffəti
Xəyalında, ürəyində, dilində.

Sabahına hər gün umud bağlayar,
Öz əliylə öz köksünü dağlayar,
Ayrılıqdan gözyaşları çağlayar –
Dənizində, ırmağında, gölündə.

Yağlara necə sinə gərməsin?!
Doğmalara necə könül verməsin,
O istər ki alçaqları görməsin –
Şəhərində, obasında, elində.

ANA YURDUM

Azərbaycan, işıqlısan, genişsən,
Yerin, havan, suyun, odun uludur.
Ulusunun varlığında günəşsən,
Sevənlərin işıqlarla doludur.

Saya gəlməz dağın, gölün, ormanın,
Sayrı olmaz torpağına bağlılar.
Çiçəklərin dərmanındır dərmanın,
Qoxladıqca yoxa çıxar ağrıları.

Sənin ana qucağına varanlar
Sevincindən ırmaq kimi çağlayar,
Dədə Qorqud ocağına varanlar
İgidlərin oylağına uğrayar.

Azərbaycan, can vermişik adına,
Canımızdır adındakı can sənin,
Nə mutludur tutuşanlar oduna,
Qayğı sənin, sayğı sənin, san sənin.

Geniş dilin günəş dili sayılmış,
Ola bilməz qaranlığın, darlığın.
Axımlarla yer üzünə yayılmış
Dilin sənin varlığındır, varlığın.

Sevincimiz, güvəncimiz bəsidir,
Könlümüzdə ərənlərin türküsü,
Səsimizdə dalğalanan səsidir,
Sovuşarmı yağların ürəküsü?!

O ərələr ki, qopuz duyar, saz anlar
Dalğalanar dalğa-dalğa selinlə.
Dilə gələr dağ vuqarlı ozanlar
Aydan arı, sudan duru dilinlə.

Öz dilinə yasaq dillər qurusun,
Alçaqların ürəkləri dönükdür.
Sənin kimi ərəmlidir ulusun,
Sənin kimi ulusun da böyükdür!

Şairlərin qonuşmada sanından,
Deyilməklə, yazılmaqla bilinməz.
Ulu adın ulusların yanından
Qazılmaqla, pozulmaqla silinməz!

Yalnız sənin adın olub andımız,
Keçmişinlə güvənməyək nəçin də?!

Sıra-sıra dağlarındır ardımız,
Ulduzlar var o dağların içində!

Azərbaycan, ata ocaq, ana yurd,
Uğurların ovqatına yar sənin.
Ürəkləri ovunduran odsan, od,
Qurd ürəkli oğulların var sənin.

Axıb keçər üzərindən zaman hey,
Çaxıb keçər ildırımçı çay kimi.
Baxıb keçər dağlarından duman hey,
Parlayarsan ulduz kimi, ay kimi.

AĞLAYAR

Kişilər ağlamaz, deyirsən mənə,
Qadınlar edəndə zülüm, ağlayar.

Ağlayar çəkəndə dağ sinəsinə,
Həyatı olanda ölüm, ağlayar.

Kişilər ağlamaz deyirsən mənə,
Ruhu ağrayanda, gülüm, ağlayar!

Gözümdən könlümü baxıb görsənə,
Gözümdə yaşımı var, könlüm ağlayar.

1986

SONSUZ

Sonsuzluğu olmuş arayanlar gələcəkdə,
Keçmiş kimi sonsuzdur əzəldən gələcək də.

1970

YAŞAYAR

Varlığın dərini ərəmli ərənlər daşıyar,
Dərd nədir anlamayan cingəno yüz il yaşayar.

1964

YOXDUR ƏZİZİM

Biri ac, o biri toxdur, əzizim,
Çox da od çox yerdə çoxdur, əzizim,
Hava hər yerdə var, su hər yerdə var,
Çörəksə hər yerdə yoxdur, əzizim...

1986

KÖTÜK

Azmıdır yurdumda canlı kötükler?!
Satqınlar ulusu hər zaman satır.

Torpağın üstündə gezir düdüklər,
Torpağın altında şəhidlər yatır,

1986

QÜRBƏT ELDƏ

Könlümdə, gözümdə duman durubdur,
Sanıram keçməyir zaman, durubdur.

Bu qürbət aləmi dərqli bir aləm,
Ömrüm uzanmışmı, nədir də, bilməm!

Böylə uzanmasın ömrü heç kəsin,
Otağım eynidir soyuq məhbəsin.

Gündüz, qış günündə, necə uzanmış,
Gündüzə qarışan gecə uzanmış.

Uzanmış anlar da, dəqiqələr də,
Qardaşım, insanımı dözər bu dərde?!

Ürək neyləsin ki, nə var ki əldə,
Türbəti andıran bu qürbət eldə!

Yunanıstan, 1984

GÜLÜŞ

Gözəl insan gözəl insanlara gülsün candan,
Gülüşü eybəcər insanlar uzaq vıdandan.

1967

* * *

Bir rəzalet var, oğul, daima nadanlıqda,
Qoyma nadanlığı vıdandanı bir anlıq da!
Məncə, məslək gərək insanlara, yalnız məslək,
Məsləki olmayanın haqqı yox insanlıqda!..

1982

CANLILAR CANIMIZDIR

Canlılar insanın üstünə düşməz,
Yaraqsız olanın üstünə düşməz.

Bir çocuq ağıldır ağılı onların,
Varlığı varlığa bağlı onların.

Kin nə, ədavət nə, biləni yoxdur,
Var üçün, pul üçün öləni yoxdur.

Utansın onlara böhtan atanlar,
Yalaq şeyrlərlə yalan satanlar.

Canlılar təkbətək vuruşur, oğlum,
Tutuşur, təkbətək boğuşur, oğlum.

Onlar sürülərlə vuruşmaz heç vaxt,
Kənardan birisi qarışmaz heç vaxt.

İkisi birinin üstünə düşməz,
Biri birisini görüb irişməz.

Canlılar hiylə nə, minnət nə bilməz,
Alış-veriş nədir, rüşvət nə, bilməz.

Gözəl canlılara sayğı gərəkdir,
Nəvaziş gərəkdir, qayğı gərəkdir.

Birinin burnunu qanatma, Xəndan,
Bir yol güllə nədir, daş atma, Xəndan!

Canlılar oylağı torpaq, asiman,
Onların düşməni olma heç zaman.

Dostu ol, sözümlü başa düş mənim,
Onların düşməni mənim düşmənim.

Onlara qəfəsdə baxa bilmirəm,
O dəmir məhbəsdə baxa bilmirəm.

Canlılar ovqatı açıq-saçıqdır,
Ən böyük canlı da böyük çocuqdur.

Onlarsız qaralar qanımız bizim,
Gözəlim canlılar canımız bizim.

OLMALIDIR

Suçluluqdan qaça bilməz alçaq,
Suçlunun rəngi qaçıq olmalıdır.
Oğul, ərđəmli oğullar ancaq
Üzü ağ, alnı açıq olmalıdır!

GETDİ

29 yaşında
aləm yaratdı getdi,
Daşqalaq edənlerin
daşını atdı getdi.

Qanadlı köhləninin
üstünə yatdı, getdi.
Könüllərdə umulmaz
hisslər oyatdı, getdi.

1984

Müşfiq bizim həyatda
başqa həyatdı, getdi,
Dahilərin pozulmaz
səfinə çatdı, getdi.

Səsini ulduzların
səsinə qatdı, getdi,
Ay kimi kölgələndi,
gün kimi batdı, getdi...

ŞAİRİM

Ərənlər sanma hissə qapılacaq, şairim,
Tarixdə sabah nələr yapılacaq, şairim!
Bir gün yalan qurğular çapılacaq, şairim,
Şərə dəyər verənlər tapılacaq, şairim!

CİR ARILAR

Gültək arılar gülləri şəfqətlə gəzərlər,
Gizlincə pətək gözlərinə inci düzərlər.
Gül ətri gələr gül arısı yapıdığı baldan,
Cır zövqü olanlar da qaçar cır arılardan.

1985

1985

MƏNİM DƏDƏM

Dədəmi istəyərdim,
Dədə Qorqud deyərdim –
Mən dədəm Hüseynə.

Soyu Oğuz soyuydu,
Boyu Bayat boyuydu,
Bağlıydı özəyinə.

Səsiydi ozanların,
Baxmazdı insanların
Süsünə, bəzəyinə.

Bir vətən var deyərdi,
Ayrıblar, deyərdi,
Güneyi, quzeyi nə?!

Ulus imanı, dini,
Döndərmişdi evini
Babalar muzeyinə.

NƏ GƏRƏK

Doğmaya yad nə gerek,
Yad yasaq muradlıdır.

Çocuğa dad nə gerek,
Çocuqdursa, dadlıdır.

İnsan qanadı neylər,
Xəyalı qanadlıdır.

Yurd yolunda baş qoyan
Yolunda inadlıdır.

Ustada söyləməzlər
Ustad istedadlıdır.

Şairə ad nə gerek?
Şairdirsə, adlıdır!

1985

GƏTİRDİN

Ay oğul, yolunu çox gözləmişdik,
Atana, anana şəfa gətirdin.
Bilsəydin, nə qədər sənsizləmişdik,
Sən bizə xoş gəlib, şəfa gətirdin!

1985

DƏRMƏ BU ÇİÇƏYİ

Dərmə bu çiçəyi, dərmə, ay qızım,
Çox da ki oxşayıb, qoxlayacaqsan.

Tutalım, aparıb güldana qoydun,
Sən onu nə qədər saxlayacaqsan?!

Bir sabah qarşında solan çiçəyin
Dərdiylə hər gecə yuxlayacaqsan.

Dərmə bu çiçəyi, dəymə, ay qızım,
Sən özün özünü oxlayacaqsan...

QIRAT

Canlılar içində tarixə düşmüş
Yegənə canlı var, o da Qıratdır.
Qırat Koroğluyla qoşa döyüşmüş,
O bu yer üzündə ən məşhur atdır!

İÇDƏN SƏSLƏR

Yurdumun bağlarının gülləridir ilmələrim,
Dədə Qorqud qopuzundan ucalır nəğmələrim.
Ulusun ovqatına qatmışam öz sovuqatımı,
Duru qaynaqlarımızdan süzülüb kəlmələrim.

1985

Mən bu yurda ulu bir yük daşımaqçün gəldim,
Gizlədilmiş yaralar var, qaşımaqçün gəldim.
Ulular eşqinə alçaqlara dağ çəkməkçün
Yaşadanlarla bir anlıq yaşamaqçün gəldim.

Bəxtimin ulduzuna yerdə qovuşdurdum Ayı,
Ey Rəfiq, ey Zəka, ey Xəndanın övlad harayı,
Gələcək gün, görəcəklər ki sənin şerində
Fars, ərəb sözləri yoxdur, üç adından savayı.

İstanbul, 1984

* * *

Haraya getsəm, oğul, ünvanımızdır bu vətən,
Bir ömür dastanımızdır bu vətən.

Adımızdır, sanımızdır bu vətən,
Əzəli şöhrətimizdir, şanımızdır bu vətən!

İrzimiz, namusumuz, vicdanımızdır bu vətən!
Duyğular ümmanımızdır bu vətən!

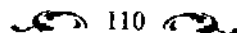
Yağılardan əbədi qorxusu yox, ürküsü yox,
Kim deyir ki, ucalan türküsü yox?!

Bayrağı al qanımızdır, qanımızdır bu vətən,
Dərdimiz, dərmanımızdır bu vətən!
Dilinin zövqünü kimlər bilməz,
Ruhunu, şövqünü kimlər bilməz?!

Atamızdır, anamızdır bu vətən,
Ulusun eşqi olan loğmanımızdır bu vətən.

Canımızdır, canımızdır bu vətən,
Can Azərbaycanımızdır bu vətən!

1980

YURD UĞRUNDA

Yurddan ayrı iki gözüm görməsin,
Tale məni yad ellərə sürməsin,
Tanrı mənə qürbət derdi verməsin,
Qürbət dərdi çəkiləsi dərd deyil.

Ulus eşqi duyğuları oxşayar,
Yurddaş olan yurd adını daşıyar,
Malbaş olan öküz kimi yaşayar,
Məncə, bu söz o qədər də sərt deyil.

Yurdsuzlara yurd yasaqdır həyatda,
Öz yurdundan kim uzaqdır həyatdı?!
Alını açıq, üzünü ağdır həyatda
O insan ki el yanında pərt deyil.

Yurd sevgisi başdan-başa ürəkdir,
Böyüyə də, kiçiyə də gərəkdir,
Yurddaş olmaq ən şərəfli diləkdir,
Şair olmaq, alim olmaq şərt deyil.

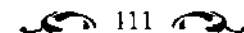
Ulu sevgi yurddur ulus oğluna,
Torpaq ana basar onu bağrına,
Rəfiq Zəka, öz yurdunun uğruna.
Öz canını əsirgəyən mərd deyil.

1988

ŞEİR BULAQLARI

Kaş ki, hər gözəl şairin
Adına bir bulaq olsun.

Bu yurdu seyrə gələnlər
Bulaqlara qonaq olsun.

Dodaqlardakı türkülər
Axıb-axıb irmaq olsun.

Şairləri duymayanlar
Bulaqlardan uzaq olsun.

Bu torpağa yabançılar
Bu diləyə yasaq olsun.

Könlüaçıq, alnıaçıq
Ərlərin üzü ağ olsun.

Şairlərini yaşadan
Şair uluslar sağ olsun!

Xızı, 1985

CƏFƏRİN EV MUZEYİNDƏ

Bu Xızı torpağı başqa bir aləm,
Cəfərin evində sevinli bir qəm.
Bu yoxsul daxmanı bu yer üzündə
Ən varlı saraya dəyişdirmərəm.

Xızı, 1985

BU OĞULLAR

Bu oğullar ki bugün qurd kimi meydan sulayır,
Ulu yurddaşlara bir şanlı ömür arzulayır!

Bu ərənlər ki ulusdur odu, andı, əməli,
Onların dalğalanan türküsünü dinləməli!

Bu igidlər ki bugün meydana atlanmışlar,
Yerdə qartalların eşqiylə qanatlanmışlar!

Bu şəhidlər ki bugün qorxusu yox tanklardan,
İntiqam almağa toplanmış o daşnaklardan!

Bu qoçaqlar ki bugün canlı qopuzlardırlar,
Yirmidörd boydan olan şanlı oğuzlardırlar!

Bu oğuzlar ululaşmışlar, uluslaşmışlar,
Onların türküsünü duymaz uruslaşmışlar!..

1989

* * *

Alçalar daima bağrında çəkilməz acılar
Dar günündə ulusun daima şənənmişlər.
Uca bayraq kimi gözlərdə ömürlük ucalar
Yurd ucaşın deyər, bayraqla kəfənənmişlər...

* * *

Yurd eşqi insanların
Əlində yaraq kimi.

Könüllərin sevinci
Ulusdan soraq kimi.

Dünyada ən böyük dərd
Qürbətə düşənindir.

Qürbətdə keçən ömür
Keçər bir çıraq kimi.

Fransa, 1984

* * *

Nə gerek bir oğul, gerek olmasa,
Dünyada ərənlilik çıxmaz hər əldən.
Əldən nə gələcək ürək olmasa,
Ürək olmayanda nə gələr əldən?!

1984

QARA BAYRAQLAR

Qara günlər yaşayırkən Qarabağ
Yurdumuzda qara bayraqlara bax!

Bakının dərini duy, arkadaşım,
Küçələrdən yol açan tanklara bax!

Ulusun bağrına bir-bir çökilən
Dağ kimi mərmilərə, dağlara bax.

Bu müsibətləri alqışlayaraq,
Sevinən arxalı daşnaklara bax!

Mətbuat aləmi böhtan saçıyor,
Yazılan köhnə fırıldaqlara bax.

Dinləmə radio satqınlarını,
Televizordakı yaltaqlara bax.

Qanlı ordu sarıb ətrafımızı,
Ölkədə tapdalanan haqlara bax!

Çıx şəhidlər gömülən parkımıza,
Gül-çiçəklə qapanan bağlara bax.

Ölülər intiqam istər bizdən,
Qisas eşqiylə yanan sağlara bax!

Ölümümüzdən, dirimizdən çəkinən
Əlləri qanlı qurumsaqlara bax.

Millətin sərt baxışından büzüşən,
Gəzişən it kimi qorxaqlara bax!

Səs verir türklərə türk dünyası,
Ayla ulduzla yanan dağlara bax!

Çağlayır sel kimi sərhədlərimiz,
Bizlərə hay verən oyaqlara bax!

Bugünün qeyzi sabah çağlayacaq,
Sən bugündən gələcək çağlara bax!

Bir daha alçalacaq alçaqlar,
O zaman alçalan alçaqlara bax!

1990

CAN AZƏRBAYCANIMIZ

Meydan sulayan qurd kimi oğlanlarımız var,
Qaplan südü içmiş dəli ceyranlarımız var,
Seyr etməyə cənnət kimi seyranlarımız var,
Hər qitədə, hər ölkədə heyranlarımız var.

Ey şanlı vətən, şöhrətimizsən, şanımsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Ayrılmırıq, aləm bilir, öz torpağımızdan,
Qartallarımız cövlan edir oylağımızdan,
Alçaqlara şimşək saçılır hər dağımızdan,
Ay-yıldıza bax şölələnilir bayrağımızdan!

Ey şanlı vətən, məsləyimiz, vicdanımızsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Bir türkü yayılmaqdadır eşsiz dilimizdən,
Zövq almada dünya obamızdan, elimizdən,
Bir öndərimiz var ki tutubdur əlimizdən,
Düşmənlər ayırmaz bizi can sevgilimizdən.

Ey şanlı vətən, sevgilimizsən, canımızsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Biz ərşəyə çatdıq, ucalıb ərşə çatandan,
Minlərlə şəhid torpağın altında yatandan,
Minlərlə igid bayrağa qan rəngi qatandan,
Varlıqda bizə yox ulu bir nəsnə vatandan!

Ey şanlı vətən bayrağı, sönməz qanımızsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Biz yer üzünü dövrə vurub, hər yeri gözdik,
Yüksəkləri alqışladıq, alçaqları əzdik,
Qoynunda mələklər dolu cənnətləri sezdik,
Sənsiz, ulusun türküsünü bostələməzdik.

Ey şanlı vətən, sən əbədi ünvanımızsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Canlar sənə qurbandır, ömürlər sənə vurğun,
Neylər uca dağlardakı qartallara quzğun?!
Qorxun, Dədə Qorqud deyir alçaqlara, qorxun!
Tarixdə qalan abidəmiz var, adı Orxun!

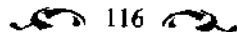
Ey şanlı vətən, canlı şərəf dastanımızsan,
Canlar sənə qurban, can Azərbaycanımızsan!

Ankara. 1989

AĞLAYIM

Gözümdə kamımdır bu gün,
Mənim qiyamımdır bu gün,
Xəyal əyyamımdır bu gün,
Bir il tamamımdır bu gün,
Qara bayramımdır bu gün,
Eşqin yasına ağlayım.

O gündən gün keçib xeyli,
Pərvanə Məcnun, şam Leyli
Yanıb gileyli-gileyli,

Sevənlər sınıq taleli,
Yarın sınıb mənə meyli,
Mən sına-sına ağlayım.

Şəfqətim var, saçılmayan,
Zülmətim var, qaçılmayan,
Zillətim var, puç olmayan,
Həsərimdən açılmayan,
Dərdinə əlac olmayan
Könül pasına ağlayım.

Yamandır hicran yarası,
Aşıqlərin macərası,
Sönüb baxtımın çırısı,
Gedib gözümün qarası,
Ağlamağın yox çarası,
Qoy, qarasına ağlayım.

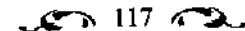
Nə həmdəmin var, ay Zəka,
Nə məlhəmin var, ay Zəka,
Batan gəmin var, ay Zəka,
Sənin kimin var, ay Zəka,
Minbir qəmin var, ay Zəka
Bilməmə, hansına ağlayım?!

1984

SƏNİN

Gecə-gündüz üreyim yurdu anarkən vurdu,
Gecə-gündüz qopuzumdan duyulan dərd ulusum!
Mən nə yazdımsa sənindir, sən ey Odlar yurdu,
Sənin, ey sevgili yurdum, sənin, ey mərd ulusum!

1969

O GÜN

Gələcək bir gün, əminəm, o gözəl gün gələcək,
Yurdumun haqlı səsi haqqa qədər yüksələcək!
Olacaq özgür olan millətim özgürlüyə eş,
Doğacaqdır üfüqümdən o sabah şanlı günəş!
O günəş nurunu yurddaşlara göydən saçacaq,
Yashı üzlər güləcək, paslı könüllər açacaq!
Gələcəkdir, gələcəkdir o böyük gün, gələcək,
Görəcək millətim alçaqları ölgün, gələcək!..

1964

* * *

Dağların qurdlarıdır qartallar
İlbəil müjdə kimi artarlar.
Dan yerindən günəşi görmək üçün
Zülmeti parçalayar, yırtarlar.

1984

* * *

Qulaqları bir sos kimi dolduran
Can xitabı olmalıdır şairin.
Ciyərləri nəfəs kimi dolduran
Bir rübabı olmalıdır şairin.

1984

UMULMAZ ZƏFƏR

Yoxdu ərđəmli oğullarda o gün hey sanki,
Güllərdən gerilən duyğuları key sanki,
Güllebarana tutulmuşdu dəniz, göy sanki,
Yüksəlirdi göyə övladlarımız hey sanki,

Ruhları dalğalanan öfkəli bir ney sanki,
Qudurub cövlan edirdi neçə min ley sanki,
O gecə mermilərin yaptığı bir leysan ki,
Hər şeyin bitdiyi gün başladı hər şey sanki!..

1990

* * *

Ey oğul, zərrəcə qansızlaşma,
Dostuna qarşı amansızlaşma,
Dini dəstəklə, imansızlaşma,
Qara bir daş kimi cansızlaşma,
Çağla, gurla, həyəcansızlaşma!

1987

* * *

Tarixdə tufanlar, üsyanlar olmuş,
Cahangirlər olmuş, aslanlar olmuş,
Tarix insanları keçdiyi yoldur,
Tarixi yaşadan insanlar olmuş.

1987

* * *

Varlıqda açılmaz möcüzələr var,
Dahilər yaşayıb, bundan həliyəm,
Dünyaya göz yumub milyon sənətkar,
Ey Zəka, mən nəçin sağ olmalıyam?!

1986

ARAZAM KÜRƏ BƏNDƏM

İçimdə bir bürkü var,
Könlümdə bir türkü var,
Gözümdə, aləm bilir,
Nə qorxu, nə hürkü var.

Çatılıb qaşım mənim,
Ağırdır daşım mənim.
Yolumu bağlayanla
Bitməz savaşım mənim.

Bu yer mənim yerimdir,
Dəmə, Allah kerimdir!..
Bu savaş bir savaş ki,
Sonu ölüm-dirimdir!

Arazam, Kürə bəndəm,
Qarabağam, Mərəndəm,
Təbrizimin qəmiylə
Bakımda dərmdəndəm.

Kürəm, Araz bəndəm,
Türkülü saza bəndəm,
Qaraqış mənə neylər?
Günəşli yaz bəndəm

Qar yağıbdir dizəcən,
Bakıdan Təbrizəcən,
Yolumu gözləyən var,
Dənizdən dənizəcən.

Ayrılığa varalı
Araz Kürdən aralı,
Dindirmə, qan ağlaram,
Yaralıyam, yaralı.

Bu çilə yaman çilə,
Çilə, bülbulüm, çilə,
Yurd ərmağan deyildir
Ki ondan vaz keçilə...

Umudları qırdılar,
Qəlbləri sıyırdılar,
Bir ulusu günəyə,
Quzeyə ayırdılar.

Nə əcdadlar ayırdı,
Nə övladlar ayırdı,
Bizə doğmalar bilir,
Bizi yadlar ayırdı.

Arazam mən, Kürəm mən,
Bəndimi sökürəm mən,
Vay o gündən ki burda
Sevinədən hönkürəm mən.

Araz Kürleşəcəkdir,
Ulus birlleşəcəkdir,
O gün canım yurduma
Cahan yerleşəcəkdir!..

1985

NƏ ZAMAN OLSA

ŞAIRİN YAZDIĞINI

Şair olan gerçəyi yalana yoza bilməz,
Kədərə tutulunca sevincdən yaza bilməz,
Şair olan yolunu heç zaman aza bilməz,
Şairin yazdığını fələk də yoza bilməz...

1986

ZALIM OVÇU

Zalım bir ovçunun zalım övladı
Ceyran yavrusunu düzdə qovladı,
Qovladı tüfənglə avtomobillə,
Övladı mələyi iblis, övladı...

1986

ƏRZURUMUN GƏDİYİNƏ VARANDA

Ərzurumun gədiyinə varanda,
Türkü deyib, Kərəm kimi alışdım,
Göz yaşımı gizləməyə çalışdım,
Ərzurumun gədiyinə varanda.

Ərzurumun gədiyinə varanda,
Gördüm qartal oylağına varmışam,
Quzğunların öfkəsini yarmışam,
Ərzurumun gədiyinə varanda.

Ərzurumun gədiyinə varanda,
Yoxa çıxdı içimdəki darlığım,
Bu varlığa ayna oldu varlığım,
Ərzurumun gədiyinə varanda.

Ərzurumun gədiyinə varanda.
Göy gurladı, şimşək çaxdı, sel axdı,
Onda gördüm bölük-bölük el axdı,
Ərzurumun gədiyinə varanda.

Ərzurumun gədiyinə varanda,
Öz əlimlə öz yarımı saranda,
Gözlerimde yaylaq oldu aran da,
Ərzurumun gədiyinə varanda.

İstanbul, 1984

GƏLƏR

Yamanlıq eyləyən abdal olmalı,
Yaxşıliq igidin əlindən gələr.
Qartalın yavrusu qartal olmalı,
Yarasa yarasa belindən gələr.

Günəşsiz, dünyaya şefəq saçılmaz,
Ulduzdan qaçılmaz, aydan qaçılmaz,
Heyvanın aləmdə dili açılmaz,
İnsana nə gəlsə dilindən gələr.

Yadlara yaranmaq qeyrətdən deyil,
Bu illet sağalan illətdən deyil,
Şairin şöhrəti qütbətdən deyil,
Vətənindən gələr, elindən gələr.

İGİD ƏRLƏR

İgid ərler ölümədən qorxmayan ölmez ərənlərdir,
İgid ərler döyüşdə ad alıb da can verənlərdir.
İgid ərler ölümə ömrünü üzleşdirənlərdir,
Ulusla yurdu bağrında ölümsüzleşdirənlərdir!..

TƏBİƏT QARŞISINDA

Böyükler bir çocuqdur məhəbbət qarşısında,
Cavahir qiymət almaz o sərvət qarşısında,
Könül şairlənikən təbiət qarşısında,
Xəyalım cövlan eylər həqiqət qarşısında!

Könülden sevməyən yox gözüm, canım baharı,
Umulmaz müjdələrdir baharın yadigarı,
Gözəl sənətlərin ki şeirdir tacıları,
Ərənlər səcdə eylər o dövlət qarşısında.

Nə aləmdir bu aləm, nə cənnətdir bu cənnət,
Gözəlliklərlə parlar, gözəlliklərdə ziynət,
Gözəl bir türkü ötmək səadətdir, səadət,
Kimin ruhu açılmaz o həsrət qarşısında?!

Həyatda mutluluq yox, sevinc yox bir salıqsız,
Umulmaz yaxşılıqdır, olursa qarşılıqsız,
Sevilməz candan ancaq gözəllər yaxşılıqsız,
Nəzakət parlamazmı məlahət qarşısında?!

O şair ki tutulmuş dərin sevdəyə az-maz,
O, bir şimşək ki dibsiz qaranlıqda yol azmaz,
Bir afət sevməyənlər bir ülvə şeir yazmaz,
Gərək şair baş əysin bir afət qarşısında!

Saralmaz bir cələngdir mənim hisslərlə hörgüm,
Odur ki, dadlı-dadlı ötür dillərdə türküm,
Cəhəlet qarçısından ömürlük yoxdur hürküm.
Zəka aciz qalarmı cəhəlet qarşısında?!

Udum Qorqud Atamdan qalan uddur, Rəfiqim,
Bu ad şəfqətlə çarpan yaşıl oddur, Rəfiqim,
Neyim yurd, tanburum yurd, sazım yurddur, Rəfiqim,
Xəcalət qalmaram mən bu millət qarşısında!..

1986

GÖZƏLİM

Gözlərin könlümə biganə kəsilmiş gözəlim,
Yarışsan qara sevdalı bir şairləmi sən?!

Dəli könlüm sənə divanə kəsilmiş, gözəlim,
Saçlarınla onu Məcnun kimi zəngirləmişən.

1986

AX, ANNƏ!..

Gözündə şanlı yurdun,
Gözəlliye uyurdun,
Sən oğluna duyurdun
Ömür nə, can nə, annə,
Ax, annə, annə, annə!

Könül olarmı cansız?
Sevinci, dərdi sonsuz,
Ulusdur annəm, onsuz
Şərəf nə, şan nə, annə,
Ax, annə, annə, annə!

Ölüm ki sıldırımtək,
Nəcür onu qırım tək?!

Bu camı yıldırımtək
Vurub yaxan nə, annə?
Ax, annə, annə, annə!

1986

ULDUZLARA QARŞI

Bir yaz gecəsində uca bağlar üzərindən
Ulduzlara dalmaq nə gözəldir!

Əfsanə gözəllikləri duyduqca dərinə
Daldıqca ucalmaq nə gözəldir!

Dolğun Ayı köynəkdən alıb kökdə qalınca
Bir saz kimi çalmaq nə gözəldir!

Bir incə bulud duyğulara pərdə, salınca
Bir pərdədə qalmaq nə gözəldir!

Hisslərlə, əməllərlə, diləklərlə coşub da,
Ruhunca kam almaq nə gözəldir!

Könlümdəki özləmlərə bir şər qoşub da,
Bir türküyə salmaq nə gözəldir!

1988

SEVMƏK

Sevmək nə deməkdir?!
Cənnət deyilən nəşəli xülya kimi bir şey!
Sevmək nə deməkdir?!
İksir dolu peymanə deməkdir,
Sevmək! O bu dünyada o dünya kimi bir şey!

Sevmək nə deməkdir?!
Yelkənli qayıqlar dolu dərya kimi bir şey!
Sevmək nə deməkdir?!
Varlıqda bir əfsanə deməkdir!
Əfsanəli "Məcnun ilə Leyla" kimi bir şey!

Sevmək nə deməkdir?
Parlaqlığı aydın qara sevda kimi bir şey!
Sevmək nə deməkdir?!
Canbir iki divanə deməkdir,
Sevmək yarı gerçək, yarı rəya kimi bir şey!..

1988

BİR DAŞ

Bir daşa rastladım Qobustanımda,
O daşa çevrilən gülüstanımda.

Möcüzə yapmışdı zaman fırçası,
Yoxluğa varmışdı qaya parçası.

Sandım Müşfiqimin başdaşdır o,
Könlümün daşlanan gözyaşdır o.

O daş bənzəmirdi adı daşlara,
Sanki söyləyirdi ulusdaşlara:

"İçimdə bir sir var, gerək deyəm mən,
Qalmışam bu yerdə, qoyun qalım da!

Çökmüş bir qalanın son bürcüyəm mən,
Yenə də durmuşam əski halımda!.."

1987

* * *

Ulayan bayquşu susdur ki, o bir kabusdur,
Qara kabusdur o, susdur onu, qardaş, susdur!..

1987

GERÇƏK ARZU

Araz mənim can sirdaşım,
Könüldaşım, ömürdaşım,
Ey yurddaşım, ey qardaşım,
Sanma axan sudur Araz.

Ondadır ürəyin, canın,
Dalğa-dalğa həyəcanın,
Ayrılmış Azərbaycanın
Hissi, duyğusudur Araz.

Ulsa yasaq adların,
Yabançıların, yadların,
Əliqanlı cəlladların
Bizdən qorxusudur Araz.

Neylər ona iri cırtan,
Güc alır ulusdan, yurddan
Aya çıxan ulu qurddan
Süd əmmiş quzudur Araz.

Sahili yox diləyinin,
Alovu var küləyinin,
Yurddaşların taleyinin
Yurda sorğusudur Araz.

Dordi için-için olan,
Sevdası göyərçin olan,
Sabah Xəzərdə çin olan
Kürün yuxusudur Araz.

Alçaqların, dəyyusların,
Satqınların, casusların,
İşğalçı binamusların
Sanma qurğusudur Araz.

Savalan vüqarımızın,
Əyilməz Qoşqarımızın,

Atar damarlarımızın
Canlı vurğusudur Araz.

Şəhidlər bölüklərinin,
İgidlər böyüklərinin,
Azərbaycan türklərinin
Gerçək arzusudur Araz!

1977

QURTULUŞ BAYRAMI

Səsimi türkülərimlə yayıram,
Adlayır duyğularımdan bu qoşun!
Qurtuluş bayramını qutlayıram,
Qutlu olsun, ulusum, qurtuluşun!..

Ankara, 1986

GÖZ YAŞLARIM

Ey mənim yurddaşlarım, qardaşlarım,
Zillətə düşmüş ömür sirdaşlarım!
Ağlaram, yandıqca bağrım, ağlaram,
Yağımı söndürməyir göz yaşlarım!

1990

VAY O GÜNDƏN

Dostsuz insan qara bayquş, çünki
Gərək ülfətlə əzizlənsin dost.
Vay o gündən o qədər dönsün ki,
Görüb öz dostunu gizlənsin dost.

1987

İNSAN SEVGİSİ

Yaşasın ölümə üsyan eyləyən,
Həyatın canıdır cahan sevgisi.
Dünyada insanı insan eyləyən
İnsan sevgisidir, insan sevgisi.

1987

GÖSTƏRİN

Gülə candan, könüldən aşiq olan bülbülə
Başqa bir gül göstərin, aşiq olsun o gülə...

1987

BİR CAHİLƏ

Başına böylə fikir gəlmiş ki,
Bir ozan da sənə üstün gəlməz.

Anlamazsan ulu şair nə demək,
Ulu şair ulu divanə demək!

Öylə bir zirvəyə yüksəlmiş ki,
Oraya hətta səsin yüksəlməz!..

1989

CANIM İSTANBUL

Canım İstanbula candan vurulub, can bul da,
Can desən, can eşidərsən canım İstanbulda.

1989

QARASAQQALLAR

Qarasaqqallara bel bağlamada daşnaklara,
Qara əllər uzadır bizlərə çalçaqqallar.
Qarabağ onları bir gün qarabaxt eyləyəcək,
Bir daha alçalacaqdır o quduz alçaqlar!

1989

NEÇƏ İNSAN SIFƏTLİ

Kimseyə yer üzündə bəsləmə kin,
İnan insanlara, inan, lakin
Yaxşı göz qoy ki, yaxşı var, pis var,
Neçə insan sifətli iblis var!..

1986

YAZMAYA BİLMƏZ

Bir şairə susmaq yaraşarmı?
Duyduqlarını yozmaya bilməz.
İnsan nəfəs almazsa, yaşarmı?
Şair də şeir yazmaya bilməz!..

BAĞDA

Dayanıb baxdı qoca,
Hər kola, hər ağaca.
Söylədi: göz qoyuram,
Həvəsin var, duyuram!
Gündə yanmış bədənin,
Görürəm burda sənin
Əməyin çoxdur, oğul,

Köməyin yoxdur, oğul.
Köməyn olsa, o vaxt
Cənnət olmazmı bu bağ?!

1986

SONRA

Mən sənə haqda nə duydumsa, ürəkdən yazdım,
Ruhunu, varlığını hiss edərkən yazdım!

Könül oxşar o şerlər ki, könlüdən yazılar,
İki qəlb birgə vururkən kədər, illət azalar.

Bir sevinc dalğalanar, dərdi böləndən sonra,
Biri susmaz, biri ilhama gələndən sonra.

Külə dönməz alışıb odlu əməllərlə yanan,
Ellərin zövqünə olmaz yasaq ellərlə yanan.

Ey qələm yoldaşım, ərđəmli könlüdəşsənsə,
Bir gönüldəş kimi candan mənə yoldaşsənsə.

Sən mənim haqda yazarsan mən öləndən sonra,
Həsrətimlə mənim ilhama gələndən sonra.

1983

ÇIRPINMA

Bir günəşdir ucalıqlarda, yenilməz sevgi,
Onun aləmdə vüsəl bayramı, hicran yasıdır.

Birtərəfli qala bilməz, ola bilməz sevgi,
Sevgi aşiq iki qəlbə qoşa çırpınmasıdır!..

1975

GÖRÜNMƏZ

Dağların başını duman alıbdir,
Dumanın üzündən dağlar görünməz.

Duman ətəklərə kölgə salıbdir,
Çağlayan bulaqlar çağlar, görünməz.

Dağların köksünü dağlamaq olmaz,
Dağların köksündə dağlar görünməz.

Torpağa bağlıdır damarlarıyla,
Özüllər görünməz, tağlar görünməz.

Dağları zəncirlə bağlamaq çətin,
Dağların boynunda bağlar görünməz.

İldırım qoparar qartallarıyla,
Dağlar heç bir zaman ağlar görünməz.

1985

* * *

O, insan deyildir, iri böcəkdir,
Tapdanılmayınca, dəbərəcəkdir.
İşığa çıxmada, zülmət içində,
Üfunət içində gəbərecəkdir.

GÜNƏŞ

Günəş insanlığa xidmət eylər,
Yapalaqlar ona nifrət eylər.

Neçə milyon yaşı vardır, əcəba
Nə zamandan o, səyahət eylər?!

İstəsə yoxluğa varlıq gətirər,
İstəsə varlığı zülmət eylər.

Onun eşqiylə yanar ulduzlar,
Ay onunla necə ülfət eylər!

Məncə, dünya bir əmanətdir ona,
Sanma dünyaya xəyanət eylər!

Ucalardan ucadır taxtı-tacı,
Kainata o, nəzarət eylər.

Tanrının nuru onun şəfqətidir,
Onu rıqqətlə ziyarət eylər.

Haqqa heyran olan insanları o,
Haqqa, insanlığa dəvət eylər!..

* * *

Kimlərdir, bilsən, oğlum,
Qaranlığı dələnələr.

Ulusa könül verib,
Yurd uğrunda ölənələr.

Kimlərdir, bilsən, oğlum,
Yaşamağı bilənələr.

İnsanı sevmək üçün
Bu dünyaya gələnələr.

Kimlərdir, bilsən, oğlum
Yamanlığı silənələr.

Sevincin, dərđini
Yaxşılarla bölənələr.

Kimlərdir, bilsən, oğlum,
Çətin gündə gələnələr.

Kimlərdir, bilsən, oğlum,
Ərənlərdir, ərənlər!

SONU OLMALI

Varlıq öz sirrini saxlar özündə,
Yoxluq bir sınaqdır insan gözündə.
Sonu olmalıdır ömürlərin ki,
Hər şeyin sonu var bu yer üzündə.
Sonun qorxusu yox zülüm olmasa,
Həyat ola bilməz ölüm olmasa...

QUCAQLAŞMALI

Dərddən uzaq insandan uzaqlaşmalı insan,
Dərd anlayan insanla qucaqlaşmalı insan.

1979

SEVMƏYƏN KİMSƏ

Sevməyən kimsə nədir qüssə, nə anlar, gözəlim,
Qüssə nə anlamayan kimsə nə anlar, gözəlim?!
Sevilənlərlə sevənlər bilər aləm nə demək,
Sevgisiz bir ömür aləmdə bir əfsanə demək.

1986

GƏRƏKDİR

İdmançı deyil əldə oyuncaq,
İdmançı cavan yaşda gərəkdir.
Sağlam bədənə xeyri var, ancaq
İdmançılara baş da gərəkdir.

1970

ALÇAQLAR OLAN YERDƏ

Gözdən asılar pərdə,
Alçaqlar olan yerdə,
İnsan tutular dərddə,
Alçaqlar olan yerdə.

Alçaqlar olan yerdə
Gerçək sayılar şər də,
Urvatsız olar ər də
Alçaqlar olan yerdə.

Kim söz demək istər də
Alçaqlar olan yerdə,
Alçaqlığı get gör də
Alçaqlar olan yerdə.

Alçaqlar olan yerdə
Gözdən düşəcək nərdə,
Mən rastlamadım mərdə
Alçaqlar olan yerdə.

1980

YERƏ GİRMİŞLƏR ÜÇÜN

Borc almamış ömründə atan kimsədən, oğlum,
Qaçmış tiyan altında yatan kimsədən, oğlum!

Məncə, ucalıqdır yaşadan insanı ancaq,
Əl açmağa ar eyləməz aləmdə bir alçaq!

Borc almağa adət edənün hörməti olmaz,
Qaytarmayanın qeyrəti, şəxsiyyəti olmaz!

Vicdanı olan bir kişi minnət götürərmimi?!
Bir ömrü sülənməklə, sürünməklə sürərmimi?!

Vicdanına ömrün boyu minnət yasaq olsun,
Alçaqların alçaqlığı səndən uzaq olsun!

Ərdəmli yaşa, ər kimi, ərdəmli xələf ol,
Ya göylərə qartal kimi yüksəl, ya tələf ol!

Mərd oğlu əyilməz bir ovuc daş-qaş ucundan,
Vicdanını məşəltək ayırmaz başucundan!

Yoxdur yer üzündə yerə girmişlər üçün yer,
Borc bil özünü yurda, nə borc al, nə də borc ver!

1984

* * *

Özün öz köksünə qoydun bir daş,
Uğrayıb təkliyə, qurdun bardaş,
Olmadın kimsəyə yoldaş, sirdaş,
Ağlamaqdan nə qazandın, qardaş?!

1985

* * *

Yurd ulus cövhəridir bir oğulun bağrında,
Oğul olmaq ulu bir ad daşımaqdır, oğlum!

Bir igid ər kimi yurdun, ulusun uğrunda
Şəhid olmaq yaşamaqdır, yaşamaqdır, oğlum!

1985

* * *

Sökülən dan yeri qanla siləcək qan yerini,
Tökülən qanmı sanırsan sökülən dan yerini?!

1985

* * *

Döndərir bayrama sanki yasını
Gecə açıdıqca siyah çadrasını.

1985

NIYƏ ÜRKÜRSƏN

Neçə şerimdə görüb türk sözünü,
Vay dedə, vay deyə yumdun gözünü.
Yerə soxdun öz əlinlə özünü,
Öz-özündən niyə ürkürsən sən,
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

Məgər olmuşmu yasaq ovqata türk?!
Çıxmasa fitnə, çıxarmaz xata türk!
Yer üzündə yer alıbdır Atatürk,
Yer üzündən niyə ürkürsən sən,
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

A yazıq, at bu yazıqlıq daşını,
Sanma qan düşməni qan qardaşını,
Türk demişkən, o dul arvad yaşını
Sıl gözündən, niyə ürkürsən sən,
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

Sabirin hər sözü bir ibrət olur,
Ağladıqca kişi biqeyrət olur!
Neçin aləm gözüne zülmət olur?
Gündüzündən niyə ürkürsən sən?
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

Bir canın var, o da er-gec gedəsi,
Qahr "Orxon-Yenisey abidəsi!"
Dədə Qorqud, o oğuzlar dedəsi
Türküsndən niyə ürkürsən sən,
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

Daşlamı susdurulubdur ağzın?
Quruyar, qurd deyən olsa, boğazın,
Sürünən bir sürü insancığazın
Tülküsndün niyə ürkürsən sən,
Türk sözündən niyə ürkürsən sən?!

1984

ÖZ ARAMIZDA

Bir qoşma söyləyim, onu
Kimsə yozmaya, yozmaya,
Redaktor bir bəndini də
Kaş ki, pozmaya, pozmaya.

Bu incə bir istək kimi,
Ariflərə örnək kimi,
Qaranlıqda şimşək kimi
Çaxıb azmaya, azmaya.

Söhbət açaq bir adamdan,
Özünü çəkən avamdan.

Əsərlərində ilhamdan
Yoxdur az maya, az maya...

Gizlidədir mərzələri,
Hiylələri, qərəzləri,
Çətin ki hirsli gözləri
Mənə qızmaya, qızmaya.

Onun oxu daşa keçib,
Ömrü-günü boşa keçib,
Necə olub, başa keçib,
Heç nə yazmaya-yazmaya?!

BU ÜFÜQLƏR

Bu üfüqlər ucu yox ümman ki,
O qədər boş, o qədər pünhan ki,
Sıldırımlarını sarıb çevrəsini,
Uçurumdur bu üfüqlər sanki.

YAVAŞ-YAVAŞ...

Andırır yanı gözlərimdəki yaş
Oyanır sanki varlığında tələş,
Ürkülər titrəyir içimdə mənim,
Türkülər səslənir yavaş... yavaş...

BU VARLIQDA

Sevgidir, mənə, bəxtiyarlıq da,
Ulusa sevgidən əzəl şey yox.
Sevgilərlə dolan bu varlıqda
Yurdu sevmək qədər gözəl şey yox!

BURA MÜSTƏMLƏKƏMİ?!

Dedi: müstəmləkədir yurdum, aman, ağlayaraq,
Öz əliylə özü öz mənliliyini dağlayaraq.

Bu dedi, xalqıma aləmdə böyük bir ləkədir,
Yazıq olmuş o ulus ki, adı müstəmləkədir!

Özün öz bağrına dağ çəkmə, qəhərlənmə, dedim,
Acı müstəmləkə qəhriylə zəhərlənmə, dedim.

Bura müstəmləkəmi, yox, bu tamam başqa cəfa,
Nə devə var ona dünyada nə mülhəm, nə şəfa!

Çünki müstəmləkələr mənliliyini əyməzlər,
Ruhuna əsla toxunmaz, dilinə dəyməzlər.

Adəti, ənənəsi, musiqisi, şəri durar,
Tarixi, təntənəsi, mənzərəsi, seyri durar.

Yer üzündə var əsrlər boyu müstəmləkələr,
Gündə üsyan edir eldə, çıxarır mərəkələr!

Çox da müstəmləkədir, təhrif olunmur ki adı,
Qondarılır, dəyişilmir kökü, itmir soyadı.

Hankı müstəmləkə xalq sürgün edilmiş, nə zaman?
Səsi, haqqı alınıb, ölgün edilmiş nə zaman?!

Hankı müstəmləkə yurd doldurulub yadlarla,
Şairi susdurulub ölkədə cəlladlarla?!

Hankı müstəmləkə xalq oxlanıb öz taxtında,
Doğmalar təbə olub yadlara paytaxtında?!

Hankı müstəmləkə yurd əsnəbi adlarla dolub,
Küçələr xalqa yasaq yapma soyadlarla dolub?

Hankı müstəmləkə xalq öz dilinə həsrət olub,
Hankı müstəmləkə yurd parçalanıb, qarət olub?!

Ey zavallı, dedim, ey kaş, dediyin gerçək ola,
Bura müstəmləkəmi, yox, bu tamam başqa bəla!

Bura müstəmləkəmi? Yox! Deme müstəmləkədir,
Bu cəfanın adı yoxdur, bu böyük təhlükədir!..

GƏLƏN AĞLAR, GEDƏN AĞLAR

Bir gözlə ölüm hər kəsə baxmaqda əzəldən,
Yoxdur ona varlıqda gülün fərqi xəzəldən.

Yox bir cavanın bir qocadan fərqi onunçün.
Olmuşmu məhəbbətlə ötən şərqə onunçün?!

Bi yavruya, bir ifritə bir gözlə baxar o,
Bir qönçəni şimşək kimi bir anda yaxar o.

Yox fərqi onunçün mələk olsun, ya da şeytan,
Yox fərqi onunçün ola dahi, ola nadan.

Yox fərqi onunçün ya kasıbdır, ya da zəngin,
Yox fərqi onunçün ya gözəldir, ya da çirkin.

Həm yüksəyə, həm alçağa bir gözlə baxar o,
Həm insana, həm daşnağa bir gözlə baxar o!

İnsanlığa böhtan ola, yox fərqi onunçün,
İnsanlara qurban ola, yox fərqi onunçün.

Hər an ölə bilməkdə hər insan bu həyatda,
Varlıqda ölümdən nədir asan bu həyatda?!

Bir halda ki yüz əlli il ömrə eyləyən olmuş,
Bir halda ki bir yaşlı çocuq gül kimi solmuş.

Bir halda ki hakim kəsilib vəhşət, ədavət,
Bir halda ki vardır nə həqiqət, nə ədalət!

Bir halda ki bar-bar bağırır haq deyər haqsız,
Bir halda ki qətl olmada minlərlə yaraqsız.

Sormağ nə görəkdir ki könüllər nədən ağlar?!
Dünya yaranandan gələn ağlar, gedən ağlar!..

İNANC

Mən deyirdim ki mənim gözlədiyim gün gələcək,
Bir sabah türklərim Türkiyədən yüksələcək.

Mən yazırdım ki qaranlıq qala bilməz əbədi,
Al Günəş zülməti çarpan şefəqiylə siləcəkdir.

Mən duyurdum ki mənim dərclərimi soydaşlar
Dinləyə-dinləyə birlikdə mənimlə böləcəkdir.

Mən görürdüm ki mənim ağlayan istəklilərim
Hönlərə-hönlərə elliklə sevinəndən güləcəkdir.

İnanırdım ki alovlarla tutuşmuş qələmim
Yağılar bağrını bir ox kimi bir gün doləcəkdir.

Söyləyirdim ki amansız acılar keçmiş olar,
Gələcək gəlməlidir, gəlməyə bilməz gələcək.

Mən bilirdim ki, igid türklərin alqışlarını
Eşidincə yapalaqlar həsədindən öləcək.

Can atırdım o canım Türkiyəyə candan mən,
Nə bilirdim ki, mənim qədrimi türklər biləcəkdir?!

Ankara, 1988

OTUZ YEDDİDƏ

Başsız olanlar başa çıxmışdı ki
Başlılar odlandı otuzyeddidə.

Qurdlara, kaplanlara dağ çəkdi, türklər
Türklər adlandı otuzyeddidə.

Yal yalayanlar sevinib hər sabah,
Hər gecə şadlandı otuzyeddidə.

Yadlara quyruq bulayan “doğmalar”
Bizlərə yadlandı otuzyeddide.

Kor yapalaqlar göz açıb zülmətə,
Ərşə qanadlandı otuzyeddide.

Yurdumuzun, xalqımızın çevrəsi
Bir sürü xortdandı otuzyeddide.

Yer üzünün ən qatı cəlladları
Bir yerə toplandı otuzyeddide.

Zorladılar, doğradılar, asdılar,
Cövrələr əlvandı otuzyeddide.

Zirzəmilər canlı cəsədlər dolu
Bir qəbiristandı otuzyeddide.

Ən böyük ustadları həbs etdilər,
Dahilər oxlandı otuzyeddide.

Cavidimiz, Müşfiqimiz var idi.
Yoxluğa yollandı otuzyeddide.

Uğradı əl yazmaları yellərə,
Minbir əsər yandı otuzyeddide.

Bir sürü daşnak ulusu daşladı,
Savçı Qalustyandı otuzyeddide.

Vur dedi Qriqoryana, Melkumyana,
Enkevede “yan”dı otuzyeddide.

Çıxdı gözü gözde olan ərlerin,
Göz dağı tüğyandı otuzyeddide.

Xalqın ər övladları “xalq düşməni”,
Xalq necə aldandı otuzyeddide.

Çoxları mislərlə çıxıb ortaya,
İnciləri dandı otuzyeddide.

Mənliyi çirkab dolu dəyyusların,
Ömrü firavandı otuzyeddide.

Qeyreti yox bir para “şair”lərin
Ağzı dəyirmandı otuzyeddide.

Başladılar satmağa, ustadların
Adları hallandı otuzyeddide.

Qusdu yalan dərgi, qəzet, radio,
Mərəkə başlandı otuzyeddide.

Mərdləri “ifşa edən” alçaqların,
Beyni burulğandı otuzyeddide.

Sağ-salamat qalmaq üçün çoxları,
İt kimi yalmandı otuzyeddide.

Qolladılar, yolladılar, satdılar,
Satqına cövlandı otuzyeddide.

Məhkəməciklərdə o fitvaları,
Ərlərə tüşlandı otuzyeddide.

Məmləkəti, milləti boğdurmağa
Ən böyük imkandı otuzyeddide.

Millətə yad, sənətə yad kəslərin
İşləri səhmandı otuzyeddide.

Bağları, mənzilləri, ordenləri,
Adları paylandı otuzyeddide.

Atlar ölübdür deyə sümsüklənən
İtlərə meydandı otuzyeddide.

Kim kimə idi ki durub söz desin,
Ölkə biyabandı otuzyeddide.

Moskvanın şanlı Qızıl Meydanı,
Qanlı xiyabandı otuzyeddide.

Məmləkətin taleyi bir alçağın,
Əmrinə qurbandı otuzyeddide.

Görbagor oğlu köpəyin şöhrəti,
Rüstəmi-dastandı otuzyeddide.

Tarixinə ayna tutan xalqların,
Haqları tapdandı otuzyeddide.

Ailələr getdi gedər-gəlməzə,
Kütləvi divandı otuzyeddide.

Odladılar, yaxdılar oylaqları,
Ölkədə vulkandı otuzyeddide.

Ölkələrə bağlı dəmir pərdənin
Sirləri pünhandı otuzyeddide.

Bir quduz oğlu quduz, insanlığa,
Varlığa düşməndi otuzyeddide.

Bayquşu alqışlayan alçaqların
Məqsədi virandı otuzyeddide.

Fitnə, həsəd, məkr, riya, kin, yalan
Bir ədəb-ərkanı otuzyeddide.

Zillətə düşmüş iri bir məmləkət,
Bir iri zindandı otuzyeddide.

Həbs edilənlər qara qullar kimi,
Hər işə qatlandı otuzyeddide.

Töhfələr əfsanə, zəfərlər yalan,
Qırmızı böhrandı otuzyeddide.

Əzrayıl olmuşdu elin dargası,
Dərd, ölüm əhsandı otuzyeddide.

Olmuş idi ölkədə hər şey baha,
Ən ucuz insandı otuzyeddide.

Hər yalanın qarşılığı "hə" idi,
"Yox" demək üsyandı otuzyeddide.

Bir quruş idi şərəfin qiyməti,
Fitnə-fəsad şandı otuzyeddide.

Düşdü atından yerə ərđəmlilər,
Canilər atlandı otuzyeddide.

Qan-qadaya bais olan kimdi, kim?
Bir zırı nadandı otuzyeddide.

Hər əməli hiylə saçan alçağın
Hər sözü fərmandı otuzyeddide.

Qan içən alçaq, qanı milyonların,
Yerdə qalar sandı otuzyeddide.

Güzgüdə hər gün özünü dev görən,
Kabus o cürtdandı otuzyeddide.

Dərd dolu, zillət dolu, zindan dolu,
Qan dolu, dövrandı otuzyeddide.

Olmadı imdad mələk insanlara,
Tanrı da şeytandı otuzyeddide.

BİZİM ƏSRİN

Ey yer üzünün, göy üzünün nifrəti alçaq,
Alçaqlarının dadı sən oldun bizim əsrin!

Gülşənləri viranəyə döndərdin əlində,
Bayquş kimi fəryadı sən oldun bizim əsrin.

İblis sənə nisbətə mələk oğlu mələkdir,
Ən, ən rəzil övladı sən oldun bizim əsrin.

Her əsrdə hər an səni lənətləyəcəklər,
Her məkrinin imdadı sən oldun bizim əsrin.

Vicdanlı olan ərlərə zindanları açdın,
Viranələr abadı sən oldun bizim əsrin.

Əmrinlə bütün ölkə həbsxanəyə döndü,
Qəbri, evi bərbadı sən oldun bizim əsrin.

Bicsən deyə əcdadını aləmdə bilən yox,
Biclər bici əcdadı sən oldun bizim əsrin.

Tarixdəki canilərə min rəhmət oxutdun,
İşgəncələr "ustad"ı sən oldun bizim əsrin.

Bir gorbagor idin, nə dişiydin, nə də erkək,
Çal bığlı dul arvadı sən oldun bizim əsrin.

Qan içdin, içində qanın ən sonda gəbərdin,
Bir nömrəli celladı sən oldun bizim əsrin!

1977

VARDIR

Paytaxtını sorsan, deyər üç min yaşı vardır,
Təsdiqləyən anbarda çöpür bir daşı vardır.

Yurdunda olanlar hamısı boynu bükükmüş,
Xaricdəse üç milyon itən qardaşı vardır.

Bir milyonadək sanki gəbərmiş iki gündə,
Guya ki qırılmışları addımbaşı vardır.

Şairlərinin saçdığı kin, yazdığı böhtan,
Alimlərinin alveri var, daşbaşı vardır.

Göz aləmi, bunca yalana aşıq olan yox,
Gör hansı diyarda bu qədər çox naşı vardır!

Dövlət kimi bir əsrdə şöhrətli deyilən,
Millət kimi ardında duran dindaşı vardır.

Kimlər buyurub, qurdu basar arxalı itlər?
Qurd oğlu basılmaz, nə qədər yurddaşı vardır!

Adlar da, soyadlar da bizim dildən alınmış,
Her türkümüzün orda bir ortağdaşı vardır.

Torpaq da bizim, göl də bizim, çay da bizimdir,
Adlar dəyişilməkdə, işin uğraşı vardır.

Bir tayfa ki, dünyanı gəzir cingənələrtək,
Haqımı, bağırarsa soyu var, soydaşı vardır?!

Hər millətin öz adəti, öz tarixi olmuş,
Tarixə yamaq tayfaların boş başı vardır.

Olmuşmu meğər milli xörək özgə dilində,
Get gör, aş var, dolması var, bozbaşı vardır.

Basdırma, kabab, küftə tələffüz edə bilməz,
Əslində ayaqdan bişirilmiş xaşı vardır.

Cellad kəsilən Andranik andıra qalsın,
Alçaq olanın alçaq olan sirdaşı vardır.

Heykəl də yapılmış ona qansızlar əliylə,
Qan içdiyinin şahidi min çağdaşı vardır.

Əlbəttə ki, bir gün çıxacaqdır üzə gerçək,
Hər hiylənin, əlbəttə ki, bir gün faşı vardır.

Tarix! O həqiqət dolu bir məhkəmədir ki,
Tarixdə əzəldən əbədi yaddaşı vardır!..

1970

CASUS

Kim ki yurdunda gedib casus olur,
Anadangelmə o, binamus olur!..

BACARMAMIŞ

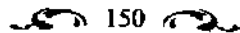
Kim yer üzündə yurdla, ulusla ucalmamış?!
Yurddan, ulusdan alçaq adamlar güc almamış!
Sözlərlə türkü yapmaq olur şirin işi,
Sözlərlə türkü yapmağı hər kəs bacarmamış!..

BİR TÜRKÜM OLAYDI

Bir türküm olaydı, ona ustadlar uyaydı,
Şairlənin, ilhama gələydi eşidənlər.
Bir şerim olaydı, onu aləm oxuyaydı,
Hər beytini şah beyt biləydi eşidənlər...

MİRASIM

Gözümdə ulusa bağlı bir murad,
Könlümü türkülər açıqlar sizə.
Ata ocağında ləkəsiz bir ad
Mirasım olacaq, çocuqlar, sizə...

TÜRKÜLƏRİM

Yerdə şimşək kimi çaxsın dilərəm türkülərim,
Düşmənin köksünü yaxsın dilərəm türkülərim.
Çağlayıb sel kimi içdən alışan bağrımdan,
Ulusun könlünə axsın dilərəm türkülərim.

YAXSIDIR, OĞLUM

Yaxşılar gözəllik nuru yayırlar,
Yaxşılıq gözəlin naxşıdır, oğlum.
Yaxşı adamları gözəl sayırlar,
Gözəl o kəsdir ki, yaxşıdır, oğlum!

OLMAZ

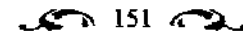
Ulus kimi yar olmaz,
Yurd kimi diyar olmaz,
Yurdsuz, ulussuz qalan
Şair bəxtiyar olmaz!

KİM GÖRÜB

Çirkinliyi pisləməyən olubmu?
Gözəlliyi pisləyəni kim görüb?!
Gözəl olmaq istəməyən olubmu?
Çirkin olmaq istəyəni kim görüb?!

* * *

Ulu yurddan ulu ilhamını almış könlüm,
Bir ulus yurda ömürlərcə nəfəs verməzmi?!
Mənim irqimdən olanlarla ucalmış könlüm,
Mənim irqimdən olanlar mənə səs verməzmi?!

* * *

Ulusum adlı-sanlı ordumdur,
Ulu yurdundan almışam ilham.
Güneşim yer üzündə yurdundur,
Ulusumdur mənim könül dünyam!

* * *

Gözüm gülər ana yurda baxınca,
Doğma ulus türküləri səsimdir.
Özgə dildə on kitabım çıxınca,
Öz dilimdə bir kitabım bəsimdir!

1985

* * *

Dilimin türküsüdür dalğalanır dörd qütbə,
Okeanlar kimi dörd üfqə uzanmış ulusum.
Əbədiyyətdən alıbdır əbədi bir rütbə,
Məmləkət sevgisini bayrağı sanmış ulusum!

1984

* * *

Ulu Tanrım kimidir məmləkətim,
Ulusun tilsimidir məmləkətim!
Ciyərim rüzgarının yelkənidir,
Könlümün iqlimidir məmləkətim!

* * *

Anam nə dildə mənə layla söyləmişsə, o dil
Könül sazımda dinir, bir sözüm yabancı deyil!

DAĞLAR NƏĞMƏSİ

Aləmi var dağların,
O sönmez ocaqların,
O nurlu oylaqların,
Sevincli bulaqların
Gözündəki yaş deyil,
Rüzgarları titrədən,
Köhlənləri büdrədən,
Sürülər gəlib-gedər,
Quşlar çobanlar qədən
Dağlara sirdaş deyil.

Töhfədir mahallara,
Zirvədir xeyallara,
Müjdədir marallara,
Kim deyir, qartallara
Dağlar arxadaş deyil?

Gəmiyi, Nuhu vardır,
Dumanı, ahı vardır,
İçində ahı vardır,
Dağların ruhu vardır,
Torpaq deyil, daş deyil.

1984

* * *

Qızılgül gülümsər, bülbül qan ağlar,
Zavallı perişan-perişan ağlar,
Yanmayan nə bilsin nə yaman ağlar,
Sanki dağ başında bir duman ağlar,
İçində yanıqlı bir kaman ağlar,
Halına yer ağlar, asiman ağlar,
Ayrılıq çəkənlər hər zaman ağlar.

1985

* * *

Doymaram hüsnünün ülviliyindən,
Ruhun yabançıdır yasaq şeylərə.
Gözel gözlərinin maviliyindən
Mavi yol görünür mavi göylərə.

BİR ŞAİRƏ

Olmaz, bu gerçəyi ola bilməz yalan sanan,
Şərə senin qəder vurulan olmamış, inan!

Yoxdur senin kimi gecə-gündüz coşan, yanan,
İlhamını, rübabını insanmıdır danan?!

UMUTSUZLUQ

Umutsuzluq çəkilməz bir bəladır, uğrayandan sor,
Nə möhnətdir bu möhnət, möhnətindən ağlayandan sor.
Umutsuzlar nələr çəkməkdədir, bilmək dilərsənsə,
Mənimtək bağrını hər gün əliylə doğrayandan sor.

1987

İLHAM

İlham o ilahi bir gəlişdir,
Ulduzlara doğru yüksəlişdir!

YAŞAYAR

Bir könül duymalıdır yurd səsini,
Yurd səsiylə yaşayar mahirlər.
Yaşayar, yurdla ulus sevgisini
Türküstiylə yaşadan şairlər!

ANCAQ

Hünərdir yaşamın qədrini bilmək,
Yaşamaq ərlərə deyil oyuncaq.
Həyatda hər şeydən kolaydır ölmək,
Yaşamaq hər şeydən çətindir ancaq.

ƏRƏN

Ulusla yurdu sevdiren,
Könüllərə inanc verən
Gözel diləkli şairə
Ərən deyər ulus, ərən.

1987

* * *

Çağlayanlar kimi ruhum çağlar,
Çağlayan ruha yasaq alçaqlar.

Dinlə avazımı yüksəklərdən,
Anla üsyanımı şimşəklərdən.

Mənim öz aləmin, öz seyrim var,
Öz yolum, öz səsim, öz şerim var!

Məni sen özgəyə bənzətmə, canım,
Varlığımıdır can Azərbaycanım!

1986

* * *

Bəzi "şeirşünaslar" məni eşitsə, gözle!
Şerin sirri açılar bəlkə azacıq ona!
Filosof yazısında şairlik etsə, gözəl,
Şair fəlsəfəçilik edirsə, yazıq ona...

* * *

Qaş incə bəzəkdir,
Gözsüz qaşa bir kimsə vurulmaz!
Saç başda qəşəngdir,
Başsız saça heyran olan olmaz.

İYİLİK

Kim yamanlıq dilədi, mən iyilik etdim ona,
İyilik etdim, iyi olmağı öyrətdim ona.

* * *

Arkadaş, dinlə könül sözlərimi,
Qopsa tufan, qapamam gözlərimi,
Görürəm gün kimi gündüzlərimi
Mən nə xulya, nə masal şairiyəm!

Taleyi qurcalanan bir ulusun,
Qoruna qor calanan bir ulusun,
İkiyə parçalanan bir ulusun
Birliyə bağlı vüsal şairiyəm!

Sanma bir zəlzələdən ürkəm mən,
Qranitdən motinəm, bərkəm mən,
Adı dillərdə gezen Türkəm mən,
Ulu yurdum ulusal şairiyəm!..

ULUSUM

Mənə "sus" söylədinmi? Mənmi susum?!
Qələmimlə dinir böyük ulusum!
Ulusum yurdumun ki mənliyidir,
Namusumdur mənim o, namusum!

SEVGİDİR ÖMÜR

Sevməyən insana ömür yedəkdir,
Sevənlər söyləməz ömür gödəkdir!
Ömür nə deməkdir? Sevgidir ömür!
Sevgi nə deməkdir? Qadın deməkdir!..

DÜNYANIN LƏZZƏTİ

Qadınlar eşqinə dinər kaman, saz,
Sevgi onlardadır, ruh onlardadır.
Qadınlar olmasa şairlər olmaz,
Dünyanın hikməti qadınlardadır!..

FƏRQİ YOXDUR

Fərqi yoxdur, az yaşa, ya çox yaşa,
Çarpacaqdır yelkənin bir gün daşa.

YAMAN OL DEMƏYİN

Mənə yaman olan, sənə yaxşıdır,
Sənə yaxşı olan yamandır mənə.
Yamana yaxşılıq yenə yaxşıdır,
Yaman ol deməyin, amandır, mənə...

UMDUĞUMUZ GÜN GƏLƏR

Umduğumuz gün gələr,
Haqq yenə üstün gələr!

Dalğalanar ordumuz,
Cənnət olar yurdumuz.

Qovğalanar Kür, Araz,
Səbr gərəkdir bir az.

Dağ çökək alçaqlara,
Bir sürü daşnaqlara.

Umduğumuz gün gələr,
Bayrağımız yüksələr!

Türklərə batmaq çətin,
Qeyreti var millətin!

Dağ kimi yurddaşlarıq,
Qurdlara qurddaşlarıq.

Bilməlidir tülkülər,
Umduğumuz gün gələr!

BAHAR GƏLMİŞ

Bahar gəlmiş, əziz dost,
Baharlanmış təbiət,
Sanarsan, asimandan
Enib dünyaya cənnət.

Bahar gəlmiş, əziz dost,
Gülür bağlar, yamaclar,
Ətirlənmiş çəmənlər,
Çiçəklənmiş ağaclar.

Bulaqlar nəğmələnməmiş,
Dodaqlar nəğmələnməmiş,
Dumanlandıqca dağlar,
Sular rıqqətlə çağlar.

Bahar gəlmiş, əziz dost,
Gülür sevdalı ellər,

Məhəbbət türküsiylə
Qanadlanmış könüllər.

1980

Bahar gəlmiş, əziz dost,
Bahar gəlmiş, bahardır,
Baharı varlığıyla
Duyanlar bəxtiyardır!

DEYƏSƏN...

Mənə çox görürlər ölümü, belə
Deyəsən, hələ çox yaşayacağam.
Həyatın yükünü daşıyacağam,
Canım çox müsibət çəkəcək hələ.

Deyəsən, hələ çox yaşayacağam,
Hələ gözləyəcək bu torpaq məni.
Hələ çox iztirab yaxacaq məni,
Yurdu ağularla oxşayacağam.

Deyəsən, hələ çox yaşayacağam,
Həsretim bağrımı dələcək mənim.
Nə bugün, nə də ki gələcək mənim,
Ulu keçmişimdə qalan bir çağam.

Dərdimi özümle böləcəyəm mən,
Ulusun oduyla yanan ocağam,
Deyəsən, hələ çox yaşayacağam,
Deyəsən, hələ çox öləcəyəm mən...

1989

YARPAQLAR TÖKÜLÜR

Yenə sonbahar gəlib,
Çiçəklər бүkүлүr, ah,
Ağaclar nə kövrəlib!
Yarpaqlar tökүлүr, ah!

Kədərli baxışlar,
Xəzəlliklər gülür, ah!
Görür zavallı quşlar,
Yarpaqlar tökülür, ah!

Dan yeri sökülür, ah,
Qaranlıq çökülməsin!
Yarpaqlar tökülür, ah,
Ulduzlar tökülməsin...

1980

QƏHRƏMANLIQLARIMIZ

Yaşıl, al, mavi, ay, ulduz parlar
Milli bayraq, ona ziynət qandır.
Yağılar süngümüzə çarparlar,
Qəhrəmanlıqlarımızdandır!..

ÖYLƏ BİR ŞEY...

Nə zaman eyləyəcək risk ərlər,
Yapa bilməzmi silah misgərlər?!

Ordusuz bir ulusun yurdu batar,
Nərdədir, nərdə bizim əsgərlər?!

Ölkəmizdə pozulur abadlıq,
Hər tərəfdə görünür bərbadlıq.

Hüseyn Cavide rəhmət oxuyun:
Burda təlim edilir cəlladlıq!

Sanki artıq nə quzey var, nə güney,
Dəli könlüm həvalanmış bir ney!..

Ey Zəka, bunca qaranlıq olmaz,
Duyuram mən, olacaqdır bir şey!..

ÜRƏKDƏN, CANDAN

Azmı tufanlara üz çevirdiyim,
Quduz dalğalara köküs gərdiyim,
Şeir dünyasına könül verdim
Dünyanı duyduğum andandır mənim.

Gözəllik önündə ruhum oynayıb,
Parlaq incilərdən gözüm doymayıb,
Ulu ustalara qanım qaynayıb,
Onlara uymağım qəndandır mənim.

Yerim yer üzündə qürbət olanda,
Bezməyin, söhbətim qeybet olanda,
Neyləyim, yurduma həsrət olanda,
Kainat başımda zindandır mənim.

Mənim gizlilik yox təbiətimdə,
Açıqdır kinim də, məhəbbətim də,
Ürək xiffətim də, can möhnətim də
Ürəkdəndir mənim, candandır mənim!

Varmı mənim qədər olan bağı dağ,
Bağrımın başında bitməz ağrı, dağ,
Ulduzum Ağrıdağ, Ayım Ağrıdağ,
Amansız dumanım ondandır mənim.

Qartallar uçan yerdə tülkü yox,
Sazımda, sözümdə yasaq türkü yox,
Könlümdə, gözümdə qorxu-türkü yox,
Çünki ulu babam Vandandır mənim!

Olmaz yalan tarix, nə il şöhrətim,
Ulu Oğuzxandır nəsil şöhrətim,
Uluslar bilir ki, əsil şöhrətim
Şərəfdəndir mənim, şandandır mənim!

Özgürlük özledim mən ömrüm boyu,
Aradım havanı, torpağı, suyu,
Köküm Türk köküdür, soyum Xan soyu,
Adım Rəfiq Zəka Xəndandır mənim!

BÖYÜK ÇOCUQLAR

Şairlər dünyada yalan deməzlər,
Qəlbi açıqlardır şairlər, gülüm!
Aldanmaq istərlər, heç böyüməzlər,
Böyük çocuqlardır şairlər, gülüm!

ZAVALLI BÜLBÜL

Yenə də gülşəndə zavallı bülbül
Bir gülo, bir xara baxıb ağlayır,
Sən də ağlayırsan yenə, ey könül,
O, sənin bağrını yaxıb ağlayır.

EY RƏFİQ

Ey Rəfiq, mən atamın öfkəsiyəm,
O günəşdir, mən onun kölgəsiyəm.

Ey Zəka, zülmətə benzər bu həyat,
Yenə hicran, yenə hicran, heyhat!

Dilərəm indi ürəkdən, candan,
Yox olam, var ola Cəfər Xəndan!

YANDIRARAM

Yurduma xor baxanı yandıraram,
Yaxaram, bağrını odlandıraram!
Kim olur-olsun, onu damğalayıb,
Xalqımın düşməni adlandıraram!

SƏRHƏDLƏR

Kimlər qoca dünyamızı sərhədlərə bölmüş?
Həsərtlilərin arzusu könlündə gömülmüş!

Ulduzlara yüksəlmək üçün yollar açıqdır,
Qartallara yollarda buludlar alaçıqdır.

Bir millətə sərhəd yaradan səd nə deməkdir?
Göy yerlərə söylər ki bu sərhəd nə deməkdir?!

1981

SARI BÜLBÜL

Gülün eşqiylə nədəndir çağlar,
Çağlamaqdan darılıbdır bülbül.
Könlüm ağlar kimi bülbül ağlar.
Ağlamaqdan saralıbdır bülbül.

ŞAİR

Torpağa bağlı qalmayan şair
Sanki dibçəkdə kol kimi yaşayır.

ÖMRƏ BƏDƏL

İlk sevginin ilk duyğusu ən dadlı əməldir,
İlk sevginin ilk duyğusu bir ömrə bəədlir.

ULUSUMUN ÜRƏYİNÇƏ

BAYRAĞIM

Dalğalanan dan yeridir bayrağım,
Üfüqlərdən üfüqlərə boylanar.
Zirvəsində saxlar onu hər dağım,
Haydı desəm qartal olub haylanar.

İşıqlanar şimşəyiylə yer, səma,
O bir canlı ildirimdir, ildirim.
Gərək onu Günəş kimi daima
Ulduzlardan ulduzlara qaldırım.

Kim endirər ay-ulduzlu bayrağı,
Şölə saçan üç alovlu rəngi var!
Süngüsündə Oğuzxanın mızrağı,
Türküsndə Koroğlunun cəngi var!

Ürəklərdə alovdur o, oddur o!
Ocaq yoxsa alov da yox, od da yox!
Yurddaşlara ulusdur o, yurddur o,
Bayraq yoxsa, ulus da yox, yurd da yox!

TƏKBAŞINA

Ağlaya bilməz igid, gözyaşı bilməz nə demək,
Ulu yurddaşlar inanmaz igidin göz yaşına!
Onun ömrü ulu gerçəkdə bir əfsanə demək,
Yurd yolunda ölümə doğru gedər təkbaşına!

DƏDƏ QORQUD OCAĞI

Yurdumun dörd bucağı
Dədə Qorqud ocağı!
Cənnətin aynasıdır
Ana yurdun qucağı.

DAVRANSANA

Canlılar eşqiylə bir an yansana,
Canlılarda suç bulunmaz, qansana!
Canlılardan düşmən olmaz insana,
Ovçu, sən insan kimi davransana!

O YAR

Halımı özgələr duyarmı ola?
Könlümə başqa gül uyarmı ola?
Yar mənim bağrımı oyarmı ola?
Mənə düşmən olan o yarmı ola?

İMDAD

Ey Zəka, bir şairin ki parlaq istedadı var,
Neyləyir imdadı, istedadı var, imdadı var!

DUYGULAR

Duyğular var məndə,
Uca dağlar aşacaq.

Saxlanıbdır çəndə,
Sabah aydınlaşacaq.

Sən ağıl versən də,
Dəli könüm şaşacaq.

Çayı salsan bəndə,
Daşacaqdır, daşacaq!

ÖLMƏZ

Yox, ölməz əsərlər yazan ölməz,
Varlıqda var olmuş ozan ölməz!
Namərdlər ölür, mərdə ölüm yox,
İnsanlıq ölən yerdə ölüm yox.

YABANÇIYA

Sən ey yabançı, konuşma, yabançısan bizə, sus!
Sənin başında nə türkü, nə saz, nə yurd, nə ulus!
Səsinde boş bir uğultu, yasaq, yabançı səsin,
Gərək deyil bizə yaltaqlanan yalançı səsin!

GÖY SÖYÜD

Həsretimdən göyərmişəm göy söyüd,
Umacağım göyün yeddi qatında.
Burda mənim atam yatır, ey söyüd,
Ölüm sənin ayağının altında.

GETMƏZ, QARDAŞIM

Dərdli xalqın dərdi bitməz, qardaşım,
Kimse yetməz dada, yetməz, qardaşım!
İntiqam istər Azərbaycan bugün,
Böylə gəlmiş, böylə getməz, qardaşım!

QOCALAR

Kim deyir, qocalıq ucalıq deyil,
Qocalıq ucaldar mərdi həyatda,
Dərdi qocaların qocalıq deyil,
Gənclikdir onların dərdi həyatda.

SİRR

Bir könlüdə qala bilməz bir sirr,
Heç kəsini bilmədiyi sirr yoxdur.
Söyləyən kimsədə olmuş təqsir,
Dinləyən kimsədə təqsir yoxdur...

QEYRƏT

Qüdrəti illər gətirir insana,
Hörməti insan bəherindən bulur.
Şöhrəti ellər gətirir insana,
Qeyrəti ancaq hünərindən bulur.

CANLI TÜRKÜ

Söyləməz türkü qartal, ancaq onun
Dağların zirvəsində seyrinə dal,
Duya bilməz həyatda alçaq onu,
Yüksələn canlı türküdür qartal.

TALE

Tale deyilən şey
Zənginlər üçün mey,
Yoxsullar üçün qəm,
Aləm, gidi aləm!

İBRƏT

Dünya olaylarıyla bir ibrət verir bizə,
Dünya bugün mələllə, sabah qalmaqallıdır,
Dünya həyatda nəşə verir, dərddən verir bizə,
Dünyadan ibrət almayan insan zavallıdır.

YURD SEVGİSİ

Ağlayar yurd deyə qürbətdə qalan dərddəşlər,
Çağlayar yurd deyə yurddaşlar ilə yurddaşlar.

AYNA

Kimsəni rədd eyləməz,
Durmamı əyləməz,
Gördüyünü göstərər,
Ayna yalan söyləməz.

ALOV, OD

Tükənər ömrü suda,
Alov aşiqdir oda,
Odu söndürməz alov,
Alova aşiq o da.

HƏYATIN

Sevginin dadıdır dadı həyatın,
Sevgisiz, ölumdür adı həyatın.

NEYLƏR

Bir sürü ulağı ər oğlu neylər?
Bir sürü ulaqdan bir at yaxşıdır!
Koroğlu nə söylər, Koroğlu söylər:
Atların hepsindən Qırat yaxşıdır!

SƏDƏF, İNCİ

Yanır şəfəqləri yer üzərində,
Varlıqda hər şeydən odur birinci.
Həyatın sevdalı dənizlərində
Gönül bir sədəfdir, sevgi bir inci.

DƏRD

Ən ağlısız olanın da olur az-maz dərdi,
İnsanın ağlı çoxaldıqca azalmaz dərdi.
Torpaq üstündə olan kimsəni dərdsiz bilmə,
Torpaq altında qalan kimsənin olmaz dərdi.

KİÇİK ULUSLAR

Kiçik ulusların dərdi böyükdür,
Böyük işğalçılar boynuna yüküdür.

QAYĞILI İNSAN

Qəm yemə, qəlbini möhnət sarsa,
Hər qəmin dəfinə fərman vardır.
Harada qayğılı insan varsa,
Orada dərdlərə dərman vardır.

İNSAN ALƏMİ

İnsan eşqiylə şadlanır aləm,
Aləmin zövqü insan aləmidir.
İnsan olmazsa, odlanar aləm,
O cəhənnəmlərin cəhənnəmidir.

SEVMƏZ

Canan səni sevməz deyə öz qəlbini yaxma,
Şeir aşiqsən, çox da ki canan səni sevməz.
Sən şairi sev, şairə sən göz ucu baxma,
Şair səni sevməzsə, bir insan səni sevməz.

YEMƏK-İÇMƏK

Əyyaşın xəyalı içmək, yeməkdir,
Yemək əyyaş üçün içmək deməkdir.

ƏZİZ DOST

Dostsuz olan insanda vəfa olmaz, əziz dost,
Dostun diləyi dosta cəfa olmaz, əziz dost!
Yurddur qəribin zövqü, səfası gecə-gündüz,
Qürbətdə ona zövqü səfa olmaz, əziz dost!

YERLƏŞMƏLİDİR

Böyüyüb yavrular ərleşməlidir,
Yurdda yumruq kimi birləşməlidir!
Yurd mələh, ulus istiqlal
Yurddaşın bağına yerleşməlidir!

KİMSƏ BİLMƏZ

İgid ərler yenilməz ki!
Nə sirdir, kimsə bilməz ki!
İgidlik məktəbi yoxdur,
İgidlik öyrənilməz ki!

DƏYMƏZ

Röyama girirsən hər gecə, ey gül,
Səninlə görürəm gerçəkdə rəya.
Sevginlə dünyada yaşayır könül,
Sənsiz, yaşamağa dəyməz bu dünya.

SUÇLU

Borclu qalma, borclu qalmaq suçlu qalmaqdır, oğul,
Ən böyük suç yer üzündə borclu qalmaqdır, oğul!

TƏSƏLLİ

Ömür bəlli olmaz, gün bəlli olmaz,
Hər kəsin ömründə yaş əlli olmaz!
Əlliye çatdınmı, yaşadın demək,
Məncə, bundan yaxşı təsəlli olmaz.

YAXŞI

Yaxşılıqdır gözəl insanların ancaq naxışı,
Yaxşı insan gözəl olmuş, gözəl insan yaxşı...

GEYƏCƏK

Yemək-İçməksiz olan can yoxdur,
Geyimin aşiqi heyvan yoxdur.
Yeyəcək bulmayan olmuş, ancaq
Geyəcək bulmayan insan yoxdur.

AĞRI

Heyatda bitmeyir ölüm çağrısı,
Çox zaman çox yerdə yarı o bağı.
Məncə, ərler üçün ən böyük ağrı
Vicdan ağrısıdır, vicdan ağrısı!

DÜNYANIN DƏRDİNDƏN

Dünyaya gələnler nədən ağlayar?
Dünyaya gələndə gülənmi olmuş?!
Gələn ağlayar da, gedən ağlayar,
Dünyanın dərindən ölənməmişmiş?!
Dünyanın dərindən ölənməmişmiş?!

DÜNYA

Azmi dünya deyər vəcdə gələnler,
Kim onu tamaşa etmək istəmir,
Dünyada bəğrini sitem dələnlər
Yenə də dünyadan getmək istəmir.

İKİ QANAD

Dostun ikidirsə iki möhkəm qanadındır,
Çox dostu olan bir kişi çox üzlü qadındır.

DƏRDİ VAR

Yer üzündə qana düşən
Qanlıların min dərdi var,
Min dərdi var adlıların,
Sanlıların, min dərdi var.
Yalnız insanların deyil,
Canlıların min dərdi var.

SÖYLƏRƏM

Türküümü şəfqətliyə söyləyəm,
Alqış o ərđəmli həsədsizlərə!
Dərdimi mən dərđliyə söyləyəm,
Söyləmə dərdimi dərdsizlərə!

OLDU

Vəfasız olduğun ki bəlli oldu.
Bir idi dərđim, indi əlli oldu.

YAĞSIN

Yağmur niyə deryalara yağsın?!
Deryalara yağmur nə gərəkdir?!
Ya nur niyə səhralara yağsın?!
Səhralara ya nur nə gərəkdir?!
Deryalara yağsın, dilərim, nur,
Səhralara yağsın dəli yağmur.

ÇOCUQLAR

Milyonlardır varlıların dövləti,
Çocuqlardır yoxsulların sərvəti.

VİRANƏ

Yıxdın, demə ki püç oldu könlüm,
Viranə olub, uçdu könlüm,
Viranə xəzinəsiz olarmı?
Viranədə incilər solarmı?

OLMASAYDI

Şairlər könülləri bunca yaz eyləməzdi
Gül kimi gözəllərin gözleri olmasaydı.
Gözəllər şairlərə bunca naz eyləməzdi
Şairlərin gül kimi sözləri olmasaydı.

CANIM ULUSUM

Ulusumdur gözümlün nuru olan nurlu yazım,
Yurdumun eşqi ilə çağlayar aləmdə sazım,
Ulusa göz yumanın gözləri şəfqətdən uzaq,
Ulusü görmək üçün gözləri yummaq lazım.

KÖNÜL

Gündüz olduqda şəfəqlər gülər aləmdə, könül,
Açılar gözlər önündə nələr aləmdə, könül!
Gecənin zövqünü hər kəs bilə bilməz, ancaq
Gecənin zövqünü şair bilər aləmdə, könül!

GƏNCLİK

İnsan çocuqluğundan
Gəncliyini gözləyər,
Ömrünün sonunacan
Gəncliyi əzizləyər.

GERÇƏYİN ÖMRÜ

Gerçəyi duymuş ərənlər candan,
Gerçəyin səltənəti düzlükdür.
Gerçəyin sirrini öyrən, Xəndan,
Gerçəyin ömrü ölümsüzlükdür.

HƏQİQƏT

Həqiqət öylə şəfəli, dəvalı dərman ki,
Zəhər qədər acı olsun da, hər gün içməliyik.
O, ömrümüzde dəyanətli körpüdür sanki,
Gəlib onun üzərindən inamla keçməliyik.

PİS ADAM

Pis adam pis günə düşməz heç vaxt,
Yaxşılar ancaq olurlar bədbəxt.

SEVİNDİRƏN

Ey dostlarına sitəm verən dost,
Ey dostu ədayla dindirən dost,
Ey dostlarına acıq verib də,
Düşmənlərini sevindirən dost!
Qəlbin alışır ikən qisasla
Səndən adam olmaz, olmaz əsla!

OLMAZ

Qızılgül tikənsiz olmaz,
Əsil dost düşmənsiz olmaz.

KEÇƏR

Hər kəsin ömrü bir aləmdə keçər,
Şairin gözləri şəbnəmdə keçər,
İnsanın qəm yediyi dəm də keçər,
Nəşənin keçdiyitək qəm də keçər.

RÜTBƏ

Ərənlər rütbeni vecinə almaz,
Ərlər vəzifədən güc almaz, canım!
Rütbəsi qalxmaqla insan ucalmaz,
Toz göyə qalxmaqla ucalmaz, canım!

GÖZÜMƏ İNANDIM

İkiüzlülərə üz çevirmədim,
Arxamı çevirdim üz-üzə durcaq.
Qulaq doldurana qulaq vermədim,
Gözümə inandım, gözümə ancaq.

YOX CAHANDA

Çoxdur cahanda nadan,
Ağıllı çox cahanda.
İnsan qədər yüksələn,
İnsan qədər alçalan
Bir canlı yox cahanda.

QOCALAR

Qocaların qəlbini zədələyən ölümdür,
Əzrayıl barmağıyla hədələyən ölümdür.

SÖYLƏNƏ-SÖYLƏNƏ

İnsan oğlu bu dünyaya
Gələr əylənə-əylənə,
Həyatın türlü sirrini
Bilər, öyrənə-öyrənə
Yaşa dolub, əldən düşər,
Mələr, keylənə-keylənə
Əzrayılın caynağında
Ölər, söylənə-söylənə.

XOŞBƏXTLƏR, BƏDBƏXTLƏR

Xoşbəxtlər əzəldən ömrə düşgün,
Xoşbəxtlər ömür demir uzundur.
Xoşbəxtlər üçün yüz il də beş gün,
Bədbəxtlər üçün ömür uzundur.

ALQIŞLANMALI

Alçaq quruluşa tərif yazanlar
Ölməli, nəinki bağışlanmalı.
Onun iç üzünü açmış ozanlar
Alqışlanmalıdır, alqışlanmalı!

GÖZLƏRİN, SÖZLƏRİN

Nə şeirlər deyərsən
Mənalı gözlərinlə,
Onları bəstələrsən
Ahəngli sözlərinlə.

GÖRƏN YOX

Çoxlarının gözlərindən yayınar
Çox hikmətli bu varlıqda görəndə yox.
Çirkin üzler gözyaşıyla yuyunar.
Gözəllərin gözyaşını görəndə yox.

SEVGİ SƏRXOŞLUĞU

Bir gözəl əsir olur öz könülxoşluğuyla,
Hansı qadın bayılmaz sevgi sərxoşluğuyla?!

ƏLİNDƏDİR

Hər qadının gözəlliyi könlündədir, dilindədir,
Hər kişinin mutluluğu bir gözəlin əlindədir.

AZĞINLAR

Uğrama leş sökən abdallarla,
Yüksəl enginlərə qartallarla!
Özünü gözle o quzğunlardan,
Yaxşılıq etdiyin azğınlardan.

ÇAĞLAYA BİLMƏZ

İlhamı olmayan ruha yasaqdır,
Sənət vadisində çağlaya bilməz.
İstedad dağlardan gələn bulaqdır,
Bir kimsə gözünü bağlaya bilməz.

ALÇAQDIR

Alçaqdır o çalsaqqal, baxma qocadır çaldır,
Alçaqları yüksəldir, yüksəkləri alçaldır...

İGİD

Varlı insan o deyil ki malı, mülkü, pulu var,
İgidin yoxsulu yoxdur, yazığın yoxsulu var.

* * *

Kükreyən dalğa deməzlər köpürən bir ləpəyə,
Ucalan zirvə deməzlər ağaran bir təpəyə.
Dağları andırır üst-üstə duran buzlar da,
Uca dağlar ucalır ən uca ulduzlarda.

AÇILMADI

Alçaqlar ordularla, silahlarla gəldilər,
Yaxdıqca yaxdılar bizi, böldükcə böldülər,
Qan ağlayan çocuqları vurduqca güldülər,
Namərdlərin əliylə nə övladlar öldülər,
Vəhşətli həmlələrlə nə qanlar saçılmadı!
Toplar açıldı, tanklar önündən qaçılmadı!
Düşdük bəlaya, gəlmədi bir kimsə yardıma,
Düşməni qoşun-qoşun qoşaraq düşdü ardına,
Yoxdur umud sabah da, qovuşmazsam orduma,
Qan ağlayan çağım da bahar gəldi yurduma,
Güllər açıldı, yaşlı könüllər açılmadı!
Vəhşətli həmlələrlə nə qanlar saçılmadı!

XANKƏNDİM

Bir gülüstandı, soldu Xankəndim,
Ulayanlarla doldu Xankəndim,
Xan qızı Natəvan ucaltmış ikən,
İstəpan kəndi oldu Xankəndim.

GÖZƏL İNSAN

Bir gözəl qız yaramaz bir dəli ceyran kimidir,
Çırpınan odlu könüllər ona heyran kimidir.
Şəri dadsız bir ozan ruhsuz olan can kimidir,
Ən gözəl türkü deyən ən gözəl insan kimidir.

DƏDƏM

Zeynalabdin bəy əzəl şöhrətidir əqrəbəmin,
Üzü ağ, alını açıq oğlu olub el-obamın.
Yeri vardır atasıyla atamın fəxr etsəm,
Ulu yurddaşlar içində yeri vardır babamın!..

DOSTLARLA

Dostların həsrətinə dözməyə yox mənə dözümlər,
Dalaram gözlərə dostlar görünən məclisdə.
Dostlar olmazsa, mənim toyda belə gülmez üzüm,
Gülərəm üzlərə dostlar görünən məclisdə.

İNCƏ QADIN

Mənim ən incə sözüm incə adındır, gözəlim,
Bir qadınsan ki, adın incə qadındır, gözəlim!
Duyğusuz bir qadına incə qadın söyləyəməm,
Duyğusuz bir qadının qəlbi odundur, gözəlim!
Mənim ən incə sözüm incə adındır, gözəlim!

* * *

Buludlar toqquşunca cəngə başlar sivri şimşəklər,
Guruldar yıldırımlar, sıldırımlar, nurlanar aləm.
Buludlar toqquşunca uğrayar xülyaya gerçəklər,
Üfüqlər aylanar, sellər coşar, yağmurlanar aləm.

* * *

Yar mənimlə üz-göz oldu,
Aramızda bir söz oldu.

Diləklərim yaralandı,
Yaralarım köz-köz oldu.

Yar mənimlə üz-göz oldu,
Getdi yar, görünməz oldu.

* * *

Hüsnündə həyat var, səsində dad var,
Siz onu ən canlı bir əməl sayın.
İncə bir mələkdir, onda qanad var,
Cənnətdə yaşayır hür Əməl Sayın.

İstanbul, 1984

* * *

Hər mərdin könlündə bir imanı var,
İmanı olmayan mərd ola bilməz.
Dünyada hər dərdin bir dərmanı var,
Dərmanı olmayan dərd ola bilməz.
Ölüm haqq işidir, ölüm dərd deyil,
Həyatda ölümdən qaçan mərd deyil.

* * *

Könlümün həsrətini duymazsan,
Könlümün həsrəti ömrümdən uzun.
Dərdimin söhbətinə uymazsan,
Dərdimin söhbəti ömrümdən uzun.

* * *

Oğullar ucadır ellər içində,
Çör-çöpü kim görür sellər içində,
Şair gülə aşiq bir bülbul kimi,
Tikan gözənmi var güllər içində?!

* * *

Qalan aləmdə bizimçin nə sevinclidir, nə kədər,
Dərdə uymaq da hədə, nəşəyə uymaq da hədə!
Ey Zəka, qəm yemə ki, yoxluq olan varlıqda
Bir həyat var, bir ölüm, böylə gəlib, böylə gedər!..

ARAMIZA

Könlümə o çağlar düşüb,
Gözümdən o bağlar düşüb,
Neçə yol yarpaqlar düşüb,
Çaylar girib, dağlar düşüb,
Göllər keçib aramıza.

Yar yara həsrət olmasın,
Sevinc baharı solmasın,
Baxışlar qəmlə dolmasın,
Keçənlər unudulmasın,
Sellər keçib aramıza.

Umudumu qar bağlayıb,
Ürəyim qubar bağlayıb,
Qolumu o yar bağlayıb,
Yolumu yollar bağlayıb,
İllər keçib aramıza.

Nədir içimdəki sancı?!
Neçin rəyalar yalançı?!
Sözləri yasaq, yabançı,
Sevgi düşməni, yalançı
Dillər keçib aramıza.

Ölün hisləri qabalar,
Yeri olsun xarabalar,
Çabalar canım, çabalar,
Çırağım keçib obalar,
Ellər keçib, aramıza.

DOYMAMAQ

Olarımı ulusu, yurdu duymamaq,
Bu iki sevgiyə candan uymamaq?!
Dünyadan doymamaq deməkdir, qızım,
Ulusdan doymamaq, yurddan doymamaq!

YADIRĞAMAQ

Bir eloğlu dedi ki, yurdum olub Fransa,
Dili yadırğamışam, bunu bilmə asan sən.
Yadırğamaq sözünü yadırğamamısan,
Dedim, ana dilini yadırğamamısan sən...

YARANMIŞ

Varlıqda bizdən önce
Aylar, illər yox idi.

Bu varlıqda var olan
Varlıq yoxdan yaranmış.

Günəşli dünyamızın
Yaşı azdır, çox deyil.

Çoxları düşünür ki,
Dünya çoxdan yaranmış.

İnsanların içində
Biri ac, biri toxdur.

Toxmu acdan yaranmış,
Acını toxdan yaranmış.

Ən qədim yarağımız,
Bilirik, yayla oxdur.

Sazımız, kamanımız
Yayla oxdan yaranmış.

YURDDAŞLARIN SƏSİ

Biz şöhrəti dillərdə gəzən yurdda doğulduq,
Mərd bir ulusun sevgili övladları olduq.

Ən mutlu göründük onun ən parlaq adıyla,
Göylərdə qanad çaldıq, ucaldıq qanadıyla!

Alçaqları qovduq içimizdən, dışımızdan,
Quzğunlara küy düşdü könül çağrışımızdan.

Sərhədlərimiz bərkidi qurbanlarımızla,
Aslan südü içmiş igid oğlanlarımızla!

Yoxdur içimizdə nə çəkinmək, nə də ürkü,
Dağlarda gəzir qoşduğumuz sel kimi türkü.

Tənburla gülər saz, davulun sirdəşidir ud,
Ölməz, ölə bilməz Atamızdır Dədə Qorqud!

Biz mütluyuq, ərđəmli olanlar bizə eşdir,
Odlarla ucaldıq, odumuz canlı günəşdir.

Torpaqda ulus dağları, yurd daşlayırıq biz,
Dağ cüssəli yurdun ulu yurddaşlarıyıq biz!

İstanbul, 1986

XƏNDANIMA

Bu sənin ulusun, bu vətənidir,
Sən onların olsan, onlar sənindir!
Hər gün gələcəyi düşünmək gerek,
Bu gün gələcəyi düşünənindir.

BU DÜNYA, GİDİ DÜNYA

Bu dünya, gidi dünya,
İlləri yaman keçər.

Öyle bir körpüdür ki,
Üstündən zaman keçər.

Minlərlə insan gəlib,
Minlərlə insan keçər.

Göz açıb, qapayınca,
Gün keçər, dövrən keçər.

Dünyadan çirkin, gözəl,
Qorxaq, qəhrəman keçər.

Bu yandan şəfəq sökər,
O yandan duman keçər.

Dərd keçər, dərman keçər,
Ah keçər, aman keçər.

Dünya yalan dünyadır
Deyənlərdən yan keçər.

Atalar gözəl demiş:
İt hürər, karvan keçər...

ƏN YAZIQ İNSAN

Başa sal, "mən yazığam" söyləyəni, qandır, oğul,
Ən yaziq "mən yazığam" söyləyən insandır, oğul!

BƏXTİYAR ŞAİR

Bəxtiyar şair odur ki, yaşayır yurduyla,
Ulu yurdda ucalan bir oğul olmaz bədbəxt!
Ona bir kəs bata bilməz ki, gedər orduyla,
Ulusundan güc alan bir oğul olmaz bədbəxt!

İNSANLIQ

Ən böyük rütbəsi, mənəcə, atalıqdır kişinin,
Analıq sevgisidir bər-bəzəyi bir qadının.
Şərəfi, şöhrəti, şanı ucalıqdır kişinin,
Bir çiçəkdən də zərifdir ürəyi bir qadının.

BEŞİKDƏN EŞİYƏ

Aləmə göz açdığı gün hər çocuq
Ağlayar, aləm gələ, ay-ay deyər.

Öz atası səslər onu hər sabah,
Öz anası hər gecə laylay deyər.

Ay dolanar türlü rəqəm öyrənər,
Kimsə ona gəl onacan say, deyər.

Sonra bu minvalla keçər qış, payız,
Bir də görərsən özü yaz, yay deyər.

İştahası günbəgün artar onun,
Qaqqa deyər, şirni deyər, çay deyər.

Pay verilən yerdə özü dillənər,
Kim verəcəkdir mənə də pay, deyər.

Bir də duyar ki, böyüyüb, gencleşib,
Nəşələnər, hallanar, oxqay deyər.

Başqa bir aləmlə dalar aləmə,
Bulmalıyam mən özümə tay, deyər.

Ağlı kəsər hay deyənə hay verər,
Bərke düşən yerdə mənə hay, deyər.

Yaxşı qanar yaxşı nədir, pis nədir,
Olmalıdır arkada dayday deyər.

Baş ağarar, üz qırışar, yaş keçər,
Bitdi işim, vay dədə, vay, vay deyər...

DÜNYAYA MİN İL SONRA GƏLƏNLƏR

Dünyaya min il sonra gələnlər
Min möcüzə icad edəcəkdir.

Ulduzları gözdikcə gülənlər
Çağdaşlarını şad edəcəkdir.

Bir milləti bir sədlə bölənlər
Öz yurdunu bərbad edəcəkdir.

İşgəncəni əyləncə bilənlər
Bayquş kimi fəryad edəcəkdir.

Zülmün kökünü yerdə silənlər
Məzlumları azad edəcəkdir.

İnsanlığın uğrunda ölənlər
Viranlığı abad edəcəkdir.

Keçmişləri andıqca ərənlər
Bir gün bizi də yad edəcəkdir!

UĞRAMA

Şiltaq olan insanlığa yasaqdır,
Aman, oğul şiltaqlığa uğrama!
Yaltaqların vicdanları pasaqdır,
Ərdəmli ol, yaltaqlığa uğrama!

Gülşənlərə yabançıdır alaqlar,
Qeyrətləri, ismətləri calaqlar,
Qoltuqlara ağac olur yalaqlar,
Yalquzaq ol, yalaqlığa uğrama!

Bu dünyada min cığır var, min iz var,
İkiüzlü adamlarda min üz var,
Yer üzündə bataqlıq var, dəniz var,
Dənizdə bat, bataqlığa uğrama!

QAR YAĞIR

Qaranlıqda qar yağır,
Qar yağır ağır-ağır.

Üfüqlər ağ, göylər ağ,
Quzeylər, güneylər ağ.

Şaxta, sazaq, toranlıq,
Yaxın, uzaq qaranlıq.

Qar üstündə qaraltı,
Qaranlıqdır qar altı.

Qar yağır çiçək-çiçək,
Nur yağır ləçək-ləçək.

Bir gün bu ağ çiçəklər
Bağlarda güləcəklər.

Qaranlıqda qar yağır,
Sanki ilk bahar yağır.

Qış buxarlanacaqdır,
Yer baharlanacaqdır.

Qaranlıqda qar yağır,
Qar yağır fağır-fağır.

Qaranlıq, ağ qaranlıq,
Qəmdən irəq qaranlıq.

Sanki bir duman ağlar,
Saz ağlar, kaman ağlar.

Qaranlıqdır, qaranlıq,
Qərrib bir nigaranlıq.

Qaranlıqda qar yağır,
Qar yağır ağır-ağır.

İstanbul, 1984

* * *

Bu dünya ulu dünya,
Hikmətlə dolu dünya, –
Soruş, öyrən min eldən,
Kim deyir ki, bu dünya
Devriləsi dünyadır?

Bağlıdır məhəbbətə,
Peymana, sədaqətə, –
Qıyma, sovuşsun əldən,
Röyası həqiqətə
Çevriləsi dünyadır.

Dünya evi bir ev ki,
Odu, işığı sevgi, –
Oğul, candan, könüldən
Onu duy, onu sev ki,
Seviləsi dünyadır.

Budapeşt, 1982

OLMAZ, OĞUL

Atanın sözlərini doğru bil, aç gözlərini,
Quruyubdursa, su tökməklə quyu dolmaz, oğul!
Sən qulaq ardına vermə atanın sözlərini,
Atana düşmən olandan sənə dost olmaz, oğul!

SAYILMAZ

Çox da ki, nə yemsiz, nə də susuzdur,
Aslan zooparkda aslan sayılmaz.
İnsanın varlığı yurddur, ulusdur,
Ulussuz bir insan sayılmaz!

KÖNÜLDƏN KÖNÜLLƏ

BAYRAĞIMIZ

Övladlarımız duymalıdır ki,
Bayraq o qürubun alıdır ki,
Rəngində şəhidlər qanı vardır,
Cəngində ulus dastanı vardır.
Düşməni dilimizdən, ölümümüzdən,
Ayrılmaz ömür məşəlimizdən!

UNUTMA

Dilini istəyən istər elini,
Eli olmaq dili olmaqdır, oğul!
El alınmaz qala eylər dilini,
Dili almaq eli almaqdır, oğul!

VER

Yoxdur yer üzündə yerə girmişlər üçün yer,
Alçaqlara əl vermə, salam vermə, acıq ver!

KİŞİLƏR DÖZƏR

Kişilər candan ağrısız,
Ağrıdan bezər, ağlamaz.

Durub yaralı-yaralı
Aləmi gəzər, ağlamaz.

Canını yaxan həsrəti
Canını üzər, ağlamaz.

Ağlamaq yasaq onlara,
Kişilər dözər, ağlamaz.

Zirvə dumansız olmaz,
Körpə gümansız olmaz.
Qüsse zamansız olmaz,
İnsan amansız olmaz...

QƏLBİMİN BAĞLARI

Mənim könlüm çocuq kimi sənə sarılar, ey Vətən,
Məni səndən ayırsalar, bağrım yarılar, ey Vətən.

Ömrüm qürbətə sürülsə, canım darılar, ey Vətən,
Qəlbimi sənə bağlayan bağlar qırılar ey Vətən!

NƏLƏR GÖRMÜŞƏM

Bu dünyaya göz açandan, ey Rəfiq, nələr
görmüşəm,

Söz güllətək adamların bağrını dələr,
görmüşəm.

Canım, gözüm canlıları yıxan qəlpələr
görmüşəm,

Anasız yavrucuqları quzutək mələr görmüşəm,
Atası varkən, atasız qalan körpələr görmüşəm.

İNSANLIĞIN TARİXİYLƏ

Yurddaşlarım qonaqları xoşlayır,
İnsanlığa yasaqları daşlayır.
Mənim böyük ulusumun keşmişi
İnsanlığın tarixiylə başlayır...

YORULMAZ

Şairlər yazmaqdan darılmaz, qızım,
Çağlayan ırmqlar durulmaz, qızım!
Qılmc tutan qollar yorular, ancaq
Qələm tutan qollar yorulmaz, qızım!

İŞLƏMƏZ

Xəndan, candan işləyənin
Canına qorxu işləməz,
İşləmədən dişləyənin
Meydanda oxu işləməz.

ARXALI

Bir güllə yaz olmaz bu yer üzündə,
Bir elə dağ çəkər bir yasaq, oğlum.
Mərdimazar oğlu gözə dəyməsə,
Neyləyər meyvəli bağ hasar, oğlum?!

Aslan qəhərlənər, əlbət, düşəndə...
Tülkü bəyə dönər, xəlvət düşəndə,
Nadanın əlinə fürsət düşəndə,
Hey vurar, hey kəsər, hey asar, oğlum!

Düşmənin bal sözü dostu çor gəlir,
Qurbətin günəşi gözə tor gəlir,
Namərdlər görmüşəm mərdə zor gəlir,
Arxalı qoduqlar qurd basar, oğlum!

SEV ŞAİRLƏRİ

Ulu şairlərlə ülfət eylə, sev!
Oğul, atan kimi sev şairləri!
Cılız şairlərə nifrət eylə! Sev –
Nəhəng şairləri, dev şairləri!

ANAMIN SÜDÜDÜR

Sevgili dilimdir mənim sevgilim,
Dilimdə anamın südüdür dilim.

ÇOCUQLARIMA

Böyüyün, çocuqlarım, açılın çiçək kimi,
Gülün mənim ömrümə gözəl gələcək kimi.

İki fidanımsınız siz bu gün, çocuqlarım,
Ucalın, çocuqlarım, böyüyün, çocuqlarım!

Böyüyün, çocuqlarım, böyüyün, mələklərim,
Böyüyün ki, sizinlə böyüsün diləklərim.

Yurd böyük ata olsun könlünüzün gözündə,
Sizin böyük anamız ulusdur yer üzündə.

Böyüyün, önünüzdə işıqlansın bu aləm,
Mən sizi ulus üçün, yurd üçün böyüdürem!

ŞƏHİD ƏSGƏR

Döyüş meydanında arxası üstə
Yıxılıb gözləri açıq bir igid.
Uğrayıb bir sürü qanlı faşistə
Köksündən vurulub o məğrur şəhid.

Baxır səmələrə səmavi gözlər,
Səmələr gözünü onlara dikmiş.

Mavi şimşək kimi o mavi gözlər
Mavi səmələrin şəklini çəkmiş.

Şəhidin üzü ağ, alını açıqdır,
Yanında bənövşə büküb boynunu.
Ulus həsrətiylə rəngi qaçıqdır,
Vətən torpağına açıb qoynunu.

* * *

İnsanlar ağacdən nələr düzəldir,
Ağac dor ağacı olur, gözəldir!
Ağac dar ağacı olan zamanda,
Onun gözəlliyi itər dumanda.

* * *

Təbiət bu qədər gözəl olmasa,
İnsanlıq ömürlük tutular yasa,
Könlünü bu dünya oxşaya bilməz,
İnsan gözəlliksiz yaşaya bilməz!

UZAQLAR

O uzaqlardakı dağlar nə gözəl!
O gözəllik dolu bağlar nə gözəl!
Sular ilqım kimi çağlar nə gözəl!
Nə gözəldir o uzaqlar, nə gözəl!

Nə olur gizli uzaqlarda yozaq,
O gözəllikləri duyduqca yazaq,
Ruhları oxşar uzaqlar, ancaq
Vay o gündən ki vətən olsun uzaq.

GÖZƏLLİYİ DUYAN GÖZƏL

Mənim gözəl çocuqlarım,
Sevimli yavrucluqlarım.

Bilin, gözəl düşüncələr
Açar könlüdə qönçələr.

Qapılmayın dəcəlliyyə,
Könlü verin gözəlliyyə.

Bu yer gözəl, bu göy gözəl,
Quzey gözəl, güney gözəl.

Gözəl kitabla əylənin,
Gözəl şeirlər öyrənin.

Aşıb-daşınca duyğular
Oyansın incə qayğılar.

Gözəlliyyə uyan gözəl,
Gözəlliyi duyan gözəl.

OLMAQ

Mənim fəğanımı dinləyər könlü,
Dərdimdən yer ağlar, asıman ağlar.
Gecəli gündüzlü inləyər könlü,
Sanki dağ başında bir duman ağlar.

Yetimtek ağlaram mən sənə için,
Hər gün ah çəkərəm, ah, için-için,
Nəçin duymayırsan, daşlanıb için,
İçimdə yanıqlı bir kaman ağlar.

Necə amansızmış bu dünya, aman,
Bir yanda günəş var, bir yanda duman,
Kimi sənə kimi gülər hər zaman,
Kimi mənim kimi hər zaman ağlar...

BİR PARÇA ŞEİR

Quşlar ki qonar, nəgmə deyər dilsiz ağac da,
Bülbüllər uçan, güllər açan bağca şeirdir.
İlham oyadar, titrəse bir parça yamac da,
Bir parça yamac şairə bir parça şeirdir.

NEYLƏRƏM MƏN

Qalın-qalın meşələrdə
Nə çeşidli heyvanlar var,
Çaqqallar var, qabanlar var,
Marallar var, ceyranlar var.

Maralları, ceyranları
Dayanıb seyr edərlər mən,
Çaqqalları, qabanları
Bu dünyada neylərim mən?!

Yaxın, uzaq ölkələrdə
Nə çeşidli insanlar var,
Yaxşılar var, yamanlar var,
Mələklər var, şeytanlar var.

Mələk kimi insanları
Könlümdə şer edərlər mən,
Şeytanları, yamanları
Bu dünyada neylərim mən?!

DURSA

Vurulmayın bir ürək
Vursa da, kimə görə?!
Qurulmayan bir saat
Boş-boşuna dursa, at...

BİR QƏM ÜÇÜN

Bir qəm üçün qəm etmə,
Uğrayarsan iki qəmə.
Bir qəmi unutmaq üçün
Bax aləm dolu aləmə!

QONŞULAR

Aralıq dənizinin çeşidli sahilində
Konuşurlar dünyanın yetmiş iki dilində...

AMANSIZ OVÇU

Atdı bir güllə amansız ovçu,
Bir maral yavrusunu vurdu qoçu.
Beynimə sanki mənim qan sızdı,
Gördüm alçaq nə qədər qansızdı...

DUYMASA

Yurdunda ulus eşqinə insanlaşar insan,
Yurdu, ulusu duymasa, heyvanlaşar insan.

DOLAQLAR

Budağa kök deyən calaqlar var,
Kökə bağlanmayan yalaqlar var.

Bu güllüstanda saf bulaqlar var,
Orda qanqallaşan alaqlar var.

Alağı gül bilən ulaqlar var,
Bülbülü duymayan qulaqlar var.

Üreyi, varlığı dalaqlar var,
Bizi çaşbaş qoyan dolaqlar var.

VİCDANSIZ OLAN

Hər bir ulusun mərdi də, namərdi də vardır,
Hər ölkədə nadan da var, alim də var, oğlum!

Hər bir ulusun nəşəsi də, dərdi də vardır,
Vıcdansız olan bir ulusa xər baxar, oğlum!

YARANIR

Yazda coşan dağ selləri
Qışın qarından yaranır.

İncə güllər təbiətin
İlk baharından yaranır.

Şeir şair könüllərin
İntizarından yaranır.

Bağçalar əməkçilərin
Əl qabarından yaranır.

İnsanların yamanlığı
Dünya varından yaranır.

Azadlıq ulusdaşların
İxtiyarından yaranır.

Tarix şanlı ərənlərin
Yadigarından yaranır.

Qəhrəmanlar ulusların
Etibarından yaranır.

Yurd xəritəsi ərəlin
Şah damarından yaranır.

Bayraq ölməz oğulların
Dağ vüqarından yaranır!

UNUDULMAZ

Dünyada bir fransız yox
Ki fransızca bilməsin,
Parisdə bir vıcdansız yox
Dilində vədə gəlməsin.

Mon bir italyan görmədim
Öz dilinə yasaq olsun,
Madriddə ispan görmədim
Öz kökündən uzaq olsun.

Yunanlar doğma elində
Can deyib, can eşitmədən,
Çocuqlar ana dilində
Orada dil-dil ötmədən.

Mən bir ərəb görmədim ki,
Ərəb dilini bilməsin,
Ərəbistanda dedim ki,
Yadlar, səsini kəsin.

Öz dilində oxumayan
Bircə rus göstərin mənə,
Hər kəs öz dilinə həyan.
İndi də söz verin mənə.

Ana dilini bilməyən
Azmi yekəbaşımız var?!
Xəcalətindən ölməyən
Neçə-neçə naşımız var!..

1986

VARDIR

Sülhün yer üzündə ulu sirdaşları vardır,
Hərbdəslərə meydan oxuyan marşları vardır!

Herb başçıları çox da ki çox baş aparırlar,
Sülh arzulayan başçıların başları vardır.

Dünyada silahlar çoxalır günbəgün, ancaq
İnsanlığın ərđəmli silahdaşları vardır.

Bir bayrağın altında yığışmış gözəl eller,
Ardında duran sevgili qardaşları vardır.

Yurd eşqinə çağlar bu uluslar gecə-gündüz,
Can verməyə hazır neçə yurddaşları vardır.

Yoldan çıxma bilməz bu yola yolçu olanlar,
Yoldaşların aslan kimi yoldaşları vardır.

MƏNLİYİ GÜNƏŞLƏ DOLU

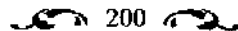
Mənə sual verdi köhnə bir müdir,
Füzuli şiiədir, yoxsa sünnüdü?

Dedim: xeyri nədir boş söhbətlərin,
Çürük ehkamların, təriqətlərin?!

Hər dindən ucadır ulu Füzuli,
Mənliyi günəşlə dolu Füzuli!

ULU BABALARIMIZ

Bizə yurd miras qoyub,
Ulus qoyub, saz qoyub,
Kür qoyub, Araz qoyub.

Aşib-daşib sevinclə,
Könülləri güvəncə
Dolu babalarımız.

Ərənləri duyubdur,
Dilə candan uyubdur,
Göz kimi qoruyubdur –

Uzun illərdən bəri
Şərəflə keçdikləri
Yolu babalarımız.

Məsləki pul olmayıb,
Özgəyə çul olmayıb,
Kimsəyə qul olmayıb.

Öz əqidələrinin,
Kişi müjdələrinin
Qulu babalarımız.

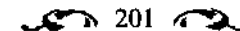
Hər birisi ər oğlu,
Dədə Qorqud, Koroğlu,
Hər gün onlara doğru –

Can atan canımızdır,
Azərbaycanımızdır
Ulu babalarımız.

GÖZƏL BƏRDƏ

Ulu Nizaminin sevdiyi Bərdə,
Uyuyur ulduzlu düşüncələrdə.

Gəzdim bu oylağı mən oymaq-oymaq,
Canlı gözəllikdən olarmı doymaq?!

Keçdim keçidləri, aşdım bəndləri,
Bərdənin Bayandır, Boyat kəndləri! –

Canlı boylarıdır “Dədə Qorqud”un,
Ruhudur tənburun, qopuzun, udun.

Sular dadlı–dadlı çağlar bu yerdə,
Bağçalar bu yerdə, bağlar bu yerdə!

Şairlər seyr etsin bu gülüstani,
Ömür dastanıdır, ömür dastanı!

Görünməz üzlərdə, gözlərdə pərdə,
Günəş bəldəsidir sevgili Bərdə!

* * *

Oğul o kəsdir ki, ömrü boyunca
Tutduğu əməldən peşman olmasın,
Gidi düşməninə bir gün dost olub,
Dostu bildiyinə düşman olmasın.

* * *

Arzulardır büsatı dünyanın,
Arzular olmasa, büsat da bitər.
Arzulardır həyatı insanın,
Arzular bitdimi, həyat da bitər.

ÖLÜMDƏN ADLAYANLAR

Ucalan heykəllər kimlər üçündür,
Əbədi məşəllər kimlər üçündür?!

Ölənler üçünmü yapılmış onlar,
Yandırılmış onlar, çapılmış onlar?

Hamımız bilirik yoxdur o dünya,
Ölülər dünyası sürəkli rəya!

Gedənlər bir daha gələn deyildir,
Gələnlər neyləyir, bilən deyildir.

Qalanlar üçündür heykəllər, oğlum,
Ucalan əbədi məşəllər, oğlum!

Qalanlar üçündür, qalanlar üçün,
Ulu sevdalara dalanlar üçün!

Bunlardan təsəlli alır gedənlər,
Qalanlar könlündə qalır gedənlər.

Qalanlar yaşayır ölənler üçün,
Ölümdən adlayan ərənlər üçün!

Roma, 1984

DEMƏRƏM

Yurda, yurddaş demərəm, uymayana,
Ulusun türküsinü duymayana.

MƏNİM AYDANIM VAR, MƏNİM XƏNDANIM VAR!..

Günüm ki nəş gəlir,
Qanım qaralınca,
Canım darılınca,
İçimdən səs gəlir:

Sənin Aydanın var,
Sənin Xəndanın var,
İki gözün olan
İki fidanın var!

Açılır ovqatım,
Ucalır sovqatım,
Deyirəm, könlümə
Nurlu alov qatım:

Mənim Aydanım var,
Mənim Xəndanım var,
İki canım olan
İki imanım var!

Sən ey ömürdaşım,
Ağarsın, qoy başım,
Sevincdən titrəsən
Gözümde göz yaşım:

Mənim Aydanım var,
Mənim Xəndanım var,
İki gözüm olan
İki ümmanım var

Yaş ötsün, neyləyək,
Neçin qəm eyləyək?!
Hər gün bu türkünü
Birlikdə söyləyək:

Mənim Aydanım var,
Mənim Xəndanım var,
İki canım olan
İki cahanım var!

YAŞAR YER ÜZÜNDƏ

Yaşar yer üzündə minlərlə alçaq,
İgidlər onların ağına batmır.

İnsanı alçaldan insandır ancaq,
Təbiət heç kəsi alçaq yaratmır.

İnsanda nə çirkin adət var isə
Kimdən aldığını demək çətindir.

İnsanda nə gözəl cəhət var isə
Gözəllik tanrısı təbiətidir.

1985

* * *

Kim deyir insan kimi ömr eyləmək asan deyil,
Kim deyir insanlara insan şərəf, ad, san deyil?!
Ər odur insanlığın uğrunda məşəl qaldıra,
İnsana əl qaldıran insan, oğul, insan deyil!

1984

* * *

Oğul, bu kainat bir okeandır,
Onun ən dəyərli incisi insan!
Günəşli, ulduzlu, aylı cahandır,
Cahanda insanlıq eşqinə yansan,
Cahanın içində sən də cahansan!

1984

* * *

Füzuli bu ulu yurdun ulusu,
Kim ondan konuşmaz könül dolusu?
Onun dünyasını duya bilməyən
Duya bilməyəcək yurdu, ulusu!

1984

* * *

Gərək oğul olan qorusun dili,
Dilə xor baxanın qurusun dili!
Yurdunda yurddaşı insan eyləyən
Ulusun dilidir, ulusun dili!

1984

İNAN, XƏNDAN

İnan insanlara, Xəndan inanmaq başqa
nemətdir.
İnan insanlara, Xəndan, inanmaq bir
məhəbbətdir.
İnamsız arız-arsız ömr edib bədbəxt olur
insan,
İnanmaq yer üzündə ən umulmaz bir səadətdir,
İnan insanlara, Xəndan, inamla qurtulur
insan!
İnan insanlara, Xəndan inanmaq başqa
nemətdir!

1985

YAYLAQDA

İldırım qopur, şimşək çaxırdı,
Göy yamaqlara yağış yağırdı.
Çaylara doğru seller axırdı,
Bu tamaşaya Aydan baxırdı.

1985

GÖRÜNMƏZ

Qartal yaranan yerdə sürünməz,
Şimşək kimi yüksəkdə o parlar.
Bayquş yaranan göydə görünməz,
Qartal onu bir anda qamarlar!

1985

YELKƏN

Yelkənin varlığı rüzgardır, oğul,
Ona rüzgar əbədi yardır, oğul!

1985

OZAN

Durmadan oxuyan, durmadan yazan
İlhama gəlincə olacaq ozan.

1985

YURDUNDA

Adı yox yurduna qovuşmayanın,
Oğul başqa yolda sınanmır, oğlum!

Öz ana dilində konuşmayanın
Atan bir sözüne inanmır, oğlum!

Yoldaş ol çeşidli çağdaşlarınla,
Rusun, belorusun dilində konuş!

Ancaq ömrün boyu yurddaşlarınla
Yurdunda ulusun dilində konuş!

1984

ALQIŞLAYIN

Çocuqlarım, bağışlayın alışmadan sönənləri,
Çocuqlarım, alqışlayın alçaqlığı yenənləri!

Bağışlayın, çocuqlarım, əyri yoldan döənənləri,
Alqışlayın, çocuqlarım, zəfər dolu dünənləri!

Çocuqlarım, bağışlayın, qocalıb deyənənləri,
Alqışlayın, çocuqlarım, müjdələrlə dinənləri!

Alqışlayın, çocuqlarım, ulusla öyünənləri,
Alqışlayın ürekləri yurd üçün döyünənləri!

1984

DAĞLAR DAĞLARA HƏSRƏT

Ustad İrfan Ünver Nəsrəddinoğluna

Dağların dərdi vardır,
Dağlar dağlara həsrət,
Dağların başı qardır,
Dağlar dağlara həsrət.

Ürkək-ürkek baxarlar,
Şimşək olub çaxarlar,
Özlərini yaxarlar,
Dağlar dağlara həsrət.

İldırım vura bilməz,
Sıldırım qıra bilməz,
Dağlarsız dura bilməz
Dağlar dağlara həsrət.

Gündüzlər dumanlıdır,
Gecələr gümanlıdır.
Ahlıdır, amanlıdır,
Dağlar dağlara həsrət.

Zillətine uyan yox,
Möhnətinə hayan yox,
Həsrətini duyan yox,
Dağlar dağlara həsrət.

Yanlardır, yörələrdir,
Türlü mənzərələrdir,
Dərələr dərələrdir,
Dağlar dağlara həsrət.

Şəfa verər ellərə,
Çiçəklərə, güllərə,
Könüllər könüllərə,
Dağlar dağlara həsrət.

Varlığında ağrı, dağ,
Nə istəyir Ağrıdağ?!
Ağrıdağın bağı dağ,
Dağlar dağlara həsrət.

Quzeydən sav alandım,
Güneydə Savalandım,
Qoşqarda havalandım,
Dağlar dağlara həsrət.

Çarə yovuşan deyil,
Hicran sovuşan deyil,
Vəslə qovuşan deyil,
Dağlar dağlara həsrət.

UMACAĞIM

Bu dünyada mənim kimsəm olmadı,
Sanma, oğul, qənim, qüssəm olmadı.

Yazıq atam köç eylədi cavankən,
Şairliyim, adamlığım yavankən.

Nə bir kiçik kitabımı gördü o,
Nə çağlayan rübabımı gördü o.

Bilməz idim bayram nədir, yas nədir,
Duymaz idim düşmən nədir, dost nədir.

Mən ayrıldım dağ vüqarlı atamdan,
Dostlarına etibarlı atamdan.

Düşmənləri miras qaldı mənimçin,
Alınmalı qisas qaldı mənimçin.

Bu qisasın sevdasına düşüncə,
Gecə-gündüz yaxdı məni düşüncə.

Gecələri uyumadım yataqda,
Gündüzləri qırovlandım otaqda.

Atam getdi, bir ad qaldı mənimçin,
Gözlərimdə murad qaldı mənimçin.

Qayıq kimi dalğalara atıldım,
Tufanlara, boranlara qatıldım.

Dürlü-dürlü dilekləri dilimdə,
Qələmini yaraq etdi əlimdə.

Şimşək çaxdı, alov yaxdı, sönmədim,
Addımladım, inadımdan dönmədim.

Qıymadım ki, ümidləri püç olsun,
Ucaltdığı yapıları uçulsun.

Mən illərlə gözlərimi yummadım,
Bir kimsədən bir təsəlli ummadım.

Üzə çıxdı neçə-neçə kitabı,
Vətəninə, ulusuna xitabı.

Soruşmadım özgələrin fikri nə,
Gəlib baxdım divardakı şəklinə.

Dedim: senin təbəssümün bəsimdir,
Guruldayan səsin mənim səsimdir.

Cəfər Xəndan ocağıdır bu ocaq,
Ürəyimin atəşiylə yanacaq.

Qaralmasın bu ocağım, ay oğlum,
Budur ata umacağım, ay oğlum!

1983

* * *

Sənsiz eylərəmmi aləmə rəğbət?
Olub həsrətinlə qəlbim bir qırıq.

Baxışında qürbət, içimdə qürbət,
Qürbətə sürmüşdü məni ayrılıq.

Yenə bir umudla yurda dönmüşəm,
Dərddə qürbətdə nə dərman olur?!

Eşindən ayrılan qurda dönmüşəm,
Eşindən ayrılan qurd yaman olur.

1983

* * *

Hər kəsin bir əbədi sirri olar dünyada,
Könlümün sirrini, ey sevgili, təqsiri demə.
İnsan ancaq öz əliylə yaxılar dünyada,
Kimsəyə sirrini açınsa, ona sirr demə!

1984

* * *

Neçin ürəyimi yar oyar mənim,
Bu gün bir aydır ki, ondan ayırıyam,

Nələr çəkdiyimi kim duyar, mənim,
Kim gəlib loğmanım olar, sayıyam.

1984

* * *

Bu insanlı həyatda
Bir insanla aran yox.

Odur ki, yer üzündə
Səninçin nigaran yox.

Ovqatını yoxlayıb,
Hüzuruna varan yox.

Bir dərdə düşmüşən ki,
Dərmanın yox, çarə yox.

Nəçin yaşarsan, səni
İtirib-axtaran yox?!

1985

* * *

Bayram olmaz bəşər övladlarına gündə, oğul!
Bax bu dünyada fikirlərlə tutulmuş yığma.
Uğrasan ən qatı bir zülmətə ömründə, oğul,
İçin aydınsa, könlüdən dal iç aydınlığına!

1984

* * *

Var olsun ərənlərlə dövrlər devirənlər,
Vəcdanlarını millətə doğru çevirənlər.

Yurdunda yaşar daima yurddaşlar içində
Alqışlanaraq, candan, ürəkdən sevilənlər!

1985

* * *

Həyat bahardır, gülüm,
Ölüm qışıdır, soyuqdur.
Həyatın sonu ölüm,
Ölümün sonu yoxdur.

1985

* * *

Hər kəs bilir yaxşı insan necə olur;
Həlim olur, həssas olur, incə olur.
Bu gerçəyi bilir qoca, bilir cavan.
Yamanların artır sayı, necə olur?!

1985

OLMALI

Tək çırpıdan qığılçımlar saçılmaz,
Tək olanın könlü heç vaxt açılmaz,
Bülbül olan bayquş kimi puç olmaz,
Hər canlının yan-yöresi olmalı.

Üzü gülməz buludlanan üzərlin,
Kimse yoxsa, xeyri nədir sözlərin?
Qızıl nuru olmalıdır gözlərin,
Könüllərin pəncərəsi olmalı.

Şeytan olan arzulayar şeytanı,
Mələkləri bir baxışdan duy, tam!
Cavanların cəng eyləyən meydanı,
Qocaların xatirəsi olmalı.

Sonu olmaz yalan dolu mædhlerin,
Sæmimilik canı olsun cæhdlerin,
Sevgilerin, sevdaların, æhdlerin,
Peymanların bünövrəsi olmalı.

Ey dost, çıxar gözlərindən gözlüyü,
Bir üzlülər üzə taxmaz üzlüyü,
İnsanların insanlığı, düzlüyü,
Heyvanların şəcərəsi olmalı.

Al günəşdir insanlığın gözəli,
Gəzib dolaş oymaq-oymaq yüz eli,
Hər yurddaşın ürəyində öz eli,
Xəyalında yer küresi olmalı.

Hər adamla oturulmaz, durulmaz,
Hər məclisə, hər görüşə varılmaz.
Mənim könlüm dostlarımdan darılmaz,
Arxadaşlıq gözgörəsi olmalı.

Çoban yaşar çobanların içində,
Ozan coşar ozanların içində,
Rəfiq Zəka, insanların içində
Hər insanın öz çevrəsi olmalı.

1985

SƏRHƏDLƏRİMİZ

Canla, başla qorudu yurdumuzu cədlərimiz,
Ayla, yıldızla ucaldı ulu məbədlərimiz,
Bəcə, şimşək kimi yüksəklərə yol açmaq üçün
Öncə bağlanmalı alçaqlara sərhədlərimiz!..

1989

BİR SANİYƏDƏN SONRA

Tanrım quruyan gözlərimə yaş verəcəkdir,
Yurddaşlarıma bir Ata türkdəş verəcəkdir!..
Yox söyləmə, varlıqda bir insan bilə bilməz
Bir saniyədən sonra nələr baş verəcəkdir!..

1977

SÖNƏN DEYİLDİR

Kim deyir, bir sabah sönər bu dünya,
Günəş sönməyincə sönən deyildir!
Gecəli gündüzlü dönər bu dünya,
Dönsə də, yolundan dönən deyildir.

1981

ANA YURDUM, AMAN OY!..

Dostum Vasim Məmmədəliyə

Adımızı qonaqsevər qoydular,
Xalqımızın saflığını duyduqlar
Yurdumuzu taladılar, soydular,
Halımızı eylədilər yaman, oy!

Gülüstanda çalağanlar göründü,
Azərbaycan iki yerə bölündü,
Dağlarımız tüstülərə büründü,
Üstümüzü aldı qara duman, oy!

Bir gün bizə güldü ömür novrağı,
Bayram etdik ay-ulduzlu bayrağı,
Günəşləndi Azərbaycan torpağı,
Güldü dəniz, zirvə, dərə, orman, oy!

İkicə il atdı ömür damımız,
İkicə il rahat oldu canımız,
Sonra axdı su yerinə qanımız,
Ürəyimiz oldu qırıq kaman, oy!

Oylaqları yırıb viran etdilər,
Yaylaqları yaxıb aran etdilər,
Yurdumuzu gülləbaran etdilər,
Yaralandı şəhər, dəniz, liman, oy!

Düşündük ki, bu nə kabus, bu nə sir?
Torpaq əsir, vətən əsir, xalq əsir,
O vəhşəti çəkmiş idik bir əsr,
Yenə gəldi o dəhşətli zaman, oy!

O gerçəkdən qorxunc olan nağıl yox,
Yurdumuzda dəlinməyən çağıl yox,
Başçıların başlarında ağıl yox,
Haman dərddir, haman dərddir, haman, oy!

Qurşunlanır könüllərdə ümidlər,
Susdurulur qurd ürəkli igidlər,
Şəhidlərin üzərindən şəhidlər,
Alçaqlara yabançıdır iman, oy!

Bolşeviklər daşnaklara qatıldı,
Bazar oldu satılanlar satıldı,
Ərdəmlilər zindanlara atıldı,
Bulunmadı dərdimizə dərman, oy!

Divan oldu, dağıdıldı ordumuz,
Tülkürlərlə çevrələndi qurdumuz,
Qara geydi qara baxtlı yurdumuz,
Aman yoxdur bugün bizə aman, oy!..

Ankara, 1990

MAVİ XƏZƏR

Xəzər, ey mavi Xəzər!
Suların dalğalanan türküyə bənzər!

Çağlayan dalğaların
Bitməyən qovğaların!

Sənə oxşar, səni oxşar əsərim olsaydı,
O gözəl duyğularınla ürəyim dolsaydı!

Nə qədər mutlu olardım, bilsən,
Eşi yox şairsən!

Ah, nələr var səndə,
Əbədi saniyələr var səndə.

Yer üzündə əbədidir cəngin,
Uludur ahəngin.

Sonu yox dadlı gözəlliklərinin,
Sirləri səndə yüzilliklərinin!

Mavi bir güzgüyə bənzər kimisən,
Yerə enmiş göyə bənzər kimisən.

Günəşi ruhuna uydurmadasan,
Mənə sonsuzluğu duyurmadasan.

Səni candan dinlər
Gözləri yolda qalan bədbinlər.

Səndə bir mənə var,
Dadlı bir rəya var.

İmrənirsən niyə yıldızla Aya,
Başqa bir dünyaya.

Ucal, ey mavi Xəzər,
Suların maviləşən türküyə bənzər!

Sən ucaldıqca ucalmaqda bizim türklər də,
Mat qalıbdır bu dərin hikmətə müdriklər də!

Ucal, ey Türk dənizi, sirli dəniz!
Türklüyün aynası bildik səni biz!

Ulu türkdaşlarına sirrini aç! Nurunu saç!
Mavi türkünlə dənizdən-dənizə mavi yol aç!..

GÜLLƏR

Gül bağçası görcək nədən insan arasın da,
Bitmiş o tikanlar niyə güllər sırasında?
Daldıqca açan güllərə könlüm açıtır ki,
Güllər açılıbdır o tikanlar arasında!..

SANMA

Türkülərlə ucalır
Mənim Odlar yurdum.

Yağılar silkələdi,
Qayalartək durdum.

Oxu tarixləri, gör
Nəçə dövlət qurdum.

Baş ucumda dayanıb
Totemim-bozqurdum.

Düşməni bayrağımın
Süngüsüylə vurdum.

Müstəbidlər nə bilir
Nə bəsətlər qurdum.

Qara bayquşları mən
Öz əlimlə burdum.

Qeyrətimdir sipərim,
Ulusumdur ordum!

1985

İMZA

Türkülərlə söyləyəm gerçəkdeki rəyamı mən,
Duyğularla eyləyəm dastan könül dünyamı mən,
Bircə beytimdən bilər yurdumda yurddaşlar məni.
Qoymasam da şərimin altında öz imzamı mən.

NEYLƏR

Quzğunlar sürüsü dağları yıxmaz,
Çirkəblər çırpınan odlara neylər?!

Bir ulus önünə bir tayfa çıxmaz,
Tülkülər alayı qurdlara neylər?!

NƏ UMAR

Olarımı ulussuz yurd yer üzündə?
O bir boş səhədir çölün düzündə!
Nə umar örenlər yurdsuz ulusdan?
Bir nəhəng dibçəkdə bitən gülüstan!

GÜZGÜLƏR

Güzgülər, güzgülər, əski güzgülər,
Nə göz şəfəqlənər, nə də üz gülər,
Nədir üzumdəki dərin cizgilər,
Nəçin mənə baxar sizdən özgələr?

YOX

Rəvamı bu dərde tutulsun ürək?
Səndə insaf da yox, mürüvvət də yox!
Səndəki ildırım, səndəki şimşək,
Səndəki qasırğa təbiətdə yox!

BİZ

Anadan olmaya bilərdik biz,
Nə yaşardıq, nə də ölərdik biz,
Anadan olmuşuqsa ölməliyik,
Torpağa üz tutub gömülməliyik.

1981

1977

1987

1975

1982

ŞEİRDƏ HÜNƏR

Şairin hisləri nura bürünər,
Hər şeir bir bağlı qönçə deməkdir.
Ustadlar bilir ki, şeirdə hünər
Nə demək deyildir, necə deməkdir.

1961

BU ÜZDƏN

Ay kimi gülsən də qaranlıqlara,
Qaşın, saçın qara, gözün qaradır,
Mənimse günümü etmisən qara,
Bu üzdən yanımda üzün qaradır.

1964

UCALAR

Bayquş xarabada ular,
Quzğun leşə meyil salar.
Qartal göydə qanad çalar,
Bülbül gülüstanda qalar,
Ceyran düzən ilham alar,
Qurd ucalıqlara dalar,
İnsan eliylə ucalar.

1963

DİRİLƏR, ÖLÜLƏR

Nə yaşam zövqünü anlar, nə ölüm dərdi bilər,
Kim görünməzsə məzarlıqda bu varlıqda, oğul!
Yoxluğun sirrini anlar ölürlərdən dirilər,
Dirilər də ölüdür sanki məzarlıqda, oğul!

1984

GÜLÜSTANLAR

Ayıran çoxmudur arifləri nadanlardan?
Uzaq olmaq dilərəm maskalı insanlardan,
Çıxarın nəğməli bülbülləri zindanlardan,
Oxşasın türkləri bir türkü gülüstanlardan!

1981

EDƏRSƏN

Sən mənə könüldən, candan edərsən,
Dünyanı başıma zindan edərsən!
Sənin həsrətinlə ağlayır Rəfiq,
Zəkani nə zaman xəndan edərsən?!

1966

QIRILMAZ

Sazın çağlayışı könül selləri,
Onu alqışlayan əllər qırılmaz,
Yurd, ulus söyləyir sazın telləri,
Yurd, ulus söyləyən tellər qırılmaz.

1964

ÜZÜNTÜ

Nə qədər canlıydı o səmavi tül,
Duydum o şəfəqli üzün tülüymüş.
Nə qədər ağlasın çağlayan könül,
Ayrılıq o qədər üzüntülüymüş.

1982

AHƏNG

Varlıqda hər şeyin öz ahəngi var,
Nəğmə ahəngi var, söz ahəngi var.

Rəssamın ahəngi rəngidir onun,
Fırçası əlində cəngidir onun.

Ahəngi daşdandır heykəltəraşın,
Ahəngli çizgidir rəngi nəqqaşın.

Şairin ahəngi rübabındadır,
İncə duyğularla kitabındadır.

Yamaclar, ormanlar ahəngə bağlı,
İrmaqlar, ümmanlar ahəngə bağlı.

Dağların ahəngi bulaqlardadır,
Bağların ahəngi budaqlardadır.

Quşların ahəngi güllərə bağlı,
Daşların ahəngi sellərə bağlı.

Bütün canlıların ahəngi vardır,
Həyəcanlıların ahəngi vardır.

Günəşin ahəngi nur çələnglidir,
Ulduzlar ahəngli, Ay ahənglidir.

Yaşadan ahəngdir dadlı həyatı,
Saxlayan ahəngdir bu kainatı,

1981

İNANC

Kim deyir ki bu varlıqda
Bir gün varam, bir gün yoxam,
Yox olsam da, yoxluğumla
Yağlara doğru oxam.

Dəysə də bir xətər mənə,
Dostlar ağı ötər mənə,
Öz ulusum yetər mənə,
Könlü geniş, gözü toxam.

Sevdim türkü qoşanları,
Yurd eşqiylə coşanları,
Dilimdə konuşanları
Səsleyərəm, sayı çoxam.

Heyranıyam qoçaqların,
Kərəm kimi qaçaqların,
Gərək bütün xıncaqların
Bağrını yandımb yaxam.

Bax könlümün həvəsinə,
Diləyimin cəlvəsinə,
Savalanın zirvəsinə
Sancağımı gərək taxam.

1977

GÖZƏLİM AY

Gözəlīm Ay, bu gecə solğunsan,
Ürəyin yaşla dolub, dolğunsan.

Sarı bir gül kimi çox səksəkəli,
Duru bir göl kimi çox durğunsan.

Uyuyur yer, uyuyur göy, uyuyur,
Bir qədər sən də uyu, yorğunsan.

Ey Füzuli, günəşin Leylisi,
Şərə Məcnun kimi sən vurğunsan.

1985

ZÜLMƏT GECƏ

Bu gecə bir qərrib qaranlıq var,
Bu qaranlıqda min toranlıq var.
Çox davam eyləməz bu səhnə, Rəfiq.
Görəcəksən ki, pərdə-pərdə üfük
Açacaq, danyeri gülümseyəcək,
Yer, səma bir şəfəqli don geyəcək.
Güləcək sevdiyin günəşli səhər,
Gələcək sevgilin, gedincə qəhər.
Zülmətin zilləti çəkildikcə,
Nur dolu bir sabah olur bu gecə.

1981

BİR QOCA KİŞİ VAR MƏNİM EVİMDƏ

Mənə mənim kimi pərişan gərək,
Bir qoca kişi var mənim evimdə,
Hər işə qarışar, soruşan gərək,
Onun nə işi var mənim evimdə?!

Söz açar doğmadan, özgədən mənə,
Ağarıb saqqalı, tökülüb dişi,
Güzgüyə baxaram, güzgüdən mənə
Baxar hirsli-hirsli o qoca kişi.

Bir qoca kişi var mənim evimdə,
Göz qoyar əvvəlki şəkillərimə,
Sanki keçmiş var mənim evimdə,
Qaranlıq gətirər fikirlərimə.

Ona güldən ağır söz demək olmur,
Heçnədən inciylər, heç nədən küsər.
Bir şey istəyəndə, döz demək olmur,
Üzünü turşudar, sözümlü kəsər.

Adama yovuşmaz, niyə, bilmirəm,
Onun təşvişi var mənim evimdə.
Qohuma-qardaşa deyə bilmirəm,
Bir qoca kişi var mənim evimdə...

1990

İZMİR FESTİVALINDA

İzmir, dalğalanır əski bir saray,
Nəyə baxırsam, gülür ulduz, Ay,
Aman, nə cənnətə uğradım bu yay,
Nə türkü söyləyir Müşərref Akay:
“Olmayıb kimsədən minnətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!”

Türkiyə böyükdür, Türk böyük deyir,
Onun Atasıdır Atatürk deyir,
Ey gidi düşmənim, məndən ürk deyir!
Çünki bu yer üzü mənə Türk deyir!
Yaxar, yıxar səni nifrətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!

Salon dəniz kimi yırgalanmada,
Qasırgalanmada, qovğalanmada,
Əllərdə çələnglər halqalanmada,
Umulmaz türkülər dalğalanmada,
Budur şerim mənim, sənətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!

Saz, davul dillənir, qopuz dillənir,
Sanki mızraq dinir, topuz dillənir,
Türke ömür verən oğuz dillənir,
Altıyız milyonluq nüfuz dillənir,
İçimdə şaxlanır, heyrətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!

Siz ey yabançılar, yasaqlar, susun!
Bu yerdə yeri yox türlü casusun,
Bu yurd örməyidir uca namusun,
Bu gerçək səsidir yurdun, ulusun,
Durur bu torpaqda qüdrətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!

Coşur türkülərdə ürek sözlərim,
Sevinc yaşları ilə dolub gözlərim,
Silinməz tarixdə qalan izlərim,
Ey könüldaşlarım, ey əzizlərim,
Ey vətənim mənim, millətim mənim,
Türkiyəm, Türkiyəm, cənnətim mənim!

İzmir, 1987

* * *

Dilimi doğma bilən bir ulusa cən verərəm,
Dilimin türküsünə canımı qurban verərəm.

1980

* * *

Türkü məşuq edən insanlığa türkün dilidir,
Bu dili sevməmək olmaz. Atatürkün dilidir.

1989

ZÜMRÜD BOĞAZ

Dostum Camal Anadolı

Zümrüd Boğazın seyrinə dalmaq nə gözəldir,
Türk cənnətinin zövqünü almaq nə gözəldir,
Duyduqlarımı türküyə salmaq nə gözəldir,
Soydaşlar ilə baş-baş qalmaq nə gözəldir,
İstanbulun eşqiylə ucalmaq nə gözəldir!

Sevdalara, xülyalara sığmaz bu şeirlər,
Əfsanə gözəlliklərə bir ayna bu yerlər,
Keçməz bu ömür nəşəsi keçsin də əsrlər,
İstanbulun üstündə mələklərmi əsirlər,
Ceyran kimi qızlar sevər aslan kimi ərlər.

Burda daha yoxdur ağalar, yox qara qullar,
Yurdun öz ulusdaşları neylər qaravullar,
Sazlarla kamanlar qoşa, udlarla davullar,
Şənlənmədə yurdun bəzəyi qızlar, oğullar,
Gərçəkləşir artıq bu ulu yurdda nağıllar.

Coşduqca bu günlər, həyəcanlanmada dūnlər,
Söylər ulu bir türkū bu toylar, bu dūyūnlər,
Sanki bütün aləm konuşan ruhumu dinlər:
“Canlanmada hala o cahanlar dolu ünler,
Bir bayrağın üç qitəyə hökm etdiyi günlər!”

BİR QƏLƏM DOSTUMLA ƏRUZ SÖHBƏTİ

Dedim: oxuyuram yazdıqlarımı,
Eyni ölçülərdir, əlvanlıq hamı?

Dedi: nə əlvanlıq, bilə bilmədim!
Yeni biçimlərlə aran yox, dedim.

Dedim: danışmısan əruz vəznini?
Söylə, qanımısan əruz vəznini?

Dedi: əruz vəznə bizimki deyil!
Dedim: Həmid necə, Füzuli necə

Başına qaynar su tökdüm, elə bil,
Sabirdən, Cavidən şeir deyincə!

Dedim: Nizaminin “Xəmsə”si əruz,
Divan şerimizin cüssəsi əruz.

Dedi: sözlərini yoza bilmirəm,
Demədi əruzda yazı bilmirəm...

1966

SƏNƏT İNCİLƏRİ

Ey Zəka, Məhir ozanlarla dayandın üz-üzə,
Onların sözlərini qatdın ömür türkümüzə,
O gözəl incilərin üstünü kül örtmüş idi,
Əllərinlə o alovdan butalar çıxdı üzə.

1986

O TAYDA

Könlümdən hər gün keçir gözəl Təbrizim monim,
Gözəllikdə, sevgidə əzəl Təbrizim mənim!

Kim deyir ki atəşi ocağında keçibdir?
İki il çocuqluğum qucağında keçibdir.

Dostlarım deməsin ki, nə işim var o tayda,
Sabahım ona bağlı, keçmişim var o tayda.

1961

ŞƏHİD GƏLİNİ

Qəlbində sənə dursa da bir daş,
Qaplan sūdū içmişdi o yurddaş.
Sarsıtma bizi ağlamağınla,
Gözyaşlarını sil duvağınla!

Ölməz ulus uğrunda ölənlər,
Söylər səni yurdunda görənlər:
Ölməz şəhidin sevgisidir bu,
Yurd Məcnununun Leylisidir bu!

1963

BİLSƏM

Varlıqda yox olmuşdu mənim qayğılı dərdim,
Gözlərdə könül meşəlini yandıra bilsəm.
Yurddaşlarımla muthusuyam mən də deyərdim,
Şərimdə ulus ruhunu canlandıra bilsəm.

1969

ŞERİN GÖZƏLLİYİ

Ozanlar yurda bağlı insanlar, ey dost,
Gözəl konuşmalıdır ozanlar, ey dost!
Konuşma sənətini anlamayanlar
Şərin gözəlliyindən nə anlar, ey dost?!

1963

ANA DİLİNDƏ

Yavruna öz dilini nədən öyrətməyirsən?
İnsan görə odlanı, görək yana dilində!
Ana dilində dilin topuq çalır, görünür,
Anam layla çalmayıb sənə ana dilində!

1962

DƏLİSİYƏM

Ulu ozanların dəlisiyəm mən,
Tanburun, qopuzun ölüsiyəm mən,
Ayrılısam kamandan, sazdan, davuldan.
Bilənlər bilir ki, öləsiyəm mən.

1964

DUYMAZ

Kim türkiyə uymazsa sözün cəngini duymaz,
Gülşəndə açan qönçələrin rəngini duymaz,
Kim tanbura uymazsa yeri, əngini duymaz,
Şərin duzunu, ruhunu, ahəngini duymaz!

1965

NƏ GÖZƏL KONUŞUR TÜRK GÖZƏLLƏRİ

Gözəl Türkiyənin gözəl qızları,
Yer uldazlarıdır, yer ulduzları.

Gecələr Ay olar onlara heyran,
Gündüzlər onlardır günəşə seyrən.

Duyğuları incə, sözləri incə,
Əməlləri incə, özləri incə.

Könüllər oxşayar dadlı dilləri,
Nə gözəl konuşur türk gözəlləri.

Gözəl İstanbulun gözəlliyindən,
Əbədiyyindən, əzəlliyindən.

İlhama gələrler, şairlərələr,
Göyə uclarlar, yerə enərler.

Ürəklər alovlu, üzlər mehriban,
Baxışlar mehriban, gözlər mehriban.

O gözlər andırar gözəl gölləri,
Nə gözəl konuşur türk gözəlləri.

Onların səsini uymamaq olmaz,
Canlı inciləri duymamaq olmaz.

Türlü xarüqədir, türlü sehrdir,
Musiqi şoklində olan şeirdir.

Sədəflə süslənən qönçə dodaqlar,
İçində yaşamaq zövqünü saxlar.

Sanki sədalanır qönçə gülləri,
Nə gözəl konuşur türk gözəlləri.

Gözdim başdanbaşa sevgili yurdu,
Hər yerdə bir gözəl önümdə durdu.

Görüb də sevməmək mümkün deyildir,
Onlar bər-bəzəyə düşgün deyildir.

Candan sevdikləri yurddur, ulusdur,
Ruhları tanburdur, sazdır, qopuzdur.

Bir türkü söyləyir könül telləri,
Nə gözəl konuşur türk gözəlləri.

Səslər dalğa-dalğa nəvalanmada,
İçimdə dərclərim dəvalanmada.

Sanki insan deyil, mələk səsidir,
Dünyanın ən uly musiqisidir.

Bu nə möcüzədir, ah, nə bilim də,
Mənim üreyimcə, mənim dilimdə.

Səslər gözəlliyə saysız elləri,
Nə gözəl konuşur türk gözəlləri!..

Ankara, 1988

ŞAİRLƏR UÇUŞDADIR

Bəzən bir dağ başında
Dursalar da lal kimi,
Şairlər uçuşdadır
Daima, qartal kimi.

Mələli sevinc kimi,
Sevinci məlal kimi,
Onların gözlərində
Hicran da vüsəl kimi.

Onlar üçün dəyərli
Bir şey yox xəyal kimi,
Şairlər uçuşdadır
Daima qartal kimi.

1961

OLA BİLMƏZ

Yaxşılar pislər ilə yar ola bilməz, mənəcə,
Pis adam yaxşı sənətkar ola bilməz, mənəcə.

1966

SƏNSİZ DURAMIYORUM

Sənsən bu yer üzündə
Gecəm də, gündüzüm də,
Həyatımsan gözümdə,
Sənsiz duramıyorum.

Yollarım duman-duman,
Ağlaram zaman-zaman,
Durma, gəl, aman-aman,
Sənsiz duramıyorum.

Sənə qovuşmaq üçün
Ağlaram için-için,
Neçin duymazsan, neçin,
Sənsiz duramıyorum.

Gəl ki canbir olayım,
İki can bir olayım.
Sonacan bir olayım,
Sənsiz duramıyorum.

Axıb-gedər günlərim,
İnim-inim inlərim,
İstanbulu dinlərim,
Sənsiz duramıyorum.

Ürəyimdə simim var,
Keçilməz keçimim var,
Səndən başqa kimim var?
Sənsiz duramıyorum.

Sovuşmaz sənə meylim,
Məcnunam işdə, neylim?
Durmuş uzaqda Leylim,
Sənsiz duramıyorum.

Bunca ki qəm yiyorum,
Var səsimlə diyorum:
Mən səni istiyorum,
Sənsiz duramıyorum.

Bunca ki qəm yiyorum,
Var səsimlə diyorum:
Mən səni istiyorum,
Sənsiz duramıyorum.

Yaşam dolu meyimsən,
Röyada gerçəyimsən,
Sən mənim hər şeyimsən,
Sənsiz duramıyorum.

Eşqim aşıb daşıyor,
Göylərə yaxlaşıyor,
Deme mənsiz yaşıyor,
Sənsiz duramıyorum.

Bu çilə nasıl çilə?
Çilə, bülbülüm, çilə,
İlət o gözəl gülə;
Sənsiz duramıyorum.

Sənsizliyim yamandır,
Ürəyim bir kamandır,
Amanım ol, amandır,
Sənsiz duramıyorum.

Məni xəzan vuruyor,
Ömür bağçam quruyor,
İnan, qəlbim duruyor,
Sənsiz duramıyorum.

Könül bir imkan bula
Getməyə İstanbula,

Orda gülüstan bula,
Sənsiz duramıyorum.

Bana səslemədənə,
Susuyorsun, nədənə,
Bilməzsən məni, mənə
Sənsiz duramıyorum.

Susmaz nəvalı bir ney,
Aləmi inlətir hey,
Durumum öylə bir şey...
Sənsiz duramıyorum.

Yaralarım dərinə,
Bağrımın üzərinə,
Durur dünya yerinə,
Sənsiz duramıyorum.

Sevgi tütər canımda,
Ürəyimdə, qanımda,
Sən olaydın yanımda,
Sənsiz duramıyorum.

Xəyalını oxşaram,
Ruhuna yaxlaşıram,
Sənsiz, səni yaşaram,
Sənsiz duramıyorum.

Suç, bunu bil ki, sən də,
Nə mənədir, nə sənə,
Sən məni bilməsən də,
Sənsiz duramıyorum.

Bir duraydıq üz-üzə,
Yakışaydı söz-sözo,
Söyləyəydim göz-gözə:
Sənsiz duramıyorum.

Nə gerekdir gizləmək?
Nə deməkdir gözləmək?
Nə əməkdir özləmək?
Sənsiz duramıyorum.

Əllərini ver mənə,
Ver qəlbində yer mənə,
Üzünü göstər mənə,
Sənsiz duramıyorum.

Könlünü mənə qəsr et,
Ömrünü mənə həsr et,
Varlığım sənə həsrət,
Sənsiz duramıyorum.

Can səni ahu sanmış,
Gerçəkdən ahusanmış,
Demə ki, ah, usanmış,
Sənsiz duramıyorum.

Diləklərin nə kutlu,
Nə içli, nə umutlu,
Eylo bəni də mutlu,
Sənsiz duramıyorum.

Taleyim oyanırmı?
Şəfəqə boyanırmı?
Buna can dayanırmı?
Sənsiz duramıyorum.

Gözyaşım durulmuyor,
Könül səni bulmuyor,
Olmuyor, ah, olmuyor,
Sənsiz duramıyorum.

Gözlərinə gözlərim,
Sözlərinə sözlərim,

Seni nasıl özlerim,
Sensiz duramıyorum.

Bir fidan boylu çamsan,
Gözəllikdə xocamsan,
Biricik tanrıçamsan,
Sensiz duramıyorum!

Qoyma qalım tək mənə,
Zülmət üzəcək mənə,
İşıq kimi çək mənə,
Sensiz duramıyorum.

Əskilməsin şənliyin,
Şənliyin, esənliyin,
Mənliyimdir şənliyin,
Sensiz duramıyorum.

Duramıyorum, canım,
Durmuyor həyəcanım.
Duymuş Azərbaycanım,
Sensiz duramıyorum.

Rəfiqi səsləyəydin,
Onunla qəm yeyəydin,
Bir gün sən də deyəydin:
Sensiz duramıyorum.

Bakı – İstanbul, 1987

ONSUZ GECƏ

Sonsuz gecələr cənnətə uğrardım onunla,
Dağlardakı sellər kimi çağlardım onunla.

Ulduzların altında daldıq ulu zövqə,
Bir türkü ötdədik o səadət dolu zövqə.

Ay üzlü xəyalıyla parıldadı xəyalım,
Hicran, yenə hicran, yenə məhv oldu vüsalım.

Dəhşət gətirən son görüşüm son umudumdur,
Getdi, gedişilə sönən ilhamım, odumdur.

Zülmət sarıb ətrafımı, sonsuz gecədir bu,
Onsuz yaşaya bilmirəm, onsuz gecədir bu.

1987

NƏ BAYRAMDIR BU BAYRAM

Nə bayramdır bu bayram,
Mənim könlüm açılmaz,
Şəfəq yox, nur saçılmaz,
Nə oldu keçmiş əyyam?!

Nə bayramdır bu bayram,
Nə bir türkü, nə bir saz,
Xəzan şəklində bir yaz,
Bu feryada yox əncam.

Nə bayramdır bu bayram,
Uzaq Kürdən, Arazdan,
Onun yox fərqi yasdən,
Kim almış yasdən ilham?!

DİL BİRLİYİ

Nerədən türk var isə ordakı nisgil birdir,
Ayıranlar ayrıbdır ulusu, dil birdir,
Özgə dil yox, adımız türk, oba bir, el birdir,
Özgə bir fikrə düşən özgə ilə əlbirdir.

1987

HƏR SABAH

Hər sabah artır yaşı yurddaşların,
Türkü deyən sevgili qurddaşların.
Bağrına min lərzə düşür hər sabah
Beyni fəsadla dolu yoldaşların.

1987

QORXMAZ

Ölümdən qorxmayanlar
Zülümdən qorxmaz, oğlum!
Zülümdən qorxmayanlar
Ölümdən qorxmaz, oğlum!

1987

HƏR YERDƏ

Yaxşıya yaxşı, pisə pis demişəm hər yerdə,
İblisin oğluna iblis demişəm hər yerdə.
Mələk insanları gördükdə qanadlanmadayam,
Öldü var, döndü yox andımda, inanlanmadayam!

1987

OCAĞIM MƏNİM

Haraya yollansam, haraya getsem,
Könlümü, canımı nurla isitsəm,
Dostlardan çeşidli salıq eşitsəm.

Uzaqdan gəlsə də soracağım mənim,
Hər səfər olsa da bir ülfət kimi,
Yaxır varlığımı bir həsrət kimi
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

Mən öz ocağıma candan bağlıyam,
Burda duyğuları çilçırağlıyam,
Onsuz çətin coşam, çətin çağlayam,
Buradır ən uca oylağım mənim.
Onu dəyişməyəm bu yer üzünə,
Məni şefqətiylə çəkir özünə
Doğma evim mənim, ocağım mənim.

Bu ocaq atamdır mənim, anamdır,
Alovu ilhamdır, nuru inamdır,
Sərvəti dəyərli kitabxanamdır,
Odur tükənməyən marağım mənim.
Qızıldan bahalı gövhərlərim var,
Çeşidli dillərdə əsərlərim var,
Doğma evim mənim, ocağım mənim.

Burdadır küsməyim, barışmağım da.
Alovlanmağım da, alışmağım da.
İstirahətim də, çalışmağım da,
Burda yazı masam, yatağım mənim.
Burda bir səfalı ömür sürmüşəm,
Nələr düşünmüşəm, nələr görmüşəm,
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

Bu ev aynasıdır Cəfər Xəndanın.
Canlı muzeyidir şanlı vicdanın,
Eyvanım eynidir ağaran danın,
Günəşlə doludur otağım mənim.
Qönçələr açılan zərəfşanıdır,
Bəxtimin saçılan köhkəşanıdır
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

Mən öz ocağıma candan mailəm,
Bu ocaq sevgilim, yavrum, ailəm,
Mənimlə ömr edir mənim Nailəm,
Gülümsər dostlara çırağım mənim.
Aydanım, Xəndanım üreyim, canım,
Can gülüstanımdır, can gülüstanım
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

Bu canım ocaqda ucalıb başım,
Buraya bağlıdır neçə sirdaşım,
Dostum, könüldaşım, yarım, yoldaşım,
Onlardır pozulmaz novrağım mənim.
Dostlar müqəddəsdir, dostlar ülvidir,
Dostlar ocağıdır, dostlar evidir
Doğma evim mənim, ocağım mənim.

Fikirli günümdə, qəmli günümdə
Xəyala qərq olur Xəzər önümdə,
Dar gündə ilhamım hər şeydən ümdə,
Bəyaz buludlardır varağım mənim.
Sular qələminlə çağlayıb daşar,
Anamın əliylə ruhumu oxşar
Doğma evim mənim, ocağım mənim.

Ulusa bağlıyam mən bu həyatda,
Dünyada görmüşəm yas da, büsat da,
Yaşıl həyətim var üçüncü qatda,
Burdadır aranım, yaylağım mənim.
Bütün fəsillərdə bağça-bağlıdır,
Ulusa bağlıdır, yurda bağlıdır
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

Bu ev ocağıdır Dədə Qorqudun,
Davulun, tanburun, qopuzun, udun,
Könlümü kamanla, sazla ovudun,

Onlara açıqdır qucağım mənim.
Ömrümə yasaqdır bizə ögeylər,
Gecəli gündüzlü bir türkü söylər
Doğma evim mənim, ocağım mənim!

1987

MİKAYIL MÜŞFIQ ÜÇÜN

29 il yaşadın,
Cavan şairlər yaşıdın,
Söylə, kim unudar səni?!
Gələcəkdə Koroğlular,
Qurd ürəkli ər oğlular
Dünyaya tanıdar səni!

Keçir dövrən, keçir zaman,
Aman Allah, aman-aman,
29 il yaşadın.
Bizim soylu şairlərin,
Cavidlərin, Sabirlərin
Adlarına soydaş adın!

29 il yaşadın,
Yurdu, ulusu oxşadın,
Adın uca, başın uca,
Ölümdən keçər dahilər,
Sənin kimi ilahilər
Duracaq dünya durunca!

Ömrün bitdi ad günündə,
Daşnaklar durdu önündə,
29 il yaşadın.
Göylərdən yerə enməyən,
Odlar içində sönməyən
Bir səməndərə oxşadın!

29 il yaşadın,
Yarım il də dərd daşdın.
Türklüyə aşiqim mənim,
Daşnaklar öldürdü səni,
Alçaqlar öldürdü səni,
Türk oğlu Müşfiqim mənim!

Ulusunun düşmanları,
Nadanların nadanları
Gözündə qoydu kamını.
İnan mənə, yurddaşların,
Qandaşların, qurddaşların
Alacaq intiqamını!..

1989

YENİ DEYİM

Yeni deyim yolu yeni biçimdir,
Yeni türkülərdə göstəricimdir.

1987

DUYGULARIMLA

Yurduma bağlandı bütün varlığım,
Mutluluğum – xalqıma oxşarlığım.

Ən ulu qanunum onun əmridir,
Ömrüm ulusdaşlarımın ömrüdür.

Qüdrətim, aləm bilir, odlardadır,
Odlu qopuzlardadır, udlardadır.

Eşqimi odlarla yoğumuş anam,
Ruhumu olmazmı səməndər sanam.

Mən ulus uğrunda yanan bir canam,
Duyğularımla can Azərbaycanam!

1987

XALQLAR

Yer üzündə nə qədər tapdanacaqdır haqqqlar?!
Nə qədər alçalacaqdır qan içən alçaqlar?!
Nə zamandan bəri həsrətdir əziz yurdlarına
Bir quduz ömri ilə sürgün olunmuş xalqlar.

1987

DEYƏN BULUNMAYIB

Üfüqləri, səmaları
Biz eylədik ələk-vələk.

Nə şeytan orda var, nə cin,
Nə bir xoxan, nə bir mələk.

Kim aldadır, kim ürkdür?
Kələkmidir bu, bir kələk?

Fələk arar bu yer üzü,
Könüldə çırpınır dilək.

Ürək yararmı, ya bilək?..
Bu sirri öyrənək, bilək!

Deyən bulunmayıb, Zəka,
Hayanda gizlənib fələk?!

1986

ACGÖZLƏR

Atılar şanlı söz ustasına böhtan sözlər
Daş atar meyvəsi bol bir ağaca acgözlər.

1985

AYIN HALƏSİ

Bahar gecəsində Ayın haləsi
Şəfəq şələəsi, nur şələəsi.

1985

BİR TÜRKÜM OLAYDI

Bir türküm olaydı
Yurdun üreyincə,
Yurdun üreyincə,
Xalqın diləyincə.

Bir türkü qoşaydım
Türklük əməliylə,
Türklük əməliylə,
Türklük təməliylə.

Bir türküm olaydı
Gözyaşlarımızdan,
Gözyaşlarımızdan,
Türkdəşlərimizdən.

Bir türküm olaydı
Türklər kimi incə,
Türklər kimi incə,
Türklər üreyincə.

Bir türkü qoşaydım
Türklər oxuyaydı,
Türklər oxuyaydı,
Hər ölkə duyaydı.

Bir türküm olaydı
Türkün üreyincə,
Yurdun üreyincə,
Qurdun diləyincə.

1986

İKİ YAVRUMA

Bu Aydanımdır mənim,
Canı canımdır mənim,
Qızıma qurban olum,
Qızıl danımdır mənim!

Bu Xəndanımdır mənim,
Adı sanımdır mənim,
Onun damarlarında
Axan qanımdır mənim.

Bu Aydanımdır mənim,
Mehribanımdır mənim,
Duyğum, hissim, təlaşım,
Həyəcanımdır mənim.

Bu Xəndanımdır mənim,
Kəhkəşanımdır mənim,
Bəxtimə ayna tutan
Çırağbanımdır mənim.

Bu Aydanımdır mənim,
Bu Xəndanımdır mənim,
Onlar iki ürəyim,
İki canımdır mənim!

ƏRLƏR

Ey can verib ad almış olan adsız igidlər!
Daldıqca sizin qəbrinizə parlar ümidlər!
And içmişik artıq adınız andımız olmuş,
Ey andına sadıq qalan ərđəmli şəhidlər!

Varlıqda yaşar varlığınız torpağımızla,
Yüksəkliyiniz yüksələcək bayrağımızla,
Sazlar da, kamanlar da, davullar da sizindir,
Alqışlayırıq sizləri can novrağımızla.

Ey qurdlara dağlar, dərələr aşdıran ərler,
Səllər yaradan duyğuları daşdıran ərler!
Yurd daşları yurddaşların eşqiylə ucalmış,
Ey qanla yuyub torpağı yurddaşdıran ərler!

1986

TÜRKÜ

Könlüm inlər zaman-zaman, inlə,
Sən nəçin küsmüsən Rəfiqinlə?
Məni dindir, mənim gülüm, dinlə,
Sən nəçin küsmüsən Rəfiqinlə?!

Təqətim yox mənim daha artıq,
Dərman artıq, əlac, dəva artıq,
Bu həyatdan küsüb Zəka artıq,
Sən nəçin küsmüsən Rəfiqinlə?!

1986

SEVMƏYƏNLƏRİ

Gün üzünü görünce yoxa çıxar nısgilim,
Mən sevirəm dumanı, çəni sevməyənləri,
Mən səni sevənləri sevirəmmi, sevgilim,
Sevmərəm ömrüm boyu səni sevməyənləri!

1977

VAXTINDAN ÖNCƏ

Bir eldə yox deyil yaman insan, Zəka, əvət!
Hər ölkə yaxşı insanı rəğbətlə qarşılar.
Ölmək qədərəddir, öləcək hər gələn, fəqət
Vaxtından öncə ölməsin aləmdə yaxşılar.

1986

ÖYLƏ BİR ŞEİR Kİ

Mavi şimşək kimi zülmətdə azaydın ki, Zəka,
Dar günümdə o mənim zillətimin şəri ola.
Öylə bir şeir bu dünyada yazaydın ki, Zəka,
O mənim yox, o mənim millətimin şəri ola!

1989

OLDU

*Bu nə yoldu, Daşnak yolu,
Hər dərəsi qanlı dolu,
Nə acıdır bunun adı!
O dənizdən bu dənizə
Deyib, çıxdı sinəmizə,
Bir tapdadı, bir doğradı,
Orda dəhşət, burda vəhşət,
Əlində baş, dişində ət,
Tanırsınız o Cəlladı!..*

M. Müşfiq

Tanıyırdı o Cəlladı,
Qoy, andıra qalsın adı!
Bilirik doğmanı, yadı,
O zamanlar tüğyan oldu!

Ərənlər savaşda idi,
Dağda, düzdə, daşda idi,
Mələklər təlaşda idi,
İblislər “qəhrəman” oldu.

Dünya qarışıqdı onda,
İşlər dolaşıqdı onda,
Fitnə üzə çıxdı onda,
Bir sürəkli fəğan oldu.

Ərzurumda, Ərzincanda,
Qarsda, Zəngəzurda, Vanda,
Qarabağda, Naxçıvanda
Bağlar solub viran oldu.

Qudurdu bir sürü yasar,
Ölümdən çəkildi hasar,
Arxalı itlər qurd basar,
Nə obalar talan oldu!

Meydanda ərər yox idi,
Odlu sipərlər yox idi,
Yenilməz nərər yox idi,
Basıb-kəsmək asan oldu.

Canilər nə canlar yaxdı,
Qanlar su yerinə axdı,
Dərələrdə şimşək çaxdı,
Dağlar başı duman oldu.

Göz dikdilər yüz oylağa,
Dolaşdılar lovğa-lovğa,
Hiyləgərlikdi o qovğa,
Böhtan oldu, yalan oldu.

Qara bağladı aynalar,
Yandı körpələr, analar,

Türkü söyləyən sonalar
Quzğunlara qurban oldu.

Hələ də ırmaqlar inlər,
Gorbagor olsa da cinlər,
Keçən deyil, deməsinlər
Keçən keçdi, olan oldu.

Nə istərdi yabanilər,
O məsləkləri fənilər?!
Qanda boğuldu canilər,
Qana qan oldu, qan oldu!..

Döyüşdən ərər döndülər,
Aslan kimi göründülər,
Kinli tülkülər söndülər,
Bu intiqam yaman oldu!

Toy tutdular daşnaklara,
Dağ çəkdilər alçaqlara,
O qorxaq yapalaqlara,
Qartallara meydan oldu.

Zorbalar döndü qullara,
Başlar soxuldu çullara,
Qurd ürəkli oğullara
Yerlər, göylər heyran oldu.

Qovuldu gönü qalınlar,
O namusları yalınlar,
Qara ləkəli alınlar
Qurşunlara nişan oldu.

Yaş tökdülər, diz çökdülər,
Yaxalarını sökdülər,
Ha yalan-palan tökdülər,
Nə dava, nə dərman oldu.

Ha baş yardılar, olmadı,
Ha yalvardılar, olmadı,
Ha yaxardılar, olmadı,
Tarixi bir divan oldu!

1986

HEÇ KƏSİN

Verdiyim sözdən uzaq qaçmamışam,
Böhtan, uydurma, yalan saçmamışam.
Qadın olsun, kişi olsun, ya çocuq,
Heç kəsin sirrini mən açmamışam.

1986

UNUDULMUŞ UNUDULMAZ SÖZLƏR

Mənim gözəl dilimin, hər gözəl, hər incə sözü
Dilimdə türkülənir, könümün gülünce gözü.

Mənim şeir dilimə bir yabançı söz girməz,
Rəfiq Zəka o yasaq sözlərə könül verməz.

Ərəb yabançı mənə, fars yabançıdır, ancaq
Dolub yabançı, yasaq çırpılarla doğma ocaq.

Mən istəyəm ki soyumdan qopub gələn sözlər
Oğuz dedəmlə bu varlıqda yüksələn sözlər.

Bugün dodaqlara qonsun, zaman-zaman dinsin,
Duyub o sözləri coşduqca saz, kaman dinsin.

Çocuq, yabançı, yasaq, işte, pək, ovət, mutlu,
Yedək, diləkçə, güvənc, yavru, soy, ərən, kutlu.

Soyad, açıqlamaq, örpək, uçaq, ulus, türkü,
Quzcy, güney, doğu, özləm, durum, özək, ürkü.

Əruz yabançı deyildir, deyildir, işte, görün:
Məfailün foilatün məfailün fəilün.

Əruzda türkü desin çağlayınca yurdaşlar.
Bu gül kimi dilimizlə çiçəklənər daşlar.

1970

BU DÜNYADA ÖLÜM VAR

Bu dünya gidi rəyə,
Nə cəfa, nə zülüm var!
Ölumsüzdür bu dünya,
Bu dünyada ölüm var.

Uyuma, oyan, könül,
Yaralı bir gülüm var,
Alış, könül yan könül,
Bu dünyada ölüm var.

Yaxılsam da, yanma çox,
Qırovlanan külüm var,
O dünyada həyat yox,
Bu dünyada ölüm var...

1971

BİLƏNMİ VAR

Dünyaya gələndə gülən olmayıb,
Gedənin dadına gələn olmayıb,
Həyat nə deməkdir, bilər çocuq da,
Ölüm nə deməkdir, bilər olmayıb.

1971

* * *

Uğradım çox ölkəyə, şairləri çox dinlədim,
Şeir dünyasındakı mahirləri çox dinlədim.
Görmədim bir yerdə bir şair ki, olsun bəxtiyar,
Hadilərlə ağladım, Sabirləri çox dinlədim.

1972

* * *

Görəsən, gəlhagəli aşıb-daşan günündə
Varlılar utanırmı yoxsulların önündə?!

1972

* * *

Cazla yaşayanlar nə qanar saz nə deməkdir?
Yurd eşqi ilə titrəyən avaz nə deməkdir!

1972

* * *

Yaşamaz tülkülər aslanlarla,
Tülkünün oğlu deməz aslan olum.
Gülər aləm gözəl insanlarla,
Gözəl insanlara mən qurban olum.

1974

* * *

Kim zülmətə aşiq, ona gündüz nə gərəkdir,
Mən üzlüyə üz vermə, ona üz nə gərəkdir?!

1980

* * *

Yurdun gülləriylə sayrıssa ömrün.
Ulusun ömrünə qarışsa ömrün
Yurddaşlar eşqinə alışsa ömrün
Yaşarsan, görərsən ölüm yox sənə,
Sonra rəhmət deyən olar çox sənə.

1977

ODLANAR

Bülbüllər ah çəksə bağlar odlanar,
Qönçələr, budaqlar, tağlar odlanar.

Sağları görünəcə inlər xəstələr,
Xəstələr görünəcə sağlar odlanar.

Könüllər yanınca ırmaqlar kimi,
Gözlərdə gözyaşı çağlar, odlanar.

Gülüm, bir ah çəksə Zəka dərinədən,
Dərələr tutuşar, dağlar odlanar!..

1976

AZƏRBAYCAN TÜRKLƏRİNİN TÜRKÜSÜ

Dostum Yusif Gədəklidə

Çürük bir imperatorluq çökürkən,
Zarıldar baş kəsirkən, qan tökürkən,
Bugün türk ellərində dan sökürkən,
Umulmaz bir umud parlar fəzadan.

Əzəldən türkə məskəndir bu yerlər,
Gülümser Ayla, yıldızla səhərlər,
Yenilməz can verib, şan almış ərər,
Azərbaycan çıxıb minbir boladan.

Könül türküm böyük Türk millətimdir,
Gücümdür, vəhdətimdir, hümətimdir,
Müqəddəs müsəlmanlar ümmətimdir,
Bu ümmət yadigardır Mustafadan.

Bizim yurdu, bizim xalqı çalanlar
Zəhərlənmiş ilanlardır, ilanlar,
Gəbərsin zövq alanlar, şövq alanlar
Cinayətdən, yalandan, ifiradan.

Qızıl Ordu qızıl qurğuydu, mənəcə,
Nə divan tutdular minlərlə gəncə,
Bu vəhşət başladı yetmiş il öncə,
Bu dövlət, haqq bilir, puçdur binadan.

Könüllər titrədən tellər qırıldı,
Bileklər qanrılıb, qollar qarıldı,
Amansız güləbarən yağdırıldı,
Əcəl fişqırdı torpaqdan, səmadan.

Yasaqdır türkə qatillər, yasaqdır,
Soyuq vicdanları buzdan sazaqdır,
O namussuzların qəlbi uzaqdır
Abırdan, ardan, izzətdən, həyadan.

Qızıl Ordu qızıl tanklarla gəldi,
Əzazillərlə, daşnaklarla gəldi,
Bu qorxaqlar o alçaqlarla gəldi,
Şəhidlər doğdu qorxunc istiladan.

Rəzillər yurdumun boynunda yüküdür.
Nahaq qan yerdə qalmaz, haqq böyükdür,
İgid yurddaşlarım Türk oğlu Türkdür,
Sorun tarixini Türkün Zəkadan.

O daşnaklar ki nifrət var gözündə,
O yaltaqlar ki mürvət yox üzündə,
O qorxaqlar yaranmış yer üzündə
Qərəzdən, fitnədən, kindən, riyadan.

Köpəklər tək görüb də qurdu yoxsa?!
Ulus yoxdur onun öz yurdu yoxsa!..
Umud yox, qurtuluş yox, ordu yoxsa,
Nicat vox Tanrıdan. dindən. duadan.

Axan gözyaşları tufan qurutmaz,
Bu dərt bir dərt ki, bir dərman ovutmaz,
Unutmaz millətim bir gün unutmaz,
Unutmaz əmri gəlsin də xudadan.

Qisas eşqiylə çağlarkən igidlər,
Könüllərdən uzaq düşməz ümidlər,
Şəhidlər var bu torpaqda, şəhidlər,
Bu yurdun fərqi yoxdur Kərbəladan.

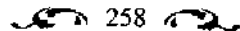
Ehey, ey canidən imdad umanlar,
Seçilmiş namizədlər, "qəhrəmanlar",
Yetişməzmi sizə ahlar, amanlar?
Sizə yardım olarmı Moskovadan?!

Ehey, ey qan içənilər, qan için də,
Boğulmuş qan içənlər qan içində!
Sizi qərq eylərik vulkan içində,
Əsər qalmaz saralmış əjdahadan.

Ankara, 1990

YIXILDIN

Yelkənim daşa toxundu,
Taleyim durdu qəsdimə.

Yanar dağlar kimi yandım,
Yanmadı kimsə üstümə.

Dərdin yaxıb-yıxdı məni,
Bu qəsdə adi qəsd demə!

Məni yerdən qaldır dedim,
Sənsən yıxıldın üstümə.

ŞEİRİMİN RUHU

Ey Zəka, sən ulusa, yurda könül bağlamısan,
Səni xatırlar ulus, yurd sən öləndən sonra.
Qurdu yurddaşlarının rəmzi bilib, çağlamısan,
Şərinin ruhu olar qurd, sən öləndən sonra...

1980

İNSANLARI SEVƏNLƏR

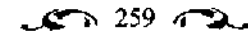
Açıq gözlü ərənlər
Könülləri mənimsər.
İnsanları sevənlər
İnsanlara gülümsər.

HİSSLƏR

Şərdir hisslərə tutan ayna,
Şairin hisslərindədir mənə.

ARKADAŞLAR

Ey duyğulu, hissli arkadaşlar,
Mən sizlərə türkü söylədikcə,
Sizlər məni mutlu eylədikcə,

Könlümdə sevinc, gözümdə yaşlar,
Ruhum yenə də fəğana başlar,
Ey ruhuma məhrəm arkadaşlar!

1989

KÖRPƏ

Ər kişinin şərəfidir ər qadın,
Bifər qadın ər kişiye zərbədir.
Körpəsinin əsiridir hər qadın,
Hər qadını ana edən körpədir.

FƏLƏK

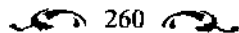
Sevdalı könüllərdə dilək var,
Varlıqda nə şeytan, nə mələk var!
Göylərdə nə var, bilmirik, ancaq
Yerlərdə bəşər adlı fələk var!

CAN-CİYƏR

Məncə, varlıqda həyatdır ölümün can-ciyəri,
Olmasaydı ölüm, olmazdı həyatın dəyəri.

ŞAİR SEVGİSİ

O şairin ki varlığı
Olunca dərbədər, sevar,
Sevinci, bəxtiyarlığı
Kədərdir, kədər sevar.

Olar zavallı sanmayın,
Ölür desə, inanmayın,
Alovlanınca yanmayın,
Düşünməyin hədər sevar.

Axınca dondurulmaz o,
Aşır-daşır, durulmaz o,
Uçar, uçundurulmaz o,
Sönüncəyə qədər sevar.

1983

GƏLSİN

Kim cənnətə örnək dilər, İstanbula gəlsin,
Kim aləmi görmək dilər, İstanbula gəlsin!

1985

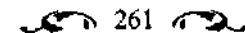
AYRILDIQ

Ayrılıq oduyla solanlar oldu,
Əlləri qoynunda qalanlar oldu,
Qəlbi gözyaşıyla dolanlar oldu,
Mənim də ömrümdə talanlar oldu,
Əlimdən nə gəlir, olanlar oldu.

1981

BOĞAZ İÇİNDƏ

İstanbula uğradım bu yaz da,
Cənnət kimi nəzənin Boğazda
Gördüm yenə nazlanır mələklər.

Könlüm kimi qönçələr açılmış,
Sahillərə yıldırım saçılmış,
Şimşək kimi parlıyar çiçəklər.

Bir Türk darılarmı Türk elində?
Hər kəs konuşunca Türk dilində,
Bir türkü öter coşan ürəklər.

Yalnız deyiləm bu yurdda yalnız,
Sancaqları süslər Ayla yıldız,
Ruhumda alovlanır diləklər.

İstanbul, 1988

AZƏRBAYCAN TURKLƏRİNİN BAYRAĞI

Eşqi ulusla yurddur,
Yaşıl alovlu oddur,
Mavi qanadlı qurddur
Aylı, ulduzlu bayraq!

Türkə yəminimizdir,
Yenilməz dinimizdir,
Məhmət Əminimizdir
Aylı, ulduzlu bayraq!

Günəşdir, söne bilməz,
Yolundan dönə bilməz,
Yüksəldi, enə bilməz
Aylı, ulduzlu bayraq!

Sanma düşmanı yoxdur,
Onun bədxahı çoxdur,
Yaman gözlərə oxdur
Aylı, ulduzlu bayraq.

Darılmaz hörgüsündün,
Ayrılmaz türküsündün,
Sıyrılmaz süngüsündən
Aylı, ulduzlu bayraq.

Bəğindir irqdaşlara
Ördəmli yurddaşlara,
Aylanar türkdəşlərə
Aylı, ulduzlu bayraq

Öyüdlər qaynağıdır,
İgidlər oylağıdır,
Şəhidlər bayrağıdır
Aylı, ulduzlu bayraq.

Onu türklər ivimsər.
Atatürkü bənimsər,
Ozgürlüyə gülümsər
Aylı, ulduzlu bayraq.

Duyğumuz, qanımızdır,
Oəlbimiz, canımızdır,
Azərbaycanımızdır
Aylı, ulduzlu bayraq!

İstanbul, 1990

YURD ŞAİRLƏRİ

Ulus deyilsə şəri, ilhamı,
O şair ulusa ögeydir, ey dost!
Ulus sairinin. vurd sairinin
Gözündə yurd, ulus hər şeydir, ey dost!

Şairin varlığı yurdla dolmalı,
Yurddan uzaq düşsə. düşüb solmalı.
Bağımsız bir ölkə bütöv olmalı,
Ah, bu nə quzeydir, güneydir, ey dost?!

Ulus şairləri ulusun şanı,
İnancla kükrəyər çağlayan qanı,
Torpaqdan ayrılsa üzülər canı,
Onların hamısı Anteydir, ey dost!

Yurddaşlar səsidir şair xitabı,
Min qəlbə çırpınar hər iztirabı,
Göyləri titrədən könül rübabı,
Neyləri titrədən bir neydir, ey dost!

Şairdir ulusun yalvacı bəlko,
Umuddur nurunun saldıği kölgə,
Yadların əliylə bəzənən ölkə
Yadların əlində muzeydir, ey dost!

1989

SƏN Kİ YOXSAN

Sən ki yoxsan bu geniş dünyada,
Mənə dünya görünür rəyada.

Qəmə batmış dəli könlüm sənsiz,
Neylər ümməndə qayıq yelkənsiz?!

NEYLƏSİN

Canımı odlara yandırmadasan,
Bir deməzsən yaxılar, candır bu!

Sevginin sanma ki dövrünü keçib.
Ayrıqla dolu dövrəndir bu.

Yenə bülbül şəhid olmuş gül üçün,
Yenə həsrətli gülüstandır bu.

Sən sevlmək diləyirsən ancaq,
Sevməyirsən, sənə nöqsandır bu.

Köksümü parçalayıb, bağrımı yar,
Can də, candan sənə qurbandır bu.

Canı canana verib can bulmaq,
Eylə zənn eyləmə asandır bu.

Sən mələksən, səni istərsə Zəka
Neyləsin, adi bir insandır bu.

1963

ALLAHIM!..

Tankla mərmilə, topla doğrandı,
Parçalandı silahsız insanlar!
Yandırıldı, yaxıldı, odlandı,
Öldürüldü pənahsız insanlar!

Ordusuz yurda ordular doldu,
Bağçalar yandı, qönçələr soldu,
Bakının bağı tarimar oldu,
Güllələndi günahsız insanlar!

Verdi fərman quduzların quduzu,
Qırdı alçaq bölük-bölük oğuzu,
Tapdadı pəncələrlə yurdumuzu
Tapdadı o ilahsız insanlar.

Ruhumuz oldu neydən, Allahım,
Xalqımız düşdü heydən, Allahım!
Görməyirdinmi göydən, Allahım,
Necə qalmışdı ahsız insanlar?!

Zorbalar əylənib də gülsünmü?
Yavrular torpağa gömülsünmü?
Qan içənlər əlində ölsünmü
Bu zavallı sabahsız insanlar?!

1990

TÜRKDAŞLARA

Qardaşlarım, irqdaşlarım,
Soydaşlarım, türkdəşlarım,
Sizlərsiniz ərkdəşlarım,
Türk Türkə ögey olmasın.

Ulduza eş Ay olsun da,
İsiniz kolay olsun da.
Olarımı haılay olsun da,
Tanbur, qopuz, ney olmasın?!

Türklük çocuğun düyünü,
Duyan günü türklüyünü,
Duyacaq böyüklüyünü,
Ayıq olsun, key olmasın.

Adımız ərzi dolaşır,
Ai bayrağımız alışıır,
Düşmanlarımız çalışır
Türküümüzde hey olmasın.

Gülüstanımız soldu, ah,
Çalağanlarla doldu, ah,
Bizlərə olan oldu, ah,
Sizlərə bir şey olmasın.

1989

VAR OLSUN

Yurda xor baxanlar xar olsun, qızım,
Ar olsun onlara, ar olsun, qızım!

Yer üzü üzünə açıq olmasın,
Gen dünya gözünə dar olsun, qızım!

Çıxmasın öluncə xarabalıqdan,
Bəxtinə bayquşlar yar olsun, qızım!

Yabançı mənliyi, yasaq varlığı
Ölkədən-ölkəyə car olsun, qızım!

Dərmanı olmayan bir dərde düşsün,
Gecəli gündüzlü zar olsun, qızım!

Qaralsın çırağı bahar çağında
Yolları qor olsun, qar olsun, qızım!

Dili bilməyənin tutulsun dili,
Gözü kor, qulağı kar olsun, qızım!

Ata ocagında, ana dilində
Konuşan oğullar var olsun, qızım!

1987

MƏHƏBBƏT

Məhəbbətdən doğub dünya ki dünyadır məhəbbət də,
Məhəbbətsiz nə varlıq var, nə yoxluq var bu xilqətdə.

QADINLAR OLMASA

Qadınlar eşqinə şairlənər ürəklərimiz,
Qadınlar olmasa olmuşdu puç diləklərimiz.

YAZIQ MİLLƏT

Yazıq millət, nələr gördün, nələr çəkdin bu dünyada,
Quduz işğalçılarla odlanıb yandın, yazıq millət!

Yazıq millət, gülüstanında gül əkdin bu dünyada,
Gül əkdin, vay dərib illərlə vaylandın, yazıq millət!

Zaman vardı hünərvərlikdə sən təkdin bu dünyada,
O saf qəlbin kimi hər qəlbi saf sandın, yazıq millət!

Otuzxanla igidlikdə bir örnəkdin bu dünyada,
Nə vaxt türk birliyiylə birləşər andın, yazıq millət?!

1980

DİLİM

Bilməyənlər bunu bilsin ki elim Türk elidir,
Dilimin türküsi Türk andı, dilim Türk dilidir!
Türk adı, bəncə, ən ülvü, ən uca bir addır,
Sayısı türklərin aləmdə yarım milyarddır.

1978

ZİNDANDA

Şair, vətənin bağı yarılmış,
Düşmənlərinin bağını dağla!
Qurdlar çalağanlarla sarılmış,
Vulkan kimi, tufan kimi çağla!

Oldun can Azərbaycana qurban,
Qurd əzmini, türk əzmini bildir!
Bildir ki alovlar kimi çarpan
Zindanda Rza oğlu Xəlildir!

Vicdanlı igid, şanlı igidsən,
Duy eşqini yurddaşlar içində!
Sən ölməyəcək canlı şəhidsən,
Türk öfkəli türkdəşlər içində.

Andınla, inancınla, adınla
Hər türküsi şimşək dolu Türksən,
Yüksək sənə layiq soyadınla,
Eşqin Atatürkdür, Ulutürksən!

Etsin yağılar, qoy, səni sürgün,
Qurdlar dolu dağlar duman olsun!
Türk millətinin şairi bir gün
Türk dastanına qəhrəman olsun!

İstanbul, 1990

SEVGİLİ YURDDAŞLARIMA

Alovlanır dəli könlümdə duyğular dənizi,
Şeirlərimdə sizin ən kiçik dilekləriniz
Qanadlanarsa, demək, mən sizin düşüncənizi
Duyan, anan, yaşadan insanam, nə mutlu mənə!
Ulus oduyla yanar çırpınan ürəkləriniz,
Sevən baxışlarınız nəşəli, umutlu, mənə –
Heyatda ummadığım ərməğan məhəbbətiniz,
Mənim səadətım olmuş sizin səadətiniz.
Sizin tərəvətinizlə çiçəklənər daşlar,
Mənimsiniz, sizinəm, ey sevimli yurddaşlar!

1970

GÜLMƏK, AĞLAMAQ

Gülmək yaşamaqdır, gözəl, ağlamaq – ölmək,
Mən dərdimi bölmək dilərim, dərdimi bölmək,
Gülmək dilərim vəslə erənər kimi, gülmək,

Yaddaşdan olurmu əbədi anları silmək!?
İnsafa gəlib, yarının imdadına gəlmək,
Bir sevgiliyə, mənə, gərəkdir bunu bilmək,
Sevməkmi gözəldir, gözəlim, yoxsa sevlmək!

1989

KÖNÜLMÜ VAR

Bülbülle açmaq istəməyən qönçə gülmü var?
Dünyada sevgisiz yaşayan bir könülmü var?!

DİDƏRGİN

İşgəncə olarmı hər gün olsun,
Yurd bunca rəvamı gərgin olsun?!
Bağrım nə qədər yarılısın, Allah!
Millet nə qədər didərgin olsun?!

1990

QARADAŞ

Təbiət bir yaşıl nura bürünər,
Üfüqlər açılar, günəş görünər,

Dərələr oyanar, dağlar oyanar,
Bağçalar oyanar, bağlar oyanar.

Oyanar yarpaqlar, güllər, çiçəklər,
İnsanlar, canlılar, quşlar, bəcəklər.

Oyanar yer, səma, su, hava, torpaq,
Qaradaş oyanmaz, oyanmaz heç vaxt.

ZAMAN

Zaman nə deməkdir, düşündüm bugün,
Alovlandım bugün, üşündüm bugün.

Zaman axıb – gedən günlərimizmi?
Diləklərimizmi, ünlərimizmi?

Zaman keçmişmidir, gələcəkdir?
Zaman bugünmüdür, o gerçəkdir?

Könülmü duyduyan hər gözəl günü?
Ağılma uyduran bu üç bölgünü?

Keçmiş nə deməkdir, gələcək nədir?
Kim cavab verəcək, biləcək, nədir!

Bugün günümüzdə, bugün bugündür,
Hər kəsin gördüyü, duyduğu gündür.

Dünən bugün idi dünən, deyilmi?
Sabah da dünənə dönən deyilmi?

Bugün keçmiş olur sabah olarkən,
Sabahlar açmırmı keçmişə yelken?!

Sabah bugün olur sabah gəlincə,
Zülmətin bağrını sabah dəlincə.

Zaman ulduzların sırasındamı?
Bugünlə sabahın arasındamı?

Zamanı uyduran biz deyilmiyik?
Qəlblərə duyduyan biz deyilmiyik?

Zaman bir sürəkli aradır, ara,
Ömrü sürükləyir sonsuzluqlara.

1987

ÇIXMAQ İSTƏRƏM

Yoxluğun sonu yox, varlıq sonludur,
Bir yanı torpaqdır, bir yanı sudur.

Torpağın sonu var, suyun sahili,
Sahilsiz könlümün budur nisgili.

Qanadlı bir atın üstə atlanıb,
Coşub, genişlənib, kainatlanıb.

Sağ əlimdə Günəş, sol əlimdə Ay,
Qarşımda uldazlar açıla lay-lay.

Göydə şimşək kimi çıxmaq istərəm,
Zamandan dışarı çıxmaq istərəm...

1985

ƏMANƏT

Eşqin, həvəsin qalmasa canda,
Bezsən yaşamaqdan bu cahanda.

Duysan ki vücudunda mərəz var,
Görən ki xəyalında qərəz var.

Sansan ki ölüm vaxtı gəlibdir,
Bilsən ki əcəl ömrü dəlibdir.

Aləm yığılır üstünə sanki,
Bir an bunu xatırlayasan ki:

“Haqqdan sənə can olmuş əmanət,
Etmək ona layiqmi xəyanət?!”

1970

OĞLUM ÜÇÜN

Ruhumda bir üsyan duyaram hər zaman, oğlum!
Könlümdə qalan həsrətimi duy, aman, oğlum!
Mən qəhrəman olmaq dilədim, olmadım ancaq!
Ancaq səni görmək dilərəm qəhrəman, oğlum!
Ah, qəhrəman olmaq, igid olmaq nə gözəl şey,
Yurd eşqinə bir gün şəhid olmaq nə gözəl şey!

DÜNYA TÜRKSÜ

Həsən Əzizogluna

Tanrının müridi dünya,
Qulların ümidi dünya,
Kim deyir ki gidi dünya
Dərddən aralı dünyadır?!

Bulaqları ağlar kimi,
Gecə-gündüz çağlar kimi,
Bağrındakı dağlar kimi
Dərdi sıralı dünyadır.

Bir dərd bilən həmdəmi yox,
Yaxını yox, məhrəmi yox,
Yarasının mələhəmi yox,
Qəlbi yaralı dünyadır.

Onunla qəm yeyən bilər,
Sevib, sevilməyən bilər,
Yaşaya bilməyən bilər
Nə macəralı dünyadır!

Suları gözyaşım kimi,
Daşları sirdaşım kimi,
Dünya mənim başım kimi
Ağlı-qaralı dünyadır.

İzmir, 1996

GÖYLƏRİN ALTDƏ

Günəş Tanrıçadır bu kainatda,
Varlıqda nə varsa onsuz deyildir.
Nə varsa bu sonsuz göylərin altdə
Ölümsüz deyildir, sonsuz deyildir.

1990

ULUS TORPAĞI

Qoynunda olanlar bilər qürbəti,
Yurddaşə zəhərdir onun şərbəti,
Qürbətin yayı da soyuqdur, oğlum!

Qartal uzaq düşməz öz oylağından,
Könül oylağından, göz oylağından!
Hər yerdə kürt düşən toyuqdur, oğlum

Ərdəmli oğullar yurdda uyuyar,
Uluslu ərdəmli oğullar duyar,
Ərdəmli oğullar duyur, oğlum.

Vətən daşlarıylə ucalsın başın,
Vətəndən ayrılan bir vətəndaşın
Bağrının başında oyuydur, oğlum.

Ulus torpağıdır ömür novrağı,
Hər şeydən ucadır ulus torpağı,
Ulus torpağında nə yoxdur, oğlum!

1996

YUNUS DEYƏ-DEYƏ

Yazda gözləri yol çəkər
Dağlar Yunus deyə-deyə,
Güzdə yaprağını tökər
Bağlar Yunus deyə-deyə.

Dumanlanar başım kimi,
Darılar sirdaşım kimi,
Bulaqlar gözyaşım kimi
Çağlar Yunus deyə-deyə.

Quşlar öpər çiçəkləri,
Sazlar ötər diləkləri,
Bağlamalar ürəkləri
Dağlar Yunus deyə-deyə.

Həyatı rəyadan keçər,
Xəyaldan, xülyadan keçər,
Ölümdən dünyadan keçər
Sağlar Yunus deyə-deyə.

Qələmi qırar yazanlar,
Qaranlıqlarda azanlar,
Yunus eşqinə ozanlar
Ağlar Yunus deyə-deyə.

Bursa, 1990

SULAR

Sular var, arası buz bağlayıbdır,
Sular var, yarası duz bağlayıbdır.

Sular var yerlərin gizli qatında,
Sular var göylərin yeddi qatında.

Sular var, nəfəsi alınmış sular,
Dərman qablarına salınmış sular.

İçilməz sular var bu yer üzündə,
Keçilməz sular var bu yer üzündə.

Sular var yağışdır, sular var, dolu,
Sular var işıqlı arzular dolu!

Sular var güllərin üstə saxlanar,
Sular var altında yurd bataqlanar.

Sular var damcıdır, sular var bulaq,
Sular var dalğadır, sular var irmaq!

Sular var dağlardan axıb sellənər,
Sular var dərəyə dolub, göllənər.

Sular var titrəyər fəvvarələrdə,
Sular var kükrəyər şalələlərdə.

Sular var göz yaşı, sular var səfa,
Sular var zəhərli, sular var şəfa.

Sular var aranı sərhəd eyləyər,
Qardaşı qardaşa həsrət eyləyər.

Sular var çay olur, sular var dəniz,
Dənizlər arzudur, arzular – dəniz.

Sular var birlikdə bir okeandır,
Ruhunu okean eşqinə yandır!

1971

İNSANDAN İLHAM AL

Gerçək bir əfsanə var
İnsan adda, Aydanım,
İnsandan gözəl nə var
Bu həyatda, Aydanım?!

İnsandan ilham al da,
Daim səni ucalda,
Odur imperial da,
Brilyant da, Aydanım!

İnsana uyar insan,
İnsanı duyar insan,
İnsan arayar insan
Kainatda, Aydanım!

1981

QƏRƏZ

Bu dünyada ən murdar, ən pis mərez
Qərəzdır, qərəzdır, qərəzdır, qərəz!

1977

OD ODUN

Od odunla yaşar, gülüm,
Odun üçün oddur ölüm.
Tutuşdum sənə oduna,
Külə döndüm yana-yana.

1978

QARABAĞ UĞRUNDA

Vətenin min yara var bağrında,
Bu ömürlük qalan izlərdəndir.
Bu şəhidlər Qarabağ uğrunda
Öldürülmüşlərimizlərdəndir...

1989

YAXIN, UZAQ ÖLKƏLƏRDƏ

TÜRKÜLƏR

Sular büründü fosfora,
Baxın, ilahi vəsf ora!,
Səməvi, mavi Bosfora
Yaxınlaşınca ürklər,
Bu türklər nə türklər!

Bu sahilin küəkləri
Oyandırır diləkləri,
Güləndə türk mələkləri,
Könül gülər, ömür gülər,
Bu türklər nə türklər!

Efirdədir Könül Yazar,
Səsində titrər intizar,
Açar sularda lələzar,
Gəder yabançı bürkülər,
Bu türklər nə türklər!

Çağıldayır qopuzla ud,
Qopuzla ud – ulusla yurd.
Ularsa dağ başında qurd,
Donar gədikdə tülkülər,
Bu türklər nə türklər!

Bu yol ərənlərin yolu,
Həyat dolu, işıq dolu,
Bu yerdə duyğular ulu,
Düşünməyin ki, türk ölər,
Bu türklər nə türklər!

Boğaz, 1984

ULU FATEH CAMESİ

Tağlarma süslənib naxışların nəməsi,
Dikilmiş bir şeirdir, uzundur həngəməsi

Əzan səsləri altda içinə varan kimi
Dışında türk tarixi canlanır ekran kimi.

Bəşyüzlük zəfər var torpatında, daşında,
Ulus durub Fatehin türbəsinin başında.

Səməvi bir abidə, ulduzlardan qopubdur,
Bütün gözəl sənətlər varlığına hopubdur.

Daşlaşmış musiqidir ulu Fateh cəməsi,
İstanbulu seyr edə başında əmməməsi...

İstanbul, 1987

OLMAZ

Bəy ola, kürkü olmaya, olmaz,
Yay ola, bürkü olmaya, olmaz,
Hay ola, tülkü olmaya, olmaz,
Vay ola, ürkü olmaya, olmaz,
Toy ola, türkü olmaya, olmaz!

Ankara, 1987

QASIRĞALAR

Qanadlanan bu dalgalar
Gümüş qanadlı yorğalar.

Bu dalgalar qayıqları
Ha çalxalar, ha yırğalar.

Nədir bu çırpınış, nədir,
Bu qovğalar nə qovğalar?!

Bu çağlayışda qorxudan
Durur kənarda qarğalar.

Bu vurhavurda üzməyi
Balinalar yadırğalar.

Balıqlarınmı ahıdır
Suyun üzündə halqalar?!

Bu halqalar zaman-zaman
Olur qulaqda sırğalar.

Qasırğalar açılmasa
Dənizdə bir qüsurlar.

Dənizlərin büsatıdır
Aşib-daşan qasırğalar!..

İstanbul, 1984

İSTANBULA DOĞRU

Dağ kimi dalgaları aşdı "Azərbaycan"ımız,
Səkkiz ölkəylə vidalaşdı "Azərbaycan"ımız.

Neçə iqlim, neçə dövlət, neçə millət gördük,
Nə əziyyət, nə müsibət, nə fəlakət gördük.

Bu uzun yolçuluğumdan da uzundur bu gecə,
Bu gecə gündüzə oxşar, bu gecə nurlu gecə.

Ağ dəniz sanki alıb qoynuna yüz məmləkəti,
Kəhkəşanlar kimi parlar bu dəniz səltənəti.

Bu üfüqlər, bu şəfəqlər bu işıqlar yoludur,
Sirli aləmdə bir aləmdə ki, aləm doludur.

Yol boyu qüvvət alır bizdən "Azərbaycan"ımız
Varacaq Türkiyəyə tezdən "Azərbaycan"ımız.

Dan yerindən doğacaqdır bu sabah İstanbul,
Dəniz altımda, göy üstümdə, üfüqlər məchul.

Hamı yatmış, mən oyaq, dalgalar, ulduzlar oyaq,
Bir dəniz türküsü şəklində əsən ruzgar oyaq.

Bu gecə başqa gecə, səksəkəli, mərəkəli,
Gəmimiz daima getməkdə inamla irəli.

Bu nə boşluq, sonu yox, yox duya bilməm onu, yox,
Dənizin də, üfünün də, gecenin də sonu yox.

Ağ dəniz sirri qaranlıq gidi bir ümman ki,
Çırpınır varlığı sonsuzluğa doğru sanki.

Boşluğa, yoxluğa daldıqca xəyalım danılır,
Varlığım yoxluğa varmış kimi bağrım yarılr.

Çırpınırlarla qoşan dalgaların ahəngi,
Hayqırıqlarla coşub dalğalanan bir cəngi.

Kim deyir dalgalar ümməndə axan adı sudur,
Bəlkə onlar ulu sancaqlı zəfər ordusudur.

Duyuram çınlayan at nallarının səslərini,
Kişnəyir parçalayıbmış kimi məhbəslərini.

Söyləyir arş, irəli! Dalgaların odlu səsi,
Uçurur könlümü İstanbulu görmək həvəsi.

Sən ey əfsanə Bizansın gözü Konstantinopol,
Qucağından açılır Asyadan Avropaya yol!

Seni bir-bir talayanlar sovuşub tərk etdi,
Sarılıb boynuna türk oğlu səni türk etdi.

Həsretindir dəli könlümdə, bu çırpıntı nodir?
Yaşadır eşqini türk beş yüz otuz bir sənədir.

Musiqin dadlı, dilin doğma, adın qüdrətli,
Atatürkün yer üzündə əbədi şöhrətli!

Sən bu dünyada bu dünyaya bədəl bir dünya,
Sabah ömrüm görəcək gerçək olan bir rəya!

Duyğular dalğalı sellərtək aşib-daşmaqda,
Dalğa-dalğa həyəcanlarla axınlaşmaqda.

Yol uzanmış, ən uzun gündən uzundur bu gecə,
Sənə həsretlərin ömründən uzundur bu gecə.

Boğaz, 1984

BOĞAZ KÖRPÜSÜ

Bu gün İstanbulda açdıq şəhəri,
Umulmaz incilər yerləşir onda.

İstanbul dünyanın gözəl şəhəri,
Asiya, Avropa birləşir onda.

Görəsən bu yerdə boş avazların
Köpürə-köpürə köpü yatarmı!?

Boğazı qurusun boşboğazların,
Boğaz körpüsünə körpü çatarmı?!

Dayandım körpünün ortasında mən,
Açdım qollarımı iki qitəyə.

Göründüm türklərin arasında mən,
Göz qoyub xəyalı bir xəritəyə.

Zaman qarşısında üfüqlənmədə,
Canlı muzey kimi Boğaz körpüsü,

Boğaz üzərində şəfəqlənmədə
Qövsü-qüzey kimi Boğaz körpüsü.

İstanbul, 1984

HEYKƏLİ ÖNÜNDƏ

Türk qeyrətinin rəmzi bu heykəl
Məşəldir ömürlük bizə, məşəl!
Zor zirvəsinə ol çata Türkün,
Vidanı günəşdir Atatürkün!
Türk milləti eylər ona səcdə,
Bir vəcdə gəlir ruhuma vəcdə!
Ey Türk, ulu görkün Atatürkdür,
Peyğəmbəri Türkün Atatürkdür!

İstanbul, 1984

RUMELİ HİSARINDA

Şairlər uyumaqda Rumeli hisarında,
İstanbul bir şeirdir Hamid intizarında.

TÜRK ÇOCUĞU

İstanbulda bir çocuqla danışdım,
Elə bildim, Xəndanıma qovuşdım,
Adım, soyun, soyadın nə, soruşdım.
Mən Ərol Ərkəm dedi,
Soyadım Ötkəm dedi,
Babam türkdür, anam türk,
Türk oğlu türkəm dedi.

Yeddi-səkkiz yaşı vardı Ötkəmin,
O sözləri şimşək kimi ötkəmin,
Dedim: igid görkəmidir görkəmin!
Bu milli görkəm dedi,
Ərlərə görkəm dedi,
Arxadan vurulmayan
Türk oğlu türkəm dedi.

Dedim: oldum obaların məhrəmi,
Bir aləmdir İstanbulun aləmi,
Topqapını top dağıtmaz, öyləmi?!
Topqapı möhkəm dedi,
Çətin mən ürkəm dedi,
Qorxu yoxdur gözümdə,
Türk oğlu türkəm dedi.

Dedim: nəçin ay-ulduzu yurdunun,
Bayrağına ayna tutub ordunun,
Nə deməkdir tarixində qurd onun?!
Tarixdə ilkəm dedi,
Uludur ölkəm dedi,
Atatürkün oğluyam,
Türk oğlu türkəm dedi.

1984

AZƏRBAYCANDAN AYRI

Dünyanın üç qitəsində olmuşam,
Afrikada, Avropada, Asyada,
İtaliyada, İspaniyada qalmışam,
Dolaşmışam Fransada, Maltada.

Tunis gözəl, Yunanıstan gözəldir,
Türkiyə də yaraşqlı, bəzəkli,
Vatikanın əzəməti əzəldir,
Manako da bir ölkədir özəkli!

Hər səfərim, bir rüyadır mənimçin,
Yurddan ayrı gerçək midir o rəya?!
Azərbaycan bir dünyadır mənimçin,
Azərbaycan dünyasıdır bu dünya!

* * *

Qaranlıq çəkilərkən üstünə yorğan kimi,
Bir də baxdım dan yeri söküldü yarğan kimi.

Minbaşı əjdahatək şaxlandı Qara dəniz,
Səsləndi kainata nohəng bir orğan kimi.

Dedim, gəzir doğmalar doğma sahillərində,
Yabancılar çıxmasın qarşına darğan kimi.

Hər səninlə olanda könül pərişan olmur,
Hər dalğan cilovlanır qanadlı yorğan kimi.

Efirde dalğalanır Qara dəniz türküsü,
Radionun dalğası açıqdır dalğan kimi.

Ruhuna yasaqları sənə baxan görünə,
Hisslərim içərimdə coşur burulğan kimi.

Sürekli qovğam mənim sən qovğana bənzor,
Mənim qovğam da bitməz sürekli qovğam kimi.

Çağlayan qanım sən sularına qaynayır,
Dəli könül çırpır dəli qasırgan kimi!

İstanbul, 1984

İSTANBUL

Səni görməkçin, inan ki, bir ömür yol gəldim,
Yaşadım daima sevginlə, gözəl İstanbul!

Səni gördükdə çocuqtek nə qədər kövrəldim,
Gəl basım bağrıma candan səni gəl, İstanbul!

Mın ömür, mənə, bu aləm dolu sevdaya dəyər,
Uğradım qoynuna könlüm kimi xoş vaxtında.

Bir şəhərsən ki, gözəllikləri dünyaya dəyər,
Yaradan sanki yaratmış səni boş vaxtında!

Səni türk eylədi türkün qulu Mehmet Fateh,
Qovuşubsan duru bir ovqata, türkün şəhəri!

Söyləyim, inciməsin, qoy, ulu Mehmet Fateh,
Atatürkün gözüsen, ey Atatürkün şəhəri!

Türklerin varlığısan, mənliyəsen dünyada,
Türküldür yaşadan ruhumu beş yüz sənədir!

Olmamışdım hələ gerçəkdə olan rüyada,
Bu nə əfsanələşən ənənədir, təntənədir?!

Sən hara, mən hara? Eşqinlə şaşırmış kimiyəm,
Adladım yeddi təpəndən, böyük aləmsən sən!

Göylərin yeddi qatında dolaşmış kimiyəm,
Necə doğma, necə munis, necə məhrəmsən sən!

Mavi camələrin üstündə ışıldar fosfor,
Şəfqətiylə ulusun daima ruhun çağlar.

Çırpınan dalğalarıyla səni səslər Bosfor,
Bir daha basmaz ayaq torpağına alçaqlar!

Bir gözəlsən ki, yabançı əli yox boynunda,
Qüllələr düşməninə bağrını dəlməş oxdur.

Varlığın sirləridir saxlanılan qoynunda,
Səndə yox söylənilən, yox edilən şey yoxdur!..

İstanbul, 1984

ÇƏKMƏÇİ ÇOCUQ

İstanbulda bir çocuq
Çəkməçiyo rastladım,
– De, adın nədir çocuq?
– Türkay Ərəndir adım.

– Bir türkü söylərmisən?
– Bilmədiyim türkü yox!
Söyləsəm bilərmisən?
Gördüm onda ürku yox.

Bu zaman bir yabançı
Çəkməsini uzatdı,
Çökdü qəlbinə sancı,
Çocuq ona söz atdı:

Türk çocuğu yadların
Çəkmələrini silməz,
Yabançı övladların
Qarşısında əyilməz!

1984

QÜRBƏTDƏ

Qürbətdə uzun yolçuluğun zövqünə daldıq,
Bir ömrə dəyən günləri bir-bir yola saldıq.

Avropa gözəl, Asya əziz, Afrika dadlı,
Sevda köüllər nə qanadlı!

Bir başqa səfərdir o səfər. mutlu səfərdir.
Ünvan nə qədərdir!..

Saymaqla bitərmi o limanlar.
Anlar, əbədiyyət kimi anlar!

Ellər, gözəl ellər,
Ellərdə axıb dalğalanan nəğməli dillər.

Hər ölkəyə insan kimi getdik,
Aləmlərə meyl eylədik, aləmlər eşitdik.

İnsan kimi ömrə eyləyən insan nə gözəldir,
İnsanlara insan kimi baxsan nə gözəldir!

Bir axşam Azərbaycana döndük gəmimizlə,
Güldük yenə aləmlə dolu aləmimizlə!

Elliklə ucaldıqca ucaldıq,
Aləm dolu yurdun, ulusun zövqünə daldıq!

ULUSUM BÖYÜKDÜR, YURDUM BÖYÜKDÜR

Günəş görünə də bir damla suda,
Ən dərin, ən böyük dəryaya sığmaz.

Yurd, ulus sevgisi qəlbə sığsa da,
Dünyadan genişdir, dünyaya sığmaz.

Dünya parça-parça, bölük-bölükdür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

Böyükdür o yurd ki, Odlar yurdu, Odlar yurdu,
Yaşayır, parlayır, nəçə min ildir.

Bu yurdu ucaldan ulus ordudur,
Hər böyük görünən böyük deyildir.

Böyük var kiçiklər boynuna yükür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

İrilər dəm vurur böyüklüyündən,
İrilər yanında mən nəçin susum?!

Könül böyüklüyü duyduğu gündən,
Duyub ki, böyükdür yurdum, ulusum.

Ərənlər yolundan döənən dönükdür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

Ey mənim yurddaşım, ey ulusdaşım!
Ulus türküsüylə titrəyir ocaq.

Göylərə ucalır torpağım, daşım,
Alçalar ulusu duymayan alçaq.

Yurdu qanmayanın beyni çürükdür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

Nizami, Füzuli, Cavid, Üzeyir
Böyüklər gözündə böyük deyilmi?!

O kəs ki, qanmayır musiqi, şeir
Mənliyi qurumuş kötük deyilmi?!

Kötükdür duyğusu, hissi kötükdür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

Harda dilim varsa, orda elim var,
Sancılıb sancağım ora əlimlə.

Geniş ürəyim var, günəş dilim var,
Milyonlar aylanır günəş dilimlə.

Sönər o ulduz ki, nuru sönükdür,
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür!

AYIRMASIN

Ey yurdum, ey canım, gözüm, ey mənliyim mənim,
Ey yer üzündə mutluluğum, şənliyim mənim!

Seyr eylədim bu aləmi, gəzdim diyar-diyar,
Avropa, Asya, Afrika, sezdim diyar-diyar.

Gördüm ki, bir diyarda sənın yox bərabərin,
Duydum ki, könlümün gözüdür maviliklərin.

Ömrüm, günüm sənınlə gülər, sən həyat dolu,
Bəxt ulduzumsən, aynası bir kainat dolu.

Sən bir coşan dəniz kimi, bir damlanam sənın,
Sevgim, özüm, qızım, atam, oğlum, anam sənın.

Eşqinlə çırpınan ulusum varlığındadır,
Hər ziynətin şanı sənə oxşarlığındadır.

Kürle Araz coşar sənın eşqinlə daima,
Bir türkü söyləyir sənə od, yer, hava, səma.

Parlar günəşlə, ayla Xəzər, ay canım mənim,
Aləmdir aləmin, ay Azərbaycanım mənim!

Sənsiz, nə bayram olsa, olar eyni bir yasın,
Tale zaman-zaman məni səndən ayırmasın!..

İtaliya, 1984

AZƏRBAYCAN CAHANDIR

Cahana bələdəm mən, mən cahanı gəzmişəm,
Doğmalarla olmuşam yadlar ölkəsində mən.

Asyanı, Avropamı, Afrikanı gəzmişəm,
Röyada dolaşmışam Odlar ölkəsində mən.

Mənim cahanda gözüm, canım bu kəhkeşandır,
Oymaq-oymaq gəzmişəm mən bu kəhkeşanı.

Azərbaycan gözümde, könlümdə bir cahanır,
Cahana dəyişməyəm bu nurlu cahanımı.

İstanbul – Bakı, 1984

QARA DƏNİZ TÜRKÜSÜ

Soraqlar axınlaşar,
Sənın dalğalarınlə,
Uzaqlar yaxınlaşar
Sənın dalğalarınlə.

Əzəlim Qara dəniz,
Gözəlim Qara dəniz,
Üzəlim, Qara dəniz,
Sənın dalğalarınlə.

Sənın dalğalarınlə
Könüllər vədə gələr,
Ellərə müjdə gələr.
Sənın dalğalarınlə.

Kim səni candan istər
Ona ruhunu göstər,
Dağılsın qara sislər
Sənın dalğalarınlə.

Sənın dalğalarınlə
Sənın kimi dolmuşam,
Sənli-mənli olmuşam
Sənın dalğalarınlə.

Dərdi unutmaq olar,
Qəlbi ovutmaq olar,
Dünyanı tutmaq olar
Sənın dalğalarınlə.

Afina, 1984

CƏFƏR XƏNDAN

Türklərlə can deyib, can eşidərdi,
Hər sözü candandı Cəfər Xəndanın.

Türklüyü soslərdi könül türküsü,
Türklüyü qandandı Cəfər Xəndanın.

İnanc bayrağının ulduzu, Ayı
Sökülən dandandı Cəfər Xəndanın.

Türk oğlu türk idi, bütün varlığı
Dindən, imandandı Cəfər Xəndanın.

Soyu xan soyuydu, dedəsi xandı,
Soyadı "Xandandı" Cəfər Xəndanın.

Mənliyi, ilhamı, ürəyi, canı
Azərbaycandandı Cəfər Xəndanın!

1971

YARPAQLARI DÜŞƏN SÖYÜD

Yaman düşüb, nə düşünür
Yarpaqları düşən söyüd!?
Bir ürək kimi üşünür
Budaqları şişən söyüd.

Son kan bahar gələndən bəri,
Açılmaz könül dəftəri,
Bir sümük olub, bir dəri
Yapışıqlı, qəşəng söyüd.

İçindəki duyğuları
Sudan duru, aydan arı,
Unudub gümüş suları
Sularla öpüşən söyüd.

Bağrının başında yara,
Qəlbini çəkirlər dara,
Uğrayıb bir intizara,
Nə qəmlidir o şən söyüd.

Quşlar uçub gəlməz oldu,
Ovqatını bilməz oldu,
Dinməz oldu, gəlməz oldu
Soyuqdan büzüşən söyüd.

İstanbul, 1984

ÇAĞLAYA-ÇAĞLAYA

İnsan oğlu bu dünyaya
Gələr ağlaya-ağlaya,
Yaşayar Günəşə, Aya
Umud bağlaya-bağlaya.

Açıb-solar güllər kimi,
Nəgmələner tellər kimi,
Qayğıları sellər kimi
Axar çağlaya-çağlaya.

Diləkləri, duyğuları
Sudan duru, Aydan arı,
Fəsillər keçər, baharı
Soraqlaya-soraqlaya.

Bilən yox biləcəyini,
Gözleyər gələcəyini,
Düşünər öləcəyini
Köküs dağlaya-dağlaya.

Bir gün solar ömür bağı,
Saralar gülü, yarpağı,
Torpağa dönər, torpağı
Qucaqlaya-qucaqlaya.

Sofiya, 1987

İÇDƏN GƏLƏN SƏSLƏR

Könül sözlüyümdə ulus sözləri,
Oxşayır yurdumla gülən gözləri,
Açıq alınları, ağ bənizləri
Türklüyə səsleyir sözlüyüm mənim.

Türkü çağıraram ana dilimdə,
Dinləsin doğmalar doğma elimdə,
Şimşəkdən qələmdir mənim əlimdə
Gerçekseverliyim, düzlüyüm mənim.

Burax, yabançılar qınasın məni,
Ərdəmli oğullar tanısin məni,
Sınaqdan çıxanlar sınasın məni.
Üzümdə olmayıb üzlüyüm mənim.

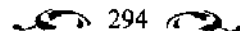
Çocuqkən duymuşam yurd, ulus nədir,
Dədə Qorqud nədir, ud, qopuz nədir,
Saz nədir, türkü nə, ay-ulduz nədir,
Günəşdir gözümdə gözlüyüm mənim.

Kim bugün ağlayır o, bir gün gülər,
Alçaqlar bağrını dələr süngülər,
Bilir öz yurdumda özümünkülər,
Bir özgə aləmdir özlüyüm mənim.

Buxarest, 1989

AĞ DƏNİZDƏ

Oldum bir ay Ağ dənizdə, Xəndan,
Qaldım gidi dalgalarla dalğın.
İnsan kimidir dəniz də, Xəndan
Gah mutlu olur o, gah da darğın.

SARI GƏLİN TÜRKÜSÜ

Sarı gəlin türküsü
Bir gözəllə bir küsü...

Sarı gəlin türküsü
Sarı simin ürksü.

Səsləninəcə sovuşur
Ayrılığın bürküsü.

Bu türkü bir sevginin
Duyğularla hörgüsü...

Sarı gəlin türküsü
Çiçəklərin mürğüsü.

“Bizim türküdür” deyir
Bir dərənin tülküsi...

İstanbul, 1984

QÜRBƏT ELLƏRDƏ

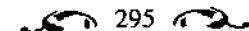
Azərbaycan dünyada olan dünyadır mənə,
Dünyanın səfasını mən bu dünyadan aldım.

Bu səfəni, dolaşdım dünyanı döne-döne,
Nə İtaliyada gördüm, nə İspaniyadan aldım.

Bu səfa nə Avropa, nə Asya, nə Afrika
Ölkələrində olar, bu yurdun səfasıdır!

Bu yurdun səfasıdır, yurdun, ey Rəfiq Zəka,
Qürbət ellərdə qalmaq cəfalar cəfasıdır!

Malta, 1984

TÜRK GÖZƏLİ

Qaplan dərisindən geyinib kürk,
Ceyran kimi qızıdır o gözəl türk.

Heyranmı olub qaplana ceyran?
Qaplanmı olub ceyrana heyran?!

Bir nəşə saçan qəmdir o gözlər,
Aləmdə bir aləmdir o gözlər.

Ceyranmı o qız, qızımı o ceyran?!
Qaplan kimi qansızımı o ceyran?!

Ceyran kimi qaplanmı o, bilməm,
Qaplan kimi ceyranmı o, bilməm!

Ceyran kimi qızıdır o gözəl türk,
Qaplan dərisindən geyinib kürk.

Bir qaplanı soymuşmu o ceyran?
Ah, olmamaq olmaz ona heyran!

Ceyran kimi baxmaqda o qaplan,
Qaplan kimi yaxmaqda o ceyran.

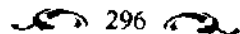
Qaplan dərisindən geyinib kürk,
Ceyran kimi qızıdır o gözəl türk!

Ankara, 1987

BU MƏMLƏKƏT

Ustad Şamil Güvənə

Ərdəmlidir bu məmləkət,
Hər bucağında bərəkət.

Gördüm.igid ərənləri,
Yurda könül verənləri.

Tanıdım böyük ulusu,
Ölən deyil Türk ulusu!

Qorxusu yox alçaqlardan,
Quduzlardan, daşnaqlardan.

Qüdrətlidir Türk oğlu Türk,
Qeyrətlidir Türk oğlu Türk!

Davulu duy, qopuza bax,
Aya boylan, ulduza bax!

Ulu türkün bayrağıdır,
Ulu türkün torpağıdır!

Ulu Türkün varlığıdır,
Atatürkün varlığıdır!

Bu məmləkət Türkiyədir,
Türkiyəyə Türk yiyədir!..

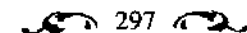
İstanbul, 1984

FATEHLƏR

Ayla ulduzla ucaldıb göyə Türk bayrağını,
Türkü üç qitəyə hakim yaradan kimlərdi?!

Qoruyub yırtıcılardan ulu Türk torpağını,
Adlayan türkü dənizdən, qaradan kimlərdi?!

Dağları, daşları şimşəkli qılıncarla biçən,
Qəlbi İstanbulun eşqiylə dolan fəthlər!

Ömrü cənglərlə yürüşlərlə savaşlarla keçən,
At belində, çadır altında olan fatehlər!

Yağılarla əbədi üz-üzədir Türk oğlu,
Yerüzündə özəli möcüzədir Türk oğlu!

SAHİBİYİK

Aylı, ulduzlu ulus bayrağının
Nuruna göz dikənin qalibiyik!
Biz bu varlıqda bu Türk torpağının
Əzəli və əbədi sahibiyik!

ÖLKƏMİ VAR?!

Gözəl İstanbulun gözəl qəmi var,
Öylə bir qəm ki türlü məhrəmi var.

Hər zaman üz tutar sevənlər ona,
Hər kəsin sanki onda həmdəmi var.

Dərdinə məlhəm istəyən gəlsin,
Güllərində şofəqli məlhəmi var.

Seyr edənlər bilər ki, aləmdə
Bir şəhərdir ki minbir aləmi var.

Ona heyran olan dənizlərinin
Sularında bölük-bölük gəmi var.

O, bir əfsanədir bu gercəkdə,
Bir mələkdir, ilahi görkəmi var.

Türklerin ölkəsində ölkədir o,
Ondan üstün olan bir ölkəmi var?!

İstanbul, 1989

TÜRK LƏR

Türküyədir ruhumuzu dindirən,
Dilimizdə bir yabançı şərq yox!
Bü türklərdir o türklərə səs verən,
O türklərin bu türklərdən fərqi yox!

İstanbul, 1989

DÜŞMANLARIMIZ

Düşmanlarımız bizlərə Türk söyləmiş ancaq,
Türkəm deməyən yurddaşımız düşmanımızdır!
Düşməz yerə Türkün göyə yüksəltdiyi sancaq,
Türkün göyə yüksəltdiyi sancaq şanıımızdır!

* * *

Türk sözündən niyə ürürsən adın Türkdür, Türk!
Türke ürkmək yaramaz, arkadaş, ürkməkdən ürək!
Türkün imanı böyük yurdu böyük, andı böyük,
Kəbəmiz Türkiyədir, yalvacımızdır Atatürk!..

Ankara, 1986

GÖZƏL İSTANBULDA

Gördüm gözəl İstanbulu, cənnətdir o cənnət,
Cənnətdə də olmaz sanıram ondakı ziynət.

Gəzdim gözəl İstanbulu, başdan-başa gəzdim,
Üç ay sarılıb boynuna, hər səmtini sezdim.

Dünya geniş, əlbəttə, gözəl bəldəsi çoxdur,
Bundan gözəli yerdə də yox, göydə də yoxdur.

Duydum canım İstanbulu, həp varlığı Türkdür,
Bir ölkə sığar qoynuna, olduqca böyükdür!

İstanbul daldım, Bakıma bənzəri çoxdur,
Orda Bakımın sözləri çox, izləri çoxdur.

Sandım Bakım İstanbulu köçmüş, nə səadət!
Üzlərdə o şəfqət, o nəzakət, o məhəbbət!

Baxdım adımız bir, soyumuz bir, dilimiz bir,
Gördüm odumuz bir, suyumuz bir, elimiz bir.

İstanbulun övladları yurddaşlarımızdır,
Bir türkü deyən sevgili türkdəşlerimizdir!

Var ol dedim İstanbulu həsrət canımızdan,
Candan ona bağlı can Azərbaycanımızdan!

İstanbul, 1984

DƏNİZ ŞAİRİ

Kimdir o igid yolçu ki şimşək kimi çaxmış,
Al yelkəninin üstünə Ay-yıldızı taxmış?!
Türk duyğulu türkdəşlerimizdən biridir o,
Türkün dəniz ilhamlı dəniz şairidir o!

İstanbul, 1989

SEVMƏKMİ GÖZƏL, YOXSA SEVİLMƏKMİ GÖZƏLDİR?

QURBAN VERƏRDİM

Mənə birçə kəlmə can söyləsəydin,
O birçə kəlməyə min can verərdim,
Ömrümü, günümü dərd eyləsəydin,
Ömrümü, günümü dərman verərdim.

Bezərdim qəlbini sədaqətimlə,
Qaldım həsrətimlə, müsibətimlə,
Könlümü alsaydın, bu zülmətimlə
Sənə bir işıqlı cahan verərdim.

O günlər necə də mənə haydılar,
Könlümə, gözümə şəfəq yaydılar,
Gedən günlərimi qaytaraydılar,
Gələn günlərimi qurban verərdim.

1975

AYRILDIQ

Öylə ayrıldıq ki, səninlə, ey gül,
Bir də ayrılıqdan ayrı düşmərik!
Ah, bu son hicranın vüsali müşkül,
Dağ dağa rast gələr, biz görüşmərik!..

1975

KÖNLÜMÜN TÜRKÜSÜ

Könlümün türküsü sənsiz olmaz,
Gülşənimsən, çəmənimdən, gözəlim!

Gözlərin nur dolu nərgizlərdir,
Əlləri yasəmənimdən, gözəlim!

Yasaq olmuş sənə dərdsiz nəşə,
Nəşəsiz dərdə qənimdən, gözəlim!

Ruhum ömrüm boyu səndən bezməz,
Sən ki mərmərbədənimdən gözəlim!

Qəlbimiz bir vurur aləmdə bizim,
Mən sənə, sənə mənimsən, gözəlim!

1987

UZAQLARDA

Uçar uçar uca qartal dumanlı dağlarda,
Görən o qartal olmaz çiçəkli bağlarda,
Şəfəqli pəncərələrdə, yaşıl budaqlarda,
Qanad çalar dəli könlüm kimi uzaqlarda.

1985

NƏ BİR TƏSƏLLİ

Könlümdə, gözümdə bir iltirab var,
Nə mənə dözüm var, nə cəndə tab var,
Fikirdən qəmətım suala dönmüş,
Nə bir təsəlli var, nə bir cavab var.

1986

CEYRAN

Ey gözəl ceyran gözəl şairlərin seyrənisən,
Sən ki ceyran gözələrlə qızların ceyranısən,
Kim görüb cəndən könlül verməz sənə, mümkün deyil,
El sənə heyranın olmuş, sən kimin heyranısən?!

1973

AÇILDI

Bahar gəldi, aləmə nur saçıldı,
Dağın-daşın rəngi-ruhu açıldı

1966

UZAQ DÜŞDÜ

Məndən, ah, sevgilim uzaq düşdü,
Bağrıma qar, qırov, sazaq düşdü.

Köksümə dağ çəkildi, dağ düşdü,
Ayrılıqdan könlül qaçaq düşdü.

Başıma sırma-sırma ağ düşdü,
Yaşamaq ömrümə yasaq düşdü.

1987

GÖZƏL XATİRƏLƏR

Bir günəşdir o gözəl xatirələr dünyama,
Ah, nələr söyləyərim, hisslərimi dindirələr.
O gözəl xatirələr indi girir rüyama,
Dadlı rüyalara bənzər o gözəl xatirələr.

1980

BAHARLA GƏL

Qoyub xəzəldə aləmi,
Baharda getdin, eyləmi?
Sovuşsun ömrümün qəmi
Doğan günəşlə parla, gəl.
Bahar gəlir, baharla gəl!

Bahar gəlir, canım-gözüm,
Rəvamı gülməsin üzüm?
Dolub gecəylə gündüzüm,
Sən onları ayarla, gəl,
Bahar gəlir, baharla gəl.

Baharla gəl, bahar kimi,
Bahar səninlə yar kimi,
Ətir qübarı qar kimi,
Alovlu lələrlə gəl,
Bahar gəlir, baharla gəl.

Könül vüsalı özləyir,
Gözümşə yollar izləyir,
Gəl, ey mələk ki, gözləyir
Rəfiqin intizarla, gəl,
Bahar gəlir, baharla gəl!

1970

GÖZƏLSƏN

Canım, söz yox, gözəlsən,
Gözəlsən, çox gözəlsən!

Unutma, ey gözəl qız,
Gözəl olmaz Zəkəsiz.

Gözəl bir üz gözəldir,
Əvət, sözsüz, gözəldir.

Xoşum gəlməz əzəldən
Zəkəsiz bir gözəldən.

Gözəlsən, ox, gözəlsən,
Gözəlsən, çox gözəlsən!

Zəka olsa gözəldə,
Yaxın durmaz xəzəl də.

Bu çarpan qəlbi dinlə,
Zəka olsa səninlə.

Xəzana uğramazsan,
Ətirli, güllü yazsan.

Yaz olmurmu xəzəlsiz?
Zəka olmaz gözəlsiz...

1986

SEVGİLİMİN

Diləyimdir, diləyimdən keçir o,
Ürəyimdir, ürəyimdən keçir o,
Orada izləri var sevgilimin.

O baxışlar, o yanaqlar nə gözəl,
Qönçədən incə dodaqlar nə gözəl,
Nə gözəl gözləri var sevgilimin.

Ah, o saçlar nə gözəl dalğalanar,
Gözəl üzdə nə gözəl halqalanar,
Aylı gündüzləri var sevgilimin.

Hissləri, duyğuları, qayğıları
Türküldür uclar, aydan arı,
Gül kimi sözləri var sevgilimin.

1975

DEMƏ, EY GÜL

Deyirsən: "Səndən öncə
Mən ölüm..." Demə, ey gül!

Ölərəm, sən ölünce,
"Mən ölüm" demə, ey gül!

Həyatın gömülünce
Mən ölüm!.. Demə, ey gül!

Bu arzum səntək incə,
Mən ölüm, demə, ey gül!

1983

BU SABAH

Bu gecə ırmaqlar çağlar qanımda,
Canımı görürəm sanki yanımda,
Sənin ürəyindir mənim canımda,
Mənə səndən özgə pənah olmasın.

Bu gecə kainat gülür gözümdə,
İnana bilmirəm, inan, özüm də,
Başın çiynimdədir, əlin üzümdə,
Əlini öpməyim günah olmasın.

Aypara göylərdə duran bir qayıq,
Duyğular oyanıq, ulduzlar ayıq,
Bu sabah səninlə ayrılmalıyıq,
Bu gecə istəyəm sabah olmasın...

1985

GETMƏ, GÖZƏLİM, GETMƏ

Gəldin, nə gözəl oldu,
Gül açdı, tikan soldu,
Güldükcə, gözümdə doldu,

Getmə, məni tərk etmə,
Getmə, gözəlim, getmə!

Sənsiz yığılar bağlar,
Sənsiz dağlar dağlar,
Sənsiz ağlar çağlar...

Getmə, məni tərk etmə,
Sənsizləmişəm, getmə!

Getsən, görərəm yay, qış
Gülşəndə ular qurt-quş,
Bülbüllər olar bayquş.

Getmə, məni tərk etmə,
Getmə, gözəlim, getmə!

Getsən, darılar ağlım,
Bağrım yarılar, bağrım,
Köksümdə qopar ağrım.

Sənsizləmişəm, getmə,
Getmə, məni tərk etmə!

Sanma gəzərəm sənsiz,
Candan bezərəm sənsiz,
Mənmi dözərəm sənsiz?

Getmə, məni tərk etmə,
Getmə, gözəlim, getmə!

1985

BAHAR GƏLİBDİR

Yenə də bahar gəlibdir,
Necə bəxtiyar gəlibdir!

Yamaca çəmənlər, dağa gül,
Düzə laləzər gəlibdir.

Bəzənib gəlin təkin çöl,
Neçə nəğməkar gəlibdir.

Dumanım gedib başımdan,
O gözəl nigar gəlibdir.

O gözəl nigar ki gəlmiş,
Gözəl intizar gəlibdir.

Bu baharda bir bahar var,
O baharlı yar gəlibdir.

O baharlı yar ki gəlmiş,
İkiqat bahar gəlibdir!..

1985

OLARAM

Sən açan bir qönçə olsan,
Mən sənin bağçan olaram,
Mənim diləyimcə olsan,
Səninlə bir can olaram.

Dadlı bir nəğməsən mənə,
Bunu çox görmə sən mənə,
İşgəncə verməsən mənə,
Mutlu bir ozan olaram.

Əhdü-peyman bir yol olar,
Dərdə dərman bir yol olar,
İldə qurban bir yol olar,
Mən hər gün qurban olaram.

1985

SƏNİN KİMİ

Gülüm, sənin kimi sevimli gül yox,
Sevincli bir qönçə yox sənin kimi.
Sənin könlün kimi incə könül yox,
Çox da ki dadlı qız çox sənin kimi.

Gözəllik aləmi gülər üzündə,
Gül üzün ömrümcə seyrim olaydı.
Nolaydı ömrümcə bu yer üzündə
Mənim sənin kimi şerim olaydı.

Başqa bir gözəldə mənim gözüm yox,
Olsan da ən əziz düşmənim kimi.
Mənim sənin kimi gülə sözüm yox,
Sən sevə biləydin, kaş, mənim kimi.

1986

Can var ikən qismət oldu candan ayrılmaq mənə,
Candan ayrılmaq demək canandan ayrılmaq mənə...

1976

ÇAĞLAMA

Gülüm soldu, baharımı aldı qış,
Çağlama, ey dərddli könül, çağlama!
Ağlamaqdan kimse mutlu olmamış,
Ağlama, ey dərddli könül, ağlama!

Tarımlaşib rübabının tək simi,
Görə bilməm göz yaşımdan əksimi,
Dağlama gəl öz əlinlə köksümü,
Dağlama, ey dərddli könül, dağlama!

Bu dünyada nə çəkibse, mərd çəkib,
Aşiq olan həsrət çəkib, dərd çəkib.
Burax gedim, yollarıma səd çəkib,
Bağlama, ey dərdli könül, bağlama!

1985

İNANDIM

Getdin, günlərimə gün doğmur kimi,
Axır gozyaşlarım bir yağmur kimi.

Baharım da getdi, gülüm də getdi,
Gözümdən həyat da, ölüm də getdi.

Qalmadı ömrüm də, heçnə qalmadı,
Kimse mənim kimi dərdə dalmadı.

Özüm də bilmədim nə xəbər oldu,
Gecəylə gündüzüm bərabər oldu.

Baharda gəlmişdin, baharda getdin,
Getdin, gül də getdi, bahar da, getdin.

Getdi dadlı günlər, dadlı seyirlər,
Baharda bərabər olur, deyirlər.

Gecəylə gündüz,
Düz imiş bu, düz...

1977

GƏL, SEVDİCİYİM

Səndən sən ayırdın məni, can qalmadı canda,
Sənsiz yaşamaq ölməyə bənzər bu cahanda.

Qəlbimdə olun ağrılar artar bu bələdan,
Qurbanın olum, gəl, məni qurtar bu bələdan!

Gəl, qönçələr açsın yenə, uçsun xəzəlim, gəl,
Gəl, sevdiciyim, gəl, mələyim, gəl, gözəlim, gəl!

Gəlsən, gələcək yaz, güləcək gül, gedəcək qəm,
Cənnət gələcəkdir, gedəcəkdir bu cəhənnəm!

İlham gələcəkdir mənə gəlsən yenə, gəlsən,
Sənsizləmişəm, ah, bunu bilsən, yenə gəlsən!

Gəl, gülməsin aləm mənə, gəl, yalvarıram, gəl,
Gəl, gəl ki ölüm səmtinə hər gün varıram gəl!

Çarpar deyə gülşənlərə bir qəhqəhə səndən,
Gülşənlərə dalmaqda könül, nuru gedəndən.

Gülşənləri nurunla bərabər gəzəlim, gəl,
Gəl, sevdiciyim, gəl, mələyim, gəl, gözəlim, gəl!

1977

Sənin dadlı öpüşün gözəllikdir bir udum,
İçincə yerimdəcə qovaq kimi qurudum.
Bir udum daha ver ki, unudulsun bu yanğı,
Bir udum gözəlliyi, söylə, nə cür unudum?!

1984

Bir zaman öz əliylə yaxdı, qovurdu məni,
Bir gülşənə döndərüb, göyə sovurdu məni,
Düşdüm ayaqlarına, mənim üstümə düşdü,
Vurdu ildırım kimi vurdu, o, vurdu məni!

1984

AMANSIZCASINA

Sən mənim mənliyimi asdın amansızcasına,
Yarılan bağrıma daş basdın amansızcasına.

Qəlbini qısma deyib, qısdın amansızcasına,
Yarılan bağrıma daş basdın amansızcasına.

Bir zamanlar necə də bəxtimə yardım, gözəlim,
Nə dilərdimsə, duyardımsa, duyardın, gözəlim.

Köksümü parçalayıb, bağrımı yardım, gözəlim,
Yarılan bağrıma daş basdın amansızcasına!

1984

YAD ET

Bilməm, haraya üz tutum əfqanın əlindən,
Ayrıldı əlim sən kimi cananın əlindən,
Dad eyləyəyəm daima hicranın əlindən.

Hicranın əlindən dəli könlüm kimi dad et,
Yad et o görüşlərlə keçən günləri, yad et!

Sən ki, alışan ruhum idin, ruhumu şad et,
Şad et məni, bir an yenə ruhumca murad et.
Bir an əzabında, nə zülmündə inad et!

Yad bilmə Zəkani, nə qiyam et, nə fəsad et,
Yad et o gülüşlərlə keçən günləri, yad et!

1984

* * *

Bəzək-düzək istəməz binadan gözəl üzlər,
Sürmə nədir nə bilsin günəşlə dolu gözlər.

Sənin təbii ətrin təbiətdə tapılmaz,
Bahar tanrıçasısan deyən hissə qapılmaz.

1980

OXŞAMA

Gəlişin ürəksiz oldu,
Görüşün sürəksiz oldu,
Sevginlə odlanan könül
Ömrünə gərəksiz oldu.

Düşdüm qaranlıq axşama,
Ox, məni daha oxşama!

Günəş batdı, ayım getdi,
Ulduzlar alayım getdi,
Nələr çəkdi yanan könül,
Vayım gəldi, hayım getdi.

Düşdüm qaranlıq axşama,
Ox, məni daha oxşama!

Uğradım əzaba yalnız,
Mən yalnızam, yapa yalnız,
Yalnızlığın üzü qara,
Hardan işıq tapa yalnız.

Düşdüm qaranlıq axşama,
Ox, məni daha oxşama!

1984

BU AXŞAM

Bu axşam mutlu axşam,
Sahildəyik baş-başa,
Dəli könlümdə ilham.

Ulduzlar bir tamaşa,
Hər birisi bir ağ şam,
Bu axşam mutlu axşam.

Üfüqlərdə aypara
Durub bir yelkən kimi,
Kaş, o bizi apara.

Sən də düşün mən kimi,
Mən sənə vurulmuşam,
Bu axşam mufla axşam.

1984

UNUTMADIMI?

Eşitdim, çəkinmə mənim adımlı,
Demisən: könlünü ovutmadımı?
Gülüm, qırmadınmı qol-qanadımı,
Səni Rəfiq Zəka unutmadımı?!

1984

SANARAM

Yaralı ney kimi coşar, inlərəm,
Dolu gözlərimə çən qovuşanda,
Sanaram bir incə türkü dinlərəm,
Göz-gözə mənimlə sən konuşanda.

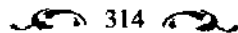
1984

GÖRÜNCƏ

Dünyamı qaranlıq saran zamanda,
Sən doğdun ömrümdə bir günəş kimi.

Varlığım yoxluğa varan zamanda,
İçimdə oyatdın bir gün eşqimi.

Ağlayan könlümü kiritmək üçün,
Canlandır gözümdə hər gün eşqimi.

Soyuq həsrətini eritmək üçün
Sənsiz otağıma gir günəş kimi.

Qolumda qandalım pas tutar, gülüm,
Bir sabah eyləşən sürgün eşqimi.

Rəfiqin bürsəti yas tutar, gülüm,
Yas tutar, görünmə ölgün eşqimi...

1984

* * *

Ayrıldıq, yolları qar, sazaq oldu,
Könlüm həsrətinlə yalquzaq oldu.
Deyirdin: yaxında görüşəcəyik,
Nə oldu? Bu yaxın nə uzaq oldu?!

1984

SEVGİ

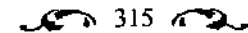
Sevgidir uzadan ömrü, heyif ki,
Ömürdən qısadır dünyada sevgi.

GECƏNİN O TAYINDA...

Gülüm, yaşatdın məni,
Gecənin o tayında.

Göyə ucaltdın məni
Gecənin o tayında.

Odlu bilməcələr var,
Dadlı düşüncələr var.

Gündüzlü gecələr var
Gecənin o tayında.

Gecənin o tayında
Könül arzumu gördüm.

Bəxt ulduzumu gördüm
Gecənin o tayında.

Bu dünyadan nə anlar
Eşqə tutulmayanlar?!

Yaşar əbədi anlar
Gecənin o tayında.

Boşluğa atdın məni,
Dərdə uğratdın məni.

Zülmətə qatdın məni
Gecənin o tayında.

1985

SƏNDƏNMİDİR

İlhamısan bülüllərin,
Şərisən qızılgüllərin,
O gözlərin, o əllərin
Nərgizdən, süsəndənmidir?

Yanımda könlüm quş olur,
Ayrılıq bir bayquş olur,
Rəfiqin ki, bihuş olur,
Ətirli busəndənmidir?

Gül nəfəsindir nəfəsim,
Bəsimdir mənim bu, bəsim,
Rüzgar əsər əsim-əsim,
Tellərin əsəndənmidir?

Nə gerek xəzəlləşməyin,
Çocuqtək dəcəlləşməyin,
Sənin bu gözəlləşməyin
Sən məndən kəsəndənmidir?

Rəfiq bilməz biganəlik,
Biganəlik – viranəlik,
Gülüm, bunca divanəlik
Məndənmidir, səndənmidir?

1984

SEVGİ OLUB

Dəli könlüm zaman-zaman vurulub,
Ucalardan axıb-axıb durulub,
Məni candan yaxan nədir? Sevgi!
Məni şair edən də sevgi olub!

1985

QOCALMAZ

Kim deyir bu həyatda ucalmaz sevən insan?!
Sevən könül qocalmaz, qocalmaz sevən insan!

1985

MƏNİMSƏN

Bu dünyada yazımsan, gülşənimsən,
Mənimsən, ey mənim yarım, mənimsən!

Rəfiqə olma ömründə qənim sən,
Mənimsən, ey mənim yarım, mənimsən!

Bu deryada gəmim sən, yelkənim sən,
Çənimdə şölo, şöləmdə çənimsən.

Gözündən düşmə, olma düşmənim sən,
Mənimsən, ey mənim yarım, mənimsən!

1985

OLDUM

Ayrılığın üzündən bir sarı yarpaq oldum,
Gülüm, sənin sözündən rəngi ağappaq oldum.
Rüzgar önünə qatdı, qar vurdu, şaxta yıxdı,
Mən yaxıla-yaxıla sonunda torpaq oldum.

1985

QALMADI

Qal dedim, ey sevgilim, getmə, aman, qalmadı,
Məndə o gündən bəri tabu-tavan qalmadı.

Daldı gözüm yollara, qaldı könül kimsəsiz,
Aldı o canım mənim canımı, can qalmadı.

Əlləri qoynunda mən qaldım, olub dorbədən,
Dərdimi ərz etməyə dağda duman qalmadı.

Yıxdı o zalım məni, bir daha qaldırmadı,
Məndə güman qalmadı, onda iman qalmadı.

Qalmadı əsla ümid, qaldı xalından əsər,
Qəlbimə xal saldı, xal, başqa nişan qalmadı.

Əldə kaman hıçqıran, oxlarını daş qıran
Hansı yanıq aşiqin qəddi kaman qalmadı?!

Yox, dedilər, dərdinə çarə yox aşıqların,
Çox sinədəftər tapıb sordum, ozan qalmadı.

Sevgimi heç eylədi, heçnə kimi heçnədən,
Heç kəsi yoxdur deyə, heç nigaran qalmadı.

Qalmadı sevdan sənin, qaldımı sevgin, Zəka,
Bir daha ah etməyə məndə güman qalmadı.

1984

* * *

Gözlərim olmaq üçün
Güzgün, ah eyləmişəm.

Görmüşəm gözlerini
Süzgün, ah eyləmişəm.

Gülüm, əfv eylə məni,
Yüz günah eyləmişəm.

Yüz günahımla qalıb,
Yüz gün ah eyləmişəm.

1984

HİCRAN

Tutuldu bir qərrib eşqə,
Nə gördüm cövrədən başqa,
Gedəydi həsrətim keşke,
Nə zalımmış, aman, hicran!

Bu qorxu odlu bir qorxu,
Ölümdən fərqi yox uyqu,
Keçilməz bir dənizdir bu,
Açılmaz bir duman hicran.

Mürüvvət yox, fəlakət çox,
Ədalət yox, ədavət çox,
Şikayət çox, müsibət çox,
Hər illətdən yaman hicran.

ÖLÜNCƏ

Sənsiz yaşaya bilməm, dinlə könlümü, dinlə,
Gündüzlərim səninlə, gecələrim səninlə!
Səninlə bir kəfənə bürünəydim öluncə,
Olmazdı iztirabım torpağa gömüluncə.

DÜŞMƏK

Ayrı düşmək kimə düşmüşdü ki, düşsün mənə də?
Ayrılıq düşdü mənim bəxtimə, erkən düşdü.

Düşdü zülmət, düşəli üstümə şimşək çaxdı,
Yıldırım düşdü, aman vermədi, birdən düşdü.

Qara sevdəyə düşəndən bəri düşdüm ruhdan,
Mən düşən dərdə nə dost düşdü, nə düşməni düşdü.

Sənə dərman, mənə dərd düşdü, düşündüm, gözəlim,
Tanrının mərhəməti, qeyzi bizə tən düşdü.

Düşməsin kimə mənimtək ki, yaman düşdüm mən,
Mənə ayrıldı tikanlıq, sənə gülşən düşdü.

Oda düşsəm də, adın əsla dilimdən düşməz,
Necə dildən-dilə düşdüm, başıma dən düşdü.

Nə günə düşdü Zəkə səndən uzaq düşməklə,
Tilsimə düşdü ki, səndən əbədi gen düşdü.

1990

BU BAHAR

Bir yaşıl ulduza bənzər bu bahar,
Qəmlidir, yalnız bənzər bu bahar.

Alışan qönçələri nisgilidir,
Gözləri yolda olan sevgilidir.

Bir gözəldir ki, gözəllər heyran,
Bir gözəllik ki, umulmaz seyrən.

Gözlərindən əzəli nur süzülər,
Titrəyən pənbə şəfəqlərlə gülər.

Gülləri, qönçələriylə bəzənib,
Xilqətin inciləriylə bəzənib.

Qəmlidir, yalnız bənzər bu bahar,
Bir gəlinlik qıza bənzər bu bahar.

1986

BİR GÖZƏL ÜZ

Bu gözəllik gedəcək, incə məsəldir, gözəlim,
Hər gözəl ən gözəl, ən dadlı qəzəldir, gözəlim!
Gözəl, əlbəttə ki, çox şeydən əzəldir, gözəlim!
Gül üzün bir üzə gülmürsə, xəzəldir, gözəlim!
Bir gözəl qız üzə güldükdə gözəldir, gözəlim!

1986

YADİGAR KİMİ

Gəldin xəzanlı ömrümə bir gün bahar kimi
Canlandı lələzar kimi ruhumda şəfqətin.

Gördüm ki, ülfətimdə görünmür sədaqətin,
Yaşlandı gözlərimdə sevincin qubar kimi.

Getdin, xəyala döndü xəyalımda surətin,
Ulduzlar odlanıb başıma yağdı qar kimi.

Mən oldum ixtiyar kimi, sən bəxtiyar kimi,
Çağlar, atar damar kimi qəlbimdə həsrətin.

Bağrım məzar kimi, nəfəsim ahu-zar kimi,
Şimşəklənib gömüldü qaranlıqda vüsətin.

Sensiz davam edən o davamsız məhəbbətin
Çıxmaz, canım çıxınca canımdan azar kimi.

1984

NƏ DEYİRSƏN?

Sən sevgiyə gerçəkdə bir əfsanə deyirsən,
Sensiz yaşamaq ölməyə bənzər, nə deyirsən?!
Candan keçən aşiqlərə divanə deyirsən,
Sensiz yaşamaq ölməyə bənzər, nə deyirsən?!

Gerçək də, gülüm, sevgidir, əfsanə də sevgi,
Güllər açılar, parlarsa viranədə sevgi,
Sensiz nə könül var, nə ömür var, nə də sevgi,
Sensiz yaşamaq ölməyə bənzər, nə deyirsən?!

YAĞMUR GÖZLÜM

Sənə gülmək yaraşır gülşəndə,
Güllər eşqinlə gülür, gül sən də!
Gül mələklər kimi, ey gül üzlüm,
Ağlama, ağlama, yağmur gözlüm!

Ağlama, ağlama, udlar ağlar,
Dolu könlümdə umudlar ağlar,
Sənə daldıqca buludlar ağlar,
Ağlama, ağlama, yağmur gözlüm..

1978

MƏLƏK YAVRUSU

Gözlərin ilahi ulduzlar kimi,
Saçın qızıl günəş, üzün bəyaz Ay,
Gəlişin sevimli ilk bahar kimi,
Haray gözəlliyyin əlindən, haray!

İstəsən gözümdən bulaq çəkərsən,
Qasırga səndədir, ümman səndədir,
İstəsən köksümə min dağ çəkərsən,
Dağ səndə, sel səndə, duman səndədir.

Qarşıma səd kimi çıxar hər divar,
Çıxsa da ömrümün fərmanı birdir.
Zavallı könlümün minbir dərdi var,
Minbir dərdiminsə dərmanı birdir...

Canlı qönçələrimi gül dodaqların?
Qızılgül ətri var gül nəfəsində.
Gülən dan yeridir al yanaqların,
Ruhumun səsi var sənə səsində.

Bilmirəm, olubmu mələk yavrusu?
Mələk yavrusunu dansan da, sensən!

Sənsən yer üzündə sevgi tanrısı,
Tanrı da, mələk də, insan da sənsən,

Əbədiliyinlə, əzəlliyinlə
Zaman da səndədir, məkan da səndə!
Sən bir kainatsan gözəlliyinlə,
Rəfiqin də səndə, Zəkan da səndə.

1984

NIYƏ GƏLMƏDİ

Getdi yar, niyə gəlmədi,
Ölmədim deyə, gəlmədi.

Yaralandı bağrım mənim,
Paralandı bağrım mənim.

Tutuldu nəşəli könlüm,
Məcnun oldu dəli könlüm...

Döndü Leyliyə, gəlmədi,
Bilmədim, niyə gəlmədi.

Getdi yar, məndən incidi,
Neylədim, nədən incidi?!

Birdən-birə üzü döndü,
Gözü döndü, sözü döndü.

Özü dönmədi, dönmədi.
İçimdə odu sönmədi.

Bu ayrılıq əcəldi ki,
Yarıma öylə gəldi ki...

Bilmədim niyə gəlmədi,
Ölmədim deyə, gəlmədi...

DÜŞÜNME, SEVGİLİM

Düşünmə, sevgilim, bugün
Gülümseyən çiçəkləri,
Bugün-sabah solar demə
Baharının bəzəkləri.

Təbiətin çiçəkləri
Gələn bahar açar yenə,
Bahar gələn zaman Güneş
Doğub şəfəq saçar yenə.

Düşünmə, sevgilim, bugün
Bir az solan çəmənləri,
Ləçəklərində çən duran
Zavallı yasəmənləri.

Payızda qovrulan çəmənlər
Baharda dirçələr yenə,
Zavallı, çənli yasəmənlər
Açınca nur çilər yenə.

Düşünmə, sevgilim, aman,
Düşün bizim məhəbbəti,
Düşün mənim zaman-zaman
Düşündüyüm müsibəti...

1986

UMUDSUZ MƏHƏBBƏT

Umudsuz məhəbbət bağrımın dağı,
Məni için-için yandırır, gülüm.
Umudsuz məhəbbət odsuz ocağı,
İşıqsız zülməti andırır, gülüm.

1986

GÖZLƏMƏK

Gözlərim yollarında, gözləyirəm,
Gözləməkdən gözəl nə var, gözəlmi?!

Seni axşam-səhər əzizləyirəm,
Qəlbimi həsrətin yaxar, gözəlmi!

Qara qışdır bu ayrılıq, vallah!
Gözləməkdən gözəl nə var, gözəlmi?!

Gözləməkdən gözəl nə var, eyvah,
Qışın ardında var bahar, gözəlmi...

1986

KÜSDÜN

Neçin getdin, neçin küsdün Rəfiqdən,
Alovlar adladı üstümdən, ey gül!

Könül ağlar ki dağlar birçə-birçə
Dumanlanmış mənim üstümdən, ey gül!

Neçin küsdün Zəkadan ki sonunda
Həyatdan, sevgidən küsdüm mən, ey gül!

1986

ŞAİR KİMİ

Divanə eylədin məni,
Sevgin içimdə sır kimi,
Əlinlə hörüklərini
Səhərləməyə zəncir kimi.

Ha inildəyim, ha yanıq,
Kimsə olmasın həyanım,
Qolları bağlı dayanım
Qarşında bir əsir kimi.

Dişlərin gövhər kimidir,
Qaşların xəncər kimidir,
Gözlərin səhər kimidir,
Saçların bir fəcir kimi.

Göz qoyma heyranlarına,
Cənab yandırma canlarına,
Oduna yananlarına
Yanma yetim-yesir kimi.

Başına dünya darıdır,
Saçıma yağın qarıdır?
Gülüm, zavalı varmıdır
Aşiq olan şair kimi?!

1983

YARALANDIM

Ay üzlüm, yenə də sənün üzündən
İçimdə dərclərim sıralandı, oy!
Kəskin qılınc kimi kəsən sözündən
Yaralı ciyərım paralandı, oy!

Dondu qönçələrim sazaq düşəndən,
Mən sənün gözündə yasaq düşəndən.
Sən mənim gözümdən uzaq düşəndən
Ürəyim canımdan aralandı, oy!

Tərən oylağımı sarı alan kimi,
Ömür gülşənimi qırı alan kimi,
Dünya gözlərimdə qaralan kimi
Bəxtimin ulduzu qaralandı, oy!

Sənsən bu dünyada sözümün başı,
Aramam bir özgə könül sirdaşı,
Sənin həsrətinlə gözümün yaşı
Bağrımın başında qoralandı, oy!

Duydum ayrılığın zülumdür, zülüm,
Bildim nə deməkdir ölmədən ölüm,
O gül ollarınla Rəfiqin, gülüm,
Sağalmaz yarayla yaralandı, oy!..

1988

GƏZİRƏM ONU

Nur girməz məzara, deyirlər, ancaq
Nur endi məzara bir axşam çağı,
Gözlərim önündə söndü bir ocaq
Uğradım azara bir axşam çağı.

Günəş batıb getdi, itdi bir anda,
Gözümdə yer üzü zülmətə döndü,
Bir yolluq batırmı günəş batanda?
Bəxtimin ulduzu söndü, nə söndü.

Köyrək hisslərimlə bir ağı hördüm,
Dedim ki, bu imiş sevginin sonu.
Qəbrə girdiyini gözümle gördüm,
Yenə bu dünyada gəzirəm onu.

O nurlu mələkdən əsər nə gəzir?
Nə gəzir? Dünyada mən nə gəzirəm?!
Xəyalım gerçəkdə əfsanə gəzir.
Dünyada mən onu yenə gəzirəm...

1984

MƏNİM ÜÇÜN

Getdi o aypara mənim,
Bulunarmı çaram mənim?
Dərdim olmur aram mənim,
Sən eyləyib yaram mənim,
Ürəyimdə sən ağlayar.

Nə ömür, nə gün bilərəm,
Hər gün fəğana gələrəm,
Gözyaşlarımı silərəm,
Kim nə bilər nə dilərəm,
Mən ölmək üçün ölərəm,
Hər zaman içim ağlayar.

Gözlərimdə çən ağlaram,
Ürəyimdə sən ağlaram,
Sormazsan, nədən ağlaram,

Saçlarımda dən ağlaram,
Sənin üçün mən ağlaram,
Mənim üçün kim ağlayar?!

1975

QISQANCLIQ

Fəruq Nəfiz Çamlıbelə

Kim səninlə üz-üzə, göz-gözə olmaq dilər,
Qoy, üzü qara olsun, gözünə qara gəlsin.

Kim ömründə birçə gün könlünü almaq dilər,
Gecə-gündüz ömürdən, gündən, qoy, zara gəlsin.

Canından olsun səni candan əzizləyənlər,
Uğrunda can verənlər ərənlər sayılmasın.

Yol azsın səni gündüz yolunda gözələnlər.
Səni gecə yuxuda görənlər ayılmasın!..

1975

OLAYDI

Varmadım yarıma, aləm mənə bədbəxt saydı,
Bəxtiyardım, o, mənim bəxtimə yar olsaydı.

1989

TANRI

Tanrı məndən üz döndərüb,
Baharıma güz göndərüb,
Bu gecə rəyada gördüm
Gecəmə gündüz göndərüb.

1989

SƏNSİZLİK

Sənintək ağlayanların,
Bəlaya uğrayanların,
Cofası çağlayanların,
Könüldən ağrıyanların
Gözündə yar olar, Rəfiq.

Baxışların sazaqlaşıb,
Umudların yasaqlaşıb,
Yaxınların uzaqlaşıb,
Diləklərin pasaqlaşıb,
Sonunda xar olar, Rəfiq!

Solar çiçəkli bağların,
Susar axan bulaqların,
Nədir saçında ağların,
Neçin dumanlı dağların
Başında qar olar, Rəfiq?!

Enişdə qar, duman, yağış,
Yoxuşda yoxmu bir çıxış?
Yaxır qırovlu bir çaxış,
Vüsala uğrasan bu qış
Dönüb bahar olar, Rəfiq!

1976

YETƏR

Yarımdan ayrı düşmüşəm,
Bu ölümdən bətor mənə,
Bunca ki sayrı düşmüşəm,
Dəyməli bir xətor mənə

Nə ah qalır, nə də kədər,
Böylə golmiş, böylə gedər.
Bayquşlar sabaha qədər
Nə ağılar ötər mənə.

Ruhumu çağlatmasınlar,
Köksümü dağıtmasınlar,
Dərdimə dərd qatmasınlar,
Mənim dərdim yetər mənə.

1980

GÜLÜM

Bitdi o görüşlər, getdi o çağlar,
Yarımdan həsrəti ruhumu dağlar,
Dağlar dumanlanar, dərələr ağlar,
Səl olub dağlardan tökülsəm, gülüm!

Bağrımın başına zülmət çöküldü,
Baharlı bağçamda güllər töküldü,
Ömrümün kitabı dördqat büküldü,
Yeridir ikiqat bükülsəm, gülüm.

Dərdimi bir kimsə bilməz, ağlaram,
Hayıma hayanımlı gəlməz, ağlaram,
Əhdimə gülmə ki, gülməz, ağlaram,
Bəxtimə gülərəm mən gülsəm, gülüm...

1980

SÖNLİ BAHAR

Gəldin bahar gələn günü gəldin bahar kimi,
Hüsnün açıldı ömrümə bir lələzar kimi.

Sevdim sevimli tellərinin nurlu çətrini,
Duydum zərif gözəlliyini, incə ətrini.

Mən mənliyimlə eşqini candan mənimsədim,
Dünyaya bir çocuq kimi candan gülümsədim.

Getdin bahar gedən günü, getdin bahar kimi,
Könlümdə qoydun özlərimi yadigar kimi.

Qış keçmək üzrədir yenə, artıq bahar gəlir,
Ruhum diyor ki, işte bahar gəldi yar gəlir.

Sənsiz gülüstanımdakı güllər də gülməsin,
Sənsiz bu il bahar gələcəkdirsə, gəlməsin...

1971

* * *

Qəlbim evi bir məzarə bənzər,
Nəşəm də mənim qübarə bənzər.

Sinəmdə nə çoxdu qanlı yarə,
Zənn eylə ki, lələzarə bənzər.

Abad olan nə var cahanda
Fikrimdə xarabazara bənzər.

Dərmani, dəvəni neyliyəm mən,
Dərmani dəvə azarə bənzər.

Bu şəri ələmədə Zəkanın
Başdan-başə nələzarə bənzər.

1961

ŞƏRQİ

Gülşəndə gözür sevgilim ərəkən,
Rənglərlə şəfəqlər öpüşərkən.
Könlüm açıq ənginlərə yelkən,
Rənglərlə şəfəqlər öpüşərkən.

Həsretlə baxar dağlara dağlar,
Bir türkü deyər içli bulaqlar,
Qarşımda gülər qönçə dodaqlar,
Rənglərlə şəfəqlər öpüşərkən.

1970

TÜRKÜ

Ömrümə, günümə şəfəq saçıldı,
Gül üzün gülünce könlüm açıldı.
İçimdə saxlanan zülmət qaçıldı,
Gül üzün gülünce könlüm açıldı.

Sevincli bir türkü ötdü kamanım,
O gözəl gözlərin oldu gümanım,
Ayrılıq sovuşdu, getdi dumanım,
Gül üzün gülünce könlüm açıldı.

1987

ŞİMŞƏKLƏR YILDIRIMLAR

YAŞAMAQ İNDİ GƏRƏK

Baxma ki, yerdə ələm, göydə bulud var, qardaş,
Bir foğan bəslənilir, çünki sükut var, qardaş!
Qorx ölümədən ki, bugün ölməyə imkan çoxdur,
Yaşamaq indi gərəkdir ki umud var, qardaş!

Yaşamaq indi gərəkdir ki həyat qurcalanır,
Gündə düşmənlərinin dərdinə min dərd calanır,
Göz önündə yıxılır qosqocaman bir dövlət,
Çatlayıb imperatorluq, sökülür, parçalanır.

Yaşamaq indi gərəkdir ki, dəyişməkdə həyat,
Gecə-gündüz dəyişiklikləri duyduqca ürək,
Çırpınır quş kimi, ənginlərə açıqca qanat,
Bir inancla alışırs ruh, yaşamaq indi gərəkdir!

1990

MİNNƏTİM YOXdur MƏNİM

Hər zaman, hər yerdə yüksəklərdəyəm,
Hər sözüm bir alçağa oxdur mənim.

Çox da ki azdır yaşı, çox görmüşəm,
Ruhum acdır da, gözüm toxdur mənim.

Az deyil dünyada dostum, düşmənim,
Dostum azdır, düşmənim çoxdur mənim.

Doğmalardan almışam ilhamımı,
Özgələrdən minnətim yoxdur mənim!

1962

KİŞİNİ

Kişini eyləməz bərbad
Kişi arvad, kişi övlad...

1963

EŞİT

Eşit, oğlum, atan nə söylər, eşit,
İgidin köksünü qılinc çatmaz.
Alçağın qulluğunda durmaz igid,
Tülkünün kölgəsində qurd yatmaz.

1970

BƏXTİMİN ULDUZU

O gözəl qız uca bir ulduzdur,
Bəxtimin ulduzuna güzgü tutub,
Eyləməz eşqimin üfqündə qürub,
Onsuz aləmdə qədim sonsuzdur.

1986

İBLİSLƏR

Dəbərirkən gəbersin iblislər,
Özünü yaxşı göstərən pislər,
Maskalanmış min üzli artistlər,
Aləmi zindan cələmək istər,
Ey Zəka, onları tanıt, göstər.

1962

MEHRİBANLAR

Mehribanlar mehribanlar yanındadır,
Mehribanlıq yaxşılarnın qanındadır,
Mehribanlıq gələr ancaq əllərindən,
Bu onların ürəyində, canındadır.

1961

YAPALAQLAR

Ərlər vuran arxadan o alçaqlardır,
Onlar yapalaqlar kimi qorxaqlardır!
Təyyarə qaçırdanmı çıxar onlardan?
Terrorçuların murdarı daşnaqlardır!

1985

NƏRDƏDİR, NƏRDƏ

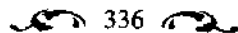
Yer üzündə yox yeri daşnaqların,
Dərsini vermək görək alçaqların!
Naxçıvanda Zəngəzur birləşməli,
Türk olan Türk yurduna yerləşməli!
Dolmuş iblislərlə cənnət yurdumuz,
Nərdədir, nərdə basılmaz ordumuz?!

1990

TALANÇIYA

Köpəklər yançağın olmuş, sağın daşna, solun xıncaq,
Bu varlıqda varıb varlanmaq istər varlığın ancaq!
Yuvan, yurdun yıxılsın, ey ölümədən zövq alan alçaq,
Saçar od süngüsündün Ayla, yıldızla yanan sancaq!

1990

ÇAĞIMIZDA

Xalqımız, yurdumuzun haqq səsinə
Yer üzü səs verəcəkdir umdu.
Xaçpərəst ölkələrin başçıları
Türklərin matəminə göz yumdu,
Türkiyə eylədi fəryad ancaq,
Türke türkdən gəlir imdad ancaq!..

İLLƏTİM

Hankı illətdir o illət ki, bizim yurdda qoşar!
Birisi məşvərət eylər birisiylə rusca!
Hankı millətdir o millət ki, qürurla konuşar
Ölüsüylə ərəbiycə, dirisiylə rusca?!

TÜRKÜLÜK

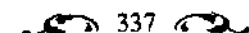
Mən çocukken düşünüb türklüyümü dərk etdim,
Ruhumu, varlığımı, mənliliyimi Türk etdim.

QARA DƏNİZ

Sənin üstündə buludlar çağlar,
Yıldırımlar qopar altında sənin!
Sana düşmən kəsilən alçaqlar
Gömülər kuytu qaraltıda sənin!

DOST

Könlüm ömrüm boyu dostlarla dolaydı deyirəm,
Dost olan dostunu dar gündə bulaydı, deyirəm,

Ey Zəka, sən kimi dost qədri bilən dost azdır,
Kaş, mənim sən kimi bir dostum olaydı deyirəm.

ULUTÜRK

Sanma tərək oldu Rıza oğlu Xəlil,
Bizə görk oldu Rıza oğlu Xəlil!
Ulutürk ismini mən verdim ona,
Ulutürk oldu Rıza oğlu Xəlil!

SEVİRƏM MƏN SƏNİ CANDAN

Bir oğulsan, ulusa aşiqsən,
Ən gözəl sözlərə sən layiqsən.
Adına qoşmalıyam bir dastan,
Səni üstün tuturam min dostdan,
Dostluğa sən nə qədər sadıqsən!

Tutduğun şanlı yolu kim sevməz?
Yurda can başla qulu kim sevməz?
Sevirəm mən səni, candan sevirəm,
Bu cahana göz açandan sevirəm,
Sən kimi bir-oğulu kim sevməz?

Mənə ən incə gülü sən dərdin,
Könlümü ilk bahara döndərdin.
Sən kimi bir igitə can qurban,
Səni heç vaxt unutmam, Qurban,
Məni sən Türkiyəyə göndərdin!

Ankara, 1987

20 YANVAR

Haqq deyib, haq dilədi haqqa tapan yurddaşlar,
Haqq deyən milləti susdurmaq olarmı tankla?!

Ulusun cəngi şəhid verdiyi gündən başlar,
O şəhidlər əbədi yüksələcək bayraqla!

Bu qədər vəhşilik olmaz, bu qədər qansızlıq!
Quduz alçaqların ortaqlığı qorxaqlıqdır!

İndi durmaq, deyirəm, ən azı vicdansızlıq,
İndi susmaq, deyirəm, ən azı alçaqlıqdır!

1990

MÜNDƏRİCAT

Ön söz	4
--------------	---

SİZDƏNƏM MƏN

Türkdəslərə	9
Həyatda	10
Adi gün bilməyin	10
Şairə nə gerek	11
"Mənim şeirlərimdən..."	12
Dünya ulu dünyadır	12
Gözəl İzmir, gözəl Bakı	13
Qardaş, olmaz	14
Mərdlər, namərdlər	15
"Könül qürbət elə..."	15
"Sevda bulağından..."	15
"Oğulları ölən..."	15
"Sən ey Odlar yurdu..."	15
"Bu yurddan çağlayardı..."	16
"Yurddaşım, könlümün sesini..."	16
"Yaşayır şair olanlar..."	16
"Sən, Rəfiq, ən ulu sevdaya..."	17
"Ocaq bir odlu bulaqdır..."	17
"Çağlayan hissələrimin..."	18
"Gerek insan olan..."	18
"Ulusuyla öyünənlər..."	18
"Ulusumdur insanlığın..."	18
"Ey Xəzər, dalgalarınla..."	18
"Anadan iblis olan..."	18
"Su ilə canlanır..."	18
"Dünya gözəlləri..."	19
"İnsanın qüdrəti..."	19
"Könlümə doldu ayrılıq..."	19
"Dənizin ruhu var..."	19
"Ulu dağlarda..."	19
"Bu körpə dadlı..."	19
"Ölümtek zamansız..."	20
Bir şey olmasın	20
"Kəder gələndə..."	21
"Azadlıq ilə zəfər..."	21
Zaman	21

"Ölümü dərd edən..."	21
"Bu dünya bir nağıl..."	22
"Neçə yere haçalanıb..."	22
"Həyatı gözədən salan..."	22
Öləndən sonra	22
Günəş kimi	23
Gündəlik yazılar	23
Göylər	24
Yaşıl	24
Rüzgarlar, dalgalar	25
Bu dağlar	25
Sonsuzlaşmaq	25
Milyonların dileyi	26
Öyün	26
Şairin	26
Dərslər	27
Vətən sevgisi	27
Dalgalar	27
Ulu sevgi	27
Dadmaq lazım	28
Deyib	28
Bayquşu susdur	28
Dənizdir	28
Bir ömür	30

GÖZƏLİM DÜNYA

Bir ulusun	32
Şair olanın	32
Əl çalan	32
"Həyat dolu..."	32
Ulu şairlər	33
Ey şairlər	33
"Ağ günlər eşqinə..."	33
"Her kəs dünyada..."	33
"Günəş görünərmə..."	34
"Ulusun var, əlin var..."	34
Şəkillər albomu	34
Ayrıldıq, Atam	35
Türkmen qızı	36
"Durma dargın kimi..."	38
"Bir odlu susuzluq..."	38

“Ulusı anlamayanlardan...”	38
Bülbül	38
“Hər zaman şair...”	39
“Ulu gözəlliklə dolu...”	39
“Ulu ustaları duymaq...”	39
“Gələcək eşqinə...”	39
Olunca	40
Yaralı quşun fəryadı	40
“Bu el bulağıdır...”	42
“Sənətkar müjdələr...”	42
“Mənim hər şerimdə...”	42
“Mənə yabançıdır...”	42
“Böyüyə ağzını büzmək...”	42
“O şey ki insana...”	42
“Xəndanım, ərđəmli...”	43
Uca Tanrım	43
Dünya dinləyir	43
Ölümün ən gözəli	43
Güləcək	43
Qovaq	45
Nağıl	46
“Ocaqdaşlarım” kitabı	47
Yadırgamayın	47
Sarı sim	48
Həyat ölümsüz olar	48
Gedər	49
Gül nəfəsli bülbüllər	49
“Ölü dillər var...”	50
“Oğul, açan görək...”	51
Dadlı çiçək	51
Şairin ömrü	51
Yaşıl gözələr	51
Gözəlim həyat	52
Dinləyin	52

AXIB GEDƏN GÜNLƏRİMİZ

Axıb gedən günlərimiz	53
El gücü – sel gücü	54
Dost sevgisi	54
Ərdəmlilər	55
Mən Qara dənizə aşıq olmuşam	56

Məzar daşım üçün	57
Sabah yeli	57
Yaralı qurd	58
Qış getdi, bahar gəldi	60
Balıq nənəm	61
Ulu ustalar	61
“Yoxdur mənə səndən uca...”	61
Füzulinin şəkli	62
Bakı – İstanbul	62
Düşməni	62
Anama	63
Ölkəmdə	63
Yıxılmaz	64
Yallı yarandı	64
Çocuqlarım	64
Qəfəsə	64
İnsanlar, canlılar	65
Dostlarla olanda	66
Köhnə dostlarım	66
Məhkum xalqıma	67
Bir şairin ömrü	67
Qucağımdadır	67
Əbədi	67
Dilimdən düşməyən	68
Ağ tut ağacı	68
Müşfiq küçəsində	69
Ocaq	69
İdbar	70
Neylər	70
Ovçu	70
Yurd gözəllikləri	71
Nə çıxar	71
“Yerləri bürüyüb...”	71
Kırım	71
“Arazın ölümündən...”	73
“Telefonla çox uzun...”	73
“Qərbin üstünə...”	73
Bir yurd ki...	73
“Bir halda ki...”	74
“Köksündə acıb yara...”	74
Ulular xəzinəsi	74

Düşmənim varmı dedin	75
Atamız	75
Günahlar	75
Deyəndən	76
Kimlərdir	76
Qara gözlüm	76
Sevgilim, sevgim	77

ÖNCƏ VƏTƏN

Ana yurd	78
Ulusum mənim	79
Yelkən	81
Üzeyirbəy	82
Füzuli	82
“Ana yurda yasaq...”	82
“Bir səbah...”	82
“Ana dili”	82
“Füzuli günəşini görməyən...”	83
Sevirəm	83
Yurdum	84
Cavid xiyabanı könlümdən keçir	84
Bu vətən torpağıdır	89
Bir şəhidin dilindən	89
Örənlər	89
Yoldadır	90
Nur içində	90
Azərbaycanı	90
Qorxma, oğlum	91
Qardaşım	91
Yaşayacaq bu dünyada	92
Nizaminin “Xəmsə”si	94
Türkoba	94
İşıq	95
Şərim	95
Ən sevdini	95
Deyənə	95
“Sən güclüsən...”	96
“Mutludur yurdunun...”	96
Qarabağda	96
“Atasız, anasız qalsam da...”	97
Ulusun dili	97

Qəzəl	97
Təbriz, gözəl Təbriz	98
“Füzuli kantatası”	99
Azərbaycan türküsi	100
Ana yurdum	101
Ağlayar	103
Sonsuz	103
Yaşar	103
Yoxdur əzizim	103
Kötük	104
Qütbət eldə	104
Gülüş	104
“Bir rəzalet var...”	105
Canlılar canımızdır	105
Olmalıdır	106
Getdi	106
Şairim	107
Cır arılar	107
Mənim dedəm	107
Nə gerek	108
Gətirdin	109
Dərmə bu çiçəyi	109
Qırat	109
İçdən səslər	109
“Haraya getsəm...”	110
Yurd uğrunda	111
Şeir bulaqları	111
Cəfərin ev muzeyində	112
Bu oğullar	112
“Aлчаqlar daima...”	113
“Yurd eşqi...”	113
“Nə gerek bir oğul...”	113
Qara bayraqlar	114
Can Azərbaycanımız	115
Ağlayın	116
Sənün	117
O gün	118
“Dağların qurdlarıdır...”	118
“Qulaqları bir səs kimi...”	118
Umulmaz zəfər	118
“Ey oğul, zərəcə...”	119

“Tarixdə tufanlar...”	119
“Varlıqda açılmaz...”	119
Arazam, Kürə bəndəm	120

NƏ ZAMAN OLSA

Şairin yazdığını	122
Zalım ovçu	122
Ərzurum gödiyinə varanda	122
Gələr	123
İgid ərler	124
Təbiət qarşısında	124
Gözəlim	125
Ax, annə	125
Ulduzlara qarşı	126
Sevmək	126
Bir daş	127
“Ulayan bayquşu...”	127
Gerçək arzu	128
Qurtuluş bayramı	129
Göz yaşlarım	129
Vay o gündən	129
İnsan sevgisi	130
Göstərin	130
Bir cahilə	130
Canım İstanbul	130
Qarasaqqallar	131
Nəçə insan sifətli	131
Yazmaya bilməz	131
Bağda	131
Sonra	132
Çırpınma	132
Görünməz	133
“O, insan deyildir...”	133
Günəş	133
“Kimlədir, bilsən...”	134
Sonu olmalı	135
Qucaqlaşma	135
Sevməyən kimse	135
Gərəkdir	135
Alçaqlar olan yerdə	136
Yerə girmişlər üçün	136

“Özün öz köksünə...”	137
“Yurd ulus cəvhəridir...”	137
“Sökülən dan yeri...”	137
“Döndərir bayrama...”	138
Niyə ürkürsən	138
Öz aramızda	139
Bu üfüqlər	140
Yavaş-yavaş	140
Bu varlıqda	140
Bura müstəmləkəmi?	140
Gələn ağlar, gedən ağlar	142
İnanc	143
Otuz yeddide	143
Bizim əsrin	148
Vardır	148
Casus	150
Bacarmamış	150
Bir türküm olaydı	150
Mirasım	150
Türkülerim	151
Yaxşıdır, oğlum	151
Ölməz	151
Kim görüb	151
“Ulu yurddan ulu...”	151
“Ulusum adlı-sanlı...”	152
“Gözüm güler...”	152
“Dilimin türküsidür...”	152
“Ulu tanrım kimidir...”	152
“Anam nə dildə...”	152
Dağlar nəğməsi	153
“Qızılgül gülümsər...”	153
“Doymaram hüsnünün...”	154
Bir şairə	154
Umutsuzluq	154
İlham	154
Yaşayar	154
Ancaq	155
Ərən	155
“Çağlayanlar kimi...”	155
“Bəzi şeirşünaslar...”	155
“Qaş incə bəzəkdir...”	156

İyilik	156
"Arkadaş, dinlə..."	156
Ulusum	156
Sevgidir ömür	157
Dünyanın lezzəti	157
Fərqi yoxdur	157
Yaman ol deməyin	157
Umduğumuz gün gələr	157
Bahar gəlmiş	158
Deyəsən	159
Yarpaqlar tökülür	159
Qəhrəmanlıqlarımız	160
Öylə bir şey	160
Ürəkdən, candan	161
Böyük uşaqlar	162
Zavalı bülbül	162
Ey Rəfiq	162
Yandıraram	162
Sərhədlər	162
Sarı bülbül	163
Şair	163
Ömrə bədəl	163

ULUSUMUN ÜRƏYİNCƏ

Bayrağım	164
Təkbaşına	164
Dede Qorqud ocağı	165
Davransana	165
O yar	165
İmdad	165
Duyğular	165
Ölməz	166
Yabancıya	166
Göy söyüd	166
Getməz, qardaşım	166
Qocalar	167
Sirr	167
Qeyrət	167
Canlı türkü	167
Tale	167
İbret	168

Yurd sevgisi	168
Ayna	168
Alov, od	168
Həyatın	168
Neylər	168
Sədəf, inci	169
Dərd	169
Kiçik uluslar	169
Qayğılı insan	169
İnsan aləmi	169
Sevməz	170
Yemək-icmək	170
Əziz dost	170
Yerləşməlidir	170
Kimə bilməz	170
Dəyməz	171
Suçlu	171
Təsəlli	171
Yaxşı	171
Geyəcək	171
Ağrı	171
Dünyanın dərindən	172
Dünya	172
İki qanad	172
Dərdi var	172
Söylərəm	172
Oldu	173
Yağsın	173
Çocuqlar	173
Viranə	173
Olmasaydı	173
Canım ulusum	174
Könül	174
Gənclik	174
Gercəyin ömrü	174
Həqiqət	174
Pis adam	175
Sevindirən	175
Olmaz	175
Keçər	175
Rütbə	175

Gözümə inandım	176
Yox cahanda	176
Qocalar	176
Söylənə-söylənə	176
Xoşbəxtlər, bədbəxtlər	176
Alqışlanmalı	177
Gözlerin, sözlerin	177
Görən yox	177
Sevgi sərxoşluğu	177
Əlindədir	177
Azğınlar	177
Çağlaya bilməz	178
Alçaqdır	178
İgid	178
"Kükreyən dalğa..."	178
Açılmadı	178
Xankəndim	179
Gözel insan	179
Dədom	179
Dostlarla	179
İncə qadın	179
"Buludlar toqquşunca..."	180
"Yar mənimlə..."	180
"Hüsnündə həyat var..."	180
"Hər mərdin könlündə..."	180
"Könlümün həsrətini..."	180
"Oğullar ucalır..."	181
"Qalan aləmdə..."	181
Aramıza	181
Doymamaq	182
Yadırgamaq	182
Yaranmış	182
Yurddaşların səsi	183
Xəndanıma	184
Bu dünya, gidi dünya	184
Ən yazıq insan	184
Bəxtiyar şair	185
İnsanlıq	185
Bəşikdən eşiye	185
Dünyaya min il sonra gələnlər	186
Uğrama	187

Qar yağır	187
"Bu dünya ulu dünya..."	188
Olma, oğul	189
Sayılmaz	189

KÖNÜLDƏN KÖNÜLƏ

Bayrağımız	190
Unutma	190
Ver	190
Kişilər dözü	190
"Zirvə dumanlı olma..."	191
Qəlbimin bağları	191
Nələr görmüşəm	191
İnsanlığın tarixiylə	191
Yorulmaz	192
İşləməz	192
Arxalı	192
Sev şairləri	192
Anamın südüdür	193
Çocuqlarıma	193
Şəhid əsgər	193
"İnsanlar ağacdandır..."	194
"Təbiət bu qədər..."	194
Uzaqlar	194
Gözəlliylə duyan gözəl	194
Olmaq	195
Bir parça şeir	195
Neylərəm mən	196
Dursa	196
Bir qəm üçün	196
Qonşular	197
Amansız ovçu	197
Duymasa	197
Dolaqlar	197
Vicdansız olan	198
Yaranır	198
Unudulmaz	199
Vardır	199
Məniylə günəşlə dolu	200
Ulu babalarımız	200
Gözel Bərdə	201

"Oğul o kəsler ki..."	202
"Arzulardır büsatı..."	202
Ölümdən adlayanlar	202
Demərəm	203
Mənim Aydanım var, mənim Xəndanım var!	203
Yaşar yer üzündə	204
"Kim deyir..."	205
"Oğul, bu kainat..."	205
"Füzuli bu ulu yurdun..."	205
"Görək oğul olan..."	205
İnan, Xəndan	206
Yaylaqda	206
Görünməz	206
Yelkən	207
Ozan	207
Yurdunda	207
Alqışlayım	207
Dağlar dağlara həsrət	208
Umacağım	209
"Sənsiz eylərəmmi..."	211
"Hər kəsin bir əbədi..."	211
"Neçin üreyim..."	211
"Bu insanlı həyatda..."	212
"Bayram olmaz..."	212
"Var olsun ərənlərlə..."	212
"Həyat bahardır..."	213
"Hər kəs bilir..."	213
Olmalı	213

TANRI TÜRkü QORUSUN

Sərhədlərimiz	215
Bir saniyədən sonra	215
Sənən deyildir	215
Ana yurdum aman, oy	216
Mavi Xəzər	217
Güllər	218
Sanma	219
İmza	219
Neylər	219
Nə umar	220

Güzgülər	220
Yox	220
Biz	220
Şeirdə hünər	221
Bu üzdon	221
Ucalar	221
Dirilər, öflələr	221
Gülüstanlar	222
Edərsən	222
Qırlmaz	222
Üzüntü	222
Ahəng	223
İnanc	223
Gözəlim Ay	224
Zülmət gecə	225
Bir qoca kişi var məim evimdə	225
İzmir festivalında	226
"Dilimi doğma bilən..."	227
"Türkü məşuq edən..."	227
Zümrüd Boğaz	227
Bir qələm dostumla ərəz söhbəti	228
Sənət inciləri	229
O tayda	229
Şəhid gəlini	229
Bilsəm	230
Şərin gözəlliyi	230
Ana dilində	230
Delisiyəm	231
Duymaz	231
Nə gözəl qonuşur türk gözəlləri	231
Şairlər uçuşdadır	233
Ola bilməz	233
Sənsiz duramıyorum	234
Onsuz gecə	238
Nə bayramdır bu bayram	239
Dil birliyi	239
Hər sabah	240
Qorxmaz	240
Hər yerdə	240
Ocağım mənim	240
Mikayıl Müşfiq üçün	243

GƏLƏCƏKDAŞLARIMIZ

Yeni deyim	245
Duyğularım	245
Xalqlar	246
Deyən bulunmayıb	246
Açgözler	246
Ayın haləsi	247
Bir türküm olaydı	247
İki yavruma	248
Ərlər	248
Türkü	249
Sevməyənləri	249
Vaxtından öncə	250
Öylə bir şeir ki	250
Oldu	250
Həç kəsini	253
Unudulmuş unudulmaz sözlər	253
Bu dünyada ölüm var	254
Bilənmi var	254
"Uğradım çox ölkəyə..."	255
"Görəsən..."	255
"Cazla yaşayanlar..."	255
"Yaşamaz tülkülər..."	255
"Kim zülmətə aşıq..."	255
"Yurdun gülləriylə..."	256
Odlanar	256
Azərbaycan türklərinin türküsi	256
Yıxıldın	258
Şərimin ruhu	259
İnsanları sevonlər	259
Hisslər	259
Arkadaşlar	259
Körpə	260
Fələk	260
Can-ciyər	260
Şair sevgisi	260
Golsin	261
Ayrıldıq	261
Boğaz içində	261
Azərbaycan türklərinin bayrağı	262
Yurd şairləri	263

Sən ki yoxsan	264
Neyləsin	264
Allahım	265
Türkdəşlərə	266
Var olsun	267
Məhəbbət	267
Qadınlar olmasa	267
Yazıq millət	268
Dilim	268
Zindənda	268
Sevgili yurddaşlarıma	269
Gülmək, ağlamaq	269
Könlümü var	270
Didərgin	270
Qaradaş	270
Zaman	271
Çıxmaq istəyirəm	272
Əmanət	272
Oğlum üçün	273
Dünya türküsi	273
Göylərim altı	274
Ulus torpağı	274
Yunus deyər-deyər	274
Sular	275
İnsandan ilham al	276
Qerezi	277
Od, odun	277
Qarabağ uğrunda	277

YAXIN, UZAQ ÖLKƏLƏRDƏ

Türkülər	278
Ulu Fateh cəməsi	279
Olmaz	279
Qasırgılar	279
İstanbula doğru	280
Boğaz körpüsü	282
Heykəli önündə	283
Rumeli hisarında	283
Türk çocuğu	283
Azərbaycandan ayrı	284
"Qaranlıq çəkiliş..."	285

İstanbul	285
Çəkməçi çocuq	287
Qürbətə	287
Ulusum böyükdür, yurdum böyükdür	288
Ayırmasın	290
Azərbaycan cahandır	290
Qara dəniz türküsü	291
Cəfər Xəndan	292
Yarpaqları düşən söyüd	292
Çağlaya-çağlaya	293
İçdən gələn səsler	294
Ağ dənizdə	294
Sarı gəlin türküsü	295
Qürbət ellərdə	295
Türk gözəli	296
Bu məmləkət	296
Fatehlər	297
Sahibiyik	298
Ölkəmi var?!	298
Türklər	299
Düşmənlərimiz	299
"Türk sözündən..."	299
Gözəl İstanbulda	299
Dəniz şairi	300

SEVMƏKMİ GÖZƏL, YOXSƏ

SEVİLMƏKMİ GÖZƏLDİR

Qurban verərdim	301
Ayrıldıq	301
Könlümün türküsü	302
Uzaqlarda	302
Nə bir təsəlli	302
Ceyran	303
Açıldı	303
Uzaq düşdü	303
Gözəl xatirələr	303
Baharla gəl	304
Gözəlsən	304
Sevgilimin	305
Demə, ey gül	306
Bu sabah	306

Getmə, gözəlim, getmə	306
Bahar gəlibdir	307
Olarım	308
Sənin kimi	309
"Cam var ikən..."	309
Çağlama	309
İnandım	310
Gəl, sevdiciyim	310
"Sənin dadlı öpüşün..."	311
"Bir zaman..."	311
Amansızcasına	312
Yad et	312
"Bəzək-düzək istəməz..."	312
Oxşama	313
Bu axşam	313
Unutmadımı	314
Sənəmə	314
Görünce	314
"Ayrıldıq..."	315
Sevgi	315
Gecənin o tayında	315
Səndənmidir	316
Sevgi olub	317
Qocalmaz	317
Mənimsən	317
Oldum	318
Qalmadı	318
"Gözlərim olmaq üçün..."	319
Hicran	319
Ölünce	320
Düşmək	320
Bu bahar	321
Bir gözəl üz	321
Yadigar kimi	322
Nə deyirsən	322
Yağmur gözlüm	323
Mələk yavrusu	323
Niyə gəlmədi	324
Düşünmə, sevgilim	324
Umulmaz məhəbbət	325
Gözləmək	326

Küsdün	326
Şair kimi	326
Yaralandım	327
Gəzirem onu	328
Mənim üçün	329
Qısqıncılıq	329
Olaydı	330
Tanrı	330
Sənsizlik	330
Yeter	331
Gülüm	331
Sənli bahar	332
“Qəlbim evi...”	332
Şərqi	333
Türkü	333

ŞİMSƏKLƏR VƏ YILDIRIMLAR

Yaşamaq indi gərək	334
Minnətim yoxdur mənim	334
Kişini	335
Eşil	335
Bəxtimin ulduzu	335
İblislər	335
Mehribanlar	336
Yapalaqlar	336
Nərdədir, nərdə	336
Talançıya	336
Çağımızda	337
İllətim	337
Türklük	337
Qara dəniz	337
Dost	337
Ulutürk	338
Sevirəm mən səni candan	338
20 Yanvar	339

RƏFİQ ZƏKA XƏNDAN SEÇİLMİŞ ƏSƏRLƏRİ

“ŞƏRQ-QƏRB”

BAKİ-2004

Buraxılışa məsul:	<i>Əziz Gülləliyev</i>
Texniki redaktor:	<i>Rövşən Ağayev</i>
Tortibatçı-rəssam:	<i>Nərgiz Əliyeva</i>
Kompyuter səhifələyicisi:	<i>Rəşad Həmidov</i>
Korrektor:	<i>Elmira Teymurova</i>

Yığılmağa verilmişdir 11.06.2004. Çapa imzalanmışdır 17.12.2004.
 Formatı 60x90 $\frac{1}{16}$. Fiziki çap vərəqi 22,5. Ofset çap üsulu.
 Tirajı 25000. Sifariş 242.

Kitab “Şərq-Qərb” mətbəəsində çap olunmuşdur.
 Bakı, Aşıq Ələsgər küç., 17.